॥२॥ इदं वसो सुतं अंधः पिब सुऽपूर्णं उदरं अनाभयिन् र-
रिम ते ॥१॥ नृऽभिः धूतः सुतः अश्नैः अव्यः वारैः परिऽपूतः अ-
श्वः न निक्तः नदीषु ॥२॥ तं ते यवं यथा गोभिः स्वादुं अकर्म श्री-
णंतः इंद्र त्वा अस्मिन् सधऽमादे ॥३॥ इंद्रः इत् सोमऽपाः एकः
इंद्रः सुतऽपाः विश्वऽआयुः अंतः देवान् मर्त्यान् च ॥४॥ न यं
शुक्रः न दुःऽआशीः न तृप्राः उरुऽव्यचसं अपऽस्पृण्वते सुऽहार्दं
॥५॥१७॥ गोभिः यत् ईं अन्ये अस्मत् मृगं न व्राः मृगयंते अभि-
ऽत्सरंति धेनुऽभिः ॥६॥ त्रयः इंद्रस्य सोमाः सुतासः संतु देवस्य
स्वे क्षये सुतऽपाव्नः ॥७॥ त्रयः कोशासः श्चोतंति तिस्रः चम्वः
सुऽपूर्णाः समाने अधि भार्मन् ॥८॥ शुचिः असि पुरुनिःऽस्थाः
क्षीरैः मध्यतः आऽशीर्तः दध्ना मंदिष्ठः शूरस्य ॥९॥ इमे ते इंद्र
सोमाः तीव्राः अस्मे सुतासः शुक्राः आऽशिरं याचंते ॥१०॥१८॥
तान् आऽशिरं पुरोळाशं इंद्र इमं सोमं श्रीणीहि रेवंतं हि त्वा
शृणोमि ॥११॥ हृत्ऽसु पीतासः युध्यंते दुःऽमदासः न सुरायां
ऊधः न नग्नाः जरंते ॥१२॥ रेवान् इत् रेवतः स्तोता स्यात् त्वा-
ऽवतः मघोनः प्र इत् ऊं हरिऽवः श्रुतस्य ॥१३॥ उक्थं चन श-
स्यमानं अगोः अरिः आ चिकेत न गायत्रं गीयमानं ॥१४॥ मा
नः इंद्र पीयत्नवे मा शर्धते परा दाः शिक्ष शचीऽवः शचीभिः
॥१५॥१९॥ वयं ऊं त्वा तदित्ऽअर्थाः इंद्र त्वाऽयंतः सखायः क-
ण्वाः उक्थेभिः जरंते ॥१६॥ न घ ईं अन्यत् आ पपन वज्रिन् अ-
पसः नविष्टौ तव इत् ऊं स्तोमं चिकेत ॥१७॥ इच्छंति देवाः सु-
न्वंतं न स्वप्नाय स्पृहयंति यंति प्रऽमादं अतंद्राः ॥१८॥ ओ सु प्र
याहि वाजेभिः मा हृणीथाः अभि अस्मान् महान्ऽइव युवंऽजा-
निः ॥१९॥ मो सु अद्य दुःऽहनावान् सायं करत् आरे अस्मत् अ-

श्रीरःऽइव जामाता ॥२०॥२०॥ विद्म हि अस्य वीरस्य भूरिऽदा-
वरीं सुऽमतिं त्रिषु जातस्य मनांसि ॥२१॥ आ तु सिंच कण्वऽमंतं
न घ विद्म शवसानात् यशःऽतरं शतंऽऊतेः ॥२२॥ ज्येष्ठेन सोतः
इंद्राय सोमं वीराय शक्राय भर पिबत् नर्याय ॥२३॥ यः वेदिष्ठः
अव्यथिषु अश्वऽवंतं जरितृऽभ्यः वाजं स्तोतृऽभ्यः गोऽमंतं ॥२४॥
पन्यंऽपन्यं इत् सोतारः आ धावत मद्याय सोमं वीराय शूराय
॥२५॥२१॥ पाता वृत्रऽहा सुतं आ घ गमत् न आरे अस्मत् नि
यमते शतंऽऊतिः ॥२६॥ आ इह हरी ब्रह्मऽयुजा शग्मा वक्षतः
सखायं गीःऽभिः श्रुतं गिर्वणसं ॥२७॥ स्वादवः सोमाः आ याहि
श्रीताः सोमाः आ याहि शिप्रिन् ऋषिऽवः शचीऽवः न अयं
अच्छ सधऽमादं ॥२८॥ स्तुतः च याः त्वा वर्धंति महे राधसे नृम्णाय
इंद्र कारिणं वृधंतः ॥२९॥ गिरः च याः ते गिर्वाहः उक्था च तुभ्यं
तानि सत्रा दधिरे शवांसि ॥३०॥२२॥ एव इत् एषः तुविऽकूर्मिः
वाजान् एकः वज्रऽहस्तः सनात् अमृक्तः दयते ॥३१॥ हंता वृत्रं
दक्षिणेन इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् महीभिः शचीभिः ॥३२॥ य-
स्मिन् विश्वाः चर्षणयः उत च्यौत्ना ज्रयांसि च अनु घ इत् मंदी
मघोनः ॥३३॥ एषः एतानि चकार इंद्रः विश्वा यः अति शृण्वे
वाजऽदावा मघोनां ॥३४॥ प्रऽभर्ता रथं गव्यंतं अपाकात् चित्
यं अवति इनः वसु सः हि वोळ्हा ॥३५॥२३॥ सनिता विप्रः
अर्वत्ऽभिः हंता वृत्रं नृऽभिः शूरः सत्यः अविता विधंतं ॥३६॥
यजध्व एनं प्रियऽमेधाः इंद्रं सत्राचा मनसा यः भूत् सोमैः सत्य-
ऽमद्वा ॥३७॥ गाथऽश्रवसं सत्ऽपतिं श्रवःऽकामं पुरुऽत्मानं
कण्वासः गात वाजिनं ॥३८॥ यः ऋते चित् गाः पदेभ्यः दात् सखा
नृऽभ्यः शचीऽवान् ये अस्मिन् कामं अश्रियन् ॥३९॥ इत्था

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

धीऽवंतं अद्रिऽवः काण्वं मेध्यंऽअतिथिं मेषः भूतः अभि यन्
अयः ॥ ४० ॥ शिक्षं विऽभिंदो॰ अस्मै चत्वारि अयुता ददत् अष्ट
ः सहस्रा ॥ ४१ ॥ उत सु त्ये पयःऽवृधा माकी रणस्य नप्त्या
ऽत्वनाय ममहे ॥ ४२ ॥ २४ ॥

॥ ३ ॥ पिब सुतस्य रसिनः मत्स्व नः इंद्र गोऽमतः आपिः नः
बोधि सधऽमाद्यः वृधे अस्मान् अवंतु ते धियः ॥ १ ॥ भूयाम ते
सुऽमतौ वाजिनः वयं मा नः स्तः अभिऽमातये अस्मान् चि-
त्राभिः अवतात् अभिष्टिऽभिः आ नः सुम्नेषु यमय ॥ २ ॥ इमाः ऊं
त्वा पुरुऽवसो॰ गिरः वर्धंतु याः मम पावकऽवर्णाः शुचयः वि-
पःऽचितः अभि स्तोमैः अनूषत ॥ ३ ॥ अयं सहस्रं ऋषिऽभिः
सहःऽकृतः समुद्रःऽइव पप्रथे सत्यः सः अस्य महिमा गृणे शवः
यज्ञेषु विप्रऽराज्ये ॥ ४ ॥ इंद्रं इत् देवऽतातये इंद्रं प्रऽयति अध्वरे इंद्रं
संऽईके वनिनः हवामहे इंद्रं धनस्य सातये ॥ ५ ॥ २५ ॥ इंद्रः मह्ना
रोदसी पप्रथत् शवः इंद्रः सूर्यं अरोचयत् इंद्रे ह विश्वा भुवनानि
येमिरे इंद्रे सुवानासः इंदवः ॥ ६ ॥ अभि त्वा पूर्वऽपीतये इंद्र स्तो-
मेभिः आयवः संऽईचीनासः ऋभवः सं अस्वरन् रुद्राः गृणंत
पूर्व्यं ॥ ७ ॥ अस्य इत् इंद्रः ववृधे वृष्ण्यं शवः मदे सुतस्य विष्णवि
अद्य तं अस्य महिमानं आयवः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा ॥ ८ ॥ तत्
त्वा यामि सुऽवीर्यं तत् ब्रह्म पूर्वऽचित्तये येन यतिऽभ्यः भृगवे
धने हिते येन प्रस्कण्वं आविथ ॥ ९ ॥ येन समुद्रं असृजः महीः अपः
तत् इंद्र वृष्णि ते शवः सद्यः सः अस्य महिमा न संऽनशे यं क्षोणीः
अनुऽचक्रदे ॥ १० ॥ २६ ॥ शग्धि नः इंद्र यत् त्वा रयिं यामि सुऽवीर्यं
शग्धि वाजाय प्रथमं सिसासते शग्धि स्तोमाय पूर्व्य ॥ ११ ॥ शग्धि

नः अस्य यत् ह पौरं आविथ धियः इंद्र सिसासतः शग्धि यथा रु-
शमं श्यावकं कृपं इंद्र प्र आवः स्वः ऽनरं ॥१२॥ कत् नव्यः अत-
सीनां तुरः गृणीत मर्त्यः नहि नु अस्य महिमानं इंद्रियं स्वः
णंतः आनशुः ॥१३॥ कत् ऊं स्तुवंतः ऋतऽयंत देवता ऋ
कः विप्रः ओहते कदा हवं मघऽवन् इंद्र सुन्वतः कत् ऊं स्तु
आ गमः ॥१४॥ उत् ऊं त्ये मधुमत्ऽतमाः गिरः स्तोमासः ईर
सत्राऽजितः धनऽसाः अक्षितऽऊतयः वाजऽयंतः रथाःऽइव
॥१५॥२७॥ कण्वाःऽइव भृगवः सूर्याःऽइव विश्वं इत् धीतं आन-
शुः इंद्रं स्तोमेभिः महयंतः आयवः प्रियऽमेधासः अस्वरन् ॥१६॥
युक्ष्व हि वृत्रहन्ऽतम हरी इंद्र पराऽवतः अर्वाचीनः मघऽवन्
सोमऽपीतये उग्रः ऋष्वेभिः आ गहि ॥१७॥ इमे हि ते कारवः
वावशुः धिया विप्रासः मेधऽसातये सः त्वं नः मघऽवन् इंद्र गिर्व-
णः वेनः न शृणुधि हवं ॥१८॥ निः इंद्र बृहतीभ्यः वृत्रं धनुऽभ्यः
अस्फुरः निः अर्बुदस्य मृगयस्य मायिनः निः पर्वतस्य गाः आ-
जः ॥१९॥ निः अग्नयः रुरुचुः निः ऊं सूर्यः निः सोमः इंद्रियः रसः
निः अंतरिक्षात् अधमः महां अहिं कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥२०॥२८॥
यं मे दुः इंद्रः मरुतः पाकऽस्थामा कौरयाणः विश्वेषां त्मना शो-
भिष्ठं उपऽइव दिवि धावमानं ॥२१॥ रोहितं मे पाकऽस्थामा
सुऽधुरं कक्ष्यऽप्रां अदात् रायः विऽबोधनं ॥२२॥ यस्मै अन्ये दश
प्रति धुरं वहंति वह्नयः अस्तं वयः न तुग्र्यं ॥२३॥ आत्मा पितुः
तनूः वासः ओजःऽदाः अभिऽअंजनं तुरीयं इत् रोहितस्य पा-
कऽस्थामानं भोजं दातारं अब्रवं ॥२४॥२९॥

॥४॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः सिम

पुरु नृऽसूतः असि आनवे असि प्रऽशर्ध तुर्वशे ॥१॥ यत् वा रुमे
रुशमे श्यावके कृपे इंद्र मादयसे सचा कण्वासः त्वा ब्रह्मऽभिः
स्तोमऽवाहसः इंद्र आ यच्छंति आ गहि ॥२॥ यथा गौरः अपा
कृतं तृष्यन् एति अव इरिणं आऽपित्वे नः प्रऽपित्वे तूयं आ गहि
कण्वेषु सु सचा पिब ॥३॥ मंदंतु त्वा मघऽवन् इंद्र इंदवः राधःऽदे-
याय सुन्वते आऽमुष्य सोमं अपिबः चमू सुतं ज्येष्ठं तत् दधिषे
सहः ॥४॥ प्र चक्रे सहसा सहः बभंज मन्युं ओजसा विश्वे ते इंद्र
पृतनाऽयवः यह्वो नि वृक्षाःऽइव येमिरे ॥५॥३०॥ सहस्रेणऽइव
सचते यविऽयुधा यः ते आनट् उपऽस्तुतिं पुत्रं प्रावर्गं कृणुते सु-
ऽवीर्ये दाश्नोति नमउक्तिऽभिः ॥६॥ मा भेम मा श्रमिष्म उग्रस्य
सख्ये तव महत् ते वृष्णः अभिऽचक्ष्यं कृतं पश्येम तुर्वशं यदुं ॥७॥
सव्यां अनु स्फिग्यं ववसे वृषा न दानः अस्य रोषति मध्वा संऽपृ-
क्ताः सारघेण धेनवः तूयं आ इहि द्रव पिब ॥८॥ अश्वी रथी सु-
ऽरूपः इत् गोऽमान् इत् इंद्र ते सखा श्वात्रऽभाजा वयसा सचते
सदा चंद्रः याति सभां उप ॥९॥ ऋश्यः न तृष्यन् अवऽपानं आ
गहि पिब सोमं वशान् अनु निऽमेघमानः मघऽवन् दिवेऽदिवे
ओजिष्ठं दधिषे सहः ॥१०॥३१॥ अध्वर्यो द्रवय त्वं सोमं इंद्रः पि-
पासति उप नूनं युयुजे वृषणा हरी आ च जगाम वृत्रऽहा ॥११॥
स्वयं चित् सः मन्यते दाशुरिः जनः यत्र सोमस्य तृंपसि इदं ते
अन्नं युज्यं संऽउक्षितं तस्य आ इहि प्र द्रव पिब ॥१२॥ रथेऽस्थाय
अध्वर्यवः सोमं इंद्राय सोतन अधि ब्रध्नस्य अद्रयः वि चक्षते सु-
न्वंतः दाश्वऽअध्वरं ॥१३॥ उप ब्रध्नं वावाता वृषणा हरी इंद्रं अप-
ऽसु वक्षतः अर्वांचं त्वा सप्तयः अध्वरऽश्रियः वहंतु सवना इत्
उप ॥१४॥ प्र पूषणं वृणीमहे युज्याय पुरुऽवसुं सः शक्र शिक्ष

पुरुऽहूत नः धिया तुजे राये विऽमोचन ॥१५॥३२॥ सं नः शिशीहि
भुरिजोःऽइव क्षुरं रास्व रायः विऽमोचन त्वे तत् नः सुऽवेदं
उस्रियं वसु यं त्वं हिनोषि मर्त्यं ॥१६॥ वेमि त्वा पूषन् ऋंजसे वेमि
स्तोतवे आघृणे न तस्य वेमि अरणं हि तत् वसो स्तुषे पज्राय
साम्ने ॥१७॥ परा गावः यवसं कत् चित् आघृणे नित्यं रेक्णः
अमर्त्य अस्माकं पूषन् अविता शिवः भव मंहिष्ठः वाजऽसातये
॥१८॥ स्थूरं राधः शतऽअश्वं कुरुंगस्य दिविंष्टिषु राज्ञः त्वेषस्य सु-
ऽभगस्य रातिषु तुर्वशेषु अमन्महि ॥१९॥ धीभिः सातानि का-
ण्वस्य वाजिनः प्रियऽमेधैः अभिद्युऽभिः षष्टिं सहस्रा अनु निः-
ऽमजां अजे निः यूथानि गवां ऋषिः ॥२०॥ वृक्षाः चित् मे
अभिऽपित्वे अरारणुः गां भजंत मेहना अश्वं भजंत मेहना
॥२१॥३३॥७॥

॥५॥ दूरात् इहऽइव यत् सती अरुणऽप्सुः अशिश्वितत् वि
भानुं विश्वधा अतनत् ॥१॥ नृऽवत् दस्रा मनःऽयुजा रथेन पृथु-
ऽपाजसा सचेथे अश्विना उषसं ॥२॥ युवाभ्यां वाजिनीऽवसू
प्रति स्तोमाः अदृक्षत वाचं दूतः यथा ओहिषे ॥३॥ पुरुऽप्रिया
नः ऊतये पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू स्तुषे कण्वासः अश्विना ॥४॥ मं-
हिष्ठा वाजऽसातमा इषयंता शुभः पती गंतारा दाशुषः गृहं
॥५॥१॥ ता सुऽदेवाय दाशुषे सुऽमेधां अविऽतारिणीं घृतैः
गव्यूतिं उक्षतं ॥६॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् तूयं श्येनेभिः आशु-
ऽभिः यातं अश्वेभिः अश्विना ॥७॥ येभिः तिस्रः पराऽवतः दिवः
विश्वानि रोचना त्रीन् अक्तून् परिऽदीयथः ॥८॥ उत नः गो-
ऽमतीः इषः उत सातीः अहःऽविदा वि पथः सातये सितं ॥९॥

आ नः गोऽमंतं अश्विना सुऽवीरं सुऽरथं रयिं वोळ्हं अश्वऽवतीः
इषः ॥१०॥२॥ ववृधाना शुभः पती दस्रा हिरण्यऽवर्तनी॰ पि-
बतं सोम्यं मधु ॥११॥ अस्मभ्यं वाजिनीऽवसू॰ मघवत्ऽभ्यः च
सऽप्रथः छर्दिः यंतं अदाभ्यं ॥१२॥ नि सु ब्रह्म जनानां या अविष्टं
तूयं आ गतं मो सु अन्यान् उप अरतं ॥१३॥ अस्य पिबतं अ-
श्विना युवं मदस्य चारुणः मध्वः रातस्य धिष्ण्या ॥१४॥ अस्मे
आ वहतं रयिं शतऽवंतं सहस्रिणं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं ॥१५॥३॥
पुरुऽत्रा चित् हि वां नरा विऽह्वयंते मनीषिणः वाघत्ऽभिः अ-
श्विना आ गतं ॥१६॥ जनासः वृक्तऽबर्हिषः हविष्मंतः अरंऽकृतः
युवां हवंते अश्विना ॥१७॥ अस्माकं अद्य वां अयं स्तोमः वा-
हिष्ठः अंतमः युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥१८॥ यः ह वां मधुनः दृतिः
आऽहितः रथऽचर्षणे ततः पिबतं अश्विना ॥१९॥ तेन नः वा-
जिनीऽवसू॰ पश्वे तोकाय शं गवे वहतं पीवरीः इषः ॥२०॥४॥
उत नः दिव्याः इषः उत सिंधून् अहःऽविदा अप द्वाराऽइव व-
र्षथः ॥२१॥ कदा वां तौग्र्यः विधत् समुद्रे जहितः नरा यत् वां
रथः विऽभिः पतात् ॥२२॥ युवं कण्वाय नासत्या अपिऽरिप्ताय
हर्म्ये शश्वत् ऊतीः दशस्यथः ॥२३॥ ताभिः आ यातं ऊतिऽभिः
नव्यसीभिः सुशस्तिऽभिः यत् वां वृषण्ऽवसू॰ हुवे ॥२४॥ यथा
चित् कण्वं आवतं प्रियऽमेधं उपऽस्तुतं अत्रिं शिंजारं अश्विना
॥२५॥५॥ यथा उत कृत्व्ये धने अंशुं गोषु अगस्त्यं यथा वाजेषु
सोभरिं ॥२६॥ एतावत् वां वृषण्ऽवसू॰ अतः वा भूयः अश्विना
गृणंतः सुम्नं ईमहे ॥२७॥ रथं हिरण्यऽवंधुरं हिरण्यऽअभीशुं अ-
श्विना आ हि स्थाथः दिविऽस्पृशं ॥२८॥ हिरण्ययी वां रभिः ईषा
अक्षः हिरण्ययः उभा चक्रा हिरण्यया ॥२९॥ तेन नः वाजिनी-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

GL

ऽवसू पराऽवतः चित् आ गतं उप इमां सुऽस्तुतिं मम ॥ ३० ॥ ६ ॥ आ वहेथे पराकात् पूर्वीः अश्नंतौ अश्विना इषः दासीः अमर्त्या ॥ ३१ ॥ आ नः द्युम्नैः आ श्रवःऽभिः आ राया यातं अश्विना पुरुऽचंद्रा नासत्या ॥ ३२ ॥ आ इह वां प्रुषितऽप्सवः वयः वहंतु पर्णिनः अच्छ सुऽअध्वरं जनं ॥ ३३ ॥ रथं वां अनुऽगायसं यः इषा वर्तते सह न चक्रं अभि बाधते ॥ ३४ ॥ हिरण्ययेन रथेन द्रवत्पाणिऽभिः अश्वैः धीऽजवना नासत्या ॥ ३५ ॥ ७ ॥ युवं मृगं जागृऽवांसं स्वदथः वा वृषणऽवसू० ता नः पृंक्तं इषा रयिं ॥ ३६ ॥ ता मे अश्विना सनीनां विद्यातं नवानां यथा चित् चैद्यः कशुः शतं उष्ट्रानां ददत् सहस्रा दश गोनां ॥ ३७ ॥ यः मे हिरण्यऽसंदृशः दश राज्ञः अमंहत अधःऽपदाः इत् चैद्यस्य कृष्टयः चर्मऽम्नाः अभितः जनाः ॥ ३८ ॥ माकिः एना पथा गात् येन इमे यंति चेदयः अन्यः न इत् सूरिः ओहते भूरिदावत्ऽतरः जनः ॥ ३९ ॥ ८ ॥ १ ॥

॥ ६ ॥ महान् इंद्रः यः ओजसा पर्जन्यः वृष्टिमान्ऽइव स्तोमैः वत्सस्य ववृधे ॥ १ ॥ प्रऽजां ऋतस्य पिप्रतः प्र यत् भरंत वह्नयः विप्राः ऋतस्य वाहसा ॥ २ ॥ कण्वाः इंद्रं यत् अक्रत स्तोमैः यज्ञस्य साधनं जामि ब्रुवते आयुधं ॥ ३ ॥ सं अस्य मन्यवे विशः विश्वाः नमंत कृष्टयः समुद्रायऽइव सिंधवः ॥ ४ ॥ ओजः तत् अस्य तित्विषे उभे यत् संऽअवर्तयत् इंद्रः चर्मऽइव रोदसी ॥ ५ ॥ ९ ॥ वि चित् वृत्रस्य दोधतः वज्रेण शतऽपर्वणा शिरः बिभेद वृष्णिना ॥ ६ ॥ इमाः अभि प्र नोनुमः विपां अग्रेषु धीतयः अग्नेः शोचिः न दिद्युतः ॥ ७ ॥ गुहा सतीः उप त्मना प्र यत् शोचंत धीतयः कण्वाः ऋतस्य धारया ॥ ८ ॥ प्र तं इंद्र नशीमहि रयिं गोऽमंतं अश्विनं प्र ब्रह्म पूर्व-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

ऽचितये ॥९॥ अहं इत् हि पितुः परि मेधां ऋतस्य जग्रभ अहं
सूर्यःऽइव अजनि ॥१०॥१०॥ अहं प्रत्नेन मन्मना गिरः शुंभामि
कण्वऽवत् येन इंद्रः शुष्मं इत् दधे ॥११॥ ये त्वां इंद्र न तुस्तुवुः ऋ-
षयः ये च तुस्तुवुः मम इत् वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥१२॥ यत् अस्य म-
न्युः अध्वनीत् वि वृत्रं पर्वऽशः रुजन् अपः समुद्रं ऐरयत् ॥१३॥
नि शुष्णे इंद्र धर्णसिं वज्रं जघंथ दस्यवि वृषा हि उग्र शृण्विषे
॥१४॥ न द्यावः इंद्रं ओजसा न अंतरिक्षाणि वज्रिणं न विव्यचंत
भूमयः ॥१५॥११॥ यः ते इंद्र महीः अपः स्तभुऽयमानः आ अश-
यत् नि तं पद्यासु शिश्नथः ॥१६॥ यः इमे रोदसी मही संऽईची॰
संऽअजग्रभीत् तमःऽभिः इंद्र तं गुहः ॥१७॥ ये इंद्र यतयः त्वा भृ-
गवः ये च तुस्तुवुः मम इत् उग्र श्रुधि हवं ॥१८॥ इमाः ते इंद्र पृश्नयः
घृतं दुहते आऽशिरं एनां ऋतस्य पिप्युषीः ॥१९॥ याः इंद्र प्रऽस्वः
त्वा आसा गर्भं अचक्रिरन् परि धर्मऽइव सूर्यं ॥२०॥१२॥ त्वां इत्
शवसः पते कण्वाः उक्थेन वावृधुः त्वां सुतासः इंदवः ॥२१॥ तव
इत् इंद्र प्रऽनीतिषु उत प्रऽशस्तिः अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः
॥२२॥ आ नः इंद्र महीं इषं पुरं न दर्षि गोऽमतीं उत प्रऽजां सु-
ऽवीर्यं ॥२३॥ उत त्यत् आशुऽअश्व्यं यत् इंद्र नाहुषीषु आ अग्रे
विक्षु प्रऽदीदयत् ॥२४॥ अभि व्रजं न तत्निषे सूरः उपाकऽचक्षसं
यत् इंद्र मृळयासि नः ॥२५॥१३॥ यत् अंग तविषीऽयसे इंद्र प्र-
ऽराजसि क्षितीः महान् अपारः ओजसा ॥२६॥ तं त्वा हविष्म-
तीः विशः उप ब्रुवते ऊतये उरुऽज्रयसं इंदुऽभिः ॥२७॥ उप-
ऽह्वरे गिरीणां संऽगथे च नदीनां धिया विप्रः अजायत ॥२८॥
अतः समुद्रं उत्ऽवतः चिकित्वान् अव पश्यति यतः विपानः
एजति ॥२९॥ आत् इत् प्रत्नस्य रेतसः ज्योतिः पश्यंति वासरं परः

यत् इध्यते दिवा ॥३०॥१४॥ कण्वासः इंद्र ते मतिं विश्वे वर्धंति पौं-
स्यं उतो शविष्ठ वृष्ण्यं ॥३१॥ इमां मे इंद्र सुऽस्तुतिं जुषस्व प्र सु मां
अव उत प्र वर्धय मतिं ॥३२॥ उत ब्रह्मण्या वयं तुभ्यं प्रऽवृद्ध व-
ज्रिऽवः विप्राः अतक्ष्म जीवसे ॥३३॥ अभि कण्वाः अनूषत आ-
पः न प्रऽवता यतीः इंद्रं वनंन्ऽवती मतिः ॥३४॥ इंद्रं उक्थानि
ववृधुः समुद्रंऽइव सिंधवः अनुत्तऽमन्युं अजरं ॥३५॥१५॥ आ नः
याहि पराऽवतः हरिऽभ्यां हर्यताभ्यां इमं इंद्र सुतं पिब ॥३६॥
त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम जनासः वृक्तऽबर्हिषः हवंते वाजऽसातये
॥३७॥ अनु त्वा रोदसी उभे चक्रं न वर्ति एतशं अनु सुवानासः
इंदवः ॥३८॥ मंदस्व सु स्वःऽनरे उत इंद्र शर्यणाऽवति मत्स्व
विवस्वतः मती ॥३९॥ ववृधानः उप द्यवि वृषा वज्री अरोरवीत्
वृत्रऽहा सोमऽपातमः ॥४०॥१६॥ ऋषिः हि पूर्वऽजाः असि
एकः ईशानः ओजसा इंद्र चोष्कूयसे वसु ॥४१॥ अस्माकं त्वा सु-
तान् उप वीतऽपृष्ठाः अभि प्रयः शतं वहंतु हरयः ॥४२॥ इमां
सु पूर्व्यां धियं मधोः घृतस्य पिप्युषीं कण्वाः उक्थेन ववृधुः ॥४३॥
इंद्रं इत् विऽमहीनां मेधे वृणीत मर्त्यः इंद्रं सनिष्युः ऊतये ॥४४॥
अर्वाचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सोमऽपेयाय वक्षतः
॥४५॥ शतं अहं तिरिंदिरे सहस्रं पर्शौ आ ददे राधांसि याद्वानां
॥४६॥ त्रीणि शतानि अर्वतां सहस्रा दश गोनां ददुः पज्राय सा-
म्ने ॥४७॥ उत् आनट् ककुहः दिवं उष्ट्रान् चतुःऽयुजः ददत् अश्व-
सा याद्वं जनं ॥४८॥१७॥

॥७॥ प्र यत् वः त्रिऽस्तुभं इषं मरुतः विप्रः अक्षरत् वि पर्वतेषु
राजथ ॥१॥ यत् अंग तविषीऽयवः यामं शुभ्राः अचिध्वं नि पर्व-

ताः अहासत ॥२॥ उत् ईरयंत वायुऽभिः वाश्रासः पृश्निऽमातरः
धुक्षंत पिप्युषीं इषं ॥३॥ वपंति मरुतः मिहं प्र वेपयंति पर्वतान्
यत् यामं यांति वायुऽभिः ॥४॥ नि यत् यामाय वः गिरिः नि
सिंधवः विऽधर्मणे महे शुष्माय येमिरे ॥५॥१८॥ युष्मान् ऊं
नक्तं ऊतये युष्मान् दिवा हवामहे युष्मान् प्रऽयति अध्वरे ॥६॥
उत् ऊं त्ये अरुणऽप्सवः चित्राः यामेभिः ईरते वाश्राः अधि
स्नुना दिवः ॥७॥ सृजंति रश्मिं ओजसा पंथां सूर्याय यातवे ते
भानुऽभिः वि तस्थिरे ॥८॥ इमां मे मरुतः गिरं इमं स्तोमं ऋभु-
क्षणः इमं मे वनत हवं ॥९॥ त्रीणि सरांसि पृश्नयः दुदुह्रे वज्रिणे
मधु उत्सं कवंधं उद्रिणं ॥१०॥१९॥ मरुतः यत् ह वः दिवः सुम्न-
ऽयंतः हवामहे आ तु नः उप गंतन ॥११॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः
रुद्राः ऋभुक्षणः दमे उत प्रऽचेतसः मदे ॥१२॥ आ नः रयिं मद-
ऽच्युतं पुरुऽक्षुं विश्वऽधायसं इयर्त मरुतः दिवः ॥१३॥ अधिऽइव
यत् गिरीणां यामं शुभ्राः अचिध्वं सुवानैः मंदध्वे इंदुऽभिः ॥१४॥
एतावतः चित् एषां सुम्नं भिक्षेत मर्त्यः अदाभ्यस्य मन्मऽभिः
॥१५॥२०॥ ये द्रप्साःऽइव रोदसी धमंति अनु वृष्टिऽभिः उत्सं
दुहंतः अक्षितं ॥१६॥ उत् ऊं स्वानेभिः ईरते उत् रथैः उत् ऊं वा-
युऽभिः उत् स्तोमैः पृश्निऽमातरः ॥१७॥ येन आव तुर्वशं यदुं
येन कण्वं धनऽस्पृतं राये सु तस्य धीमहि ॥१८॥ इमाः ऊं वः सु-
ऽदानवः घृतं न पिप्युषीः इषः वर्धान् काण्वस्य मन्मऽभिः ॥१९॥
क्व नूनं सुऽदानवः मदथ वृक्तऽबर्हिषः ब्रह्मा कः वः सपर्यति
॥२०॥२१॥ नहि स्म यत् ह वः पुरा स्तोमेभिः वृक्तऽबर्हिषः शर्धान्
ऋतस्य जिन्वथ ॥२१॥ सं ऊं त्ये महतीः अपः सं क्षोणी सं ऊं
सूर्यं सं वज्रं पर्वऽशः दधुः ॥२२॥ वि वृत्रं पर्वऽशः ययुः वि पर्व-

तान् अराजिनः चक्राणाः वृष्णिं पौंस्यं ॥२३॥ अनु चितस्य यु-
ध्यंतः शुष्मं आवन् उत क्रतुं अनु इंद्रं वृत्रऽतूर्ये ॥२४॥ विद्युत्ऽह-
स्ताः अभिऽद्यवः शिप्राः शीर्षन् हिरण्ययीः शुभ्राः वि अंजत
श्रिये ॥२५॥२२॥ उशना यत् पराऽवतः उक्ष्णः रंध्रं अयातन द्यौः
न चक्रदत् भिया ॥२६॥ आ नः मखस्य दावने अश्वैः हिरण्यपा-
णिऽभिः देवासः उप गंतन ॥२७॥ यत् एषां पृषतीः रथे प्रष्टिः
वहति रोहितः यांति शुभ्राः रिणन् अपः ॥२८॥ सुऽसोमे शर्य-
णाऽवति आर्जीके पस्त्यऽवति ययुः निऽचक्रया नरः ॥२९॥
कदा गच्छाथ मरुतः इत्था विप्रं हवमानं मार्डीकेभिः नाधमानं
॥३०॥२३॥ कत् ह नूनं कधऽप्रियः यत् इंद्रं अजहातन कः वः स-
खिऽत्वे ओहते ॥३१॥ सहो इति सु नः वज्रऽहस्तैः कण्वासः अग्निं म-
रुत्ऽभिः स्तुषे हिरण्यऽवाशीभिः ॥३२॥ ओ इति सु वृष्णः प्रऽयज्यून्
आ नव्यसे सुवितायं ववृत्यां चित्रऽवाजान् ॥३३॥ गिरयः चित्
नि जिहते पर्शानासः मन्यमानाः पर्वताः चित् नि येमिरे ॥३४॥
आ अक्ष्णऽयावानः वहंति अंतरिक्षेण पततः धातारः स्तुवते
वयः ॥३५॥ अग्निः हि जनि पूर्व्यः छंदः न सूरः अर्चिषा ते भानु-
ऽभिः वि तस्थिरे ॥३६॥२४॥

॥३॥ आ नः विश्वाभिः ऊतिऽभिः अश्विना गच्छतं युवं दस्रा
हिरण्यऽवर्तनी इति पिबतं सोम्यं मधु ॥१॥ आ नूनं यातं अश्विना
रथेन सूर्यऽत्वचा भुजी इति हिरण्यऽपेशसा कवी इति गंभीरऽचेतसा
॥२॥ आ यातं नहुषः परि आ अंतरिक्षात् सुवृक्तिऽभिः पिबाथः
अश्विना मधु कण्वानां सवने सुतं ॥३॥ आ नः यातं दिवः परि
आ अंतरिक्षात् अधऽप्रिया पुत्रः कण्वस्य वां इह सुसाव सोम्यं

मधु॥४॥ आ नः यातं उपऽश्रुति अश्विना सोमऽपीतये स्वाहा
स्तोमस्य वर्धना प्र कवी धीतिऽभिः नरा॥५॥२५॥ यत् चित् हि
वां पुरा ऋषयः जुहूरे अवसे नरा आ यातं अश्विना आ गतं उप
इमां सुऽस्तुतिं मम॥६॥ दिवः चित् रोचनात् अधि आ नः गंतं
स्वःऽविदा धीभिः वत्सऽप्रचेतसा स्तोमेभिः हवनऽश्रुता॥७॥
किं अन्ये परि आसते अस्मत् स्तोमेभिः अश्विना पुत्रः कण्वस्य वां
ऋषिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत्॥८॥ आ वां विप्रः इह अवसे
अह्वत् स्तोमेभिः अश्विना अरिप्रा वृत्रहन्ऽतमा ता नः भूतं म-
यःऽभुवा॥९॥ आ यत् वां योषणा रथं अतिष्ठत् वाजिनीऽवसू॰
विश्वानि अश्विना युवं प्र धीतानि अगच्छतं॥१०॥२६॥ अतः
सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना वत्सः वां मधुऽमत् व-
चः अशंसीत् काव्यः कविः॥११॥ पुरुऽमंद्रा पुरुऽवसू॰ मनोतरा
रयीणां स्तोमं मे अश्विनौ इमं अभि वह्नी अनूषातां॥१२॥ आ
नः विश्वानि अश्विना धत्तं राधांसि अह्रया कृतं नः ऋत्वियऽवतः
मा नः रीरधतं निदे॥१३॥ यत् नासत्या पराऽवति यत् वा स्थः
अधि अंबरे अतः सहस्रऽनिर्निजा रथेन आ यातं अश्विना॥१४॥
यः वां नासत्यौ ऋषिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत् तस्मै सहस्र-
ऽनिर्निजं इषं धत्तं घृतऽश्चुतं॥१५॥२७॥ प्र अस्मै ऊर्जं घृतऽश्चुतं
अश्विना यच्छतं युवं यः वां सुम्नाय तुस्तवत् वसुऽयात् दानुनः
पती॥१६॥ आ नः गंतं रिशादसा इमं स्तोमं पुरुऽभुजा कृतं नः
सुऽश्रियः नरा इमा दातं अभिष्टये॥१७॥ आ वां विश्वाभिः ऊ-
तिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत राजंतौ अध्वराणां अश्विना याम-
ऽहूतिषु॥१८॥ आ नः गंतं मयःऽभुवा अश्विना शंऽभुवा युवं यः
वां विपन्यू धीतिऽभिः गीःऽभिः वत्सः अवीवृधत्॥१९॥ याभिः

कण्वं मेधऽअतिथिं याभिः वशं दशऽव्रजं याभिः गोऽशर्यं आवतं
ताभिः नः अवतं नरा ॥२०॥२८॥ याभिः नरा त्रसदस्युं आवतं
कृत्व्ये धने ताभिः सु अस्मान् अश्विना प्र अवतं वाजऽसातये
॥२१॥ प्र वां स्तोमाः सुऽवृक्तयः गिरः वर्धंतु अश्विना पुरुऽत्रा
वृत्रहन्ऽतमा ता नः भूतं पुरुऽस्पृहा ॥२२॥ त्रीणि पदानि अश्वि-
नोः आविः संति गुहा परः कवी ऋतस्य पत्मऽभिः अर्वाक् जी-
वेभ्यः परि ॥२३॥२९॥

॥९॥ आ नूनं अश्विना युवं वत्सस्य गंतं अवसे प्र अस्मै य-
च्छतं अवृकं पृथु छर्दिः युयुतं याः अरातयः ॥१॥ यत् अंतरिक्षे
यत् दिवि यत् पंच मानुषान् अनु नृम्णं तत् धत्तं अश्विना ॥२॥
ये वां दंसांसि अश्विना विप्रासः परिऽममृशुः एव इत् काण्वस्य
बोधतं ॥३॥ अयं वां घर्मः अश्विना स्तोमेन परि सिच्यते अयं
सोमः मधुऽमान् वाजिनीऽवसू॰ येन वृत्रं चिकेतथः ॥४॥ यत्
अप्ऽसु यत् वनस्पतौ यत् ओषधीषु पुरुऽदंससा कृतं तेन मा
अविष्टं अश्विना ॥५॥३०॥ यत् नासत्या भुरण्यथः यत् वा देवा
भिषज्यथः अयं वां वत्सः मतिऽभिः न विंधते हविष्मंतं हि ग-
च्छथः ॥६॥ आ नूनं अश्विनोः ऋषिः स्तोमं चिकेत वामया आ
सोमं मधुमत्ऽतमं घर्मं सिंचात् अथर्वणि ॥७॥ आ नूनं रघु-
ऽवर्तनिं रथं तिष्ठाथः अश्विना आ वां स्तोमाः इमे मम नभः न
चुच्यवीरत ॥८॥ यत् अद्य वां नासत्या उक्थैः आऽचुच्युवीमहि
यत् वा वाणीभिः अश्विना एव इत् काण्वस्य बोधतं ॥९॥ यत्
वां कक्षीवान् उत यत् विऽअश्वः ऋषिः यत् वां दीर्घऽतमाः
जुहाव पृथी यत् वां वैन्यः सदनेषु एव इत् अतः अश्विना चेत-

येथां ॥१०॥३१॥ यातं छर्दिःऽपौ उत नःपरःऽपा भूतं जगत्ऽपौ
उत नः तनूऽपा वर्तिः तोकाय तनयाय यातं ॥११॥ यत् इंद्रेण स-
ऽरथं याथः अश्विना यत् वा वायुना भवथः संऽओकसा यत्
आदित्येभिः ऋभुऽभिः सऽजोषसा यत् वा विष्णोः विऽक्रमणेषु
तिष्ठथः ॥१२॥ यत् अद्य अश्विनौ अहं हुवेय वाजऽसातये यत्
पृत्ऽसु तुर्वणे सहः तत् श्रेष्ठं अश्विनोः अवः ॥१३॥ आ नूनं यातं
अश्विना इमा हव्यानि वां हिता इमे सोमासः अधि तुर्वशे यदौ
इमे कण्वेषु वां अथ ॥१४॥ यत् नासत्या पराके अर्वाके अस्ति भेष-
जं तेन नूनं विऽमदाय प्रऽचेतसा छर्दिः वत्साय यच्छतं ॥१५॥३२॥
अभुत्सि ऊं प्र देव्या साकं वाचा अहं अश्विनोः वि आवः देवि आ
मतिं वि रातिं मर्त्येभ्यः ॥१६॥ प्र बोधय उषः अश्विना प्र देवि
सूनृते महि प्र यज्ञऽहोतः आनुषक् प्र मदाय श्रवः बृहत् ॥१७॥
यत् उषः यासि भानुना सं सूर्येण रोचसे आ ह अयं अश्विनोः
रथः वर्तिः याति नृऽपाय्यं ॥१८॥ यत् आऽपीतासः अंशवः गावः
न दुह्रे ऊधऽभिः यत् वा वाणीः अनूषत प्र देवऽयंतः अश्विना
॥१९॥ प्र द्युम्नाय प्र शवसे प्र नृऽसह्याय शर्मणे प्र दक्षाय प्रऽचे-
तसा ॥२०॥ यत् नूनं धीभिः अश्विना पितुः योना निऽसीदथः
यत् वा सुम्नेभिः उक्थ्या ॥२१॥३३॥

॥१०॥ यत् स्थः दीर्घऽप्रसद्मनि यत् वा अदः रोचने दिवः यत्
वा समुद्रे अधि आऽकृते गृहे अतः आ यातं अश्विना ॥१॥ यत् वा
यज्ञं मनवे संऽमिमिक्षथुः एव इत् काण्वस्य बोधतं बृहस्पतिं
विश्वान् देवान् अहं हुवे इंद्राविष्णू अश्विनौ आशुऽहेषसा ॥२॥
त्या नु अश्विना हुवे सुऽदंससा गृभे कृता ययोः अस्ति प्र नः सख्यं

देवेषु अधि आप्यं ॥३॥ ययोः अधि प्र यज्ञाः असूरे संति सूरयः ता यज्ञस्य अध्वरस्य प्रऽचेतसा स्वधाभिः या पिबतः सोम्यं मधु ॥४॥ यत् अद्य अश्विनौ अपाक् यत् प्राक् स्थः वाजिनीऽवसू॰ यत् द्रुह्यवि अनवि तुर्वशे यदौ हुवे वां अथ मा आ गतं ॥५॥ यत् अंतरिक्षे पतथः पुरुऽभुजा यत् वा इमे रोदसी अनु यत् वा स्वधाभिः अधिऽतिष्ठथः रथं अतः आ यातं अश्विना ॥६॥३४॥

॥११॥ त्वं अग्ने व्रतऽपाः असि देवः आ मर्त्येषु आ त्वं यज्ञेषु ईड्यः ॥१॥ त्वं असि प्रऽशस्यः विदथेषु सहंत्य अग्ने रथीः अध्वराणां ॥२॥ सः त्वं अस्मत् अप द्विषः युयोधि जातऽवेदः अदेवीः अग्ने अरातीः ॥३॥ अंति चित् संतं अह यज्ञं मर्तस्य रिपोः न उप वेषि जातऽवेदः ॥४॥ मर्ताः अमर्त्यस्य ते भूरि नाम मनामहे विप्रासः जातऽवेदसः ॥५॥३५॥ विप्रं विप्रासः अवसे देवं मर्तासः ऊतये अग्निं गीःऽभिः हवामहे ॥६॥ आ ते वत्सः मनः यमत् परमात् चित् सधऽस्थात् अग्ने त्वांऽकामया गिरा ॥७॥ पुरुऽत्रा हि सऽदृङ् असि विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥८॥ समत्ऽसु अग्निं अवसे वाजऽयंतः हवामहे वाजेषु चित्रऽराधसं ॥९॥ प्रत्नः हि कं ईड्यः अध्वरेषु सनात् च होता नव्यः च सत्सि स्वां च अग्ने तन्वं पिप्रयस्व अस्मभ्यं च सौभगं आ यजस्व ॥१०॥३६॥८॥५॥

॥१२॥ यः इंद्र सोमऽपातमः मदः शविष्ठ चेतति येन हंसि नि अत्रिणं तं ईमहे ॥१॥ येन दशऽग्वं अध्रिऽगुं वेपयंतं स्वःऽनरं येन समुद्रं आविथ तं ईमहे ॥२॥ येन सिंधुं महीः अपः रथान्ऽइव

प्रऽचोदयः पंथां ऋतस्य यातवे तं ईमहे ॥३॥ इमं स्तोमं अभिष्टये
घृतं न पूतं अद्रिऽवः येनं नु सद्यः ओजसा ववक्षिथ ॥४॥ इमं जु-
षस्व गिर्वणः समुद्रःऽइव पिन्वते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः वव-
क्षिथ ॥५॥१॥ यः नः देव पराऽवतः सखिऽत्वनाय मम्हे दिवः
न वृष्टिं प्रथयन् ववक्षिथ ॥६॥ ववक्षुः अस्य केतवः उत वज्रः
गभस्त्योः यत् सूर्यः न रोदसी अवर्धयत् ॥७॥ यदि प्रऽवृद्ध सत्-
ऽपते सहस्रं महिषान् अघः आत् इत् ते इंद्रियं महि प्र ववृधे ॥८॥
इंद्रः सूर्यस्य रश्मिऽभिः नि अर्शसानं ओषति अग्निः वनाऽइव
ससहिः प्र ववृधे ॥९॥ इयं ते ऋत्वियऽवती धीतिः एति नवीयसी
सपर्यंती पुरुऽप्रिया मिमीते इत् ॥१०॥२॥ गर्भः यज्ञस्य देवऽयुः
क्रतुं पुनीते आनुषक् स्तोमैः इंद्रस्य ववृधे मिमीते इत् ॥११॥ स-
निः मित्रस्य पप्रथे इंद्रः सोमस्य पीतये प्राची वाशीऽइव सुन्वते
मिमीते इत् ॥१२॥ यं विप्राः उक्थऽवाहसः अभिऽप्रमंदुः आ-
यवः घृतं न पिप्ये आसनि ऋतस्य यत् ॥१३॥ उत स्वऽराजे अ-
दितिः स्तोमं इंद्राय जीजनत् पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ऋतस्य यत्
॥१४॥ अभि वह्नयः ऊतये अनूषत प्रऽशस्तये न देव विऽव्रता
हरी ऋतस्य यत् ॥१५॥३॥ यत् सोमं इंद्र विष्णवि यत् वा घ त्रिते
आप्त्ये यत् वा मरुत्ऽसु मंदसे सं इंदुऽभिः ॥१६॥ यत् वा शक्र प-
राऽवति समुद्रे अधि मंदसे अस्माकं इत् सुते रण सं इंदुऽभिः
॥१७॥ यत् वा असि सुन्वतः वृधः यजमानस्य सत्ऽपते उक्थे वा
यस्य रण्यसि सं इंदुऽभिः ॥१८॥ देवंऽदेवं वः अवसे इंद्रंऽइंद्रं गृ-
णीषणि अध यज्ञाय तुर्वणे वि आनशुः ॥१९॥ यज्ञेभिः यज्ञऽवा-
हसं सोमेभिः सोमऽपातमं होत्राभिः इंद्रं ववृधुः वि आनशुः
॥२०॥४॥ महीः अस्य प्रऽनीतयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः विश्वा

वसूनि दाशुषे वि आनशुः ॥२१॥ इंद्रं वृत्राय हंतवे देवासः द-
धिरे पुरः इंद्रं वाणीः अनूषत सं ओजसे ॥२२॥ महांतं महिना
वयं स्तोमेभिः हवनऽश्रुतं अर्कैः अभि प्र नोनुमः सं ओजसे
॥२३॥ न यं विविक्तः रोदसी इति न अंतरिक्षाणि वज्रिणं अमात्
इत् अस्य तित्विषे सं ओजसः ॥२४॥ यत् इंद्र पृतनाज्ये देवाः त्वा
दधिरे पुरः आत् इत् ते हर्यता हरी इति ववक्षतुः ॥२५॥५॥ यदा वृत्रं
नदीऽवृतं शवसा वज्रिन् अवधीः आत् इत् ते हर्यता हरी इति वव-
क्षतुः॥२६॥ यदा ते विष्णुः ओजसा त्रीणि पदा विऽचक्रमे आत्
इत् ते हर्यता हरी इति ववक्षतुः ॥२७॥ यदा ते हर्यता हरी इति ववृधाते इति
दिवेऽदिवे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे ॥२८॥ यदा ते
मारुतीः विशः तुभ्यं इंद्र निऽयेमिरे आत् इत् ते विश्वा भुवनानि
येमिरे॥२९॥ यदा सूर्यं अमुं दिवि शुक्रं ज्योतिः अधारयः आत्
इत् ते विश्वा भुवनानि येमिरे॥३०॥ इमां ते इंद्र सुऽस्तुतिं विप्रः
इयर्ति धीतिऽभिः जामिं पदाऽइव पिप्रतीं प्र अध्वरे॥३१॥ यत्
अस्य धामनि प्रिये संऽईचीनासः अस्वरन् नाभा यज्ञस्य दोहना
प्र अध्वरे॥३२॥ सुऽवीर्यं सुऽअश्व्यं सुऽगव्यं इंद्र ददि नः होता-
ऽइव पूर्वऽचित्तये प्र अध्वरे॥३३॥६॥२॥

॥१३॥ इंद्रः सुतेषु सोमेषु क्रतुं पुनीते उक्थ्यं विदे वृधस्य द-
क्षसः महान् हि सः॥१॥ सः प्रथमे विऽओमनि देवानां सदने
वृधः सुऽपारः सुश्रवःऽतमः सं अप्सुऽजित्॥२॥ तं अह्वे वाज-
ऽसातये इंद्रं भराय शुष्मिणं भव नः सुम्ने अंतमः सखा वृधे॥३॥
इयं ते इंद्र गिर्वणः रातिः क्षरति सुन्वतः मंदानः अस्य बर्हिषः वि
राजसि॥४॥ नूनं तत् इंद्र ददि नः यत् त्वा सुन्वंतः ईमहे रयिं नः

GSL

चित्रं आ भर स्वःऽविदं ॥५॥७॥ स्तोता यत् ते विऽचर्षणिः अति-
ऽप्रशर्धयत् गिरः वयाःऽइव अनु रोहते जुषंत यत् ॥६॥ प्रत्नऽवत्
जनय गिरः शृणुधि जरितुः हवं मदेऽमदे ववक्षिथ सुऽकृत्वने
॥७॥ क्रीळंति अस्य सूनृताः आपः न प्रऽवता यतीः अया धिया
यः उच्यते पतिः दिवः ॥८॥ उतो पतिः यः उच्यते कृष्टीनां एकः
इत् वशी नमःऽवृधैः अवस्युऽभिः सुते रण ॥९॥ स्तुहि श्रुतं विपः-
ऽचितं हरी यस्य प्रऽसक्षिणा गंतारा दाशुषः गृहं नमस्विनः
॥१०॥८॥ तूतुजानः महेऽमते अश्वेभिः प्रुषितप्सुऽभिः आ याहि
यज्ञं आशुऽभिः शं इत् हि ते ॥११॥ इंद्र शविष्ठ सत्ऽपते रयिं गृ-
णत्ऽसु धारय श्रवः सूरिऽभ्यः अमृतं वसुऽत्वनं ॥१२॥ हवे त्वा
सूरे उत्ऽइते हवे मध्यंदिने दिवः जुषाणः इंद्र सप्तिऽभिः नः आ
गहि ॥१३॥ आ तु गहि प्र तु द्रव मत्स्व सुतस्य गोऽमतः तंतुं तनुष्व
पूर्व्यं यथा विदे ॥१४॥ यत् शक्र असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति
वृत्रऽहन् यत् वा समुद्रे अंधसः अविता इत् असि ॥१५॥९॥ इंद्रं
वर्धंतु नः गिरः इंद्रं सुतासः इंदवः इंद्रे हविष्मतीः विशः अरा-
णिषुः ॥१६॥ तं इत् विप्राः अवस्यवः प्रवत्वतीभिः ऊतिऽभिः इंद्रं
क्षोणीः अवर्धयन् वयाःऽइव ॥१७॥ त्रिऽकद्रुकेषु चेतनं देवासः
यज्ञं अत्नत तं इत् वर्धंतु नः गिरः सदाऽवृधं ॥१८॥ स्तोता यत् ते
अनुऽव्रतः उक्थानि ऋतुऽथा दधे शुचिः पावकः उच्यते सः अ-
द्भुतः ॥१९॥ तत् इत् रुद्रस्य चेतति यह्वं प्रत्नेषु धामऽसु मनः यत्र
वि तत् दधुः विऽचेतसः ॥२०॥१०॥ यदि मे सख्यं आऽवरः इमस्य
पाहि अंधसः येन विश्वाः अति द्विषः अतारिम ॥२१॥ कदा ते इंद्र
गिर्वणः स्तोता भवाति शंऽतमः कदा नः गव्ये अश्व्ये वसौ दधः
॥२२॥ उत ते सुऽस्तुता हरी वृषणा वहतः रथं अजुर्यस्य मदिन्-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
GSL

ऽतमं यं ईमहे ॥२३॥ तं ईमहे पुरुऽस्तुतं यह्वं प्रत्नाभिः ऊतिऽभिः
नि बर्हिषि प्रिये सदत् अध द्विता ॥२४॥ वर्धस्व सु पुरुऽस्तुत
ऋषिऽस्तुताभिः ऊतिऽभिः धुक्षस्व पिप्युषीं इषं अव च नः
॥२५॥११॥ इंद्र त्वं अविता इत् असि इत्था स्तुवतः अद्रिऽवः
ऋतात् इयर्मि ते धियं मनःऽयुजं ॥२६॥ इह त्या सधऽमाद्या यु-
जानः सोमऽपीतये हरी इंद्र प्रतत्ऽवसू० अभि स्वर ॥२७॥ अ-
भि स्वरंतु ये तव रुद्रासः सक्षत श्रियं उतो मरुत्वतीः विशः अ-
भि प्रयः ॥२८॥ इमाः अस्य प्रऽतूर्तयः पदं जुषंत यत् दिवि नाभा
यज्ञस्य सं दधुः यथा विदे ॥२९॥ अयं दीर्घाय चक्षसे प्राचि प्रऽयति
अध्वरे मिमीते यज्ञं आनुषक् विऽचक्ष्य ॥३०॥१२॥ वृषा अयं इंद्र
ते रथः उतो ते वृषणा हरी वृषा त्वं शतऽक्रतो० वृषा हवः ॥३१॥
वृषा ग्रावा वृषा मदः वृषा सोमः अयं सुतः वृषा यज्ञः यं इन्वसि
वृषा हवः ॥३२॥ वृषा त्वा वृषणं हुवे वज्रिन् चित्राभिः ऊतिऽभिः
ववंथ हि प्रतिऽस्तुतिं वृषा हवः ॥३३॥१३॥

॥१४॥ यत् इंद्र अहं यथा त्वं ईशीय वस्वः एकः इत् स्तोता मे
गोऽसखा स्यात् ॥१॥ शिक्षेयं अस्मै दित्सेयं शचीऽपते मनीषिणे
यत् अहं गोऽपतिः स्यां ॥२॥ धेनुः ते इंद्र सूनृता यजमानाय सु-
न्वते गां अश्वं पिप्युषीं दुहे ॥३॥ न ते वर्ता अस्ति राधसः इंद्र देवः
न मर्त्यः यत् दित्ससि स्तुतः मघं ॥४॥ यज्ञः इंद्रं अवर्धयत् यत् भूमिं
वि अवर्तयत् चक्राणः ओपशं दिवि ॥५॥१४॥ ववृधानस्य ते वयं
विश्वा धनानि जिग्युषः ऊतिं इंद्र आ वृणीमहे ॥६॥ वि अंतरिक्षं
अतिरत् मदे सोमस्य रोचना इंद्रः यत् अभिनत् वलं ॥७॥ उत्
गाः आजत् अंगिरःऽभ्यः आविः कृण्वन् गुहा सतीः अर्वांचं नु-

नुदे वलं ॥ ८ ॥ इंद्रेण रोचना दिवः दृळ्हानि दृंहितानि च स्थि-
राणि न पराऽनुदे ॥ ९ ॥ अपां ऊर्मिः मदन्ऽइव स्तोमः इंद्र अ-
जिरऽयते वि ते मदाः अराजिषुः ॥ १० ॥ १५ ॥ त्वं हि स्तोमऽवर्धनः
इंद्र असि उक्थऽवर्धनः स्तोतॄणां उत भद्रऽकृत् ॥ ११ ॥ इंद्रं इत्
केशिना हरी सोमऽपेयाय वक्षतः उप यज्ञं सुऽराधसं ॥ १२ ॥
अपां फेनेन नमुचेः शिरः इंद्र उत् अवर्तयः विश्वाः यत् अजयः
स्पृधः ॥ १३ ॥ मायाभिः उत्ऽसिसृप्सतः इंद्र द्यां आऽरुरुक्षतः अव
दस्यून् अधूनुथाः ॥ १४ ॥ असुन्वां इंद्र संऽसदं विषूचीं वि अना-
शयः सोमऽपाः उत्ऽतरः भवन् ॥ १५ ॥ १६ ॥

॥ १५ ॥ तं ऊं अभि प्र गायत पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं इंद्रं गीःऽभिः
तविषं आ विवासत ॥ १ ॥ यस्य द्विऽबर्हसः बृहत् सहः दाधार रो-
दसी गिरीन् अज्रान् अपः स्वः वृषऽत्वना ॥ २ ॥ सः राजसि पु-
रुऽस्तुत एकः वृत्राणि जिघ्नसे इंद्र जैत्रा श्रवस्या च यंतवे ॥ ३ ॥
तं ते मदं गृणीमसि वृषणं पृत्ऽसु ससहिं ऊं लोकऽकृत्नुं अद्रि-
ऽवः हरिऽश्रियं ॥ ४ ॥ येन ज्योतींषि आयवे मनवे च विवेदिथ
मंदानः अस्य बर्हिषः वि राजसि ॥ ५ ॥ १७ ॥ तत् अद्य चित् ते उ-
क्थिनः अनु स्तुवंति पूर्वऽथा वृषऽपत्नीः अपः जय दिवेऽदिवे
॥ ६ ॥ तव त्यत् इंद्रियं बृहत् तव शुष्मं उत क्रतुं वज्रं शिशाति धि-
षणा वरेण्यं ॥ ७ ॥ तव द्यौः इंद्र पौंस्यं पृथिवी वर्धति श्रवः त्वां
आपः पर्वतासः च हिन्विरे ॥ ८ ॥ त्वां विष्णुः बृहन् क्षयः मित्रः
गृणाति वरुणः त्वां शर्धः मदति अनु मारुतं ॥ ९ ॥ त्वं वृषा जनानां
मंहिष्ठः इंद्र जज्ञिषे सचा विश्वा सुऽअपत्यानि दधिषे ॥ १० ॥ १८ ॥
सचा त्वं पुरुऽस्तुत एकः वृत्राणि तोशसे न अन्यः इंद्रात् करणं

CSL

भूर्यः इन्वति ॥११॥ यत् इंद्र मन्मऽशः त्वा नाना हवंते ऊतये अ-
स्माकेभिः नृऽभिः अत्र स्वः जय ॥१२॥ अरं क्षयाय नः महे विश्वा
रूपाणि आऽविशन् इंद्रं जैत्राय हर्षय शचीऽपतिं ॥१३॥१९॥

॥१६॥ प्र संऽराजं चर्षणीनां इंद्रं स्तोत नव्यं गीःऽभिः नरं
नृऽसहं मंहिष्ठं ॥१॥ यस्मिन् उक्थानि रण्यंति विश्वानि च श्र-
वस्या अपां अवः न समुद्रे ॥२॥ तं सुऽस्तुत्या आ विवासे ज्येष्ठ-
ऽराजं भरे कृत्नुं महः वाजिनं सनिऽभ्यः ॥३॥ यस्य अनूनाः ग-
भीराः मदाः उरवः तरुत्राः हर्षुऽमंतः शूरऽसातौ ॥४॥ तं इत्
धनेषु हितेषु अधिऽवाकाय हवंते येषां इंद्रः ते जयंति ॥५॥ तं
इत् च्यौत्नैः आर्यंति तं कृतेभिः चर्षणयः एषः इंद्रः वरिवःऽकृत्
॥६॥२०॥ इंद्रः ब्रह्मा इंद्रः ऋषिः इंद्रः पुरु पुरुऽहूतः महान् मही-
भिः शचीभिः ॥७॥ सः स्तोम्यः सः हव्यः सत्यः सत्वा तुविऽकूर्मिः
एकः चित् सन् अभिऽभूतिः ॥८॥ तं अर्केभिः तं सामऽभिः तं
गायत्रैः चर्षणयः इंद्रं वर्धंति क्षितयः ॥९॥ प्रऽनेतारं वस्यः अच्छ
कर्तारं ज्योतिः समत्ऽसु ससह्वांसं युधा अमित्रान् ॥१०॥ सः नः
पप्रिः पारयाति स्वस्ति नावा पुरुऽहूतः इंद्रः विश्वाः अति द्विषः
॥११॥ सः त्वं नः इंद्र वाजेभिः दशस्य च गातुऽय च अच्छ च नः
सुम्नं नेषि ॥१२॥२१॥

॥१७॥ आ याहि सुसुम हि ते इंद्र सोमं पिब इमं आ इदं बर्हिः
सदः मम ॥१॥ आ त्वा ब्रह्मऽयुजा हरी वहतां इंद्र केशिना उप
ब्रह्माणि नः शृणु ॥२॥ ब्रह्माणः त्वा वयं युजा सोमऽपां इंद्र सो-
मिनः सुतऽवंतः हवामहे ॥३॥ आ नः याहि सुतऽवतः अस्माकं

सुऽस्तुतीः उप पिब सु शिप्रिन् अंधसः ॥४॥ आ ते सिंचामि कु-
क्ष्योः अनु गात्रा वि धावतु गृभाय जिह्वया मधु ॥५॥२२॥ स्वादुः
ते अस्तु संऽसुदे मधुऽमान् तन्वे तव सोमः शं अस्तु ते हृदे ॥६॥
अयं ऊं इति त्वा विऽचर्षणे जनीःऽइव अभि संऽवृतः प्र सोमः इंद्र
सर्पतु ॥७॥ तुविऽग्रीवः वपाऽउदरः सुऽबाहुः अंधसः मदे इंद्रः
वृत्राणि जिघ्नते ॥८॥ इंद्र प्र इहि पुरः त्वं विश्वस्य ईशानः ओजसा
वृत्राणि वृत्रऽहन् जहि ॥९॥ दीर्घः ते अस्तु अंकुशः येन वसु प्र-
ऽयच्छसि यजमानाय सुन्वते ॥१०॥२३॥ अयं ते इंद्र सोमः नि-
ऽपूतः अधि बर्हिषि आ इहि ईं अस्य द्रव पिब ॥११॥ शाचिऽगो॰
शाचिऽपूजन अयं रणाय ते सुतः आखंडल प्र हूयसे ॥१२॥ यः ते
शृंगऽवृषः नपात् प्रऽनपात्॰ कुंडऽपाय्यः नि अस्मिन् दध्रे आ
मनः ॥१३॥ वास्तोः पते ध्रुवा स्थूणा अंसत्रं सोम्यानां द्रप्सः भेत्ता
पुरां शश्वतीनां इंद्रः मुनीनां सखा ॥१४॥ पृदाकुऽसानुः यजतः
गोऽएषणः एकः सन् अभि भूयसः भूर्णिं अश्वं नयत् तुजा पुरः
गृभा इंद्रं सोमस्य पीतये ॥१५॥२४॥

॥१८॥ इदं ह नूनं एषां सुम्नं भिक्षेत मर्त्यः आदित्यानां अपूर्व्यं
सवीमनि ॥१॥ अनर्वाणः हि एषां पंथाः आदित्यानां अदब्धाः
संति पायवः सुगेऽवृधः ॥२॥ तत् सु नः सविता भगः वरुणः मि-
त्रः अर्यमा शर्म यच्छंतु सऽप्रथः यत् ईमहे ॥३॥ देवेभिः देवि अ-
दिते अरिष्टऽभर्मन् आ गहि स्मत् सूरिऽभिः पुरुऽप्रिये सुशर्म-
ऽभिः ॥४॥ ते हि पुत्रासः अदितेः विदुः द्वेषांसि योतवे अंहोः चित्
उरुऽचक्रयः अनेहसः ॥५॥२५॥ अदितिः नः दिवा पशुं अदि-
तिः नक्तं अद्वयाः अदितिः पातु अंहसः सदाऽवृधा ॥६॥ उत स्या

नः दिवा मतिः अदितिः ऊत्या आ गमत् सा शंऽताति मयः करत्
अप स्रिधः ॥७॥ उत त्या दैव्या भिषजा शं नः करतः अश्विना यु-
युयातां इतः रपः अप स्रिधः ॥८॥ शं अग्निः अग्निऽभिः करत् शं
नः तपतु सूर्यः शं वातः वातु अरपाः अप स्रिधः ॥९॥ अप अमी-
वां अप स्रिधं अप सेधत दुःऽमतिं आदित्यासः युयोतन नः अंह-
सः ॥१०॥२६॥ युयोत शरुं अस्मत् आ आदित्यासः उत अमतिं
ऋधक् द्वेषः कृणुत विश्वऽवेदसः ॥११॥ तत् सु नः शर्म यच्छत
आदित्याः यत् मुमोचति एनस्वंतं चित् एनसः सुऽदानवः ॥१२॥
यः नः कः चित् रिरिक्षति रक्षःऽत्वेन मर्त्यः स्वैः सः एवैः रिरि-
षीष्ट युः जनः ॥१३॥ सं इत् तं अघं अश्नवत् दुःऽशंसं मर्त्यं रिपुं यः
अस्मऽत्रा दुःऽहनावान् उप द्वयुः ॥१४॥ पाकऽत्रा स्थन देवाः
हृत्ऽसु जानीथ मर्त्यं उप द्वयुं च अद्वयुं च वसवः ॥१५॥२७॥ आ
शर्म पर्वतानां आ उत अपां वृणीमहे द्यावाक्षामा आरे अस्मत्
रपः कृतं ॥१६॥ ते नः भद्रेण शर्मणा युष्माकं नावा वसवः अति
विश्वानि दुःऽइता पिपर्तन ॥१७॥ तुचे तनाय तत् सु नः द्राघीयः
आयुः जीवसे आदित्यासः सुऽमहसः कृणोतन ॥१८॥ यज्ञः हीळः
वः अंतरः आदित्याः अस्ति मृळत युष्मे इत् वः अपि स्मसि स-
ऽजात्ये ॥१९॥ बृहत् वरूथं मरुतां देवं त्रातारं अश्विना मित्रं ई-
महे वरुणं स्वस्तये ॥२०॥ अनेहः मित्र अर्यमन् नृऽवत् वरुण
शंस्यं त्रिऽवरूथं मरुतः यंत नः छर्दिः ॥२१॥ ये चित् हि मृत्यु-
ऽबंधवः आदित्याः मनवः स्मसि प्र सु नः आयुः जीवसे तिरेतन
॥२२॥२८॥

॥१९॥ तं गूर्धय स्वःऽनरं देवासः देवं अरतिं दधन्विरे देवऽत्रा

हव्यं आ ऊहिरे ॥१॥ विभूतऽरातिं विप्र चित्रऽशोचिषं अग्निं
ईळिष्व यंतुरं अस्य मेधस्य सोम्यस्य सोभरे प्र ईं अध्वराय पूर्व्यं
॥२॥ यजिष्ठं त्वा ववृमहे देवं देवऽत्रा होतारं अमर्त्यं अस्य यज्ञस्य
सुऽक्रतुं ॥३॥ ऊर्जः नपातं सुऽभगं सुऽदीदितिं अग्निं श्रेष्ठऽशो-
चिषं सः नः मित्रस्य वरुणस्य सः अपां आ सुम्नं यक्षते दिवि ॥४॥
यः संऽइधा यः आऽहुती यः वेदेन ददाश मर्तः अग्नये यः नमसा
सुऽअध्वरः ॥५॥२९॥ तस्य इत् अर्वंतः रंहयंते आशवः तस्य द्युम्नि-
ऽतमं यशः न तं अंहः देवऽकृतं कुतः चन न मर्त्यऽकृतं नशत्
॥६॥ सुऽअग्नयः वः अग्निऽभिः स्याम सूनो सहसः ऊर्जां पते
सुऽवीरः त्वं अस्मऽयुः ॥७॥ प्रऽशंसमानः अतिथिः न मित्रियः
अग्निः रथः न वेद्यः त्वे क्षेमासः अपि संति साधवः त्वं राजा रयी-
णां ॥८॥ सः अद्धा दाशुऽअध्वरः अग्ने मर्तः सुऽभग सः प्रऽशंस्यः
सः धीभिः अस्तु सनिता ॥९॥ यस्य त्वं ऊर्ध्वः अध्वराय तिष्ठसि
क्षयत्ऽवीरः सः साधते सः अर्वत्ऽभिः सनिता स विपन्युऽभिः
सः शूरैः सनिता कृतं ॥१०॥३०॥ यस्य अग्निः वपुः गृहे स्तोमं
चनः दधीत विश्वऽवार्यः हव्या वा वेविषत् विषः ॥११॥ विप्रस्य
वा स्तुवतः सहसः यहो मक्षुऽतमस्य रातिषु अवःऽदेवं उपरि-
ऽमर्त्यं कृधि वसो विविदुषः वचः ॥१२॥ यः अग्निं हव्यदाति-
ऽभिः नमःऽभिः वा सुऽदक्षं आऽविवासति गिरा वा अजिर-
ऽशोचिषं ॥१३॥ संऽइधा यः निऽशिती दाशत् अदितिं धामऽभिः
अस्य मर्त्यः विश्वा इत् सः धीभिः सुऽभगः जनान् अति द्युम्नैः
उद्नःऽइव तारिषत् ॥१४॥ तत् अग्ने द्युम्नं आ भर यत् ससहत् सदने
कं चित् अत्रिणं मन्युं जनस्य दुःऽध्यः ॥१५॥३१॥ येन चष्टे वरुणः
मित्रः अर्यमा येन नासत्या भगः वयं तत् ते शवसा गातुवित्-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT

ऽतमाः इंद्रत्वाऽऊताः विधेमहि ॥१६॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः
ये त्वा विप्र निऽदधिरे नृऽचक्षसं विप्रासः देव सुऽक्रतुं ॥१७॥
ते इत् वेदिं सुऽभग ते आऽहुतिं ते सोतुं चक्रिरे दिवि ते इत् वाजे-
भिः जिग्युः महत् धनं ये त्वे कामं निऽएरिरे ॥१८॥ भद्रः नः अ-
ग्निः आऽहुतः भद्रा रातिः सुऽभग भद्रः अध्वरः भद्राः उत प्रऽश-
स्तयः ॥१९॥ भद्रं मनः कृणुष्व वृत्रऽतूर्ये येन समत्ऽसु ससहः अव
स्थिरा तनुहि भूरि शर्धतां वनेम ते अभिष्टिऽभिः ॥२०॥३२॥ ईळे
गिरा मनुःऽहितं यं देवाः दूतं अरतिं निऽएरिरे यजिष्ठं हव्य-
ऽवाहनं ॥२१॥ तिग्मऽजंभाय तरुणाय राजते प्रयः गायसि अ-
ग्नये यः पिंशते सूनृताभिः सुऽवीर्यं अग्निः घृतेभिः आऽहुतः
॥२२॥ यदि घृतेभिः आऽहुतः वाशीं अग्निः भरते उत् च अव च
असुरःऽइव निःऽनिजं ॥२३॥ यः हव्यानि ऐरयत मनुःऽहितः
देवः आसा सुऽगंधिना विवासते वार्याणि सुऽअध्वरः होता
देवः अमर्त्यः ॥२४॥ यत् अग्ने मर्त्यः त्वं स्यां अहं मित्रऽमहः अ-
मर्त्यः सहसः सूनो' आऽहुत ॥२५॥३३॥ न त्वा रासीय अभिऽश-
स्तये वसो' न पापऽत्वाय संत्य न मे स्तोता अमतिऽवा न दुः-
ऽहितः स्यात् अग्ने न पापया ॥२६॥ पितुः न पुत्रः सुऽभृतः दुरोणे
आ देवान् एतु प्र नः हविः ॥२७॥ तव अहं अग्ने ऊतिऽभिः नेदि-
ष्ठाभिः सचेय जोषं आ वसो' सदा देवस्य मर्त्यः ॥२८॥ तव क्रत्वा
सनेयं तव रातिऽभिः अग्ने तव प्रशस्तिऽभिः त्वां इत् आहुः प्रऽम-
तिं वसो' मम अग्ने हर्षस्व दातवे ॥२९॥ प्र सः अग्ने तव ऊति-
ऽभिः सुऽवीराभिः तिरते वाजभर्मऽभिः यस्य त्वं सख्यं आऽवरः
॥३०॥३४॥ तव द्रप्सः नीलऽवान् वाशः ऋत्वियः इंधानः सि-
ष्णो' आ ददे त्वं महीनां उषसां असि प्रियः क्षपः वस्तुषु राजसि

॥३१॥ तं आ अगन्म सोभरयः सहस्रऽमुष्कं सुऽअभिष्टिं अवसे
संऽराजं त्रासदस्यवं ॥३२॥ यस्य ते अग्ने अन्ये अग्नयः उपऽक्षितः
वयाःऽइव विपः न द्युम्ना नि युवे जनानां तव क्षत्राणि वर्धयन्
॥३३॥ यं आदित्यासः अद्रुहः पारं नयथ मर्त्यं मघोनां विश्वेषां
सुऽदानवः ॥३४॥ यूयं राजानः कं चित् चर्षणिऽसहः क्षयंतं मा-
नुषान् अनु वयं ते वः वरुण मित्र अर्यमन् स्याम इत् ऋतस्य
रथ्यः ॥३५॥ अदात् मे पौरुऽकुत्स्यः पंचाशतं त्रसदस्युः वधूनां
मंहिष्ठः अर्यः सत्ऽपतिः ॥३६॥ उत मे प्रयियोः वयियोः सु-
ऽवास्त्वाः अधि तुग्वनि तिसृणां सप्ततीनां श्यावः प्रऽनेता भुवत्
वसुः दियानां पतिः ॥३७॥ ३५॥

॥२०॥ आ गंत मा रिषण्यत प्रऽस्थावानः मा अप स्थात स-
ऽमन्यवः स्थिरा चित् नमयिष्णवः ॥१॥ वीळुपविऽभिः मरुतः
ऋभुक्षणः आ रुद्रासः सुदीतिऽभिः इषा नः अद्य आ गत पुरु-
ऽस्पृहः यज्ञं आ सोभरीऽयवः ॥२॥ विद्म हि रुद्रियाणां शुष्मं उग्रं
मरुतां शिमीऽवतां विष्णोः एषस्य मीळ्हुषां ॥३॥ वि द्वीपानि
पापतन् तिष्ठत् दुच्छुना उभे युजंत रोदसी प्र धन्वानि ऐरत शु-
भ्रऽखादयः यत् एजथ स्वऽभानवः ॥४॥ अच्युता चित् वः अज्मन्
आ नानदति पर्वतासः वनस्पतिः भूमिः यामेषु रेजते ॥५॥ ३६॥
अमाय वः मरुतः यातवे द्यौः जिहीते उत्ऽतरा बृहत् यत्र नरः
देदिशते तनूषु आ त्वक्षांसि बाहुऽओजसः ॥६॥ स्वधां अनु श्रियं
नरः महि त्वेषाः अमऽवंतः वृषऽप्सवः वहंते अहुतऽप्सवः ॥७॥
गोभिः वाणः अज्यते सोभरीणां रथे कोशे हिरण्यये गोऽबंधवः
सुऽजातासः इषे भुजे महांतः नः स्परसे नु ॥८॥ प्रति वः वृषत्-

ऽअंजयः वृष्णे शर्धाय मारुताय भरध्वं हव्या वृषऽप्रयाव्ने ॥९॥
वृषणश्वेन मरुतः वृषऽप्सुना रथेन वृषऽनाभिना आ श्येनासः
न पक्षिणः वृथा नरः हव्या नः वीतये गत ॥१०॥३७॥ समानं
अंजि एषां वि भ्राजंते रुक्मासः अधि बाहुषु दविद्युतति ऋष्टयः
॥११॥ ते उग्रासः वृषणः उग्रऽबाहवः नकिः तनूषु येतिरे स्थिरा
धन्वानि आयुधा रथेषु वः अनीकेषु अधि श्रियः ॥१२॥ येषां अर्णः
न सऽप्रथः नाम त्वेषं शश्वतां एकं इत् भुजे वयः न पित्र्यं सहः
॥१३॥ तान् वंदस्व मरुतः तान् उप स्तुहि तेषां हि धुनीनां अरा-
णां न चरमः तत् एषां दाना मह्ना तत् एषां ॥१४॥ सुऽभगः सः
वः ऊतिषु आस पूर्वासु मरुतः विऽउष्टिषु यः वा नूनं उत असति
॥१५॥३८॥ यस्य वा यूयं प्रति वाजिनः नरः आ हव्या वीतये गथ
अभि सः द्युम्नैः उत वाजसातिऽभिः सुम्ना वः धूतयः नशत् ॥१६॥
यथा रुद्रस्य सूनवः दिवः वशंति असुरस्य वेधसः युवानः तथा
इत् असत् ॥१७॥ ये च अर्हंति मरुतः सुऽदानवः स्मत् मीळ्हुषः
चरंति ये अतः चित् आ नः उप वस्यसा हृदा युवानः आ ववृध्वं
॥१८॥ यूनः ऊं सु नविष्ठया वृष्णः पावकान् अभि सोभरे गिरा
गाय गाःऽइव चर्कृषत् ॥१९॥ सहाः ये संति मुष्टिहाऽइव हव्यः
विश्वासु पृत्ऽसु होतृषु वृष्णः चंद्रान् न सुश्रवःऽतमान् गिरा
वंदस्व मरुतः अह ॥२०॥३९॥ गावः चित् घ सऽमन्यवः सऽजा-
त्येन मरुतः सऽबंधवः रिहते ककुभः मिथः ॥२१॥ मर्तः चित् वः
नृतवः रुक्मऽवक्षसः उप भ्रातृऽत्वं आ अयति अधि नः गात म-
रुतः सदा हि वः आपिऽत्वं अस्ति निऽध्रुवि ॥२२॥ मरुतः मा-
रुतस्य नः आ भेषजस्य वहत सुऽदानवः यूयं सखायः सप्तयः
॥२३॥ याभिः सिंधुं अवथ याभिः तूर्वथ याभिः दशस्यथ क्रिविं

मर्यः नः भूत ऊतिऽभिः मयःऽभुवः शिवाभिः असचऽद्विषः
॥२४॥ यत् सिंधौ यत् असिक्न्यां यत् समुद्रेषु मरुतः सुऽबर्हिषः
यत् पर्वतेषु भेषजं ॥२५॥ विश्वं पश्यंतः बिभृथ तनूषु आ तेन
नः अधि वोचत क्षमा रपः मरुतः आतुरस्य नः इष्कर्त विऽह्रुतं
पुनरिति ॥२६॥४०॥१॥३॥

॥२१॥ वयं ऊं इति त्वां अपूर्व्य स्थूरं न कत् चित् भरंतः अवस्यवः
वाजे चित्रं हवामहे ॥१॥ उप त्वा कर्मन् ऊतये सः नः युवा उग्रः
चक्राम यः धृषत् त्वां इत् हि अवितारं ववृमहे सखायः इंद्र सान-
सिं ॥२॥ आ याहि इमे इंदवः अश्वऽपते गोऽपते उर्वराऽपते
सोमं सोमऽपते पिब ॥३॥ वयं हि त्वा बंधुऽमंतं अबंधवः वि-
प्रासः इंद्र येमिम या ते धामानि वृषभ तेभिः आ गहि विश्वेभिः
सोमऽपीतये ॥४॥ सीदंतः ते वयः यथा गोऽश्रीते मधौ मदिरे
विवक्षणे अभि त्वां इंद्र नोनुमः ॥५॥१॥ अच्छ च त्वा एना नमसा
वदामसि किं मुहुः चित् वि दीधयः संति कामासः हरिऽवः ददिः
त्वं स्मः वयं संति नः धियः ॥६॥ नूत्नाः इत् इंद्र ते वयं ऊती अभूम
नहि नु ते अद्रिऽवः विद्म पुरा परीणसः ॥७॥ विद्म सखिऽत्वं उत
शूर भोज्यं आ ते ता वज्रिन् ईमहे उतो इति समस्मिन् आ शिशीहि
नः वसो इति वाजे सुऽशिप्र गोऽमति ॥८॥ यः नः इदंऽइदं पुरा प्र
वस्यः आऽनिनाय तं ऊं इति वः स्तुषे सखायः इंद्रं ऊतये ॥९॥ हरि-
ऽअश्वं सत्ऽपतिं चर्षणिऽसहं सः हि स्म यः अमंदत आ तु नः
सः वयति गव्यं अश्व्यं स्तोतृऽभ्यः मघऽवा शतं ॥१०॥२॥ त्वया ह
स्वित् युजा वयं प्रति श्वसंतं वृषभ ब्रुवीमहि संऽस्थे जनस्य गो-
ऽमतः ॥११॥ जयेम कारे पुरुऽहूत कारिणः अभि तिष्ठेम दुःऽध्यः

नृऽभिः वृत्रं हन्याम शूशुयाम च अवेः इंद्र प्र नः धियः ॥१२॥ अ-
भ्रातृव्यः अना त्वं अनापिः इंद्र जनुषा सनात् असि युधा इत् आ-
पिऽत्वं इच्छसे ॥१३॥ नकिः रेवंतं सख्याय विंदसे पीयंति ते सुरा-
श्वः यदा कृणोषि नदनुं सं ऊहसि आत् इत् पिताऽइव हूयसे ॥१४॥
मा ते अमाऽजुरः यथा मूरासः इंद्र सख्ये त्वाऽवतः नि सदाम
सचा सुते ॥१५॥३॥ मा ते गोऽदत्र निः अराम राधसः इंद्र मा ते
गृहामहि दृळ्हा चित् अर्यः प्र मृश अभि आ भर न ते दामानः
आऽदभे ॥१६॥ इंद्रः वा घ इत् इयत् मघं सरस्वती वा सुऽभगा
ददिः वसु त्वं वा चित्र दाशुषे ॥१७॥ चित्रः इत् राजा राजकाः इत्
अन्यके यके सरस्वतीं अनु पर्जन्यःऽइव ततनत् हि वृष्ट्या सहस्रं
अयुता ददत् ॥१८॥४॥

॥२२॥ ओ' त्यं अह्वे आ रथं अद्य दंसिष्ठं ऊतये यं अश्विना सु-
ऽहवा रुद्रऽवर्तनी॰ आ सूर्यायै तस्थथुः ॥१॥ पूर्वऽआयुषं सुऽहवं
पुरुऽस्पृहं भुज्युं वाजेषु पूर्व्यं सचनाऽवंतं सुमतिऽभिः सोभरे वि-
ऽद्वेषसं अनेहसं ॥२॥ इह त्या पुरुऽभूतमा देवा नमःऽभिः अश्विना
अर्वाचीना सु अवसे करामहे गंतारा दाशुषः गृहं ॥३॥ युवोः र-
थस्य परि चक्रं ईयते ईर्मा अन्यत् वां इषण्यति अस्मान् अच्छ
सुऽमतिः वां शुभः पती' आ धेनुःऽइव धावतु ॥४॥ रथः यः वां
त्रिऽवंधुरः हिरण्यऽअभीशुः अश्विना परि द्यावापृथिवी' भूष-
ति श्रुतः तेन नासत्या आ गतं ॥५॥५॥ दशस्यंता मनवे पूर्व्यं दिवि
यवं वृकेण कर्षथः ता वां अद्य सुमतिऽभिः शुभः पती' अश्विना
प्र स्तुवीमहि ॥६॥ उप नः वाजिनीऽवसू॰ यातं ऋतस्य पथि-
ऽभिः येभिः तृक्षिं वृषणा त्रासदस्यवं महे क्षत्राय जिन्वथः ॥७॥

अयं वां अद्रिऽभिः सुतः सोमः नरा वृषण्ऽवसू॰ आ यातं सोम-
ऽपीतये पिबतं दाशुषः गृहे ॥ ८ ॥ आ हि रुहतं अश्विना रथे कोशे
हिरण्यये वृषण्ऽवसू॰ युंजाथां पीवरीः इषः ॥ ९ ॥ याभिः पक्थं
अवथः याभिः अध्रिऽगुं याभिः बभ्रुं विऽजोषसं ताभिः नः मक्षु
तूयं अश्विना आ गतं भिषज्यतं यत् आतुरं ॥ १० ॥ ६ ॥ यत् अध्रि-
ऽगावः अध्रिऽगू॰ इदा चित् अह्नः अश्विना हवामहे वयं गीः-
ऽभिः विपन्यवः ॥ ११ ॥ ताभिः आ यातं वृषणा उप मे हवं विश्व-
ऽप्सुं विश्वऽवार्यं इषा मंहिष्ठा पुरुऽभूतमा नरा याभिः क्रिविं
ववृधुः ताभिः आ गतं ॥ १२ ॥ तौ इदा चित् अहानां तौ अश्विना
वंदमानः उप ब्रुवे तौ ऊं इति नमःऽभिः ईमहे ॥ १३ ॥ तौ इत् दोषा
तौ उषसि शुभः पती इति ता यामन् रुद्रऽवर्तनी॰ मा नः मर्ताय
रिपवे वाजिनीऽवसू॰ परः रुद्रौ अति ख्यतं ॥ १४ ॥ आ सुग्म्याय
सुग्म्यं प्रातः इति रथेन अश्विना वा सक्षणी इति हुवे पिताऽइव सोभरी
॥ १५ ॥ ७ ॥ मनःऽजवसा वृषणा मदऽच्युता मक्षुंऽगमाभिः ऊ-
तिऽभिः आरात्तात् चित् भूतं अस्मे इति अवसे पूर्वीभिः पुरुऽभोजसा
॥ १६ ॥ आ नः अश्वऽवत् अश्विना वर्तिः यासिष्टं मधुऽपातमा
नरा गोऽमत् दस्रा हिरण्यऽवत् ॥ १७ ॥ सुऽप्रावर्गं सुऽवीर्यं सुष्टु
वार्यं अनाधृष्टं रक्षस्विना अस्मिन् आ वां आऽयाने वाजिनी-
ऽवसू॰ विश्वा वामानि धीमहि ॥ १८ ॥ ८ ॥

॥ २३ ॥ ईळिष्व हि प्रतीव्यं यजस्व जातऽवेदसं चरिष्णुऽधूमं
अगृभीतऽशोचिषं ॥ १ ॥ दामानं विश्वऽचर्षणे अग्निं विश्वऽमनः
गिरा उत स्तुषे विऽस्पर्धसः रथानां ॥ २ ॥ येषां आऽबाधः ऋ-
ग्मियः इषः पृक्षः च निऽग्रभे उपऽविदा वह्निः विंदते वसु ॥ ३ ॥

उत् अस्य शोचिः अस्थात् दीदियुषः वि अजरं तपुःऽजंभस्य सु-
ऽद्युतः गणऽश्रियः ॥४॥ उत् ऊं तिष्ठ सुऽअध्वर स्तवानः देव्या कृ-
पा अभिऽख्या भासा बृहता शुशुक्वनिः ॥५॥९॥ अग्ने याहि सुशस्-
तिऽभिः हव्या जुह्वानः आनुषक् यथा दूतः बभूथ हव्यऽवाहनः
॥६॥ अग्निं वः पूर्व्यं हुवे होतारं चर्षणीनां तं अया वाचा गृणे तं
ऊं वः स्तुषे ॥७॥ यज्ञेभिः अद्भुतऽक्रतुं यं कृपा सूदयंते इत् मित्रं न
जने सुऽधितं ऋतऽवनि ॥८॥ ऋतऽवानं ऋतऽयवः यज्ञस्य सा-
धनं गिरा उपो एनं जुजुषुः नमसः पदे ॥९॥ अच्छ नः अंगिरः-
ऽतमं यज्ञासः यंतु संऽयतः होता यः अस्ति विक्षु आ यशःऽतमः
॥१०॥१०॥ अग्ने तव त्ये अजर इंधानासः बृहत् भाः अश्वाःऽइव
वृषणः तविषीऽयवः ॥११॥ स त्वं नः ऊर्जां पते रयिं रास्व सु-
ऽवीर्यं प्र अव नः तोके तनये समत्ऽसु आ ॥१२॥ यत् वै ऊं वि-
श्पतिः शितः सुऽप्रीतः मनुषः विशि विश्वा इत् अग्निः प्रति
रक्षांसि सेधति ॥१३॥ श्रुष्टी अग्ने नवस्य मे स्तोमस्य वीर विश्पते
नि मायिनः तपुषा रक्षसः दह ॥१४॥ न तस्य मायया चन रिपुः
ईशीत मर्त्यः यः अग्नये ददाश हव्यदातिऽभिः ॥१५॥११॥ वि-
ऽअश्वः त्वा वसुऽविदं उक्षण्युः अप्रीणात् ऋषिः महः राये तं
ऊं त्वा सं इधीमहि ॥१६॥ उशना काव्यः त्वा नि होतारं असादयत्
आऽयजिं त्वा मनवे जातऽवेदसं ॥१७॥ विश्वे हि त्वा सऽजोषसः
देवासः दूतं अक्रत श्रुष्टी देव प्रथमः यज्ञियः भुवः ॥१८॥ इमं घ
वीरः अमृतं दूतं कृण्वीत मर्त्यः पावकं कृष्णऽवर्तनिं विऽहायसं
॥१९॥ तं हुवेम यतऽस्रुचः सुऽभासं शुक्रऽशोचिषं विशां अग्निं
अजरं प्रत्नं ईड्यं ॥२०॥१२॥ यः अस्मै हव्यदातिऽभिः आऽहुतिं
मर्तः अविधत् भूरि पोषं सः धत्ते वीरऽवंत् यशः ॥२१॥ प्रथमं

जातऽवेदसं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं प्रति स्रुक् एति नमसा हविष्मती
॥२२॥ आभिः विधेम अग्नये ज्येष्ठाभिः व्यश्वऽवत् मंहिष्ठाभिः
मतिऽभिः शुक्रऽशोचिषे ॥२३॥ नूनं अर्च विऽहायसे स्तोमेभिः
स्थूरयूपऽवत् ऋषे वैयश्व दम्याय अग्नये ॥२४॥ अतिथिं मानु-
षाणां सूनुं वनस्पतीनां विप्राः अग्निं अवसे प्रत्नं ईळते ॥२५॥१३॥
महः विश्वान् अभि सतः अभि हव्यानि मानुषा अग्ने नि सत्सि
नमसा अधि बर्हिषि ॥२६॥ वंस्व नः वार्या पुरु वंस्व रायः पुरु-
ऽस्पृहः सुऽवीर्यस्य प्रजाऽवतः यशस्वतः ॥२७॥ त्वं वरो सुऽसाम्ने
अग्ने जनाय चोदय सदा वसो रातिं यविष्ठ शश्वते ॥२८॥ त्वं हि
सुऽप्रतूः असि त्वं नः गोऽमतीः इषः महः रायः सातिं अग्ने अप
वृधि ॥२९॥ अग्ने त्वं यशाः असि आ मित्रावरुणा वह ऋतऽवा-
ना संऽराजा पूतऽदक्षसा ॥३०॥१४॥

॥२४॥ सखायः आ शिषामहि ब्रह्म इंद्राय वज्रिणे स्तुषे ऊं सु
वः नृऽतमाय धृष्णवे ॥१॥ शवसा हि असि श्रुतः वृत्रऽहत्येन
वृत्रऽहा मघैः मघोनः अति शूर दाशसि ॥२॥ सः नः स्तवानः आ
भर रयिं चित्रश्रवःऽतमं निरेके चित् यः हरिऽवः वसुः ददिः
॥३॥ आ निरेकं उत प्रियं इंद्र दर्षि जनानां धृषता धृष्णो स्तव-
मानः आ भर ॥४॥ न ते सव्यं न दक्षिणं हस्तं वरंते आऽमुरः न
परिऽबाधः हरिऽवः गोऽइष्टिषु ॥५॥१५॥ आ त्वा गोभिःऽइव
व्रजं गीःऽभिः ऋणोमि अद्रिऽवः आ स्म कामं जरितुः आ मनः
पृण ॥६॥ विश्वानि विश्वऽमनसः धिया नः वृत्रहन्ऽतम उग्र
प्रऽनेतः अधि सु वसो गहि ॥७॥ वयं ते अस्य वृत्रऽहन् विद्याम
शूर नव्यसः वसोः स्पार्हस्य पुरुऽहूत राधसः ॥८॥ इंद्र यथा हि अ-

स्विं ते अपरिऽइतं नृतो शवंः अमृक्ता रातिः पुरुऽहूत दाशुषें
॥९॥ आ वृषस्व महाऽमह महे नृऽतम राधसे दृळ्हः चित् दृह्य
मघऽवन् मघत्तये ॥१०॥१६॥ नु अन्यत्र चित् अद्रिऽवः त्वत् नः
जग्मुः आऽशसः मघऽवन् शग्धि तवं तत् नः ऊतिऽभिः ॥११॥
नहि अंग नृतो त्वत् अन्यं विंदामि राधसे राये द्युम्नाय शवसे च
गिर्वणः ॥१२॥ आ इंदुं इंद्राय सिंचत पिबाति सोम्यं मधुं प्र राध-
सा चोदयाते महिऽत्वना ॥१३॥ उपो हरीणां पतिं दक्षं पृंचंतं
अब्रवं नूनं श्रुधि स्तुवतः अश्व्यस्यं ॥१४॥ नहि अंग पुरा चन जज्ञे
वीरऽतरः त्वत् नकिः राया न एवऽथा न भंदना ॥१५॥१७॥ आ
इत् ऊं मध्वः मदिन्ऽतरं सिंच वा अध्वर्यो अंधसः एव हि
वीरः स्तवंते सदाऽवृधः ॥१६॥ इंद्र स्थातः हरीणां नकिः ते पूर्व्य-
ऽस्तुतिं उत् आनंश शवसा न भंदना ॥१७॥ तं वः वाजानां पतिं
अहूमहि श्रवस्यवः अप्रायुऽभिः यज्ञेभिः ववृधेन्यं ॥१८॥ एतो
नु इंद्रं स्तवाम सखायः स्तोम्यं नरं कृष्टीः यः विश्वाः अभि अस्ति
एकः इत् ॥१९॥ अगोऽरुधाय गोऽइषे द्युक्षाय दस्म्यं वचः घृतात्
स्वादीयः मधुनः च वोचत ॥२०॥१८॥ यस्य अमितानि वीर्या
न राधः परिऽएतवे ज्योतिः न विश्वं अभि अस्ति दक्षिणा ॥२१॥
स्तुहि इंद्रं व्यश्वऽवत् अनूर्मिं वाजिनं यमं अर्यः गयं मंहमानं वि
दाशुषे ॥२२॥ एव नूनं उप स्तुहि वैयश्व दशमं नवं सुऽविद्वांसं
चर्कृत्यं चरणीनां ॥२३॥ वेत्थ हि निःऽऋतीनां वज्रऽहस्त परि-
ऽवृजं अहःऽअहः शुंध्युः परिपदांऽइव ॥२४॥ तत् इंद्र अवः आ
भर येन दंसिष्ठ कृत्वने द्विता कुत्साय शिश्नथः नि चोदय ॥२५॥१९॥
तं ऊं त्वा नूनं ईमहे नव्यं दंसिष्ठ सन्यसे सः त्वं नः विश्वाः अभि-
ऽमातीः सक्षणिः ॥२६॥ यः ऋक्षात् अंहसः मुचत् यः वा आर्यात्

GSL

सप्त सिंधुषु वधः दासस्य तुविऽनृम्ण नीनमः ॥२७॥ यथा वरो
सुऽसाम्नि सनिऽभ्यः आ अवहः रयिं विऽअश्वेभ्यः सुऽभगे वा-
जिनीऽवति ॥२८॥ आ नार्यस्य दक्षिणा विऽअश्वान् एतु सो-
मिनः स्थूरं च राधः शतऽवत् सहस्रऽवत् ॥२९॥ यत् त्वा पृच्छात्
ईजानः कुहया कुहयाऽकृते एषः अपऽश्रितः वलः गोऽमती
अव तिष्ठति ॥३०॥२०॥

॥२५॥ ता वां विश्वस्य गोपा देवा देवेषु यज्ञिया ऋतऽवाना
यजसे पूतऽदक्षसा ॥१॥ मित्रा तना न रथ्या वरुणः यः च सु-
ऽक्रतुः सनात् सुऽजाता तनया धृतऽव्रता ॥२॥ ता माता विश्व-
ऽवेदसा असुर्याय प्रऽमहसा मही जजान अदितिः ऋतऽवरी
॥३॥ महांता मित्रावरुणा संऽराजा देवौ असुरा ऋतऽवानौ
ऋतं आ घोषतः बृहत् ॥४॥ नपाता शवसः महः सूनू॰ दक्षस्य
सुऽक्रतू॰ सुप्रऽदानू॰ इषः वास्तु अधि क्षितः ॥५॥२१॥ सं या
दानूनि येमथुः दिव्याः पार्थिवीः इषः नभस्वतीः आ वां चरंतु
वृष्टयः ॥६॥ अधि या बृहतः दिवः अभि यूथाऽइव पश्यतः ऋ-
तऽवाना संऽराजा नमसे हिता ॥७॥ ऋतऽवाना नि सेदतुः सां-
ऽराज्याय सुऽक्रतू॰ धृतऽव्रता क्षत्रिया क्षत्रं आशतुः ॥८॥ अक्ष्णः
चित् गातुवित्ऽतरा अनुल्बणेन चक्षसा नि चित् मिषंता नि-
ऽचिरा नि चिक्यतुः ॥९॥ उत नः देवी अदितिः उरुष्यतां नास-
त्या उरुष्यंतु मरुतः वृद्धऽशवसः ॥१०॥२२॥ ते नः नावं उरुष्यत
दिवा नक्तं सुऽदानवः अरिष्यंतः नि पायुऽभिः सचेमहि ॥११॥
अघ्नते विष्णवे वयं अरिष्यंतः सुऽदानवे श्रुधि स्वऽयावन् सिंधो॰
पूर्वऽचित्तये ॥१२॥ तत् वार्यं वृणीमहे वरिष्ठं गोपयत्यं मित्रः

यत् पांति वरुणः यत् अर्यमा ॥१३॥ उत नः सिंधुः अपां तत् म-
रुतः तत् अश्विना इंद्रः विष्णुः मीढ्वांसः सऽजोषसः ॥१४॥ ते हि
स्म वनुषः नरः अभिऽमातिं कयस्य चित् तिग्मं न क्षोदः प्रति-
ऽघ्नंति भूर्णयः ॥१५॥२३॥ अयं एकः इत्था पुरु उरु चष्टे वि वि-
श्पतिः तस्य व्रतानि अनु वः चरामसि ॥१६॥ अनु पूर्वाणि
ओक्या सांऽराज्यस्य सश्चिम मित्रस्य व्रता वरुणस्य दीर्घऽश्रुत्
॥१७॥ परि यः रश्मिना दिवः अंतान् ममे पृथिव्याः उभे इति आ
पप्रौ रोदसी इति महिऽत्वा ॥१८॥ उत् ऊं इति स्यः शरणे दिवः ज्योतिः
अयंस्त सूर्यः अग्निः न शुक्रः संऽइधानः आऽहुतः ॥१९॥ वचः
दीर्घऽप्रसद्मनि ईशे वाजस्य गोऽमतः ईशे हि पित्वः अविषस्य
दावने ॥२०॥२४॥ तत् सूर्यं रोदसी इति उभे इति दोषा वस्तोः उप ब्रुवे
भोजेषु अस्मान् अभि उत् चर सदा ॥२१॥ ऋज्रं उक्षण्यायने
रजतं हरयाणे रथं युक्तं असनाम सुऽसामनि ॥२२॥ ता मे अ-
श्वानां हरीणां निऽतोशना उतो इति नु कृत्व्यानां नृऽवाहसा ॥२३॥
स्मत्ऽअभीशू इति कशाऽवंता विप्रा नविष्ठया मती महः वाजिनौ
अर्वंता सचा असनं ॥२४॥२५॥

॥२६॥ युवोः ऊं इति सु रथं हुवे सधऽस्तुत्याय सूरिषु अतूर्तऽदक्षा
वृषणा वृषणऽवसू इति ॥१॥ युवं वरो इति सुऽसाम्ने महे तने नासत्या
अवःऽभिः याथः वृषणा वृषणऽवसू इति ॥२॥ ता वां अद्य हवामहे
हव्येभिः वाजिनीऽवसू इति पूर्वीः इषः इषयंतौ अति क्षपः ॥३॥
आ वां वाहिष्ठः अश्विना रथः यातु श्रुतः नरा उप स्तोमान् तुर-
स्य दर्शथः श्रिये ॥४॥ जुहुराणा चित् अश्विना आ मन्येथां वृषण-
ऽवसू इति युवं हि रुद्रा पर्षथः अति द्विषः ॥५॥२६॥ दस्रा हि विश्वं

आनुषक् मक्षुऽभिः परिऽदीयथः धियंऽजिन्वा मधुऽवर्णा शुभः
पती ॥६॥ उप नः यातं अश्विना राया विश्वऽपुषा सह मघऽवा-
ना सुऽवीरौ अनपऽच्युता ॥७॥ आ मे अस्य प्रतीव्यं इंद्रनासत्या
गतं देवा देवेभिः अद्य सचनःऽतमा ॥८॥ वयं हि वां हवामहे उ-
क्षण्यंतः व्यश्वऽवत् सुमतिऽभिः उप विप्रौ इह आ गतं ॥९॥ अ-
श्विना सु ऋषे स्तुहि कुवित् ते श्रवतः हवं नेदीयसः कूळयातः
पणीन् उत ॥१०॥२७॥ वैयश्वस्य श्रुतं नरा उतो मे अस्य वे-
दथः सऽजोषसा वरुणः मित्रः अर्यमा ॥११॥ युवाऽदत्तस्य धि-
ष्ण्या युवाऽनीतस्य सूरिऽभिः अहःऽअहः वृषणा मह्यं शिक्षतं
॥१२॥ यः वां यज्ञेभिः आऽवृतः अधिऽवस्त्रा वधूःऽइव सपर्य-
ता शुभे चक्राते अश्विना ॥१३॥ यः वां उरुव्यचःऽतमं चि-
केतति नृऽपाय्यं वर्तिः अश्विना परि यातं अस्मऽयू॰ ॥१४॥
अस्मभ्यं सु वृषणऽवसू॰ यातं वर्तिः नृऽपाय्यं विषुद्रुहाऽइव
यज्ञं ऊहथुः गिरा ॥१५॥२८॥ वाहिष्ठः वां हवानां स्तोमः दूतः
हुवत् नरा युवाभ्यां भूतु अश्विना ॥१६॥ यत् अदः दिवः अर्णवे
इषः वा मदथः गृहे श्रुतं इत् मे अमर्त्या ॥१७॥ उत स्या श्वेतऽया-
वरी वाहिष्ठा वां नदीनां सिंधुः हिरण्यऽवर्तनिः ॥१८॥ स्मत्
एतया सुऽकीर्त्या अश्विना श्वेतया धिया वहेथे शुभ्रऽयावाना
॥१९॥ युक्ष्व हि त्वं रथऽसहा युवस्व पोष्या वसो आत् नः वायो
मधु पिब अस्माकं सवना आ गहि ॥२०॥२९॥ तव वायो
ऋतःऽपते त्वष्टुः जामातः अद्भुत अवांसि आ वृणीमहे ॥२१॥
त्वष्टुः जामातरं वयं ईशानं रायः ईमहे सुतऽवंतः वायुं द्युम्ना
जनासः ॥२२॥ वायो याहि शिव आ दिवः वहस्व सु सुऽअश्व्यं
वहस्व महः पृथुऽपक्षसा रथे ॥२३॥ त्वां हि सुप्सरःऽतमं नृ-

ऽसदनेषु हूमहे ग्रावाणं न अश्वऽपृष्ठं मंहना ॥२४॥ सः त्वं नः
देव मनसा वायो' मंदानः अग्रियः कृधि वाजान् अपः धियः
॥२५॥३०॥

॥२७॥ अग्निः उक्थे पुरःऽहितः ग्रावाणः बर्हिः अध्वरे ऋचा
यामि मरुतः ब्रह्मणः पतिं देवान् अवः वरेण्यं ॥१॥ आ पशुं गा-
सि पृथिवीं वनस्पतीन् उषसा नक्तं ओषधीः विश्वे च नः वसवः
विश्वऽवेदसः धीनां भूत प्रऽअवितारः ॥२॥ प्र सु नः एतु अध्वरः
अग्ना देवेषु पूर्व्यः आदित्येषु प्र वरुणे धृतऽव्रते मरुत्ऽसु विश्व-
ऽभानुषु ॥३॥ विश्वे हि स्म मनवे विश्वऽवेदसः भुवन् वृधे रिशा-
दसः अरिष्टेभिः पायुऽभिः विश्वऽवेदसः यंत नः अवृकं छर्दिः
॥४॥ आ नः अद्य सऽमनसः गंत विश्वे सऽजोषसः ऋचा गिरा
मरुतः देवि अदिते सदने पस्त्ये महि ॥५॥३१॥ अभि प्रिया मरुतः
या वः अश्व्या हव्या मित्र प्रऽयाथन आ बर्हिः इंद्रः वरुणः तुराः
नरः आदित्यासः सदंतु नः ॥६॥ वयं वः वृक्तऽबर्हिषः हितऽप्र-
यसः आनुषक् सुतऽसोमासः वरुण हवामहे मनुष्वत् इद्धऽअ-
ग्नयः ॥७॥ आ प्र यात मरुतः विष्णो' अश्विना पूषन् माकीनया
धिया इंद्रः आ यातु प्रथमः सनिष्युऽभिः वृषा यः वृत्रऽहा गृणे
॥८॥ वि नः देवासः अद्रुहः अच्छिद्रं शर्म यच्छत न यत् दूरात् वस-
वः नु चित् अंतितः वरूथं आऽदधर्षति ॥९॥ अस्ति हि वः स-
ऽजात्यं रिशादसः देवासः अस्ति आप्यं प्र नः पूर्वस्मै सुविताय
वोचत मक्षु सुम्नाय नव्यसे ॥१०॥३२॥ इदा हि वः उपऽस्तुतिं इदा
वामस्य भक्तये उप वः विश्वऽवेदसः नमस्युः आ असृक्षि अन्याः-
ऽइव ॥११॥ उत् ऊं' स्यः वः सविता सुऽप्रनीतयः अस्थात् ऊर्ध्वः

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF
CSL

वरेण्यः नि द्विऽपादः चतुःऽपादः अर्थिनः अविश्रन् पतयि-
ष्णवः ॥१२॥ देवंऽदेवं वः अवसे देवंऽदेवं अभिष्टये देवंऽदेवं हु-
वेम वाजऽसातये गृणंतः देव्या धिया ॥१३॥ देवासः हि स्म मनवे
सऽमन्यवः विश्वे साकं सऽरातयः ते नः अद्य ते अपरं तुचे तु नः
भवंतु वरिवःऽविदः ॥१४॥ प्र वः शंसामि अद्रुहः संऽस्थे उपऽस्तु-
तीनां न तं धूर्तिः वरुण मित्र मर्त्यं यः वः धामऽभ्यः अविधत्
॥१५॥ प्र सः क्षयं तिरते वि महीः इषः यः वः वराय दाशति प्र
प्रऽजाभिः जायते धर्मणः परि अरिष्टः सर्वः एधते ॥१६॥३३॥ ऋते
सः विंदते युधः सुऽगेभिः याति अध्वनः अर्यमा मित्रः वरुणः स-
ऽरातयः यं त्रायंते सऽजोषसः ॥१७॥ अज्रे चित् अस्मै कृणुथ नि-
ऽअंचनं दुःऽगे चित् आ सुऽसरणं एषा चित् अस्मात् अशनिः
परः नु सा असेधंती वि नश्यतु ॥१८॥ यत् अद्य सूर्ये उत्ऽयति
प्रियऽक्षत्राः ऋतं दध यत् निऽम्रुचि प्रऽबुधि विश्वऽवेदसः यत्
वा मध्यंदिने दिवः ॥१९॥ यत् वा अभिऽपित्वे असुराः ऋतं यते
छर्दिः येम वि दाशुषे वयं तत् वः वसवः विश्वऽवेदसः उप स्थे-
याम मध्ये आ ॥२०॥ यत् अद्य सूरे उत्ऽइते यत् मध्यंदिने आ-
ऽतुचि वामं धत्थ मनवे विश्वऽवेदसः जुह्वानाय प्रऽचेतसे ॥२१॥
वयं तत् वः संऽराजः आ वृणीमहे पुत्रः न बहुऽपाय्यं अश्याम
तत् आदित्याः जुह्वतः हविः येन वस्यः अनशामहे ॥२२॥३४॥

॥२८॥ ये त्रिंशति त्रयः परः देवासः बर्हिः आ असदन् विदन्
अह द्विता असनन् ॥१॥ वरुणः मित्रः अर्यमा स्मद्रातिऽसाचः
अग्नयः पत्नीऽवंतः वषट्ऽकृताः ॥२॥ ते नः गोपाः अपाच्याः ते
उदक् ते इत्था न्यक् पुरस्तात् सर्वया विशा ॥३॥ यथा वशंति देवाः

तथा इत् असत् तत् एषां नकिः आ मिनत् अराव्वा चन मर्त्यः
॥४॥ सप्तानां सप्त ऋष्टयः सप्त द्युम्नानि एषां सप्तो अधि श्रियः
धिरे ॥५॥३५॥

॥२९॥ बभ्रुः एकः विषुणः सूनरः युवा अंजि अंक्ते हिरण्ययं
॥१॥ योनिं एकः आ ससाद द्योतनः अंतः देवेषु मेधिरः ॥२॥ वा-
शीं एकः बिभर्ति हस्ते आयसीं अंतः देवेषु निऽध्रुविः ॥३॥ वज्रं
एकः बिभर्ति हस्ते आऽहितं तेन वृत्राणि जिघ्नते ॥४॥ तिग्मं एकः
बिभर्ति हस्ते आयुधं शुचिः उग्रः जलाषऽभेषजः ॥५॥ पथः एकः
पीपाय तस्करः यथा एषः वेद निऽधीनां ॥६॥ त्रीणि एकः उरु-
ऽगायः वि चक्रमे यत्र देवासः मदंति ॥७॥ विऽभिः द्वा चरतः
एकया सह प्र प्रवासाऽइव वसतः ॥८॥ सदः द्वा चक्राते उपऽमा
दिवि संऽराजा सर्पिःऽआसुती॰ ॥९॥ अर्चंतः एके महि साम
मन्वत तेन सूर्यं अरोचयन् ॥१०॥३६॥

॥३०॥ नहि वः अस्ति अर्भकः देवासः न कुमारकः विश्वे स-
तःऽमहांतः इत् ॥१॥ इति स्तुतासः असथ रिशादसः ये स्थ त्रयः
च त्रिंशत् च मनोः देवाः यज्ञियासः ॥२॥ ते नः त्राध्वं ते अवत ते
ऊं नः अधि वोचत मा नः पथः पित्र्यात् मानवात् अधि दूरं
नैष्ट पराऽवतः ॥३॥ ये देवासः इह स्थन विश्वे वैश्वानराः उत
अस्मभ्यं शर्म सऽप्रथः गवे अश्वाय यच्छत ॥४॥३७॥४॥

॥३१॥ यः यजाति यजाते इत् सुनवत् च पचाति च ब्रह्मा इत्

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

इंद्रस्य चाकनत् ॥१॥ पुरोळाशं यः अस्मै सोमं ररते आऽशिरं
पात् इत् तं शक्रः अंहसः ॥२॥ तस्य द्युऽमान् असत् रथः देवऽजूतः
सः शूशुवत् विश्वा वन्वन् अमित्रिया ॥३॥ अस्य प्रजाऽवती गृहे
असश्चंती दिवेऽदिवे इळा धेनुऽमती दुहे ॥४॥ या दंऽपती॰
सऽमनसा सुनुतः आ च धावतः देवासः नित्यया आऽशिरा
॥५॥३८॥ प्रति प्राशव्यान् इतः सम्यंचा बर्हिः आशाते न ता
वाजेषु वायतः ॥६॥ न देवानां अपि ह्नुतः सुऽमतिं न जुगुक्षतः
श्रवः बृहत् विवासतः ॥७॥ पुत्रिणा ता कुमारिणा विश्वं आयुः
वि अश्नुतः उभा हिरण्यऽपेशसा ॥८॥ वीतिऽहोत्रा कृतत्ऽवसू॰
दशस्यंता अमृताय कं सं ऊधः रोमशं हतः देवेषु कृणुतः दुवः
॥९॥ आ शर्म पर्वतानां वृणीमहे नदीनां आ विष्णोः सचाऽभुवः
॥१०॥३९॥ आ एतु पूषा रयिः भगः स्वस्ति सर्वऽधातमः उरुः
अध्वा स्वस्तये ॥११॥ अरमतिः अनर्वणः विश्वः देवस्य मनसा
आदित्यानां अनेहः इत् ॥१२॥ यथा नः मित्रः अर्यमा वरुणः संति
गोपाः सुऽगाः ऋतस्य पंथाः ॥१३॥ अग्निं वः पूर्व्यं गिरा देवं ईळे
वसूनां सपर्यंतः पुरुऽप्रियं मित्रं न क्षेत्रऽसाधसं ॥१४॥ मक्षु देव-
ऽवतः रथः शूरः वा पृत्ऽसु कासु चित् देवानां यः इत् मनः यज-
मानः इयक्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१५॥ न यजमान रि-
ष्यसि न सुन्वान न देवऽयो॰ देवानां यः इत् मनः यजमानः इय-
क्षति अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१६॥ नकिः तं कर्मणा नशत्
न प्र योषत् न योषति देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति
अभि इत् अयज्वनः भुवत् ॥१७॥ असत् अत्र सुऽवीर्यं उत त्यत्
आशुऽअश्व्यं देवानां यः इत् मनः यजमानः इयक्षति अभि इत्
अयज्वनः भुवत् ॥१८॥४०॥२॥

॥३२॥ प्र कृतानि ऋजीषिणः कण्वाः इंद्रस्य गाथया मदे सो-
मस्य वोचत ॥१॥ यः सृबिंदं अनर्शनिं पिप्रुं दासं अहीशुवं वधीत्
उग्रः रिणन् अपः ॥२॥ नि अर्बुदस्य विष्टपं वर्ष्माणं बृहतः तिर
कृषे तत् इंद्र पौंस्यं ॥३॥ प्रति श्रुताय वः धृषत् तूर्णाशं न गिरेः
अधि हुवे सुऽशिप्रं ऊतये ॥४॥ सः गोः अश्वस्य वि व्रजं मंदानः
सोम्येभ्यः पुरं न शूर दर्षसि ॥५॥१॥ यदि मे ररणः सुते उक्थे वा
दधसे चनः आरात् उप स्वधा आ गहि ॥६॥ वयं घ ते अपि स्मसि
स्तोतारः इंद्र गिर्वणः त्वं नः जिन्व सोमऽपाः ॥७॥ उत नः पितुं
आ भर संऽरराणः अविऽक्षितं मघऽवन् भूरि ते वसु ॥८॥ उत नः
गोऽमतः कृधि हिरण्यऽवतः अश्विनः इळाभिः सं रभेमहि ॥९॥
बृबत्ऽउक्थं हवामहे सृप्रऽकरस्नं ऊतये साधु कृण्वंतं अवसे
॥१०॥२॥ यः संऽस्थे चित् शतऽक्रतुः आत् ईं कृणोति वृत्रऽहा
जरितृऽभ्यः पुरुऽवसुः ॥११॥ सः नः शक्रः चित् आ शकत् दान-
ऽवान् अंतरऽआभरः इंद्रः विश्वाभिः ऊतिऽभिः ॥१२॥ यः रायः
अवनिः महान् सुऽपारः सुन्वतः सखा तं इंद्रं अभि गायत ॥१३॥
आऽयंतारं महि स्थिरं पृतनासु श्रवःऽजितं भूरेः ईशानं ओजसा
॥१४॥ नकिः अस्य शचीनां निऽयंता सूनृतानां नकिः वक्ता न
दात् इति ॥१५॥३॥ न नूनं ब्रह्मणां ऋणं प्राशूनां अस्ति सुन्वतां न
सोमः अप्रता पपे ॥१६॥ पन्ये इत् उप गायत पन्ये उक्थानि शंसत
ब्रह्म कृणोत पन्ये इत् ॥१७॥ पन्यः आ दर्दिरत् शता सहस्रा वाजी
अवृतः इंद्रः यः यज्वनः वृधः ॥१८॥ वि सु चर स्वधाः अनु कृष्टी-
नां अनु आऽहुवः इंद्र पिब सुतानां ॥१९॥ पिब स्वऽधैनवानां
उत यः तुग्र्ये सचा उत अयं इंद्र यः तव ॥२०॥४॥ अति इहि मन्यु-
ऽसाविनं सुसुऽवांसं उपऽअरणे इमं रातं सुतं पिब ॥२१॥ इहि

तिस्रः पराऽवतः इहि पंच जनान् अति धेनाः इंद्र अवऽचाकशत्
॥ २२ ॥ सूर्यः रश्मिं यथा सृज आ त्वा यच्छंतु मे गिरः निम्नं आपः
न सध्र्यक् ॥ २३ ॥ अध्वर्यो आ तु हि सिंच सोमं वीराय शिप्रिणे
भर सुतस्य पीतये ॥ २४ ॥ यः उद्नः फलिऽगं भिनत् न्यक् सिंधून्
अवऽअसृजत् यः गोषु पक्वं धारयत् ॥ २५ ॥ ५ ॥ अहन् वृत्रं ऋचीष-
मः और्णऽवाभं अहीशुवं हिमेन अविध्यत् अर्बुदं ॥ २६ ॥ प्र वः
उग्राय निःऽतुरे अषाळ्हाय प्रऽसक्षिणे देवत्तं ब्रह्म गायत ॥ २७ ॥
यः विश्वानि अभि व्रता सोमस्य मदे अंधसः इंद्रः देवेषु चेतति
॥ २८ ॥ इह त्या सधऽमाद्या हरी हिरण्यऽकेश्या वोळ्हां अभि
प्रयः हितं ॥ २९ ॥ अर्वांचं त्वा पुरुऽस्तुत प्रियमेधऽस्तुता हरी सो-
मऽपेयाय वक्षतः ॥ ३० ॥ ६ ॥

॥ ३३ ॥ वयं घ त्वा सुतऽवंतः आपः न वृक्तऽबर्हिषः पवित्रस्य
प्रऽस्रवणेषु वृत्रऽहन् परि स्तोतारः आसते ॥ १ ॥ स्वरंति त्वा सुते
नरः वसो निरेके उक्थिनः कदा सुतं तृषाणः ओकः आ गमः
इंद्र स्वब्दीऽइव वंसगः ॥ २ ॥ कण्वेभिः धृष्णो आ धृषत् वाजं दर्षि
सहस्रिणं पिशंगऽरूपं मघऽवन् विऽचर्षणे मक्षु गोऽमंतं ईमहे
॥ ३ ॥ पाहि गायं अंधसः मदे इंद्राय मेध्यऽअतिथे यः संऽमिश्लः
हर्योः यः सुते सचा वज्री रथः हिरण्ययः ॥ ४ ॥ यः सुऽसव्यः सु-
ऽदक्षिणः इनः यः सुऽक्रतुः गृणे यः आऽकरः सहस्रा यः शत-
ऽमघः इंद्रः यः पूःऽभित् आरितः ॥ ५ ॥ ७ ॥ यः धृषितः यः अवृतः
यः अस्ति श्मश्रुषु श्रितः विभूतऽद्युम्नः च्यवनः पुरुऽस्तुतः क्रत्वा
गौःऽइव शाकिनः ॥ ६ ॥ कः ईं वेद सुते सचा पिबंतं कत् वयः दधे
अयं यः पुरः विऽभिनत्ति ओजसा मंदानः शिप्री अंधसः ॥ ७ ॥

दाना मृगः न वारणः पुरुऽत्रा चरथं दधे नकिः त्वा नि यमत् आ
सुते गमः महान् चरसि ओजसा ॥८॥ यः उग्रः सन् अनिऽस्तृतः
स्थिरः रणाय संस्कृतः यदि स्तोतुः मघऽवा शृणवत् हवं न इंद्रः
योषति आ गमत् ॥९॥ सत्यं इत्था वृषा इत् असि वृषऽजूतिः नः
अवृतः वृषा हि उग्र शृण्विषे पराऽवति वृषो अर्वाऽवति श्रुतः
॥१०॥८॥ वृषणः ते अभीशवः वृषा कशा हिरण्ययी वृषा रथः
मघऽवन् वृषणा हरी वृषा त्वं शतक्रतो इति शतऽक्रतो ॥११॥ वृषा सोता सु-
नोतु ते वृषन् ऋजीपिन् आ भर वृषा दधन्वे वृषणं नदीषु आ
तुभ्यं स्थातः हरीणां ॥१२॥ आ इंद्र याहि पीतये मधु शविष्ठ सोम्यं
न अयं अच्छ मघऽवा शृणवत् गिरः ब्रह्म उक्था च सुऽक्रतुः
॥१३॥ वहंतु त्वा रथेऽस्थां आ हरयः रथऽयुजः तिरः चित् अर्यं
सवनानि वृत्रऽहन् अन्येषां या शतक्रतो इति शतऽक्रतो ॥१४॥ अस्माकं अद्य
अंतमं स्तोमं धिष्व महाऽमह अस्माकं ते सवना संतु शंऽतमा
मदाय द्युक्ष सोमऽपाः ॥१५॥९॥ नहि सः तव नो मम शास्त्रे
अन्यस्य रण्यंति यः अस्मान् वीरः आ अनयत् ॥१६॥ इंद्रः चित्
घ तत् अब्रवीत् स्त्रियाः अशास्यं मनः उतो अह क्रतुं रघुं ॥१७॥
सप्ती चित् घ मदऽच्युता मिथुना वहतः रथं एव इत् धूः वृष्णः
उत्ऽतरा ॥१८॥ अधः पश्यस्व मा उपरि संऽतरां पादकौ हर मा
ते कशऽप्लकौ दृशन् स्त्री हि ब्रह्मा बभूविथ ॥१९॥१०॥

॥३४॥ आ इंद्र याहि हरिऽभिः उप कण्वस्य सुऽस्तुतिं दिवः
अमुष्य शासतः दिवं यय दिवाऽवसो इति दिवाऽवसो ॥१॥ आ त्वा ग्रावा वदन्
इह सोमी घोषेण यच्छतु दिवः अमुष्य शासतः दिवं यय दिवा-
ऽवसो इति दिवाऽवसो ॥२॥ अत्र वि नेमिः एषां उरां न धूनुते वृकः दिवः अ-

मुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥३॥ आ त्वा कण्वाः इह अ-
वसे हवंते वाजऽसातये दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवा-
ऽवसो॰ ॥४॥ दधामि ते सुतानां वृष्णे न पूर्वऽपाय्यं दिवः अमुष्य
शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥५॥११॥ स्मत्ऽपुरंधिः नः आ
गहि विश्वतःऽधीः नः ऊतये दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दि-
वाऽवसो॰ ॥६॥ आ नः याहि महेऽमते सहस्रऽऊते शतऽमघ
दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥७॥ आ त्वा होता
मनुःऽहितः देवऽत्रा वक्षत् ईड्यः दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय
दिवाऽवसो॰ ॥८॥ आ त्वा मदऽच्युता हरी॑ श्येनं पक्षाऽइव व-
क्षतः दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥९॥ आ याहि
अर्यः आ परि स्वाहा सोमस्य पीतये दिवः अमुष्य शासतः दिवँ
यय दिवाऽवसो॰ ॥१०॥१२॥ आ नः याहि उपऽश्रुति उक्थेषु
रणय इह दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥११॥ स-
ऽरूपैः आ सु नः गहि संऽभृतैः संभृतऽअश्वः दिवः अमुष्य शास-
तः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥१२॥ आ याहि पर्वतेभ्यः समुद्रस्य
अधि विष्टपः दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥१३॥
आ नः गव्यानि अश्व्या सहस्रा शूर दर्दृहि दिवः अमुष्य शासतः
दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥१४॥ आ नः सहस्रऽशः भर अयुतानि श-
तानि च दिवः अमुष्य शासतः दिवँ यय दिवाऽवसो॰ ॥१५॥ आ
यत् इंद्रः च दद्वहे॑ सहस्रं वसुऽरोचिषः ओजिष्ठं अश्व्यं पशुं ॥१६॥
ये ऋज्राः वातऽरंहसः अरुषासः रघुऽस्यदः भ्राजंते सूर्याःऽइव
॥१७॥ पारावतस्य रातिषु द्रवत्ऽचक्रेषु आशुषु तिष्ठं वनस्य
मध्ये आ ॥१८॥१३॥

॥३५॥ अग्निना इन्द्रेण वरुणेन विष्णुना आदित्यैः रुद्रैः वसु-
ऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमँ पिबतं अ-
श्विना ॥१॥ विश्वाभिः धीभिः भुवनेन वाजिना दिवा पृथिव्या
अद्रिऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमँ पिबतं
अश्विना ॥२॥ विश्वैः देवैः त्रिऽभिः एकादशैः इह अत्ऽभिः मरु-
त्ऽभिः भृगुऽभिः सचाऽभुवा सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमँ
पिबतं अश्विना ॥३॥ जुषेथां यज्ञं बोधतं हवस्य मे विश्वा इह देवौ
सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषं नः वो-
ळ्हं अश्विना ॥४॥ स्तोमँ जुषेथां युवशाऽइव कन्यना विश्वा इह
देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषँ
नः वोळ्हं अश्विना ॥५॥ गिरः जुषेथां अध्वरं जुषेथां विश्वा इह
देवौ सवना अव गच्छतं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आ इषँ
नः वोळ्हं अश्विना ॥६॥१४॥ हारिद्रवाऽइव पतथः वना इत् उप
सोमँ सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥७॥ हंसौऽइव पतथः अध्वगौऽइव
सोमँ सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण
च त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥८॥ श्येनौऽइव पतथः हव्यऽदातये
सोमँ सुतं महिषाऽइव अव गच्छथः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
त्रिः वर्तिः यातं अश्विना ॥९॥ पिबतं च तृप्णुतं च आ च गच्छतं
प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः
धत्तं अश्विना ॥१०॥ जयतं च प्र स्तुतं च प्र च अवतं प्रऽजां च धत्तं
द्रविणं च धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना
॥११॥ हतं च शत्रून् यततं च मित्रिणः प्रऽजां च धत्तं द्रविणं च
धत्तं सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च ऊर्जं नः धत्तं अश्विना ॥१२॥१५॥

मित्रावरुणाऽवंतौ उत धर्मऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं
सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥१३॥ अं-
गिरस्वंतौ उत विष्णुऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं सऽजो-
षसौ उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥१४॥ ऋभुऽमंता
वृषणा वाजऽवंता मरुत्वंता जरितुः गच्छथः हवं सऽजोषसौ
उषसा सूर्येण च आदित्यैः यातं अश्विना ॥१५॥ ब्रह्म जिन्वतं उत
जिन्वतं धियः हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा
सूर्येण च सोमं सुन्वतः अश्विना ॥१६॥ क्षत्रं जिन्वतं उत जिन्वतं
नॄन् हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
सोमं सुन्वतः अश्विना ॥१७॥ धेनूः जिन्वतं उत जिन्वतं विशः
हतं रक्षांसि सेधतं अमीवाः सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च सोमं
सुन्वतः अश्विना ॥१८॥१६॥ अत्रेःऽइव शृणुतं पूर्व्यऽस्तुतिं श्या-
वऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च अ-
श्विना तिरःऽअह्न्यं ॥१९॥ सर्गान्ऽइव सृजतं सुऽस्तुतीः उप
श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
अश्विना तिरःऽअह्न्यं ॥२०॥ रश्मीन्ऽइव यच्छतं अध्वरान् उप
श्यावऽअश्वस्य सुन्वतः मदऽच्युता सऽजोषसौ उषसा सूर्येण च
अश्विना तिरःऽअह्न्यं ॥२१॥ अर्वाक् रथं नि यच्छतं पिबतं सो-
म्यं मधु आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं र-
त्नानि दाशुषे ॥२२॥ नमःऽवाके प्रऽस्थिते अध्वरे नरा विवक्ष-
णस्य पीतये आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं
रत्नानि दाशुषे ॥२३॥ स्वाहाऽकृतस्य तृम्पतं सुतस्य देवौ अंधसः
आ यातं अश्विना आ गतं अवस्युः वां अहं हुवे धत्तं रत्नानि दा-
शुषे ॥२४॥१७॥

॥३६॥ अविता असि सुन्वतः वृक्तऽबर्हिषः पिब सोमं मदाय
कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु
ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥१॥ प्र अव स्तोतारं
मघऽवन् अव त्वां पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं
अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरु-
त्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥२॥ ऊर्जा देवान् अवसि ओजसा त्वां पिब
सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः
पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥३॥ ज-
निता दिवः जनिता पृथिव्याः पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰
यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सु-
ऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥४॥ जनिता अश्वानां जनिता ग-
वां असि पिब सोमं मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन्
विश्वाः सेहानः पृतनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र
सत्ऽपते ॥५॥ अत्रीणां स्तोमं अद्रिऽवः महः कृधि पिब सोमं
मदाय कं शतऽक्रतो॰ यं ते भागं अधारयन् विश्वाः सेहानः पृ-
तनाः उरु ज्रयः सं अप्सुऽजित् मरुत्वान् इंद्र सत्ऽपते ॥६॥ श्या-
वऽअश्वस्य सुन्वतः तथा शृणु यथा अशृणोः अत्रेः कर्माणि कृ-
ण्वतः प्र त्रसदस्युं आविथ त्वं एकः इत् नृऽसह्ये इंद्र ब्रह्माणि व-
र्धयन् ॥७॥१९॥

॥३७॥ प्र इदं ब्रह्म वृत्रऽतूर्येषु आविथ प्र सुन्वतः शचीऽपते
इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य
पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥१॥ सेहानः उग्र पृतनाः अभि द्रुहः शची-
ऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन्

अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥२॥ एकऽराट् अस्य भुवनस्य रा-
जसि शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य
वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥३॥ सऽस्थावाना यव-
यसि त्वं एकः इत् शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदि-
नस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य वज्रिऽवः ॥४॥
क्षेमस्य च प्रऽयुजः च त्वं ईशिषे शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः ऊति-
ऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब सोमस्य व-
ज्रिऽवः ॥५॥ क्षत्राय त्वं अवसि न त्वं आविथ शचीऽपते इंद्र वि-
श्वाभिः ऊतिऽभिः माध्यंदिनस्य सवनस्य वृत्रऽहन् अनेद्य पिब
सोमस्य वज्रिऽवः ॥६॥ श्यावऽअश्वस्य रेभतः तथा शृणु यथा
अशृणोः अत्रेः कर्माणि कृण्वतः प्र त्रसदस्युं आविथ त्वं एकः इत्
नृऽसह्ये इंद्र क्षत्राणि वर्धयन् ॥७॥ १९॥

॥३८॥ यज्ञस्य हि स्थः ऋत्विजा सस्नी' वाजेषु कर्मऽसु इंद्राग्नी'
तस्य बोधतं ॥१॥ तोशासा रथऽयावाना वृत्रऽहना अपराऽजि-
ता इंद्राग्नी' तस्य बोधतं ॥२॥ इदं वां मदिरं मधु अधुक्षन् अद्रि-
ऽभिः नरः इंद्राग्नी' तस्य बोधतं ॥३॥ जुषेथां यज्ञं इष्टये सुतं सोमं
सधऽस्तुती° इंद्राग्नी' आ गतं नरा ॥४॥ इमा जुषेथां सवना येभिः
हव्यानि ऊहथुः इंद्राग्नी' आ गतं नरा ॥५॥ इमां गायत्रऽवर्तनिं
जुषेथां सुऽस्तुतिं मम इंद्राग्नी' आ गतं नरा ॥६॥ २०॥ प्रातर्याव-
ऽभिः आ गतं देवेभिः जेन्यावसू' इंद्राग्नी' सोमऽपीतये ॥७॥ श्या-
वऽअश्वस्य सुन्वतः अत्रीणां शृणुतं हवं इंद्राग्नी' सोमऽपीतये
॥८॥ एव वां अह्वे ऊतये यथा अहुवंत मेधिराः इंद्राग्नी' सोम-

ऽपीतये ॥ ९ ॥ आ अहं सरस्वतीऽवतोः इंद्राग्न्योः अवः वृणे याभ्यां गायत्रं ऋच्यते ॥ १० ॥ २१ ॥

॥ ३९ ॥ अग्निं अस्तोषि ऋग्मियं अग्निं ईळा यजध्यै अग्निः देवान् अनक्तु नः उभे हि विदथे कविः अंतः चरति दूत्यं नभंतां अन्यके समे ॥ १ ॥ नि अग्ने नव्यसा वचः तनूषु शंसं एषां नि अराती: ररांणां विश्वाः अर्यः अरातीः इतः युच्छंतु आऽमुरः नभंतां अन्यके समे ॥ २ ॥ अग्ने मन्मानि तुभ्यं कं घृतं न जुह्वे आसनि सः देवेषु प्र चिकिद्धि त्वं हि असि पूर्व्यः शिवः दूतः विवस्वतः नभंतां अन्यके समे ॥ ३ ॥ तत्ऽतत् अग्निः वयः दधे यथाऽयथा कृपण्यति ऊर्जाऽआहुतिः वसूनां शं च योः च मयः दधे विश्वस्यै देवऽहूत्यै नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ सः चिकेत सहीयसा अग्निः चित्रेण कर्मणा सः होता शश्वतीनां दक्षिणाभिः अभिऽवृतः इनोति च प्रतीव्यं नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ २२ ॥ अग्निः जाता देवानां अग्निः वेद मर्तानां अपीच्यं अग्निः सः द्रविणःऽदाः अग्निः द्वारा वि ऊर्णुते सुऽआहुतः नवीयसा नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ अग्निः देवेषु संऽवसुः सः विक्षु यज्ञियासु आ सः मुदा काव्या पुरु विश्वं भूमऽइव पुष्यति देवः देवेषु यज्ञियः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ यः अग्निः सप्तऽमानुषः श्रितः विश्वेषु सिंधुषु तं आ अगन्म त्रिऽपस्त्यं मंधातुः दस्युहन्ऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं नभंतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ अग्निः त्रीणि त्रिऽधातूनि आ क्षेति विदथा कविः सः त्रीन् एकादशान् इह यक्षत् च पिप्रयत् च नः विप्रः दूतः परिऽकृतः नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ त्वं नः अग्ने आयुषु त्वं देवेषु पूर्व्य वस्वः

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
GSL

एकः इरज्यसि त्वां आपः परिऽस्रुतः परि यंति स्वऽसेतवः
नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २३ ॥

॥ ४० ॥ इंद्राग्नी युवं सु नः सहंता दासथः रयिं येन दृळ्हा स-
मत्ऽसु आ वीळु चित् सहिषीमहि अग्निः वनाऽइव वाते इत्
नभंतां अन्यके समे ॥ १ ॥ नहि वां वव्रयामहे अथ इंद्रं इत् यजामहे
शविष्ठं नृणां नरं सः नः कदा चित् अर्वता गमत् आ वाजऽसा-
तये गमत् आ मेधऽसातये नभंतां अन्यके समे ॥ २ ॥ ता हि मध्यं
भराणां इंद्राग्नी अधिऽक्षितः तौ ऊं कविऽत्वना कवी पृच्छ्य-
माना सखिऽयते सं धीतं अश्नुतं नरा नभंतां अन्यके समे ॥ ३ ॥
अभि अर्च नभाकऽवत् इंद्राग्नी यजसा गिरा ययोः विश्वं इदं
जगत् इयं द्यौः पृथिवी मही उपऽस्थे बिभृतः वसु नभंतां अन्यके
समे ॥ ४ ॥ प्र ब्रह्माणि नभाकऽवत् इंद्राग्निऽभ्यां इरज्यत या सप्त-
ऽबुध्नं अर्णवं जिह्मऽबारं अप ऽऊर्णुतः इंद्रः ईशानः ओजसा
नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ अपि वृश्च पुराणऽवत् व्रततेःऽइव गु-
ष्पितं ओजः दासस्य दंभय वयं तत् अस्य संऽभृतं वसु इंद्रेण वि
भजेमहि नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २४ ॥ यत् इंद्राग्नी जनाः इमे
विऽह्वयंते तना गिरा अस्माकेभिः नृऽभिः वयं ससह्याम पृतन्यतः
वनुयाम वनुष्यतः नभंतां अन्यके समे ॥ ७ ॥ या नु श्वेतौ अवः दि-
वः उत्ऽचरातः उप द्युऽभिः इंद्राग्न्योः अनु व्रतं उहानाः यंति
सिंधवः यान् सीं बंधात् अमुंचतां नभंतां अन्यके समे ॥ ८ ॥ पूर्वीः
ते इंद्र उपऽमातयः पूर्वीः उत प्रऽशस्तयः सूनो हिन्वस्य हरि-
ऽवः वस्वः वीरस्य आऽपृचः याः नु साधंत नः धियः नभंतां
अन्यके समे ॥ ९ ॥ तं शिशीत सुवृक्तिऽभिः त्वेषं सत्वानं ऋग्मियं

उतो नु चित् यः ओजसा शुष्णस्य आंडानि भेदति जेषत् स्वः-
ऽवतीः अपः नभंतां अन्यके समे ॥१०॥ तं शिशीत सुऽअध्वरं सत्यं
सत्वानं ऋत्वियं उतो नु चित् यः ओहते आंडा शुष्णस्य भेदति
अजैः स्वःऽवतीः अपः नभंतां अन्यके समे ॥११॥ एव इंद्रा-
ग्निऽभ्यां पितृऽवत् नवीयः मंधातृऽवत् अंगिरस्वत् अवाचि
त्रिऽधातुना शर्मणा पातं अस्मान् वयं स्याम पतयः रयीणां
॥१२॥२५॥

॥४१॥ अस्मै ऊं सु प्रऽभूतये वरुणाय मरुत्ऽभ्यः अर्च वि-
दुःऽतरेभ्यः यः धीता मानुषाणां पश्वः गाःऽइव रक्षति नभंतां
अन्यके समे ॥१॥ तं ऊं सु समना गिरा पितॄणां च मन्मऽभिः
नाभाकस्य प्रशस्तिऽभिः यः सिंधूनां उप उत्ऽअये सप्तऽस्वसा
सः मध्यमः नभंतां अन्यके समे ॥२॥ सः क्षपः परि सस्वजे नि उस्रः
मायया दधे सः विश्वं परि दर्शतः तस्य वेनीः अनु व्रतं उषः तिस्रः
अवर्धयन् नभंतां अन्यके समे ॥३॥ यः ककुभः निऽधारयः पृथि-
व्यां अधि दर्शतः सः माता पूर्व्यं पदं तत् वरुणस्य सप्त्यं सः हि गो-
पाःऽइव इर्यः नभंतां अन्यके समे ॥४॥ यः धर्ता भुवनानां यः उ-
स्राणां अपीच्या वेद नामानि गुह्या सः कविः काव्या पुरु रूपं
द्यौःऽइव पुष्यति नभंतां अन्यके समे ॥५॥२६॥ यस्मिन् विश्वानि
काव्या चक्रे नाभिःऽइव श्रिता त्रितं जूती सपर्यत व्रजे गावः न
संऽयुजे युजे अश्वान् अयुक्षत नभंतां अन्यके समे ॥६॥ यः आसु
अत्कः आऽशये विश्वा जातानि एषां परि धामानि मर्मृशत् व-
रुणस्य पुरः गये विश्वे देवाः अनु व्रतं नभंतां अन्यके समे ॥७॥
सः समुद्रः अपीच्यः तुरः द्यांऽइव रोहति नि यत् आसु यजुः दधे

सः मायाः अर्चिना पदा अस्तृणात् नाकं आ अरुहत् नभंतां अ-
न्यके समे ॥ ८ ॥ यस्य श्वेता विऽचक्षणा तिस्रः भूमीः अधिऽक्षितः
त्रिः उत्ऽतराणि पप्रतुः वरुणस्य ध्रुवं सदः सः सप्तानां इरज्यति
नभंतां अन्यके समे ॥ ९ ॥ यः श्वेतान् अधिऽनिर्निजः चक्रे कृष्णान्
अनु व्रता सः धाम पूर्व्यं ममे यः स्कंभेन वि रोदसी अजः न द्यां
अधारयत् नभंतां अन्यके समे ॥ १० ॥ २७ ॥

॥ ४२ ॥ अस्तभ्नात् द्यां असुरः विश्वऽवेदाः अमिमीत वरि-
माणं पृथिव्याः आ असीदत् विश्वा भुवनानि संऽराट् विश्वा इत्
तानि वरुणस्य व्रतानि ॥ १ ॥ एव वंदस्व वरुणं बृहंतं नमस्य धीरं
अमृतस्य गोपां सः नः शर्म त्रिऽवरूथं वि यंसत् पात नः द्यावा-
पृथिवी उपऽस्थे ॥ २ ॥ इमां धियं शिक्षमाणस्य देव क्रतुं दक्षं व-
रुण सं शिशाधि यया अति विश्वा दुःऽइता तरेम सुऽतर्माणं अ-
धि नावं रुहेम ॥ ३ ॥ आ वां ग्रावाणः अश्विना धीभिः विप्राः अ-
चुच्यवुः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ४ ॥ यथा वां
अत्रिः अश्विना गीःऽभिः विप्रः अजोहवीत् नासत्या सोमऽपी-
तये नभंतां अन्यके समे ॥ ५ ॥ एव वां अह्वे ऊतये यथा अहुवंत
मेधिराः नासत्या सोमऽपीतये नभंतां अन्यके समे ॥ ६ ॥ २८ ॥ ५ ॥

॥ ४३ ॥ इमे विप्रस्य वेधसः अग्नेः अस्तृतऽयज्वनः गिरः स्तो-
मासः ईरते ॥ १ ॥ अस्मै ते प्रतिऽहर्यते जातऽवेदः विऽचर्षणे अग्ने
जनामि सुऽस्तुतिं ॥ २ ॥ आरोकाःऽइव घ इत् अह तिग्माः अग्ने
तव त्विषः दत्ऽभिः वनानि बप्सति ॥ ३ ॥ हरयः धूमऽकेतवः वा-

तऽजूताः उप द्यवि यतन्ते वृथक् अग्नयः ॥४॥ एते त्ये वृथक् अग्नयः
इद्धासः सं अदृक्षत उषसांऽइव केतवः ॥५॥२९॥ कृष्णा रजांसि
पत्सुतः प्रऽयाने जातऽवेदसः अग्निः यत् रोधति क्षमि ॥६॥ धा-
सिं कृण्वानः ओषधीः बप्सत् अग्निः न वायति पुनः यन् तरुणीः
अपि ॥७॥ जिह्वाभिः अह नन्नमत् अर्चिषा जंजणाऽभवन् अ-
ग्निः वनेषु रोचते ॥८॥ अप्ऽसु अग्ने सधिः तव सः ओषधीः अनु
रुध्यसे गर्भे सन् जायसे पुनः ॥९॥ उत् अग्ने तव तत् घृतात् अर्चिः
रोचते आऽहुतं निंसानं जुह्वः मुखे ॥१०॥३०॥ उक्षऽअन्नाय व-
शाऽअन्नाय सोमऽपृष्ठाय वेधसे स्तोमैः विधेम अग्नये ॥११॥
उत त्वा नमसा वयं होतः वरेण्यऽक्रतो॰ अग्ने समित्ऽभिः ईमहे
॥१२॥ उत त्वा भृगुऽवत् शुचे मनुष्वत् अग्ने आऽहुत अंगिरस्वत्
हवामहे ॥१३॥ त्वं हि अग्ने अग्निना विप्रः विप्रेण सन् सता सखा
सख्या संऽइध्यसे ॥१४॥ सः त्वं विप्राय दाशुषे रयिं देहि सहस्रिणं
अग्ने वीरऽवतीं इषं ॥१५॥३१॥ अग्ने भ्रातः सहःऽकृत रोहित्ऽअ-
श्व शुचिऽव्रत इमं स्तोमं जुषस्व मे ॥१६॥ उत त्वा अग्ने मम स्तुतः
वाश्राय प्रतिऽहर्यते गोऽस्थं गावःऽइव आशत ॥१७॥ तुभ्यं ताः
अंगिरःऽतम विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् अग्ने कामाय येमिरे
॥१८॥ अग्निं धीभिः मनीषिणः मेधिरासः विपःऽचितः अद्म-
ऽसद्याय हिन्विरे ॥१९॥ तं त्वा अज्मेषु वाजिनं तन्वानाः अग्ने
अध्वरं वह्निं होतारं ईळते ॥२०॥३२॥ पुरुऽत्रा हि सऽदृङ् असि
विशः विश्वाः अनु प्रऽभुः समत्ऽसु त्वा हवामहे ॥२१॥ तं ईळिष्व
यः आऽहुतः अग्निः विऽभ्राजते घृतैः इमं नः शृणवत् हवं ॥२२॥
तं त्वा वयं हवामहे शृण्वन्तं जातऽवेदसं अग्ने घ्नन्तं अप द्विषः ॥२३॥
विशां राजानं अद्भुतं अधिऽअक्षं धर्मणां इमं अग्निं ईळे सः उं

श्रवत् ॥ २४ ॥ अग्निं विश्वायुऽवेपसं मर्यं न वाजिनं हितं सप्तिं न
वाजयामसि ॥ २५ ॥ ३३ ॥ घ्नन् मृध्राणि अप द्विषः दहन् रक्षांसि
विश्वहा अग्ने तिग्मेन दीदिहि ॥ २६ ॥ यं त्वा जनासः इंधते मनुष्वत्
अंगिरःऽतम अग्ने सः बोधि मे वचः ॥ २७ ॥ यत् अग्ने दिविऽजाः
असि अप्सुऽजाः वा सहःऽकृत तं त्वा गीःऽभिः हवामहे ॥ २८ ॥
तुभ्यं घ इत् ते जनाः इमे विश्वाः सुऽक्षितयः पृथक् धासिं हिन्वंति
अत्तवे ॥ २९ ॥ ते घ इत् अग्ने सुऽआध्यः अहा विश्वा नृऽचक्षसः
तरंतः स्याम दुःऽगहा ॥ ३० ॥ ३४ ॥ अग्निं मंद्रं पुरुऽप्रियं शीरं पा-
वकऽशोचिषं हृत्ऽभिः मंद्रेभिः ईमहे ॥ ३१ ॥ सः त्वं अग्ने विभा-
ऽवसुः सृजन् सूर्यः न रश्मिऽभिः शर्धन् तमांसि जिघ्नसे ॥ ३२ ॥
तत् ते सहस्वः ईमहे दात्रं यत् न उपऽदस्यति त्वत् अग्ने वार्यं वसु
॥ ३३ ॥ ३५ ॥

॥ ४४ ॥ संऽइधा अग्निं दुवस्यत घृतैः बोधयत अतिथिं आ
अस्मिन् हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ अग्ने स्तोमं जुषस्व मे वर्धस्व अ-
नेन मन्मना प्रति सुऽउक्तानि हर्य नः ॥ २ ॥ अग्निं दूतं पुरः दधे ह-
व्यऽवाहं उप ब्रुवे देवान् आ सादयात् इह ॥ ३ ॥ उत् ते बृहंतः अ-
र्चयः संऽइधानस्य दीदिऽवः अग्ने शुक्रासः ईरते ॥ ४ ॥ उप त्वा
जुह्वः मम घृताचीः यंतु हर्यत अग्ने हव्या जुषस्व नः ॥ ५ ॥ ३६ ॥
मंद्रं होतारं ऋत्विजं चित्रऽभानुं विभाऽवसुं अग्निं ईळे सः ऊं
श्रवत् ॥ ६ ॥ प्रत्नं होतारं ईड्यं जुष्टं अग्निं कविऽक्रतुं अध्वराणां
अभिऽश्रियं ॥ ७ ॥ जुषाणः अंगिरःऽतम इमा हव्यानि आनुषक्
अग्ने यज्ञं नय ऋतुऽथा ॥ ८ ॥ संऽइधानः ऊं संत्य शुक्रऽशोचे इह
आ वह चिकित्वान् दैव्यं जनं ॥ ९ ॥ विप्रं होतारं अद्रुहं धूमऽकेतुं

विभाऽवसुं यज्ञानां केतुं ईमहे ॥१०॥३७॥ अग्ने नि पाहि नः त्वं
प्रति स्म देव रिषतः भिंधि द्वेषः सहःऽकृत ॥११॥ अग्निः प्रत्नेन
मन्मना शुंभानः तन्वं स्वां कविः विप्रेण ववृधे ॥१२॥ ऊर्जः न-
पातं आ हुवे अग्निं पावकऽशोचिषं अस्मिन् यज्ञे सुऽअध्वरे ॥१३॥
सः नः मित्रऽमहः त्वं अग्ने शुक्रेण शोचिषा देवैः आ सत्सि बर्हि-
षि ॥१४॥ यः अग्निं तन्वः दमे देवं मर्तः सपर्यति तस्मै इत् दीदयत्
वसु ॥१५॥३८॥ अग्निः मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्याः अयं अ-
पां रेतांसि जिन्वति ॥१६॥ उत् अग्ने शुचयः तव शुक्राः भ्राजंतः
ईरते तव ज्योतींषि अर्चयः ॥१७॥ ईशिषे वार्यस्य हि दात्रस्य अग्ने
स्वःऽपतिः स्तोता स्यां तव शर्मणि ॥१८॥ त्वां अग्ने मनीषिणः
त्वां हिन्वंति चित्तिऽभिः त्वां वर्धंतु नः गिरः ॥१९॥ अदब्धस्य स्व-
धाऽवतः दूतस्य रेभतः सदा अग्नेः सख्यं वृणीमहे ॥२०॥३९॥
अग्निः शुचिव्रतऽतमः शुचिः विप्रः शुचिः कविः शुचिः रोचते
आऽहुतः ॥२१॥ उत त्वा धीतयः मम गिरः वर्धंतु विश्वहा अग्ने
सख्यस्य बोधि नः ॥२२॥ यत् अग्ने स्यां अहं त्वं त्वं वा घ स्याः अहं
स्युः ते सत्याः इह आऽशिषः ॥२३॥ वसुः वसुऽपतिः हि कं अ-
सि अग्ने विभाऽवसुः स्याम ते सुऽमतौ अपि ॥२४॥ अग्ने धृत-
ऽव्रताय ते समुद्रायऽइव सिंधवः गिरः वाश्रासः ईरते ॥२५॥४०॥
युवानं विश्पतिं कविं विश्वऽअदं पुरुऽवेपसं अग्निं शुंभामि म-
न्मऽभिः ॥२६॥ यज्ञानां रथ्ये वयं तिग्मऽजंभाय वीळवे स्तोमैः
इषेम अग्नये ॥२७॥ अयं अग्ने त्वे अपि जरिता भूतु संत्य तस्मै पा-
वक मृळय ॥२८॥ धीरः हि असि अद्मऽसत् विप्रः न जागृविः
सदा अग्ने दीदयसि द्यवि ॥२९॥ पुरा अग्ने दुःऽइतेभ्यः पुरा मृध्रेभ्यः
कवे प्र नः आयुः वसो तिर ॥३०॥४१॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

॥४५॥ आ घ ये अग्निं इंधते स्तृणंति बर्हिः आनुषक् येषां इंद्रः
युवा सखा॥१॥ बृहन् इत् इध्मः एषां भूरि शस्तं पृथुः स्वरुः येषां
इंद्रः युवा सखा॥२॥ अयुद्धः इत् युधा वृतं शूरः आ अजति सत्व-
ऽभिः येषां इंद्रः युवा सखा॥३॥ आ बुंदं वृत्रऽहा ददे जातः पृच्छत्
वि मातरं के उग्राः के ह शृण्विरे॥४॥ प्रति त्वा शवसी वदत् गिरौ
अप्सः न योधिषत् यः ते शत्रुऽत्वं आऽचके॥५॥४२॥ उत त्वं मघ-
ऽवन् शृणु यः ते वष्टि ववक्षि तत् यत् वीळयासि वीळु तत्॥६॥
यत् आजिं याति आजिऽकृत् इंद्रः स्वश्वऽयुः उप रथिऽतमः र-
थिनां॥७॥ वि सु विश्वाः अभिऽयुजः वज्रिन् विष्वक् यथा वृह भ-
व नः सुश्रवःऽतमः॥८॥ अस्माकं सु रथं पुरः इंद्रः कृणोतु सातये न
यं धूर्वंति धूर्तयः॥९॥ वृज्याम ते परि द्विषः अरं ते शक्र दावने ग-
मेम इत् इंद्र गोऽमतः॥१०॥४३॥ शनैः चित् यंतः अद्रिऽवः अ-
श्वऽवंतः शतऽग्विनः विवक्षणाः अनेहसः॥११॥ ऊर्ध्वा हि ते
दिवेऽदिवे सहस्रा सूनृता शता जरितृऽभ्यः विऽमंहते॥१२॥ विद्म
हि त्वा धनंऽजयं इंद्र दृळ्हा चित् आऽरुजं आऽदारिणं यथा गयं
॥१३॥ ककुहं चित् त्वा कवे मंदंतु धृष्णो इंदवः आ त्वा पणिं यत्
ईमहे॥१४॥ यः ते रेवान् अदाशुरिः प्रऽममर्ष मघत्तये तस्य नः
वेदः आ भर॥१५॥४४॥ इमे ऊं त्वा वि चक्षते सखायः इंद्र सोमिनः
पुष्टऽवंतः यथा पशुं॥१६॥ उत त्वा अबधिरं वयं श्रुत्ऽकर्णं संतं
ऊतये दूरात् इह हवामहे॥१७॥ यत् शुश्रुयाः इमं हवं दुःऽमर्षं च-
क्रियाः उत भवेः आपिः नः अंतमः॥१८॥ यत् चित् हि ते अपि
व्यथिः जगन्वांसः अमन्महि गोऽदाः इत् इंद्र बोधि नः॥१९॥ आ
त्वा रंभं न जिव्रयः ररभ्म शवसः पते उश्मसि त्वा सधऽस्थे आ
॥२०॥४५॥ स्तोत्रं इंद्राय गायत पुरुऽनृम्णाय सत्वने नकिः यं वृ-

GSL

रवते युधि ॥ २१ ॥ अभि त्वा वृषभ सुते सुतं सृजामि पीतये तृंप वि
अश्नुहि मदं ॥ २२ ॥ मा त्वा मूराः अविष्यवः मा उपऽहस्वानः
आ दभन् माकीं ब्रह्मऽद्विषः वनः ॥ २३ ॥ इह त्वा गोऽपरीणसा
महे मंदंतु राधसे सरः गौरः यथा पिब ॥ २४ ॥ या वृत्रऽहा परा-
ऽवति सना नवा च चुच्युवे ता संसत्ऽसु प्र वोचत ॥ २५ ॥ ४६ ॥
अपिबत् कद्रुवः सुतं इंद्रः सहस्रऽबाह्वे अत्र अदेदिष्ट पौंस्यं ॥ २६ ॥
सत्यं तत् तुर्वशे यदौ विदानः अह्नवाय्यं वि आनट् तुर्वशे शमि
॥ २७ ॥ तरणिं वः जनानां त्रदं वाजस्य गोऽमतः समानं ऊं प्र
शंसिषं ॥ २८ ॥ ऋभुक्षणं न वर्तवे उक्थेषु तुग्र्यऽवृधं इंद्रं सोमे स-
चा सुते ॥ २९ ॥ यः कृंतत् इत् वि योन्यं त्रिऽशोकाय गिरिं पृथुं गो-
भ्यः गातुं निःऽएतवे ॥ ३० ॥ ४७ ॥ यत् दधिषे मनस्यसि मंदानः
प्र इत् इयक्षसि मा तत् कः इंद्र मृळय ॥ ३१ ॥ दभ्रं चित् हि त्वाऽवंतः
कृतं शृण्वे अधि क्षमि जिगातु इंद्र ते मनः ॥ ३२ ॥ तव इत् ऊं ताः
सुऽकीर्तयः असन् उत प्रऽशस्तयः यत् इंद्र मृळयासि नः ॥ ३३ ॥
मा नः एकस्मिन् आगसि मा द्वयोः उत त्रिषु वधीः मा शूर
भूरिषु ॥ ३४ ॥ बिभय हि त्वाऽवंतः उग्रात् अभिऽप्रभंगिनः द-
स्मात् अहं ऋतिऽसहः ॥ ३५ ॥ ४८ ॥ मा सख्युः शूनं आ विदे मा
पुत्रस्य प्रभुऽवसो॰ आऽवृत्वत् भूतु ते मनः ॥ ३६ ॥ कः नु मर्याः
अमिथितः सखा सखायं अब्रवीत् जहा कः अस्मत् ईषते ॥ ३७ ॥
एवारे वृषभ सुते असिन्वन् भूरि आवयः श्वघ्नीऽइव निऽवता
चरन् ॥ ३८ ॥ आ ते एता वचःऽयुजा हरी गृभ्णे सुमत्ऽरथा यत्
ईं ब्रह्मऽभ्यः इत् ददः ॥ ३९ ॥ भिंधि विश्वाः अप द्विषः परि बाधः
जहि मृधः वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥ ४० ॥ यत् वीळौ इंद्र यत्
स्थिरे यत् पर्शाने पराऽभृतं वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥ ४१ ॥ यस्य ते

विश्वऽमानुषः भूरेः दत्रस्य वेदति वसु स्पार्हं तत् आ भर ॥ ४२ ॥
॥ ४९ ॥ ३ ॥

॥ ४६ ॥ त्वाऽवंतः पुरुऽवसो॰ वयं इंद्र प्रऽनेतः॰ स्मसि स्थातः
हरीणां ॥ १ ॥ त्वां हि सत्यं अद्रिऽवः विद्म दातारं इषां विद्म दातारं
रयीणां ॥ २ ॥ आ यस्य ते महिमानं शतंऽऊते शतंऽक्रतो॰ गीः-
ऽभिः गृणंति कारवः ॥ ३ ॥ सुऽनीथः घ सः मर्त्यः यं मरुतः यं अर्य-
मा मित्रः पांति अद्रुहः ॥ ४ ॥ दधानः गोऽमत् अश्वऽवत् सुऽवीर्यं
आदित्यऽजूतः एधते सदा राया पुरुऽस्पृहा ॥ ५ ॥ १ ॥ तं इंद्रं दानं
ईमहे शवसानं अभीर्वं ईशानं रायः ईमहे ॥ ६ ॥ तस्मिन् हि संति
ऊतयः विश्वाः अभीरवः सचा तं आ वहंतु सप्तयः पुरुऽवसुं म-
दाय हरयः सुतं ॥ ७ ॥ यः ते मदः वरेण्यः यः इंद्र वृत्रहन्ऽतमः यः
आऽददिः स्वः नृऽभिः यः पृतनासु दुस्तरः ॥ ८ ॥ यः दुस्तरः वि-
श्वऽवार श्रवाय्यः वाजेषु अस्ति तरुता सः नः शविष्ठ सवना आ
वसो गहि गमेम गोऽमति व्रजे ॥ ९ ॥ गव्यो सु नः यथा पुरा अ-
श्वऽया उत रथऽया वरिवस्य महाऽमह ॥ १० ॥ २ ॥ नहि ते शूर
राधसः अंतं विंदामि सत्रा दशस्य नः मघऽवन् नु चित् अद्रिऽवः
धियः वाजेभिः आविथ ॥ ११ ॥ यः ऋष्वः श्रवयत्ऽसखा विश्वा
इत् सः वेद जनिम पुरुऽस्तुतः तं विश्वे मानुषा युगा इंद्रं हवंते
तविषं यतऽस्रुचः ॥ १२ ॥ सः नः वाजेषु अविता पुरुऽवसुः पुरः-
ऽस्थाता मघऽवा वृत्रऽहा भुवत् ॥ १३ ॥ अभि वः वीरं अंधसः मदेषु
गाय गिरा महा विऽचेतसं इंद्रं नाम श्रुत्यं शाकिनं वचः यथा
॥ १४ ॥ ददिः रेक्णः तन्वे ददिः वसु ददिः वाजेषु पुरुऽहूत वाजिनं

नूनं अर्थं ॥१५॥३॥ विश्वेषां इरज्यंतं वसूनां ससह्वांसं चित् अस्य
वर्पसः कृपऽयतः नूनं अति अर्थं ॥१६॥ महः सु वः अरं इषे स्त-
वामहे मीळ्हुषे अरंऽगमाय जग्मये यज्ञेभिः गीःऽभिः विश्व-
ऽमनुषां मरुतां इयक्षसि गाये त्वा नमसा गिरा ॥१७॥ ये पातयंते
अज्मऽभिः गिरीणां स्नुऽभिः एषां यज्ञं महिऽस्वनीनां सुम्नं तु-
विऽस्वनीनां प्र अध्वरे ॥१८॥ प्रऽभंगं दुःऽमतीनां इंद्र शविष्ठ आ
भर रयिं अस्मभ्यं युज्यं चोदयत्ऽमते ज्येष्ठं चोदयत्ऽमते ॥१९॥
सनितः सुऽसनितः उग्र चित्र चेतिष्ठ सूनृत प्रऽसहा संऽराट्
सहुरिं सहंतं भुज्युं वाजेषु पूर्व्यं ॥२०॥४॥ आ सः एतु यः ईवत् आ
अदेवः पूर्तं आऽददे यथा चित् वशः अश्व्यः पृथुऽश्रवसि कानीते
अस्याः विऽउषि आऽददे ॥२१॥ षष्टिं सहस्रा अश्व्यस्य अयुता
असनं उष्ट्रानां विंशतिं शता दश श्यावीनां शता दश त्रिऽअरु-
षीणां दश गवां सहस्रा ॥२२॥ दश श्यावाः ऋधत्ऽरयः वीत-
ऽवारासः आशवः मथ्राः नेमिं नि ववृतुः ॥२३॥ दानासः पृ-
थुऽश्रवसः कानीतस्य सुऽराधसः रथं हिरण्ययं ददत् मंहिष्ठः
सूरिः अभूत् वर्षिष्ठं अकृत श्रवः ॥२४॥ आ नः वायो महे तने
याहि मखाय पाजसे वयं हि ते चकृम भूरि दावने सद्यः चित्
महि दावने ॥२५॥५॥ यः अश्वेभिः वहते वस्ते उस्राः त्रिः सप्त
सप्ततीनां एभिः सोमेभिः सोमसुत्ऽभिः सोमऽपाः दानाय
शुक्रपूतऽपाः ॥२६॥ यः मे इमं चित् ऊं त्मना अमंदत् चित्रं
दावने अरट्वे अक्षे नहुषे सुऽकृत्वनि सुकृत्ऽतराय सुऽक्रतुः
॥२७॥ उचथ्ये वपुषि यः स्वऽराट् उत वायो घृतऽस्नाः अश्वऽइ-
षितं रजःऽइषितं शुनाऽइषितं प्र अज्म तत् इदं नु तत् ॥२८॥ अध
प्रियं इषिराय षष्टिं सहस्रा असनं अश्वानां इत् न वृषणां ॥२९॥

गावः न यूथं उप यंति वध्रयः उप मा आ यंति वध्रयः ॥३०॥ अध
यत् चारथे गणे शतं उष्ट्रान् अचिक्रदत् अध श्वित्नेषु विंशतिं
शता ॥३१॥ शतं दासे बल्बूथे विप्रः तरुक्षे आ ददे ते ते वायो इमे
जनाः मदंति इंद्रऽगोपाः मदंति देवऽगोपाः ॥३२॥ अध स्या यो-
षणा मही प्रतीची वशं अश्व्यं अधिऽरुक्मा वि नीयते ॥३३॥६॥

॥४७॥ महि वः महतां अवः वरुण मित्र दाशुषे यं आदित्याः
अभि द्रुहः रक्षथ न ईं अघं नशत् अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः
वः ऊतयः ॥१॥ विद देवाः अघानां आदित्यासः अपऽआकृतिं
पक्षा वयः यथा उपरि वि अस्मे शर्म यच्छत अनेहसः वः ऊतयः
सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥२॥ वि अस्मे अधि शर्म तत् पक्षा वयः
न यंतन विश्वानि विश्वऽवेदसः वरूथ्या मनामहे अनेहसः वः
ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥३॥ यस्मै अरासत क्षयं जीवातुं च
प्रऽचेतसः मनोः विश्वस्य घ इत् इमे आदित्याः रायः ईशते अने-
हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥४॥ परि नः वृणजन् अघा
दुःऽगानि रथ्यः यथा स्याम इत् इंद्रस्य शर्मणि आदित्यानां उत
अवसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥५॥७॥ परि-
ऽहृता इत् अना जनः युष्माऽदत्तस्य वायति देवाः अदभ्रं आश
वः यं आदित्याः अहेतन अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊ-
तयः ॥६॥ न तं तिग्मं चन त्यजः न द्रासत् अभि तं गुरु यस्मै ऊं
शर्म सऽप्रथः आदित्यासः अराध्वं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः
वः ऊतयः ॥७॥ युष्मे देवाः अपि स्मसि युध्यंतःऽइव वर्मऽसु
यूयं महः नः एनसः यूयं अर्भात् उरुष्यत अनेहसः वः ऊतयः सु-
ऽऊतयः वः ऊतयः ॥८॥ अदितिः नः उरुष्यतु अदितिः शर्म य-

उच्छतु माता मित्रस्य रेवतः अर्यम्णः वरुणस्य च अनेहसः वः
ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ९ ॥ यत् देवाः शर्म शरणं यत् भद्रं
यत् अनातुरं त्रिऽधातु यत् वरूथ्यं तत् अस्मासु वि यंतन अने-
हसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १० ॥ ८ ॥ आदित्याः अव हि
ख्यत अधि कूलात्ऽइव स्पशः सुऽतीर्थं अर्वतः यथा अनु नः ने-
षथ सुऽगं अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ ११ ॥ न इह
भद्रं रक्षस्विने न अवऽयै न उपऽयै उत गवे च भद्रं धेनवे वीराय
च श्रवस्यते अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १२ ॥ यत्
आविः यत् अपीच्यं देवासः अस्ति दुःऽकृतं त्रिते तत् विश्वं आप्ये
आरे अस्मत् दधातन अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः
॥ १३ ॥ यत् च गोषु दुःस्वप्न्यं यत् च अस्मे दुहितः दिवः त्रिताय तत्
विभाऽवरि आप्त्याय परा वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
ऊतयः ॥ १४ ॥ निष्कं वा घ कृणवते स्रजं वा दुहितः दिवः त्रिते दुः-
ऽस्वप्न्यं सर्वं आप्त्ये परि दद्मसि अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः
ऊतयः ॥ १५ ॥ ९ ॥ तत्ऽअन्नाय तत्ऽअपसे तं भागं उपऽसेदुषे त्रि-
ताय च द्विताय च उषः दुःऽस्वप्न्यं वह अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊ-
तयः वः ऊतयः ॥ १६ ॥ यथा कलां यथा शफं यथा ऋणं संऽनया-
मसि एव दुःऽस्वप्न्यं सर्वं आप्त्ये सं नयामसि अनेहसः वः ऊतयः
सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १७ ॥ अजैष्म अद्य असनाम च अभूम अ-
नागसः वयं उषः यस्मात् दुःऽस्वप्न्यात् अभैष्म अप तत् उच्छतु
अनेहसः वः ऊतयः सुऽऊतयः वः ऊतयः ॥ १८ ॥ १० ॥

॥ ४८ ॥ स्वादोः अभक्षि वयसः सुऽमेधाः सुऽआध्यः वरिवो-
वित्ऽतरस्य विश्वे यं देवाः उत मर्त्यासः मधु ब्रुवंतः अभि सं-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

GSL

ऽचरंति ॥ १ ॥ अंतः' च प्र अगाः अदितिः भवासि अवऽयाता हर-
सः दैव्यस्य इंदो' इंद्रस्य सख्यं जुषाणः श्रौष्टीऽइव धुरं अनु राये
ऋध्याः ॥ २ ॥ अपाम सोमं अमृताः अभूम अगन्म ज्योतिः अवि-
दाम देवान् किं नूनं अस्मान् कृणवत् अरातिः किं ऊं' धूर्तिः अ-
मृत मर्त्यस्य ॥ ३ ॥ शं नः भव हृदे आ पीतः इंदो' पिताऽइव सोम
सूनवे सुऽशेवः सखाऽइव सख्ये उरुऽशंस धीरः प्र नः आयुः जी-
वसे सोम तारीः ॥ ४ ॥ इमे मा पीताः यशसः उरुष्यवः रथं न गा-
वः सं अनाह पर्वऽसु ते मा रक्षंतु विऽस्रसः चरित्रात् उत मा स्रा-
मात् यवयंतु इंदवः ॥ ५ ॥ ११ ॥ अग्निं न मा मथितं सं दिदीपः प्र
चक्षय कृणुहि वस्यसः नः अथ हि ते मदे आ सोम मन्ये रेवान्-
ऽइव प्र चर पुष्टिं अच्छ ॥ ६ ॥ इषिरेण ते मनसा सुतस्य भक्षीमहि
पित्र्यस्यऽइव रायः सोम राजन् प्र नः आयूंषि तारीः अहानि-
ऽइव सूर्यः वासराणि ॥ ७ ॥ सोम राजन् मृळय नः स्वस्ति तव
स्मसि व्रत्याः तस्य विद्धि अलर्ति दक्षः उत मन्युः इंदो' मा नः
अर्यः अनुऽकामं परा दाः ॥ ८ ॥ त्वं हि नः तन्वः सोम गोपाः गा-
त्रेऽगात्रे निऽससत्थ नृऽचक्षाः यत् ते वयं प्रऽमिनाम व्रतानि
सः नः मृळ सुऽसखा देव वस्यः ॥ ९ ॥ ऋदूदरेण सख्या सचेय यः
मा न रिषेत् हरिऽअश्व पीतः अयं यः सोमः नि अधायि अस्मे'
तस्मै इंद्रं प्रऽतिरं एमि आयुः ॥ १० ॥ १२ ॥ अप त्याः अस्थुः अनि-
राः अमीवाः निः अत्रसन् तमिषीचीः अभैषुः आ सोमः अ-
स्मान् अरुहत् विऽहायाः अगन्म यत्र प्रऽतिरंते आयुः ॥ ११ ॥ यः
नः इंदुः पितरः हृत्ऽसु पीतः अमर्त्यः मर्त्यान् आऽविवेश तस्मै
सोमाय हविषा विधेम मृळीके अस्य सुऽमतौ स्याम ॥ १२ ॥ त्वं
सोम पितृऽभिः संऽविदानः अनु द्यावापृथिवी' आ ततंथ तस्मै

ते इंदो॰ हविषा विधेम वयं स्याम पतयः रयीणां ॥१३॥ त्रातारः
देवाः अधि वोचत नः मा नः निऽद्रा ईशत मा उत जल्पिः वयं
सोमस्य विश्वह प्रियासः सुऽवीरासः विदथं आ वदेम ॥१४॥ त्वं
नः सोम विश्वतः वयःऽधाः त्वं स्वःऽवित् आ विश नृऽचक्षाः त्वं
नः इंदो॰ ऊतिऽभिः सऽजोषाः पाहि पश्चातात् उत वा पुरस्तात्
॥१५॥१३॥६॥

॥ अथ वालखिल्यं ॥

॥४९॥ अभि प्र वः सुऽराधसं इंद्रं अर्च यथा विदे यः जरितृ-
ऽभ्यः मघऽवा पुरुऽवसुः सहस्रेणऽइव शिक्षति ॥१॥ शतानी-
काऽइव प्र जिगाति धृष्णुऽया हंति वृत्राणि दाशुषे गिरेःऽइव प्र
रसाः अस्य पिन्विरे दत्राणि पुरुऽभोजसः ॥२॥ आ त्वा सुतासः
इंदवः मदाः ये इंद्र गिर्वणः आपः न वज्रिन् अनु ओक्यं सरः पृ-
णंति शूर राधसे ॥३॥ अनेहसं प्रऽतरणं विवक्षणं मध्वः स्वादिष्ठं
ईं पिब आ यथा मंदसानः किरासि नः प्र क्षुद्राऽइव त्मना धृषत्
॥४॥ आ नः स्तोमं उप द्रवत् हियानः अश्वः न सोतृऽभिः यं ते
स्वधाऽवन् स्वदयंति धेनवः इंद्र कण्वेषु रातयः ॥५॥१४॥ उग्रं
न वीरं नमसा उप सेदिम विऽभूतिं अक्षितऽवसुं उद्रीऽइव व-
ज्रिन् अवतः न सिंचते क्षरंति इंद्र धीतयः ॥६॥ यत् ह नूनं यत्
वा यज्ञे यत् वा पृथिव्यां अधि अतः नः यज्ञं आशुऽभिः महे-
ऽमते उग्रः उग्रेभिः आ गहि ॥७॥ अजिरासः हरयः ये ते आशवः
वाताःऽइव प्रऽसक्षिणः येभिः अपत्यं मनुषः परिऽईयसे येभिः
विश्वं स्वः दृशे ॥८॥ एतावतः ते ईमहे इंद्र सुम्नस्य गोऽमतः य-
था प्र आवः मघऽवन् मेध्यऽअतिथिं यथा नीपऽअतिथिं

धनें ॥९॥ यथा कण्वें मघऽवन् त्रसदस्यवि यथा पक्थे दर्श-
ऽव्रजे यथा गोऽशर्यें असनोः ऋजिश्वनि इंद्र गोऽमंत् हिरण्य-
ऽवत् ॥१०॥१५॥

॥५०॥ प्र सु श्रुतं सुऽराधसं अर्च शक्रं अभिष्टये यः सुन्वते स्तु-
वते काम्यं वसु सहस्रेणऽइव मंहते ॥१॥ शतऽअनीकाः हेतयः
अस्य दुस्तराः इंद्रस्य संऽइषः महीः गिरिः न भुज्मा मघवंत्ऽसु
पिन्वते यत् ईं सुताः अमंदिषुः ॥२॥ यत् ईं सुतासः इंदवः अभि
प्रियं अमंदिषुः आपः न धायि सवनं मे आ वसो दुघाःऽइव उप
दाशुषें ॥३॥ अनेहसं वः हवमानं ऊतयें मध्वः क्षरंति धीतयः आ
त्वा वसो हवमानासः इंदवः उप स्तोत्रेषु दधिरे ॥४॥ आ नः सोमें
सुऽअध्वरे इयानः अत्यः न तोशते यं ते स्वदाऽवन् स्वदंति गूर्तयः
पौरे छंदयसे हवं ॥५॥१६॥ प्र वीरं उग्रं विविचिं धनऽस्पृतं वि-
ऽभूतिं राधसः महः उद्रीऽइव वज्रिन् अवतः वसुऽत्वना सदा
पीपेथ दाशुषें ॥६॥ यत् ह नूनं पराऽवति यत् वा पृथिव्यां दिवि
युजानः इंद्र हरिऽभिः महेऽमते ऋष्वः ऋष्वेभिः आ गहि ॥७॥
रथिरासः हरयः ये ते अस्रिधः ओजः वातस्य पिप्रति येभिः नि
दस्युं मनुषः निऽघोषयः येभिः स्वः॰ परिऽईयसे ॥८॥ एतावंतः
ते वसो विद्याम शूर नव्यसः यथा प्रऽआवः एतशं कृत्व्यें धनें य-
था वशं दशऽव्रजे ॥९॥ यथा कण्वें मघऽवन् मेधें अध्वरे दीर्घ-
ऽनीथे दमूनसि यथा गोऽशर्यें असिसासः अद्रिऽवः मयि गोत्रं
हरिऽश्रियं ॥१०॥१७॥

॥५१॥ यथा मनौ सांऽवरणौ सोमं इंद्र अपिबः सुतं नीप-

ऽअतिथौ मघऽवन् मेध्यैऽअतिथौ पुष्टिऽगौ श्रुष्टिऽगौ सचा ॥१॥
पार्षद्वाणः प्रस्कण्वं सं असादयत् शयानं जिव्रिं उद्धितं सहस्राणि
असिसासत् गवां ऋषिः त्वाऽऊतः दस्यवे वृकः ॥२॥ यः उक्थे-
भिः न विंधते चिकित् यः ऋषिऽचोदनः इंद्रं तं अच्छ वद नव्यस्या
मती अरिष्यंतं न भोजसे ॥३॥ यस्मै अर्कं सप्तऽशीर्षाणं आनृचुः
त्रिऽधातुं उत्ऽतमे पदे सः तु इमा विश्वा भुवनानि चिक्रदत् आत्
इत् जनिष्ट पौंस्यं ॥४॥ यः नः दाता वसूनां इंद्रं तं हूमहे वयं विद्म
हि अस्य सुऽमतिं नवीयसीं गमेम गोऽमति व्रजे ॥५॥१८॥ यस्मै
त्वं वसो' दानाय शिक्षसि सः रायः पोषं अश्नुते तं त्वा वयं मघ-
ऽवन् इंद्र गिर्वणः सुतऽवंतः हवामहे ॥६॥ कदा चन स्तरीः असि
न इंद्र सश्चसि दाशुषे उपऽउप इत् नु मघऽवन् भूयः इत् नु ते दा-
नं देवस्य पृच्यते ॥७॥ प्र यः ननक्षे अभि ओजसा क्रिविं वधैः शु-
ष्णं निऽघोषयन् यदा इत् अस्तभीत् प्रथयन् अमूं दिवं आत् इत्
जनिष्ट पार्थिवः ॥८॥ यस्य अयं विश्वः आर्यः दासः शेवधिऽपाः
अरिः तिरः चित् अर्ये रुशमे पवीरवि तुभ्य इत् सः अज्यते रयिः
॥९॥ तुरण्यवः मधुऽमंतं घृतऽश्चुतं विप्रासः अर्कं आनृचुः अ-
स्मे' रयिः पप्रथे वृष्ण्यं शवः अस्मे' सुवानासः इंदवः ॥१०॥१९॥

॥५२॥ यथा मनौ विवस्वति सोमं शक्र अपिबः सुतं यथा त्रिते
छंदः इंद्र जुजोषसि आयौ मादयसे सचा ॥१॥ पृषध्रे मेध्ये मातरि-
श्वनि इंद्र सुवाने अमंदथाः यथा सोमं दशऽशिप्रे दशऽओण्ये स्यू-
मऽरश्मौ ऋजूनसि ॥२॥ यः उक्था केवला दधे यः सोमं धृषिता
अपिबत् यस्मै विष्णुः त्रीणि पदा विऽचक्रमे उप मित्रस्य धर्म-
ऽभिः ॥३॥ यस्य त्वं इंद्र स्तोमेषु चाकनः वाजे वाजिन् शतऽक्रतो°

तं त्वा वयं सुदुघांऽइव गोऽदुहः जुहूमसि श्रवस्यवः ॥४॥ यः नः
दाता सः नः पिता महान् उग्रः ईशानऽकृत् अयामन् उग्रः मघ-
ऽवा पुरुऽवसुः गोः अश्वस्य प्र दातु नः ॥५॥२०॥ यस्मै त्वं वसो
दानाय मंहसे सः रायः पोषं इन्वति वसुऽयवः वसुऽपतिं शत-
ऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥६॥ कदा चन प्र युच्छसि उभे नि पा-
सि जन्मनी तुरीय आदित्य हवनं ते इंद्रियं आ तस्थौ अमृतं दिवि
॥७॥ यस्मै त्वं मघऽवन् इंद्र गिर्वणः शिक्षो शिक्षसि दाशुषे अ-
स्माकं गिरः उत सुऽस्तुतिं वसो कण्वऽवत् शृणुधि हवं ॥८॥ अ-
स्तावि मन्म पूर्व्यं ब्रह्म इंद्राय वोचत पूर्वीः ऋतस्य बृहतीः अनू-
षत स्तोतुः मेधाः असृक्षत ॥९॥ सं इंद्रः रायः बृहतीः अधूनुत सं
क्षोणी सं ऊं सूर्यं सं शुक्रासः शुचयः सं गोऽआशिरः सोमाः इंद्रं
अमंदिषुः ॥१०॥२१॥

॥५३॥ उपऽमं त्वा मघोनां ज्येष्ठं च वृषभाणां पूर्भित्ऽतमं
मघऽवन् इंद्र गोऽविदं ईशानं रायः ईमहे ॥१॥ यः आयुं कुत्सं अ-
तिथिऽग्वं अर्दयः ववृधानः दिवेऽदिवे तं त्वा वयं हरिऽअश्वं श-
तऽक्रतुं वाजऽयंतः हवामहे ॥२॥ आ नः विश्वेषां रसं मध्वः सिं-
चंतु अद्रयः ये पराऽवति सुन्विरे जनेषु आ ये अर्वाऽवति इंदवः
॥३॥ विश्वा द्वेषांसि जहि च अव च आ कृधि विश्वे सन्वंतु आ वसु
शीर्षेषु चित् ते मदिरासः अंशवः यत्र सोमस्य तृंपसि ॥४॥२२॥
इंद्र नेदीयः आ इत् इहि मितऽमेधाभिः ऊतिऽभिः आ शंऽतम
शंऽतमाभिः अभिष्टिऽभिः आ सुऽआपे स्वापिऽभिः ॥५॥ आ-
जिऽतुरं सत्ऽपतिं विश्वऽचर्षणिं कृधि प्रऽजासु आऽभगं प्र सु
तिर शचीभिः ये ते उक्थिनः क्रतुं पुनते आनुषक् ॥६॥ यः ते सा-

धिष्ठः अवसे ते स्याम भरेषु ते वयं होत्राभिः उत देवहूतिऽभिः
ससऽवांसः मनामहे ॥७॥ अहं हि ते हरिऽवः ब्रह्म वाजऽयुः आ-
जिं यामि सदा ऊतिऽभिः त्वां इत् एव तं अमे सं अश्वऽयुः गव्युः
अग्रे मथीनां ॥८॥२३॥

॥५४॥ एतत् ते इंद्र वीर्यं गीःऽभिः गृणंति कारवः ते स्तोभंतः
ऊर्जं आवन् घृतऽश्चुतं पौरासः नक्षन् धीतिऽभिः ॥१॥ नक्षंते
इंद्रं अवसे सुऽकृत्यया येषां सुतेषु मंदसे यथा संऽवर्ते अमदः यथा
कृशे एव अस्मे इंद्र मत्स्व ॥२॥ आ नः विश्वे सऽजोषसः देवा-
सः गंतन उप नः वसवः रुद्राः अवसे नः आ गमन् शृण्वंतु म-
रुतः हवं ॥३॥ पूषा विष्णुः हवनं मे सरस्वती अवंतु सप्त सिंधवः
आपः वातः पर्वतासः वनस्पतिः शृणोतु पृथिवी हवं ॥४॥२४॥
यत् इंद्र राधः अस्ति ते माघोनं मघवत्ऽतम तेन नः बोधि सध-
ऽमाद्यः वृधे भगः दानाय वृत्रऽहन् ॥५॥ आजिऽपते नृऽपते त्वं
इत् हि नः वाजे आ वक्षि सुऽक्रतो॰ वीती होत्राभिः उत देववी-
तिऽभिः ससऽवांसः वि शृण्विरे ॥६॥ संति हि अर्ये आऽशिषः इंद्रे
आयुः जनानां अस्मान् नक्षस्व मघऽवन् उप अवसे धुक्षस्व
पिप्युषीं इषं ॥७॥ वयं ते इंद्र स्तोमेभिः विधेम त्वं अस्माकं श-
तऽक्रतो॰ महि स्थूरं शशयं राधः अह्रयं प्रस्कण्वाय नि तोशय
॥८॥२५॥

॥५५॥ भूरि इत् इंद्रस्य वीर्यं वि अख्यं अभि आ अयति राधः
ते दस्यवे वृक ॥१॥ शतं श्वेतासः उक्षणः दिवि तारः न रोचंते म-
ह्ना दिवं न तस्तभुः ॥२॥ शतं वेणून् शतं शुनः शतं चर्माणि म्ला-

तानि शतं मे बल्बजऽस्तुकाः अरुषीणां चतुःऽशतं ॥३॥ सुऽदे-
वाः स्थ काण्वायनाः वयःऽवयः विऽचरंतः अश्वासः न चंक्रमत
॥४॥ आत् इत् साप्तस्य चर्किरन् न अनूनस्य महि श्रवः श्यावीः
अतिऽध्वसन् पथः चक्षुषा चन संऽनशे ॥५॥२६॥

॥५६॥ प्रति ते दस्यवे वृक राधः अदर्शि अह्रयं द्यौः न प्रथिना
शवः ॥१॥ दश मह्यं पौतऽक्रतः सहस्रा दस्यवे वृकः नित्यात् रायः
अमंहत ॥२॥ शतं मे गर्दभानां शतं ऊर्णाऽवतीनां शतं दासान्
अति स्रजः ॥३॥ तत्रो' अपि प्र अनीयत पूतऽक्रतायै विऽअ-
क्ता अश्वानां इत् न यूथ्यां ॥४॥ अचेति अग्निः चिकितुः हव्य-
ऽवाट् सः सुमत्ऽरथः अग्निः शुक्रेण शोचिषा बृहत् सूरः अरो-
चत दिवि सूर्यः अरोचत ॥५॥२७॥

॥५७॥ युवं देवा क्रतुना पूर्व्येण युक्ता रथेन तविषं यजत्रा आ
अगच्छतं नासत्या शचीभिः इदं तृतीयं सवनं पिबाथः ॥१॥ युवां
देवाः त्रयः एकादशासः सत्याः सत्यस्य ददृशे पुरस्तात् अस्माकं
यज्ञं सवनं जुषाणा पातं सोमं अश्विना दीदिऽअग्नी॰ ॥२॥
पनाय्यं तत् अश्विना कृतं वां वृषभः दिवः रजसः पृथिव्याः
सहस्रं शंसाः उत ये गोऽइष्टौ सर्वान् इत् तान् उप यात पि-
बध्यै ॥३॥ अयं वां भागः निऽहितः यजत्रा इमाः गिरः नास-
त्या उप यातं पिबतं सोमं मधुऽमंतं अस्मे' प्र दाश्वांसं अवतं
शचीभिः ॥४॥२८॥

॥५८॥ यं ऋत्विजः बहुधा कल्पयंतः सऽचेतसः यज्ञं इमं वहं-

ति यः अनूचानः ब्राह्मणः युक्तः आसीत् का स्वित् तत्र यजमा-
नस्य संऽवित् ॥ १ ॥ एकः एव अग्निः बहुधा संऽइद्धः एकः सूर्यः
विश्वं अनु प्रऽभूतः एका एव उषाः सर्वं इदं वि भाति एकं वै इदं
वि बभूव सर्वं ॥ २ ॥ ज्योतिष्मंतं केतुऽमंतं त्रिऽचक्रं सुऽखं रथं सु-
ऽसदं भूरिऽवारं चित्रऽमघा यस्य योगे अधिऽजज्ञे तं वां हुवे अ-
ति रिक्तं पिबध्यै ॥ ३ ॥ २९ ॥

॥ ५९ ॥ इमानि वां भागऽधेयानि सिस्रते इंद्रावरुणा प्र महे
सुतेषु वां यज्ञेऽयज्ञे ह सवना भुरण्यथः यत् सुन्वते यजमानाय
शिक्षथः ॥ १ ॥ निःऽसिध्वरीः ओषधीः आपः आस्तां इंद्रावरुणा
महिमानं आशत या सिस्रतुः रजसः पारे अध्वनः ययोः शत्रुः न-
किः अदेवः ओहते ॥ २ ॥ सत्यं तत् इंद्रावरुणा कृशस्य वां मध्वः ऊर्मिं
दुहते सप्त वाणीः ताभिः दाश्वांसं अवतं शुभः पती' यः वां अदब्धः
अभि पाति चित्तिऽभिः ॥ ३ ॥ घृतऽप्रुषः सौम्याः जीरऽदानवः
सप्त स्वसारः सदने ऋतस्य याः ह वां इंद्रावरुणा घृतऽश्चुतः ता-
भिः धत्तं यजमानाय शिक्षतं ॥ ४ ॥ ३० ॥ अवोचाम महते सौभगाय
सत्यं त्वेषाभ्यां महिमानं इंद्रियं अस्मान् सु इंद्रावरुणा घृतऽश्चुतः
त्रिऽभिः साप्तेभिः अवतं शुभः पती' ॥ ५ ॥ इंद्रावरुणा यत् ऋषि-
ऽभ्यः मनीषां वाचः मतिं श्रुतं अदत्तं अग्रे यानि स्थानानि अ-
सृजंत धीराः यज्ञं तन्वानाः तपसा अभि अपश्यं ॥ ६ ॥ इंद्रावरुणा
सौमनसं अदृप्तं रायः पोषं यजमानेषु धत्तं प्रऽजां पुष्टिं भूतिं अ-
स्मासु धत्तं दीर्घायुऽत्वाय प्र तिरतं नः आयुः ॥ ७ ॥ ३१ ॥

॥ इति वालखिल्यं समाप्तं ॥

॥ ६० ॥ अग्ने आ याहि अग्निऽभिः होतारं त्वा वृणीमहे आ त्वां

अनक्तु प्रऽयता हविष्मती यजिष्ठं बर्हिः आऽसदे ॥१॥ अच्छ हि
त्वा सहसः सूनो अंगिरः स्रुचः चरंति अध्वरे ऊर्जः नपातं घृत-
ऽकेशं ईमहे अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं ॥२॥ अग्ने कविः वेधाः असि होता
पावक यक्ष्यः मंद्रः यजिष्ठः अध्वरेषु ईड्यः विप्रेभिः शुक्र मन्म-
ऽभिः ॥३॥ अद्रोघं आ वह उशतः यविष्ठ्य देवान् अजस्र वीतये
अभि प्रयांसि सुऽधिता आ वसो गहि मंदस्व धीतिऽभिः हितः
॥४॥ त्वं इत् सऽप्रथाः असि अग्ने त्रातः ऋतः कविः त्वां विप्रासः
सम्ऽइधान दीदिऽवः आ विवासंति वेधसः ॥५॥३२॥ शोचं शो-
चिष्ठ दीदिहि विशे मयः रास्व स्तोत्रे महान् असि देवानां शर्मन्
मम संतु सूरयः शत्रुऽसहः सुऽअग्नयः ॥६॥ यथा चित् वृद्धं अतसं
अग्ने संऽजूर्वसि क्षमि एव दह मित्रऽमहः यः अस्मऽध्रुक् दुःऽमन्-
न्मा कः च वेनति ॥७॥ मा नः मर्ताय रिपवे रक्षस्विने मा अघ-
ऽशंसाय रीरधः अस्रेधत्ऽभिः तरणिऽभिः यविष्ठ्य शिवेभिः पा-
हि पायुऽभिः ॥८॥ पाहि नः अग्ने एकया पाहि उत द्वितीयया पा-
हि गीःऽभिः तिसृऽभिः ऊर्जां पते पाहि चतसृऽभिः वसो ॥९॥
पाहि विश्वस्मात् रक्षसः अराव्णः प्र स्म वाजेषु नः अव त्वां इत्
हि नेदिष्ठं देवऽतातये आपिं नक्षामहे वृधे ॥१०॥३३॥ आ नः अग्ने
वयःऽवृधं रयिं पावक शंस्यं रास्व च नः उपऽमाते पुरुऽस्पृहं सु-
ऽनीती स्वयशःऽतरं ॥११॥ येन वंसाम पृतनासु शर्धतः तरंतः
अर्यः आऽदिशः सः त्वं नः वर्ध प्रयसा शचीऽवसो० जिन्व
धियः वसुऽविदः ॥१२॥ शिशानः वृषभः यथा अग्निः शृंगे द-
विध्वत् तिग्माः अस्य हनवः न प्रतिऽधृषे सुऽजंभः सहसः यहुः
॥१३॥ नहि ते अग्ने वृषभ प्रतिऽधृषे जंभासः यत् विऽतिष्ठसे सः
त्वं नः होतः सुऽहुतं हविः कृधि वंस्व नः वार्या पुरु ॥१४॥ शेषे

वनेषु जायोः सं त्वा मर्तासः इंधते अतंद्रः हव्या वहसि हविःऽकृतः
आत् इत् देवेषु राजसि ॥१५॥३४॥ सप्त होतारः तं इत् ईळते त्वा
अग्ने सुऽत्यजं अह्रयं भिनत्सि अद्रिं तपसा वि शोचिषा प्र अग्ने
तिष्ठ जनान् अति ॥१६॥ अग्निंऽअग्निं वः अध्रिऽगुं हुवेम वृक्त-
ऽबर्हिषः अग्निं हितऽप्रयसः शश्वतीषु आ होतारं चर्षणीनां ॥१७॥
केतेन शर्मन् सचते सुऽसामनि अग्ने तुभ्यं चिकित्वना इषण्यया
नः पुरुऽरूपं आ भर वाजं नेदिष्ठं ऊतये ॥१८॥ अग्ने जरितः वि-
श्पतिः तेपानः देव रक्षसः अप्रोषिऽवान् गृहऽपतिः महान्
असि दिवः पायुः दुरोणऽयुः ॥१९॥ मा नः रक्षः आ वेशीत् आ-
घृणिऽवसो॰ मा यातुः यातुऽमावतां परःऽगव्यूति अनिरां अप
क्षुधं अग्ने सेध रक्षस्विनः ॥२०॥३५॥

॥६१॥ उभयं शृणवत् च नः इंद्रः अर्वाक् इदं वचः सत्राच्या
मघऽवा सोमऽपीतये धिया शविष्ठः आ गमत् ॥१॥ तं हि स्व-
ऽराजं वृषभं तं ओजसे धिषणे॰ निःऽततक्षतुः उत उपऽमानां
प्रथमः नि सीदसि सोमऽकामं हि ते मनः ॥२॥ आ वृषस्व पुरु-
ऽवसो॰ सुतस्य इंद्र अंधसः विद्म हि त्वा हरिऽवः पृत्ऽसु ससहिं
अधृष्टं चित् दधृष्वणिं ॥३॥ अप्रामिऽसत्य मघऽवन् तथा इत् अ-
सत् इंद्र क्रत्वा यथा वशः सनेम वाजं तव शिप्रिन् अवसा मक्षु
चित् यंतः अद्रिऽवः ॥४॥ शग्धि ऊं॰ सु शचीऽपते इंद्र विश्वाभिः
ऊतिऽभिः भगं न हि त्वा यशसं वसुऽविदं अनु शूर चरामसि
॥५॥३६॥ पौरः अश्वस्य पुरुऽकृत् गवां असि उत्सः देव हिरण्ययः
नकिः हि दानं परिऽमर्धिषत् त्वे॰ यत्ऽयत् यामि तत् आ भर ॥६॥
त्वं हि आ इहि चेरवे विदाः भगं वसुत्तये उत् ववृषस्व मघऽवन्

गोऽइष्टये उत इंद्र अश्वऽइष्टये ॥७॥ त्वं पुरु सहस्राणि शतानि च
यूथा दानाय मंहसे आ पुरंऽदरं चकृम विप्रऽवचसः इंद्रं गायंतः
अवसे ॥८॥ अविप्रः वा यत् अविधत् विप्रः वा इंद्र ते वचः सः प्र
ममंदत् त्वाऽया शतक्रतो° प्राचाऽमन्यो° अहंऽसन ॥९॥ उग्र-
ऽबाहुः म्रक्षऽकृत्वा पुरंऽदरः यदि मे शृणवत् हवं वसुऽयवः वसु-
ऽपतिं शतऽक्रतुं स्तोमैः इंद्रं हवामहे ॥१०॥३७॥ न पापासः म-
नामहे न अरायासः न जळ्हवः यत् इत् नु इंद्रं वृषणं सचा सुते
सखायं कृणवामहे ॥११॥ उग्रं युयुज्म पृतनासु सासहिं ऋणऽका-
तिं अदाभ्यं वेद भृमं चित् सनिता रथिऽतमः वाजिनं यं इत् ऊं
नशत् ॥१२॥ यतः इंद्र भयामहे ततः नः अभयं कृधि मघऽवन् श-
ग्धि तव तत् नः ऊतिऽभिः वि द्विषः वि मृधः जहि ॥१३॥ त्वं हि
राधःऽपते राधसः महः क्षयस्य असि विधतः तं त्वा वयं मघऽवन्
इंद्र गिर्वणः सुतऽवंतः हवामहे ॥१४॥ इंद्रः स्पट् उत वृत्रऽहा प-
रःऽपाः नः वरेण्यः सः नः रक्षिषत् चरमं सः मध्यमं सः पश्चात्
पातु नः पुरः ॥१५॥३८॥ त्वं नः पश्चात् अधरात् उत्तरात् पुरः इंद्र
नि पाहि विश्वतः आरे अस्मत् कृणुहि दैव्यं भयं आरे हेतीः अदे-
वीः ॥१६॥ अद्यऽअद्य श्वःऽश्वः इंद्र त्रास्व परे च नः विश्वा च नः
जरितॄन् सत्ऽपते अहा दिवा नक्तं च रक्षिषः ॥१७॥ प्रऽभंगी
शूरः मघऽवा तुविऽमघः संऽमिश्लः वीर्याय कं उभा ते बाहू
वृषणा शतक्रतो° नि या वज्रं मिमिक्षतुः ॥१८॥३९॥

॥६२॥ प्रो अस्मै उपऽस्तुतिं भरत यत् जुजोषति उक्थैः इंद्र-
स्य माहिनं वयः वर्धंति सोमिनः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥१॥ अयु-
जः असमः नृऽभिः एकः कृष्टीः अयास्यः पूर्वीः अति प्र वृवृधे

विश्वा जातानि ओजसा भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥२॥ अहितेन चित्
अर्वता जीरऽदानुः सिसासति प्रऽवाच्यं इंद्र तत् तव वीर्याणि
करिष्यतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥३॥ आ याहि कृणवाम ते इंद्र ब्र-
ह्माणि वर्धना येभिः शविष्ठ चाकनः भद्रं इह श्रवस्यते भद्राः इंद्र-
स्य रातयः ॥४॥ धृषतः चित् धृषत् मनः कृणोषि इंद्र यत् त्वं तीव्रैः
सोमैः सपर्यतः नमःऽभिः प्रतिऽभूषतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥५॥
अव चष्टे ऋचीषमः अवतान्ऽइव मानुषः जुष्ट्वी दक्षस्य सोमि-
नः सखायं कृणुते युजं भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥६॥४०॥ विश्वे ते इंद्र
वीर्यं देवाः अनु क्रतुं ददुः भुवः विश्वस्य गोऽपतिः पुरुऽस्तुत भ-
द्राः इंद्रस्य रातयः ॥७॥ गृणे तत् इंद्र ते शवः उपऽमं देवऽतातये
यत् हंसि वृत्रं ओजसा शचीऽपते भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥८॥ सम-
नाऽइव वपुष्यतः कृणवत् मानुषा युगा विदे तत् इंद्रः चेतनं अध
श्रुतः भद्राः इंद्रस्य रातयः ॥९॥ उत् जातं इंद्र ते शवः उत् त्वां उत्
तव क्रतुं भूरिऽगो० भूरि ववृधुः मघऽवन् तव शर्मणि भद्राः इं-
द्रस्य रातयः ॥१०॥ अहं च त्वं च वृत्रऽहन् सं युज्याव सनिऽभ्यः
आ अरातिऽवा चित् अद्रिऽवः अनु नौ शूर मंसते भद्राः इंद्रस्य
रातयः ॥११॥ सत्यं इत् वै ऊं तं वयं इंद्रं स्तवाम न अनृतं म-
हान् असुन्वतः वधः भूरि ज्योतींषि सुन्वतः भद्राः इंद्रस्य रातयः
॥१२॥४१॥

॥६३॥ सः पूर्व्यः महानां वेनः क्रतुऽभिः आनजे यस्य द्वारा
मनुः पिता देवेषु धियः आनजे ॥१॥ दिवः मानं न उत् सदन् सो-
मऽपृष्ठासः अद्रयः उक्था ब्रह्म च शंस्या ॥२॥ सः विद्वान् अंगि-
रःऽभ्यः इंद्रः गाः अवृणोत् अप स्तुषे तत् अस्य पौंस्यं ॥३॥ सः प्र-

न्ऽथा कविऽवृधः इंद्रः वाकस्य वक्षणिः शिवः अर्कस्य होमनि
अस्मऽत्रा गंतु अवसे॥४॥ आत् ऊं नु ते अनु क्रतुं स्वाहा वरस्य
यज्यवः श्वात्रं अर्काः अनूषत इंद्र गोत्रस्य दावने॥५॥ इंद्रे विश्वा-
नि वीर्या कृतानि कर्त्वानि च यं अर्काः अध्वरं विदुः॥६॥४२॥ यत्
पांचऽजन्यया विशा इंद्रे घोषाः असृक्षत अस्तृणात् बर्हणा विपः
अर्यः मानस्य सः क्षयः॥७॥ इयं ऊं ते अनुऽस्तुतिः चकृषे तानि
पौंस्या प्र आवः चक्रस्य वर्तनिं॥८॥ अस्य वृष्णः विऽओदने उरु
क्रमिष्ट जीवसे यवं न पश्वः आ ददे॥९॥ तत् दधानाः अवस्यवः
युष्माभिः दक्षऽपितरः स्याम मरुत्वतः वृधे॥१०॥ बट् ऋत्वियाय
धाम्ने ऋक्वऽभिः शूर नोनुमः जेषाम इंद्र त्वया युजा॥११॥ अस्मे
रुद्राः मेहना पर्वतासः वृत्रऽहत्ये भरऽहूतौ सऽजोषाः यः शंसते
स्तुवते धायि पज्रः इंद्रऽज्येष्ठाः अस्मान् अवंतु देवाः॥१२॥४३॥

॥६४॥ उत् त्वा मंदंतु स्तोमाः कृणुष्व राधः अद्रिऽवः अव ब्र-
ह्मऽद्विषः जहि॥१॥ पद पणीन् अराधसः नि बाधस्व महान्
असि नहि त्वा कः चन प्रति॥२॥ त्वं ईशिषे सुतानां इंद्र त्वं असु-
तानां त्वं राजा जनानां॥३॥ आ इहि प्र इहि क्षयः दिवि आऽघो-
षन् चर्षणीनां आ उभे इति पृणासि रोदसी इति॥४॥ त्यं चित् पर्वतं गि-
रिं शतऽवंतं सहस्रिणं वि स्तोतृऽभ्यः रुरोजिथ॥५॥ वयं ऊं त्वा
दिवा सुते वयं नक्तं हवामहे अस्माकं कामं आ पृण॥६॥४४॥ कं
स्यः वृषभः युवा तुविऽग्रीवः अनानतः ब्रह्मा कः तं सपर्यति॥७॥
कस्य स्वित् सवनं वृषा जुजुष्वान् अव गच्छति इंद्रं कः ऊं स्वित्
आ चके॥८॥ कं ते दानाः असक्षत वृत्रऽहन् कं सुऽवीर्या उक्थे कः
ऊं स्वित् अंतमः॥९॥ अयं ते मानुषे जने सोमः पूरुषु सूयते तस्य

आ इहि प्र द्रव पिब ॥१०॥ अयं ते शर्यणाऽवंति सुऽसोमायां अधि
प्रियः आर्जीकीये मदिन्ऽतमः ॥११॥ तं अद्य राधसे महे चारुं
मदाय घृष्वये आ इहि ईं इंद्र द्रव पिब ॥१२॥४५॥

॥६५॥ यत् इंद्र प्राक् अपाक् उदक् न्यक् वा हूयसे नृऽभिः आ
याहि तूयं आशुऽभिः ॥१॥ यत् वा प्रऽस्रवणे दिवः मादयासे स्वः-
ऽनरे यत् वा समुद्रे अंधसः ॥२॥ आ त्वा गीःऽभिः महां उरुं हुवे
गांऽइव भोजसे इंद्र सोमस्य पीतये ॥३॥ आ ते इंद्र महिमानं हरः-
यः देव ते महः रथे वहंतु बिभ्रतः ॥४॥ इंद्रं गृणीषे ऊं स्तुषे महान्
उग्रः ईशानऽकृत् आ इहि नः सुतं पिब ॥५॥ सुतऽवंतः त्वा वयं
प्रयस्वंतः हवामहे इदं नः बर्हिः आऽसदे ॥६॥४६॥ यत् चित् हि
शश्वतां असि इंद्र साधारणः त्वं तं त्वा वयं हवामहे ॥७॥ इदं ते सो-
म्यं मधु अधुक्षन् अद्रिऽभिः नरः जुषाणः इंद्र तत् पिब ॥८॥ वि-
श्वान् अर्यः विपःऽचितः अति ख्यः तूयं आ गहि अस्मे धेहि श्र-
वः बृहत् ॥९॥ दाता मे पृषतीनां राजा हिरण्यऽवीनां मा देवाः
मघऽवा रिषत् ॥१०॥ सहस्रे पृषतीनां अधि चंद्रं बृहत् पृथु शुक्रं
हिरण्यं आ ददे ॥११॥ नपातः दुःऽगहस्य मे सहस्रेण सुऽराधसः
श्रवः देवेषु अक्रत ॥१२॥४७॥

॥६६॥ तरःऽभिः वः विदत्ऽवसुं इंद्रं सऽबाधः ऊतये बृहत्
गायंतः सुतऽसोमे अध्वरे हुवे भरं न कारिणं ॥१॥ न यं दुध्राः वरंते
न स्थिराः मुरः मदे सुऽशिप्रं अंधसः यः आऽदृत्य शशमानाय सु-
न्वते दाता जरित्रे उक्थ्यं ॥२॥ यः शक्रः मृक्षः अश्व्यः यः वा कीजः
हिरण्ययः सः ऊर्वस्य रेजयति अपऽवृतिं इंद्रः गव्यस्य वृत्रऽहा

॥३॥ निऽखातं चित् यः पुरुऽसंभृतं वसु उत् इत् वपति दाशुषे
वज्री सुऽशिप्रः हरिऽअश्वः इत् करत् इंद्रः क्रत्वा यथा वशत् ॥४॥
यत् ववंथ पुरुऽस्तुत पुरा चित् शूर नृणां वयं तत् ते इंद्र सं भराम-
सि यज्ञं उक्थं तुरं वचः ॥५॥४८॥ सचा सोमेषु पुरुऽहूत वज्रिऽवः
मदाय द्युक्ष सोमऽपाः त्वं इत् हि ब्रह्मऽकृते काम्यं वसु देष्ठः सुन्वते
भुवः ॥६॥ वयं एनं इदा ह्यः अपीपेम इह वज्रिणं तस्मै ऊं अद्य
समना सुतं भर आ नूनं भूषत श्रुते ॥७॥ वृकः चित् अस्य वारणः
उराऽमथिः आ वयुनेषु भूषति सः इमं नः स्तोमं जुजुषाणः आ
गहि इंद्र प्र चित्रया धिया ॥८॥ कत् ऊं नु अस्य अकृतं इंद्रस्य अस्ति
पौंस्यं केनो नु कं श्रोमतेन न शुश्रुवे जनुषः परि वृत्रऽहा ॥९॥
कत् ऊं महीः अधृष्टाः अस्य तविषीः कत् ऊं वृत्रऽघ्नः अस्तृतं
इंद्रः विश्वान् बेकऽनाटान् अहःऽदृशः उत क्रत्वा पणीन् अभि
॥१०॥४९॥ वयं घ ते अपूर्व्या इंद्र ब्रह्माणि वृत्रऽहन् पुरुऽतमासः
पुरुऽहूत वज्रिऽवः भृतिं न प्र भरामसि ॥११॥ पूर्वीः चित् हि त्वे
तुविऽकूर्मिन् आऽशसः हवंते इंद्र ऊतयः तिरः चित् अर्यः सवना
आ वसो गहि शविष्ठ श्रुधि मे हवं ॥१२॥ वयं घ ते त्वे इत् ऊं इंद्र
विप्राः अपि स्मसि नहि त्वत् अन्यः पुरुऽहूत कः चन मघऽवन्
अस्ति मर्डिता ॥१३॥ त्वं नः अस्याः अमतेः उत क्षुधः अभिऽशस्तेः
अव स्पृधि त्वं नः ऊती तव चित्रया धिया शिक्ष शचिष्ठ गातु-
ऽवित् ॥१४॥ सोमः इत् वः सुतः अस्तु कलयः मा बिभीतन अप
इत् एषः ध्वस्मा अयति स्वयं घ एषः अप अयति ॥१५॥५०॥

॥६७॥ त्यान् नु क्षत्रियान् अवः आदित्यान् याचिषामहे सु-
ऽमृळीकान् अभिष्टये ॥१॥ मित्रः नः अति अंहतिं वरुणः पर्षत्

अर्यमा आदित्यासः यथा विदुः ॥२॥ तेषां हि चित्रं उक्थ्यं वरूथं
अस्ति दाशुषे आदित्यानां अरंऽकृते ॥३॥ महि वः महतां अवः
वरुण मित्र अर्यमन् अवांसि आ वृणीमहे ॥४॥ जीवान् नः
अभि धेतन आदित्यासः पुरा हथात् कत् ह स्थ हवनऽश्रुतः ॥५॥
॥५१॥ यत् वः श्रांताय सुन्वते वरूथं अस्ति यत् छर्दिः तेन नः अ-
धि वोचत ॥६॥ अस्ति देवाः अंहोः उरु अस्ति रत्नं अनागसः
आदित्याः अद्भुतऽएनसः ॥७॥ मा नः सेतुः सिसेत् अयं महे वृ-
णक्तु नः परि इंद्रः इत् हि श्रुतः वशी ॥८॥ मा नः मृचा रिपूणां
वृजिनानां अविष्यवः देवाः अभि प्र मृक्षत ॥९॥ उत त्वां अदिते
महि अहं देवि उप ब्रुवे सुऽमृळीकां अभिष्टये ॥१०॥५२॥ पर्षि
दीने गभीरे आ उग्रऽपुत्रे जिघांसतः माकिः तोकस्य नः रिषत्
॥११॥ अनेहः नः उरुऽव्रजे उरूचि वि प्रऽसर्तवे कृधि तोकाय
जीवसे ॥१२॥ ये मूर्धानः क्षितीनां अदब्धासः स्वऽयशसः व्रता
रक्षंते अद्रुहः ॥१३॥ ते नः आस्नः वृकाणां आदित्यासः मुमोचत
स्तेनं बद्धंऽइव अदिते ॥१४॥ अपो सु नः इयं शरुः आदित्याः अप
दुःऽमतिः अस्मत् एतु अजघ्नुषी ॥१५॥५३॥ शश्वत् हि वः सुऽदा-
नवः आदित्याः ऊतिऽभिः वयं पुरा नूनं बुभुज्महे ॥१६॥ शश्वंतं
हि प्रऽचेतसः प्रतिऽयंतं चित् एनसः देवाः कृणुथ जीवसे ॥१७॥
तत् सु नः नव्यं सन्यसे आदित्याः यत् मुमोचति बंधात् बद्धंऽइव
अदिते ॥१८॥ न अस्माकं अस्ति तत् तरः आदित्यासः अतिऽस्कदे
यूयं अस्मभ्यं मृळत ॥१९॥ मा नः हेतिः विवस्वतः आदित्याः
कृत्रिमा शरुः पुरा नु जरसः वधीत् ॥२०॥ वि सु द्वेषः वि अं-
हतिं आदित्यासः वि संऽहितं विष्वक् वि वृहत रपः ॥२१॥
॥५४॥४॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

॥६८॥ आ त्वा रथं यथा ऊतये सुम्नाय वर्तयामसि तुवि॒ऽकूर्मिं
ऋतिऽसहं इंद्र शविष्ठ सत्ऽपते ॥१॥ तुविऽशुष्म तुविऽक्रतो॰
शचीऽवः विश्वया मते आ पप्राथ महिऽत्वना ॥२॥ यस्य ते म-
हिना महः परि ज्मायंतं ईयतुः हस्ता वज्रं हिरण्ययं ॥३॥ विश्वा-
नरस्य वः पतिं अनानतस्य शवसः एवैः च चर्षणीनां ऊती हुवे
रथानां ॥४॥ अभिष्टये सदाऽवृधं स्वःऽमीळ्हेषु यं नरः नाना ह-
वंते ऊतये ॥५॥१॥ परःऽमात्रं ऋचीषमं इंद्रं उग्रं सुऽराधसं ईशानं
चित् वसूनां ॥६॥ तंऽतं इत् राधसे महे इंद्रं चोदामि पीतये यः
पूर्व्यां अनुऽस्तुतिं ईशे कृष्टीनां नृतुः ॥७॥ न यस्य ते शवसान स-
ख्यं आनंश मर्त्यः नकिः शवांसि ते नशत् ॥८॥ त्वाऽऊतासः त्वा
युजा अप्ऽसु सूर्ये महत् धनं जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥९॥ तं त्वा
यज्ञेभिः ईमहे तं गीःऽभिः गिर्वणःऽतम इंद्र यथा चित् आविथ
वाजेषु पुरुऽमाय्यं ॥१०॥२॥ यस्य ते स्वादु सख्यं स्वाद्वी प्रऽनीतिः
अद्रिऽवः यज्ञः वितंतसाय्यः ॥११॥ उरु नः तन्वे तने उरु क्षयाय
नः कृधि उरु नः यंधि जीवसे ॥१२॥ उरुं नृऽभ्यः उरुं गवे उरुं र-
थाय पंथां देवऽवीतिं मनामहे ॥१३॥ उप मा षट् द्वाऽद्वा नरः
सोमस्य हर्ष्या तिष्ठंति स्वादुऽरातयः ॥१४॥ ऋज्रौ इंद्रोते आ ददे
हरी ऋक्षस्य सूनवि आश्वऽमेधस्य रोहिता ॥१५॥३॥ सुऽर-
थान् आतिथिऽग्वे सुऽअभीशून् आर्क्षे आश्वऽमेधे सुऽपेशसः
॥१६॥ षट् अश्वान् आतिथिऽग्वे इंद्रोते वधूऽमंतः सचा पूत-
ऽक्रतौ सनं ॥१७॥ आ एषु चेतत् वृषण्ऽवती अंतः ऋज्रेषु अ-
रुषी सुऽअभीशुः कशाऽवती ॥१८॥ न युष्मे वाजऽबंधवः नि-
नित्सुः चन मर्त्यः अवद्यं अधि दीधरत् ॥१९॥४॥

॥६९॥ प्रऽप्र वः त्रिऽस्तुभं इषं मंदत्ऽवीराय इंदवे धिया वः
मेधऽसातये पुरंऽध्या आ विवासति ॥१॥ नदं वः ओदतीनां नदं
योयुवतीनां पतिं वः अघ्न्यानां धेनूनां इषुध्यसि ॥२॥ ताः अस्य
सूदऽदोहसः सोमं श्रीणंति पृश्नयः जन्मन् देवानां विशः त्रिषु
आ रोचने दिवः ॥३॥ अभि प्र गोऽपतिं गिरा इंद्रं अर्च यथा विदे
सूनुं सत्यस्य सत्ऽपतिं ॥४॥ आ हरयः ससृज्रिरे अरुषीः अधि
बर्हिषि यत्र अभि संऽनवामहे ॥५॥५॥ इंद्राय गावः आऽशिरं
दुदुह्रे वज्रिणे मधु यत् सीं उपऽह्वरे विदत् ॥६॥ उत् यत् ब्रध्नस्य
विष्टपं गृहं इंद्रः च गन्वहि मध्वः पीत्वा सचेवहि त्रिः सप्त सख्युः
पदे ॥७॥ अर्चत प्र अर्चत प्रियऽमेधासः अर्चत अर्चंतु पुत्रकाः
उत पुरं न धृष्णु अर्चत ॥८॥ अव स्वराति गर्गरः गोधा परि सनि-
स्वनत् पिंगा परि चनिस्कदत् इंद्राय ब्रह्म उत्ऽयतं ॥९॥ आ यत्
पतंति एन्यः सुऽदुघाः अनपऽस्फुरः अपऽस्फुरं गृभायत सोमं
इंद्राय पातवे ॥१०॥६॥ अपात् इंद्रः अपात् अग्निः विश्वे देवाः
अमत्सत वरुणः इत् इह क्षयत् तं आपः अभि अनूषत वत्सं सं-
शिश्वरीःऽइव ॥११॥ सुऽदेवः असि वरुण यस्य ते सप्त सिंधवः
अनुऽक्षरंति काकुदं सूर्म्यं सुषिरांऽइव ॥१२॥ यः व्यतीन् अफा-
णयत् सुऽयुक्तान् उप दाशुषे तक्वः नेता तत् इत् वपुः उपऽमा
यः अमुच्यत ॥१३॥ अति इत् ऊं शक्रः ओहते इंद्रः विश्वाः अति
द्विषः भिनत् कनीनः ओदनं पच्यमानं परः गिरा ॥१४॥ अर्भकः
न कुमारकः अधि तिष्ठत् नवं रथं सः पक्षत् महिषं मृगं पित्रे
मात्रे विभुऽक्रतुं ॥१५॥ आ तु सुऽशिप्र दंऽपते रथं तिष्ठ हिरण्ययं
अध द्युक्षं सचेवहि सहस्रऽपादं अरुषं स्वस्तिऽगां अनेहसं ॥१६॥
तं घ ईं इत्था नमस्विनः उप स्वऽराजं आसते अर्थं चित् अस्य

सुऽधितं यत् एतवे आऽवर्तयन्ति दावने ॥१७॥ अनु प्रत्नस्य ओ-
कसः प्रियऽमेधासः एषां पूर्वां अनु प्रऽयतिं वृक्तऽबर्हिषः हि-
तऽप्रयसः आशत ॥१८॥७॥७॥

॥७०॥ यः राजा चर्षणीनां याता रथेभिः अध्रिऽगुः विश्वासां
तरुता पृतनानां ज्येष्ठः यः वृत्रऽहा गृणे ॥१॥ इंद्रं तं शुंभ पुरुऽह-
न्मन् अवसे यस्य द्विता विऽधर्तरि हस्ताय वज्रः प्रति धायि दर्श-
तः महः दिवे न सूर्यः ॥२॥ नकिः तं कर्मणा नशत् यः चकार स-
दाऽवृधं इंद्रं न यज्ञैः विश्वऽगूर्तं ऋभ्वसं अधृष्टं धृष्णुऽओजसं ॥३॥
अषाळ्हं उग्रं पृतनासु ससहिं यस्मिन् महीः उरुऽज्रयः सं धेन-
वः जायमाने अनोनवुः द्यावः क्षामः अनोनवुः ॥४॥ यत् द्यावः
इंद्र ते शतं शतं भूमीः उत स्युः ० न त्वा वज्रिन् सहस्रं सूर्याः अनु न
जातं अष्ट रोदसी ॥५॥८॥ आ पप्राथ महिना वृष्ण्या वृषन् वि-
श्वा शविष्ठ शवसा अस्मान् अव मघऽवन् गोऽमति व्रजे वज्रिन्
चित्राभिः ऊतिऽभिः ॥६॥ न सीं अदेवः आपत् इषं दीर्घऽआयो०
मर्त्यः एतऽग्वा चित् यः एतशा युयोजते हरी इंद्रः युयोजते ॥७॥
तं वः महः महाय्यं इंद्रं दानाय सक्षणिं यः गाधेषु यः आऽअरणेषु
हव्यः वाजेषु अस्ति हव्यः ॥८॥ उत् ऊं सु नः वसो महे मृशस्व शूर
राधसे उत् ऊं सु मह्यै मघऽवन् मघत्तये उत् इंद्र श्रवसे महे ॥९॥
त्वं नः इंद्र ऋतऽयुः त्वाऽनिदः नि तृंपसि मध्ये वसिष्व तुविऽनृम्ण
ऊर्वोः नि दासं शिश्नथः हथैः ॥१०॥९॥ अन्यऽव्रतं अमानुषं अ-
यज्वानं अदेवऽयुं अव स्वः सखा दुधुवीत पर्वतः सुऽघ्नाय दस्युं
पर्वतः ॥११॥ त्वं नः इंद्र आसां हस्ते शविष्ठ दावने धानानां न सं
गृभाय अस्मऽयुः द्विः सं गृभाय अस्मऽयुः ॥१२॥ सखायः क्रतुं इ-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
GSL

च्छत कया राधाम शरस्यं उपऽस्तुतिं भोजः सूरिः यः अह्रयः ॥१३॥ भूरिऽभिः समह ऋषिऽभिः बर्हिष्मत्ऽभिः स्तविष्यसे यत् इत्थं एकंऽएकं इत् शर वत्सान् पराऽददः ॥१४॥ कर्णऽगृह्य मघऽवा शौरऽदेव्यः वत्सं नः त्रिऽभ्यः आ अनयत् अजां सूरिः न धातवे ॥१५॥१०॥

॥७१॥ त्वं नः अग्ने महःऽभिः पाहि विश्वस्याः अरातेः उत द्विषः मर्त्यस्य ॥१॥ नहि मन्युः पौरुषेयः ईशे हि वः प्रियऽजात त्वं इत् असि क्षपाऽवान् ॥२॥ सः नः विश्वेभिः देवेभिः ऊर्जः नपात् भद्रऽशोचे रयिं देहि विश्वऽवारं ॥३॥ न तं अग्ने अरातयः मर्तं युवंत रायः यं त्रायसे दाश्वांसं ॥४॥ यं त्वं विप्र मेधऽसातौ अग्ने हिनोषि धनाय सः तव ऊती गोषु गंता ॥५॥११॥ त्वं रयिं पुरुऽवीरं अग्ने दाशुषे मर्ताय प्र नः नय वस्यः अच्छ ॥६॥ उरुष्य नः मा परा दाः अघऽयते जातऽवेदः दुःऽआध्ये मर्ताय ॥७॥ अग्ने माकिः ते देवस्य रातिं अदेवः युयोत त्वं ईशिषे वसूनां ॥८॥ सः नः वस्वः उप मासि ऊर्जः नपात् माहिनस्य सखे वसो जरितृऽभ्यः ॥९॥ अच्छ नः शीरऽशोचिषं गिरः यंतु दर्शतं अच्छ यज्ञासः नमसा पुरुऽवसुं पुरुऽप्रशस्तं ऊतये ॥१०॥१२॥ अग्निं सूनुं सहसः जातऽवेदसं दानाय वार्याणां द्विता यः भूत् अमृतः मर्त्येषु आ होता मंद्रऽतमः विशि ॥११॥ अग्निं वः देवऽयज्यया अग्निं प्रऽयति अध्वरे अग्निं धीषु प्रथमं अग्निं अर्वति अग्निं क्षैत्राय साधसे ॥१२॥ अग्निः इषां सख्ये ददातु नः ईशे यः वार्याणां अग्निं तोके तनये शश्वत् ईमहे वसुं संतं तनूऽपां ॥१३॥ अग्निं ईळिष्व अवसे गाथाभिः शीरऽशोचिषं अग्निं राये पुरुऽमीळ्ह श्रुतं नरः अग्निं सुऽदीतये

CSL

छर्दिः ॥१४॥ अग्निं द्वेषः योतवै नः गृणीमसि अग्निं शं योः च दातवे
विश्वासु विक्षु अविताऽइव हव्यः भुवत् वस्तुः ऋषूणां ॥१५॥१३॥

॥७२॥ हविः कृणुध्वं आ गमत् अध्वर्युः वनते पुनः विद्वान्
अस्य प्रऽशासनं ॥१॥ नि तिग्मं अभि अंशुं सीदत् होता मनौ
अधि जुषाणः अस्य सख्यं ॥२॥ अंतः इच्छंति तं जने रुद्रं परः म-
नीषया गृभ्णंति जिह्वया ससं ॥३॥ जामि अतीतपे धनुः वयः-
ऽधाः अरुहत् वनं दृषदं जिह्वया आ अवधीत् ॥४॥ चरन् वत्सः
रुशन् इह निऽदातारं न विंदते वेति स्तोतवे अंब्यं ॥५॥१४॥ उतो
नु अस्य यत् महत् अश्वऽवत् योजनं बृहत् दामा रथस्य ददृशे ॥६॥
दुहंति सप्त एकां उप द्वा पंच सृजतः तीर्थे सिंधोः अधि स्वरे ॥७॥
आ दशऽभिः विवस्वतः इंद्रः कोशं अचुच्यवीत् खेदया त्रिऽवृता
दिवः ॥८॥ परि त्रिऽधातुः अध्वरं जूर्णिः एति नवीयसी मध्वा हो-
तारः अंजते ॥९॥ सिंचंति नमसा अवतं उच्चाऽचक्रं परिऽज्मानं
नीचीनऽबारं अक्षितं ॥१०॥१५॥ अभिऽआरे इत् अद्रयः नि-
ऽसिक्तं पुष्करे मधु अवतस्य विऽसर्जने ॥११॥ गावः उप अवत
अवतं मही यज्ञस्य रप्सुदा उभा कर्णा हिरण्यया ॥१२॥ आ सुते
सिंचत श्रियं रोदस्योः अभिऽश्रियं रसा दधीत वृषभं ॥१३॥ ते
जानत स्वं ओक्यं सं वत्सासः न मातृऽभिः मिथः नसंत जामि-
ऽभिः ॥१४॥ उप स्रक्वेषु बप्सतः कृण्वते धरुणं दिवि इंद्रे अग्ना न-
मः स्वः ॥१५॥१६॥ अधुक्षत् पिप्युषीं इषं ऊर्जं सप्तऽपदीं अरिः
सूर्यस्य सप्त रश्मिऽभिः ॥१६॥ सोमस्य मित्रावरुणा उत्ऽइता
सूरे आ ददे तत् आतुरस्य भेषजं ॥१७॥ उतो नु अस्य यत् पदं ह-
र्यतस्य निऽधान्यं परि द्यां जिह्वया अतनत् ॥१८॥१७॥

॥७३॥ उत् ईराथां ऋतऽयते युंजाथां अश्विना रथं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥१॥ निऽमिषः चित् जवीयसा रथेन आ यातं अ-
श्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥२॥ उप स्तृणीतं अत्रये हिमेन घ-
र्मं अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥३॥ कुह स्थः कुह जग्मथुः कुह
श्येनाऽइव पेतथुः अंति सत् भूतु वां अवः ॥४॥ यत् अद्य कर्हि
कर्हि चित् शुश्रुयातं इमं हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥५॥१८॥
अश्विना यामऽहूतमा नेदिष्ठं यामि आप्यं अंति सत् भूतु वां अवः
॥६॥ अवंतं अत्रये गृहं कृणुतं युवं अश्विना अंति सत् भूतु वां अ-
वः ॥७॥ वरेथे अग्निं आऽतपः वदते वल्गु अत्रये अंति सत् भूतु
वां अवः ॥८॥ प्र सप्तऽवध्रिः आऽशसा धारां अग्नेः अशायत अं-
ति सत् भूतु वां अवः ॥९॥ इह आ गतं वृषण्ऽवसू॰ शृणुतं मे इमं
हवं अंति सत् भूतु वां अवः ॥१०॥१९॥ किं इदं वां पुराणऽवत् ज-
रतोःऽइव शस्यते अंति सत् भूतु वां अवः ॥११॥ समानं वां स-
ऽजात्यं समानः बंधुः अश्विना अंति सत् भूतु वां अवः ॥१२॥ यः
वां रजांसि अश्विना रथः विऽयाति रोदसी अंति सत् भूतु वां
अवः ॥१३॥ आ नः गव्येभिः अश्व्यैः सहस्रैः उप गच्छतं अंति सत्
भूतु वां अवः ॥१४॥ मा नः गव्येभिः अश्व्यैः सहस्रेभिः अति ख्यतं
अंति सत् भूतु वां अवः ॥१५॥ अरुणऽप्सुः उषाः अभूत् अकः
ज्योतिः ऋतऽवरी अंति सत् भूतु वां अवः ॥१६॥ अश्विना सु
विऽचाकशत् वृक्षं परशुमान्ऽइव अंति सत् भूतु वां अवः ॥१७॥
पुरं न धृष्णो आ रुज कृष्णया बाधितः विशा अंति सत् भूतु वां
अवः ॥१८॥२०॥

॥७४॥ विशःऽविशः वः अतिथिं वाजऽयंतः पुरुऽप्रियं अ-

ग्निं वः दुर्यं वचः स्तुषे शूषस्य मन्मऽभिः ॥१॥ यं जनासः हवि-
ष्मंतः मित्रं न सर्पिःऽआसुतिं प्रऽशंसंति प्रशस्तिऽभिः ॥२॥ प-
न्यांसं जातऽवेदसं यः देवऽताति उत्ऽयता हव्यानि ऐरयत् दिवि
॥३॥ आ अगन्म वृत्रहन्ऽतमं ज्येष्ठं अग्निं आनवं यस्य श्रुतर्वा
बृहन् आर्क्षः अनीके एधते ॥४॥ अमृतं जातऽवेदसं तिरः तमां-
सि दर्शतं घृतऽआहवनं ईड्यं ॥५॥२१॥ सऽबाधः यं जनाः इमे
अग्निं हव्येभिः ईळते जुह्वानासः यतऽस्रुचः ॥६॥ इयं ते नव्यसी
मतिः अग्ने अधायि अस्मत् आ मंद्र सुऽजात सुऽक्रतो॰ अमूर
दस्म अतिथे ॥७॥ सा ते अग्ने शंऽतमा चनिष्ठा भवतु प्रिया तया
वर्धस्व सुऽस्तुतः ॥८॥ सा द्युम्नैः द्युम्निनी बृहत् उपऽउप श्रवसि
श्रवः दधीत वृत्रऽतूर्ये ॥९॥ अश्वं इत् गां रथऽप्रां त्वेषं इंद्रं न सत्-
ऽपतिं यस्य श्रवांसि तूर्वथ पन्यंऽपन्यं च कृष्टयः ॥१०॥२२॥ यं त्वा
गोपवनः गिरा चनिष्ठत् अग्ने अंगिरः सः पावक श्रुधि हवं ॥११॥
यं त्वा जनासः ईळते सऽबाधः वाजऽसातये सः बोधि वृत्रऽतूर्ये
॥१२॥ अहं हुवानः आर्क्षे श्रुतर्वणि मदऽच्युति शर्धांसिऽइव स्तु-
काऽविनां मृक्षा शीर्षा चतुर्णां ॥१३॥ मां चत्वारः आशवः शवि-
ष्ठस्य द्रवित्नवः सुऽरथासः अभि प्रयः वक्षन् वयः न तुग्र्यं ॥१४॥
सत्यं इत् त्वा महेऽनदि परुष्णि अव देदिशं न ईं आपः अश्वऽदा-
तरः शविष्ठात् अस्ति मर्त्यः ॥१५॥२३॥

॥७५॥ युक्ष्व हि देवऽहूतमान् अश्वान् अग्ने रथीःऽइव नि हो-
ता पूर्व्यः सदः ॥१॥ उत नः देव देवान् अच्छ वोचः विदुःऽतरः
श्रत् विश्वा वार्या कृधि ॥२॥ त्वं ह यत् यविष्ठ्य सहसः सूनो॰ आ-
ऽहुत ऋतऽवा यज्ञियः भुवः ॥३॥ अयं अग्निः सहस्रिणः वाजस्य

शतिनः पतिः मूर्धा कविः रयीणां ॥४॥ तं नेमिं ऋभवः यथा आ
नमस्व सहूतिऽभिः नेदीयः यज्ञं अंगिरः ॥५॥२४॥ तस्मै नूनं अ-
भिऽद्यवे वाचा विऽरूप नित्यया वृष्णे चोदस्व सुऽस्तुतिं ॥६॥ कं
ऊं स्वित् अस्य सेनया अग्नेः अपाकऽचक्षसः पणिं गोषु स्तरा-
महे ॥७॥ मा नः देवानां विशः प्रस्नातीःऽइव उस्राः कृशं न हासुः
अघ्न्याः ॥८॥ मा नः समस्य दुःऽध्यः परिऽद्वेषसः अंहतिः ऊर्मिः
न नावं आ वधीत् ॥९॥ नमः ते अग्ने ओजसे गृणंति देव कृष्टयः
अमैः अमित्रं अर्दय ॥१०॥२५॥ कुवित् सु नः गोऽइष्टये अग्ने सं-
ऽवेषिषः रयिं उरुऽकृत् उरु नः कृधि ॥११॥ मा नः अस्मिन् म-
हाऽधने परा वर्क् भारऽभृत् यथा संऽवर्गं सं रयिं जय ॥१२॥ अन्यं
अस्मत् भिये इयं अग्ने सिसक्तु दुच्छुना वर्ध नः अमऽवत् शवः
॥१३॥ यस्य अजुषत् नमस्विनः शमीं अदुःऽमखस्य वा तं घ इत्
अग्निः वृधा अवति ॥१४॥ परस्याः अधि संऽवतः अवरान् अभि
आ तर यत्र अहं अस्मि तान् अव ॥१५॥ विद्म हि ते पुरा वयं अग्ने
पितुः यथा अवसः अध ते सुम्नं ईमहे ॥१६॥२६॥

॥७६॥ इमं नु मायिनं हुवे इंद्रं ईशानं ओजसा मरुत्वंतं न वृं-
जसे ॥१॥ अयं इंद्रः मरुत्ऽसखा वि वृत्रस्य अभिनत् शिरः वज्रेण
शतऽपर्वणा ॥२॥ ववृधानः मरुत्ऽसखा इंद्रः वि वृत्रं ऐरयत् सृ-
जन् समुद्रियाः अपः ॥३॥ अयं ह येन वै इदं स्वः मरुत्वता जितं
इंद्रेण सोमऽपीतये ॥४॥ मरुत्वंतं ऋजीषिणं ओजस्वंतं विऽर-
प्शिनं इंद्रं गीःऽभिः हवामहे ॥५॥ इंद्रं प्रत्नेन मन्मना मरुत्वंतं ह-
वामहे अस्य सोमस्य पीतये ॥६॥२७॥ मरुत्वान् इंद्र मीढ्वः पिब
सोमं शतऽक्रतो॰ अस्मिन् यज्ञे पुरुऽस्तुत ॥७॥ तुभ्यं इत् इंद्र म-

स्तवंते सुताः सोमासः अद्रिऽवः हृदा हूयंते उक्थिनः ॥ ८ ॥ पिब इत् इंद्र मरुत्ऽसखा सुतं सोमं दिविष्टिषु वज्रं शिशानः ओजसा ॥ ९ ॥ उत्ऽतिष्ठन् ओजसा सह पीत्वी शिप्रे अवेपयः सोमं इंद्र चमू सुतं ॥ १० ॥ अनु त्वा रोदसी उभे क्रक्षमाणं अकृपेतां इंद्र यत् दस्युऽहा अभवः ॥ ११ ॥ वाचं अष्टाऽपदीं अहं नवऽस्रक्तिं ऋतऽस्पृशं इंद्रात् परि तन्वं ममे ॥ १२ ॥ २८ ॥

॥ ७७ ॥ जज्ञानः नु शतऽक्रतुः वि पृच्छत् इति मातरं के उग्राः के ह शृण्विरे ॥ १ ॥ आत् ईं शवसी अब्रवीत् और्णऽवाभं अहीशुवं ते पुत्र संतु निःऽतुरः ॥ २ ॥ सं इत् तान् वृत्रऽहा अखिदत् खे अराान्ऽइव खेदया प्रऽवृद्धः दस्युऽहा अभवत् ॥ ३ ॥ एकया प्रतिऽधा अपिबत् साकं सरांसि त्रिंशतं इंद्रः सोमस्य काणुका ॥ ४ ॥ अभि गंधर्वं अतृणत् अबुध्नेषु रजःऽसु आ इंद्रः ब्रह्मऽभ्यः इत् वृधे ॥ ५ ॥ २९ ॥ निः अविध्यत् गिरिऽभ्यः आ धारयत् पक्वं ओदनं इंद्रः बुंदं सुऽआततं ॥ ६ ॥ शतऽब्रध्नः इषुः तव सहस्रऽपर्णः एकः इत् यं इंद्र चकृषे युजं ॥ ७ ॥ तेन स्तोतृऽभ्यः आ भर नृऽभ्यः नारिऽभ्यः अत्तवे सद्यः जातः ऋभुऽस्थिर ॥ ८ ॥ एता च्यौत्नानि ते कृता वर्षिष्ठानि परीणसा हृदा वीळु अधारयः ॥ ९ ॥ विश्वा इत् ता विष्णुः आ अभरत् उरुऽक्रमः त्वाऽइषितः शतं महिषान् क्षीरऽपाकं ओदनं वराहं इंद्रः एमुषं ॥ १० ॥ तुविऽक्षं ते सुऽकृतं सुऽमयं धनुः साधुः बुंदः हिरण्ययः उभा ते बाहू रण्या सुऽसंस्कृता ऋदुऽपे चित् ऋदुऽवृधा ॥ ११ ॥ ३० ॥

॥ ७८ ॥ पुरोळाशं नः अंधसः इंद्र सहस्रं आ भर शता च शूर

घोनां॥१॥ आ नः भर विऽअंजनं गां अश्वं अभिऽअंजनं सचा
मना हिरण्ययां॥२॥ उत नः कर्णऽशोभना पुरूणि धृष्णो' आ
भर त्वं हि शृण्विषे वसो'॥३॥ नकीं वृधीकः इंद्र ते न सुऽसाः न
सुऽदाः उत न अन्यः त्वत् शूर वाघतः॥४॥ नकीं इंद्रं निऽकर्तवे
न शक्रः परिऽशक्तवे विश्वं शृणोति पश्यति॥५॥३१॥ सः मन्युं
मर्त्यानां अदब्धः नि चिकीषते पुरा निदः चिकीषते॥६॥ क्रत्वः
इत् पूर्णं उदरं तुरस्य अस्ति विधतः वृत्रऽघ्नः सोमऽपाव्नः॥७॥ त्वे'
वसूनि संऽगता विश्वा च सोम सौभगा सुऽदातु अपरिऽह्वृता॥८॥
त्वां इत् यवऽयुः मम कामः गव्युः हिरण्यऽयुः त्वां अश्वऽयुः आ
ईषते॥९॥ तव इत् इंद्र अहं आऽशसा हस्ते दात्रं चन आ ददे दिन-
स्य वा मघऽवन् संऽभृतस्य वा पूर्धि यवस्य काशिना॥१०॥३२॥

॥७९॥ अयं कृत्नुः अगृभीतः विश्वऽजित् उत्ऽभित् इत् सोमः
ऋषिः विप्रः काव्येन॥१॥ अभि ऊर्णोति यत् नग्नं भिषक्ति विश्वं
यत् तुरं प्र ईं अंधः ख्यत् निः श्रोणः भूत्॥२॥ त्वं सोम तनूकृत्ऽभ्यः
द्वेषःऽभ्यः अन्यऽकृतेभ्यः उरु यंता असि वरूथं॥३॥ त्वं चित्ती तव
दक्षैः दिवः आ पृथिव्याः ऋजीषिन् यावीः अघस्य चित् द्वेषः
॥४॥ अर्थिनः यंति च इत् अर्थं गच्छान् इत् ददुषः रातिं ववृज्युः
तृष्यंतः कामं॥५॥३३॥ विदत् यत् पूर्व्यं नष्टं उत् ईं ऋतऽयुं ईरयत्
प्र ईं आयुः तारीत् अतीर्णं॥६॥ सुऽशेवः नः मृळयाकुः अदृप्त-
ऽक्रतुः अवातः भव नः सोम शं हृदे॥७॥ मा नः सोम सं वीविजः
मा वि बीभिषथाः राजन् मा नः हार्दि त्विषा वधीः॥८॥ अव यत्
स्वे सधऽस्थे देवानां दुःऽमतीः ईक्षे राजन् अप द्विषः सेध मीढ्वः
अप स्रिधः सेध॥९॥३४॥

॥८०॥ नहि अन्यं बळा अकरं मर्डितारं शतऽक्रतो॰ त्वं नः
इंद्र मृळय ॥१॥ यः नः शश्वत् पुरा आविथ अमृध्रः वाजऽसातये
सः त्वं नः इंद्र मृळय ॥२॥ किं अंग रध्रऽचोदनः सुन्वानस्य अविता
इत् असि कुवित् सु इंद्र नः शकः ॥३॥ इंद्र प्र नः रथं अव पश्चात्
चित् संतं अद्रिऽवः पुरस्तात् एनं मे कृधि ॥४॥ हंतो इति नु किं आ-
ससे प्रथमं नः रथं कृधि उपऽमं वाजऽयु श्रवः ॥५॥३५॥ अव नः
वाजऽयुं रथं सुऽकरं ते किं इत् परि अस्मान् सु जिग्युषः कृधि ॥६॥
इंद्र हस्व पूः असि भद्रा ते एति निःऽकृतं इयं धीः ऋत्वियऽवती
॥७॥ मा सीं अवद्ये आ भाक् उर्वी काष्ठा हितं धनं अपऽआवृक्ताः
अरत्नयः ॥८॥ तुरीयं नाम यज्ञियं यदा करः तत् उश्मसि आत्
इत् पतिः नः ओहसे ॥९॥ अवीवृधत् वः अमृताः अमंदीत् एक-
ऽद्यूः देवाः उत याः च देवीः तस्मै ऊं इति राधः कृणुत प्रऽशस्तं प्रातः
मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥१०॥३६॥८॥

॥८१॥ आ तु नः इंद्र क्षुऽमंतं चित्रं ग्राभं सं गृभाय महाऽहस्ती
दक्षिणेन ॥१॥ विद्म हि त्वा तुविऽकूर्मिं तुविऽदेष्णं तुविऽमघं
तुविऽमात्रं अवःऽभिः ॥२॥ नहि त्वा शूर देवाः न मर्तासः दि-
त्संतं भीमं न गां वारयंते ॥३॥ आ इत ऊं इति नु इंद्रं स्तवाम ईशानं
वस्वः स्वऽराजं न राधसा मर्धिषत् नः ॥४॥ प्र स्तोषत् उप गा-
सिषत् श्रवत् साम गीयमानं अभि राधसा जुगुरत् ॥५॥३७॥ आ
नः भर दक्षिणेन अभि सव्येन प्र मृश इंद्र मा नः वसोः निः भाक्
॥६॥ उप क्रमस्व आ भर धृषता धृष्णो इति जनानां अदाशूःऽतरस्य
वेदः ॥७॥ इंद्र यः ऊं इति नु ते अस्ति वाजः विप्रेभिः सनित्वः अस्मा-

भिः सुतं सनुहि ॥८॥ सद्यःऽजुवः ते वाजाः अस्मभ्यं विश्वऽचंद्राः
वशैः च मक्षु जरंते ॥९॥३८॥५॥

॥८२॥ आ प्र द्रव पराऽवतः अर्वाऽवतः च वृत्रऽहन् मध्वः
प्रति प्रऽभर्मणि ॥१॥ तीव्राः सोमासः आ गहि सुतासः मादयि-
ष्णवः पिब दधृक् यथा ओचिषे ॥२॥ इषा मंदस्व आत् ऊं ते अरं
वराय मन्यवे भुवत् ते इंद्र शं हृदे ॥३॥ आ तु अशत्रो आ गहि नि
उक्थानि च हूयसे उपऽमे रोचने दिवः ॥४॥ तुभ्यं अयं अद्रिऽभिः
सुतः गोभिः श्रीतः मदाय कं प्र सोमः इंद्र हूयते ॥५॥१॥ इंद्र श्रुधि
सु मे हवं अस्मे सुतस्य गोऽमतः वि पीतिं तृप्तिं अश्नुहि ॥६॥ यः
इंद्र चमसेषु आ सोमः चमूषु ते सुतः पिब इत् अस्य त्वं ईशिषे
॥७॥ यः अप्ऽसु चंद्रमाःऽइव सोमः चमूषु ददृशे पिब इत् अस्य
त्वं ईशिषे ॥८॥ यं ते श्येनः पदा आ अभरत् तिरः रजांसि अस्पृतं
पिब इत् अस्य त्वं ईशिषे ॥९॥२॥

॥८३॥ देवानां इत् अवः महत् तत् आ वृणीमहे वयं वृष्णां
अस्मभ्यं ऊतये ॥१॥ ते नः संतु युजः सदा वरुणः मित्रः अर्यमा
वृधासः च प्रऽचेतसः ॥२॥ अति नः विष्पिता पुरु नौभिः अपः
न पर्षथ यूयं ऋतस्य रथ्यः ॥३॥ वामं नः अस्तु अर्यमन् वामं व-
रुण शंस्यं वामं हि आऽवृणीमहे ॥४॥ वामस्य हि प्रऽचेतसः ई-
शानासः रिशादसः न ईं आदित्याः अघस्य यत् ॥५॥३॥ वयं इत्
वः सुऽदानवः क्षियंतः यांतः अध्वन् आ देवाः वृधाय हूमहे ॥६॥
अधि नः इंद्र एषां विष्णो सऽजात्यानां इत मरुतः अश्विना ॥७॥
प्र भ्रातृऽत्वं सुऽदानवः अध द्विता समान्या मातुः गर्भे भरा-

महे ॥८॥ यूयं हि स्थ सुऽदानवः इंद्रऽज्येष्ठाः अभिऽद्यवः अर्ध चित् वः उत ब्रुवे ॥९॥४॥

॥८४॥ प्रेष्ठं वः अतिथिं स्तुषे मित्रंऽइव प्रियं अग्निं रथं न वेद्यं ॥१॥ कविंऽइव प्रऽचेतसं यं देवासः अर्ध द्विता नि मर्त्येषु आऽदधुः ॥२॥ त्वं यविष्ठ दाशुषः नॄन् पाहि शृणुधि गिरः रक्ष तोकं उत त्मना ॥३॥ कया ते अग्ने अंगिरः ऊर्जः नपात् उपऽस्तुतिं वराय देव मन्यवे ॥४॥ दाशेम कस्य मनसा यज्ञस्य सहसः यहो कत् ऊं वोचे इदं नमः ॥५॥५॥ अर्ध त्वं हि नः करः विश्वाः अस्मभ्यं सुऽक्षितीः वाजऽद्रविणसः गिरः ॥६॥ कस्य नूनं परीणसः धियः जिन्वसि दंऽपते गोऽसाता यस्य ते गिरः ॥७॥ तं मर्जयंत सुऽक्रतुं पुरःऽयावानं आजिषु स्वेषु क्षयेषु वाजिनं ॥८॥ क्षेति क्षेमेभिः साधुऽभिः नकिः यं घ्नंति हंति यः अग्ने सुऽवीरः एधते ॥९॥६॥

॥८५॥ आ मे हवं नासत्या अश्विना गच्छतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये ॥१॥ इमं मे स्तोमं अश्विना इमं मे शृणुतं हवं मध्वः सोमस्य पीतये ॥२॥ अयं वां कृष्णः अश्विना हवते वाजिनीऽवसू॰ मध्वः सोमस्य पीतये ॥३॥ शृणुतं जरितुः हवं कृष्णस्य स्तुवतः नरा मध्वः सोमस्य पीतये ॥४॥ छर्दिः यंतं अदाभ्यं विप्राय स्तुवते नरा मध्वः सोमस्य पीतये ॥५॥७॥ गच्छतं दाशुषः गृहं इत्था स्तुवतः अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये ॥६॥ युंजाथां रासभं रथे वीळुऽअंगे वृषण्ऽवसू॰ मध्वः सोमस्य पीतये ॥७॥ त्रिऽवंधुरेण त्रिऽवृता रथेन आ यातं अश्विना मध्वः सोमस्य पीतये ॥८॥ नु

मे गिरः नासत्या अश्विना प्र अवतं युवं मध्वः सोमस्य पीतये
॥९॥८॥

॥८६॥ उभा हि दस्रा भिषजा मयःऽभुवा उभा दक्षस्य वचसः
बभूवथुः ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं सख्या मु-
मोचतं ॥१॥ कथा नूनं वां विऽमनाः उप स्तवत् युवं धियं ददथुः
वस्यःऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं स-
ख्या मुमोचतं ॥२॥ युवं हि स्म पुरुऽभुजा इमं एधतुं विष्णाप्वे द-
दथुः वस्यःऽइष्टये ता वां विश्वकः हवते तनूऽकृथे मा नः वि यौष्टं
सख्या मुमोचतं ॥३॥ उत त्यं वीरं धनऽसां ऋजीषिणं दूरे चित्
सन्तं अवसे हवामहे यस्य स्वादिष्ठा सुऽमतिः पितुः यथा मा नः
वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥४॥ ऋतेन देवः सविता शंऽआयते
ऋतस्य शृङ्गं उर्विया वि पप्रथे ऋतं ससाह महि चित् पृतन्यतः
मा नः वि यौष्टं सख्या मुमोचतं ॥५॥९॥

॥८७॥ द्युम्नी वां स्तोमः अश्विना क्रिविः न सेके आ गतं
मध्वः सुतस्य सः दिवि प्रियः नरा पातं गौरौऽइव इरिणे ॥१॥
पिबतं घर्मं मधुऽमन्तं अश्विना आ बर्हिः सीदतं नरा ता मं-
दसाना मनुषः दुरोणे आ नि पातं वेदसा वयः ॥२॥ आ वां
विश्वाभिः ऊतिऽभिः प्रियऽमेधाः अहूषत ता वर्तिः यातं उप
वृक्तऽबर्हिषः जुष्टं यज्ञं दिविष्टिषु ॥३॥ पिबतं सोमं मधुऽमन्तं
अश्विना आ बर्हिः सीदतं सुऽमत् ता ववृधाना उप सुऽस्तुतिं
दिवः गन्तं गौरौऽइव इरिणं ॥४॥ आ नूनं यातं अश्विना अश्वेभिः
प्रुषितप्सुऽभिः दस्रा हिरण्यऽवर्तनी शुभः पती पातं सोमं

ऋतऽवृधा ॥५॥ वयं हि वां हवामहे विपन्यवः विप्रासः वाज-
ऽसातये ता वल्गू दस्रा पुरुऽदंससा धिया अश्विना श्रुष्टी आ
गतं ॥६॥१०॥

॥८८॥ तं वः दस्मं ऋतिऽसहं वसोः मंदानं अंधसः अभि वत्सं
न स्वसरेषु धेनवः इंद्रं गीःऽभिः नवामहे ॥१॥ द्युक्षं सुऽदानुं त-
विषीभिः आऽवृतं गिरिं न पुरुऽभोजसं क्षुमंतं वाजं शतिनं स-
हस्रिणं मक्षु गोऽमंतं ईमहे ॥२॥ न त्वा बृहंतः अद्रयः वरंते इंद्र
वीळवः यत् दित्ससि स्तुवते माऽवते वसु नकिः तत् आ मिना-
ति ते ॥३॥ योद्धा असि क्रत्वा शवसा उत दंसना विश्वा जाता अभि
मज्मना आ त्वा अयं अर्कः ऊतये ववर्तति यं गोतमाः अजीज-
नन् ॥४॥ प्र हि रिरिक्षे ओजसा दिवः अंतेभ्यः परि न त्वा विव्याच
रजः इंद्र पार्थिवं अनु स्वधां ववक्षिथ ॥५॥ नकिः परिष्टिः मघ-
ऽवन् मघस्य ते यत् दाशुषे दशस्यसि अस्माकं बोधि उचथस्य
चोदिता मंहिष्ठः वाजऽसातये ॥६॥११॥

॥८९॥ बृहत् इंद्राय गायत मरुतः वृत्रहंऽतमं येन ज्योतिः
अजनयन् ऋतऽवृधः देवं देवाय जागृवि ॥१॥ अप अधमत् अ-
भिऽशस्तीः अशस्तिऽहा अथ इंद्रः द्युम्नी आ अभवत् देवाः ते इंद्र
सख्याय येमिरे बृहत्ऽभानो॰ मरुत्ऽगण ॥२॥ प्र वः इंद्राय बृहते
मरुतः ब्रह्म अर्चत वृत्रं हनति वृत्रऽहा शतऽक्रतुः वज्रेण शत-
ऽपर्वणा ॥३॥ अभि प्र भर धृषता धृषत्ऽमनः श्रवः चित् ते अ-
सत् बृहत् अर्षंतु आपः जवसा वि मातरः हनः वृत्रं जय स्वः॰
॥४॥ यत् जायथाः अपूर्व्य मघऽवन् वृत्रऽहत्याय तत् पृथिवीं

GSL

अप्रथयः तत् अस्तभ्नाः उत द्यां ॥५॥ तत् ते यज्ञः अजायत तत्
अर्कः उत हस्कृतिः तत् विश्वं अभिऽभूः असि यत् जातं यत् च
जंत्वं ॥६॥ आमासु पक्वं ऐरयः आ सूर्यं रोहयः दिवि घर्मं न सामंन्
तपत सुवृक्तिऽभिः जुष्टं गिर्वणसे बृहत् ॥७॥ १२॥

॥९०॥ आ नः विश्वासु हव्यः इंद्रः समत्ऽसु भूषतु उप ब्रह्माणि
सवनानि वृत्रऽहा परमऽज्याः ऋचीषमः ॥१॥ त्वं दाता प्रथमः
राधसां असि असि सत्यः ईशानऽकृत् तुविऽद्युम्नस्य युज्या आ वृ-
णीमहे पुत्रस्य शवसः महः ॥२॥ ब्रह्म ते इंद्र गिर्वणः क्रियंते अ-
नतिद्भुता इमा जुषस्व हरिऽअश्व योजना इंद्र या ते अमंन्महि
॥३॥ त्वं हि सत्यः मघऽवन् अनानतः वृत्रा भूरि निऽऋंजसे सः
त्वं शविष्ठ वज्रऽहस्त दाशुषे अर्वाचं रयिं आ कृधि ॥४॥ त्वं इंद्र य-
शाः असि ऋजीषी शवसः पते त्वं वृत्राणि हंसि अप्रतीनि एकः
इत् अनुत्ता चर्षणिऽधृता ॥५॥ तं ऊं त्वा नूनं असुर प्रऽचेतसं
राधः भागंऽइव ईमहे महीऽइव कृत्तिः शरणा ते इंद्र प्र ते सुम्ना
नः अश्नवन् ॥६॥ १३॥

॥९१॥ कन्या वाः अवऽयती सोमं अपि स्रुता अविदत् अस्तं
भरंती अब्रवीत् इंद्राय सुनवै त्वा शक्राय सुनवै त्वा ॥१॥ असौ यः
एषि वीरकः गृहंऽगृहं विऽचाकशत् इमं जंभऽसुतं पिब धाना-
ऽवंतं करंभिणं अपूपऽवंतं उक्थिनं ॥२॥ आ चन त्वा चिकित्सा-
मः अधि चन त्वा न इमसि शनैःऽइव शनकैःऽइव इंद्राय इंदो
परि स्रव ॥३॥ कुवित् शकत् कुवित् करत् कुवित् नः वस्यसः करत्
कुवित् पतिऽद्विषः यतीः इंद्रेण संऽगमामहै ॥४॥ इमानि त्रीणि

विरूपा तानि इंद्र वि रोहय शिरः ततस्य उर्वरां आत् इदं मे उप उदरे ॥५॥ असौ च या नः उर्वरा आत् इमां तन्वं मम अथो ततस्य यत् शिरः सर्वा ता रोमशा कृधि ॥६॥ खे रथस्य खे अनसः खे युगस्य शतऽक्रतो० अपालां इंद्र त्रिः पूत्वी अकृणोः सूर्यऽत्वचं ॥७॥१४॥

॥९२॥ पांतं आ वः अंधसः इंद्रं अभि प्र गायत विश्वऽसहं शतऽक्रतुं मंहिष्ठं चर्षणीनां ॥१॥ पुरुऽहूतं पुरुऽस्तुतं गाथान्यं सनऽश्रुतं इंद्रः इति ब्रवीतन ॥२॥ इंद्रः इत् नः महानां दाता वाजानां नृतुः महान् अभिऽज्ञु आ यमत् ॥३॥ अपात् ऊं इति शिप्री अंधसः सुऽदक्षस्य प्रऽहोषिणः इंदोः इंद्रः यवऽआशिरः ॥४॥ तं ऊं इति अभि प्र अर्चत इंद्रं सोमस्य पीतये तत् इत् हि अस्य वर्धनं ॥५॥१५॥ अस्य पीत्वा मदानां देवः देवस्य ओजसा विश्वा अभि भुवना भुवत् ॥६॥ त्यं ऊं इति वः सत्राऽसहं विश्वासु गीर्षु आऽयतं आ च्यवयसि ऊतये ॥७॥ युध्मं संतं अनर्वाणं सोमऽपां अनपऽच्युतं नरं अवार्यऽक्रतुं ॥८॥ शिक्ष नः इंद्र रायः आ पुरु विद्वान् ऋचीषम अव नः पार्ये धने ॥९॥ अतः चित् इंद्र नः उप आ याहि शतऽवाजया इषा सहस्रऽवाजया ॥१०॥१६॥ अयाम धीऽवंतः धियः अर्वत्ऽभिः शक्र गोऽदरे जयेम पृत्ऽसु वज्रिऽवः ॥११॥ वयं ऊं इति त्वा शतऽक्रतो० गावः न यवसेषु आ उक्थेषु रणयामसि ॥१२॥ विश्वा हि मर्त्यऽत्वना अनुऽकामा शतऽक्रतो० अगन्म वज्रिन् आऽशसः ॥१३॥ त्वे इति सु पुत्र शवसः अवृत्रन् कामऽकातयः न त्वां इंद्र अति रिच्यते ॥१४॥ सः नः वृषन् सनिष्ठया सं घोरया द्रविन्वा धिया अविड्ढि पुरंऽध्या ॥१५॥१७॥ यः ते नूनं शतऽक्रतो० इंद्र द्युम्निऽतमः मदः तेन नूनं मदे मदेः० ॥१६॥ यः ते चित्रश्र-

वःऽतमः यः इंद्र वृत्रहन्ऽतमः यः ओजःऽदातमः मदः ॥१७॥ विद्म
हि यः ते अद्रिऽवः त्वाऽदत्तः सत्य सोमऽपाः विश्वासु दस्म कृष्टिषु
॥१८॥ इंद्राय मद्वने सुतं परि स्तोभंतु नः गिरः अर्कं अर्चंतु कारवः
॥१९॥ यस्मिन् विश्वाः अधि श्रियः रणंति सप्त संऽसदः इंद्रं सुते
हवामहे ॥२०॥१८॥ त्रिऽकद्रुकेषु चेतनं देवासः यज्ञं अत्नत तं इत्
वर्धंतु नः गिरः ॥२१॥ आ त्वा विशंतु इंदवः समुद्रंऽइव सिंधवः
न त्वां इंद्र अति रिच्यते ॥२२॥ विऽव्यक्थ महिना वृषन् भक्षं सो-
मस्य जागृवे यः इंद्र जठरेषु ते ॥२३॥ अरं ते इंद्र कुक्षये सोमः भवतु
वृत्रऽहन् अरं धामऽभ्यः इंदवः ॥२४॥ अरं अश्वाय गायति श्रुत-
ऽकक्षः अरं गवे अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥२५॥ अरं हि स्म सुतेषु नः सो-
मेषु इंद्र भूषसि अरं ते शक्र दावने ॥२६॥१९॥ पराकात्तात् चित्
अद्रिऽवः त्वां नक्षंत नः गिरः अरं गमाम ते वयं ॥२७॥ एव हि
असि वीरऽयुः एव शूरः उत स्थिरः एव ते राध्यं मनः ॥२८॥ एव
रातिः तुविऽमघ विश्वेभिः धायि धातृऽभिः अध चित् इंद्र मे सचा
॥२९॥ मो सु ब्रह्माऽइव तंद्रयुः भुवः वाजानां पते मत्स्व सुतस्य
गोऽमतः ॥३०॥ मा नः इंद्र अभि आऽदिशः सूरः अक्तुषु आ यमन्
त्वा युजा वनेम तत् ॥३१॥ त्वया इत् इंद्र युजा वयं प्रति ब्रुवीमहि
स्पृधः त्वं अस्माकं तव स्मसि ॥३२॥ त्वां इत् हि त्वाऽयवः अनु-
ऽनोनुवतः चरान् सखायः इंद्र कारवः ॥३३॥२०॥

॥९३॥ उत् घ इत् अभि श्रुतऽमघं वृषभं नर्यऽअपसं अस्तारं
एषि सूर्य ॥१॥ नव यः नवतिं पुरः बिभेद बाहुऽओजसा अहिं च
वृत्रऽहा अवधीत् ॥२॥ सः नः इंद्रः शिवः सखा अश्वऽवत् गोऽमत्
यवऽमत् उरुधाराऽइव दोहते ॥३॥ यत् अद्य कत् च वृत्रऽहन्

उत्ऽअगाः अभि सूर्य सर्वं तत् इंद्र ते वशे ॥४॥ यत् वा प्रऽवृद्ध
सत्ऽपते न मरै इति मन्यसे उतो तत् सत्यं इत् तव ॥५॥२१॥ ये
सोमासः पराऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे सर्वान् तान् इंद्र ग-
च्छसि ॥६॥ तं इंद्रं वाजयामसि महे वृत्राय हंतवे सः वृषा वृषभः
भुवत् ॥७॥ इंद्रः सः दामने कृतः ओजिष्ठः सः मदे हितः द्युम्नी श्लो-
की सः सोम्यः ॥८॥ गिरा वज्रः न संऽभृतः सऽबलः अनपऽच्युतः
ववक्षे ऋष्वः अस्तृतः ॥९॥ दुःऽगे चित् नः सुऽगं कृधि गृणानः
इंद्र गिर्वणः त्वं च मघऽवन् वशः ॥१०॥२२॥ यस्य ते नु चित् आ-
ऽदिशं न मिनंति स्वऽराज्यं न देवः न अध्रिऽगुः जनः ॥११॥ अध
ते अप्रतिऽस्कुतं देवी शुष्मं सपर्यतः उभे सुऽशिप्र रोदसी ॥१२॥
त्वं एतत् अधारयः कृष्णासु रोहिणीषु च परुष्णीषु रुशत् पयः
॥१३॥ वि यत् अहेः अध त्विषः विश्वे देवासः अक्रमुः विदत् मृ-
गस्य तान् अमः ॥१४॥ आत् ऊं मे निऽवरः भुवत् वृत्रऽहा अदिष्ट
पौंस्यं अजातऽशत्रुः अस्तृतः ॥१५॥२३॥ श्रुतं वः वृत्रहन्ऽतमं
प्र शर्धं चर्षणीनां आ शुषे राधसे महे ॥१६॥ अया धिया च गव्य-
ऽया पुरुऽनामन् पुरुऽस्तुत यत् सोमेऽसोमे आ अभवः ॥१७॥
बोधित्ऽमनाः इत् अस्तु नः वृत्रऽहा भूरिऽआसुतिः शृणोतु श-
क्रः आऽशिषं ॥१८॥ कया त्वं नः ऊत्या अभि प्र मंदसे वृषन् कया
स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥१९॥ कस्य वृषा सुते सचा नियुत्वान् वृषभः
रणत् वृत्रऽहा सोमऽपीतये ॥२०॥२४॥ अभि सु नः त्वं रयिं मंद-
सानः सहस्रिणं प्रऽयंता बोधि दाशुषे ॥२१॥ पत्नीऽवंतः सुताः
इमे उशंतः यंति वीतये अपां जग्मिः निऽचुंपुणः ॥२२॥ इष्टाः हो-
त्राः असृक्षत इंद्रं वृधासः अध्वरे अच्छ अवऽभृथं ओजसा ॥२३॥
इह त्या सधऽमाद्या हरी हिरण्यऽकेश्या वोळ्हां अभि प्रयः

हिते ॥२४॥ तुभ्यं सोमाः सुताः इमे स्तीर्णं बर्हिः विभाऽवसो इति विभाऽवसो
स्तोतृऽभ्यः इंद्र आ वह ॥२५॥२५॥ आ ते दक्षं वि रोचना दधत् र-
त्ना वि दाशुषे स्तोतृऽभ्यः इंद्रं अर्चत ॥२६॥ आ ते दधामि इंद्रियं
उक्था विश्वा शतक्रतो इति शतऽक्रतो स्तोतृऽभ्यः इंद्र मृळय ॥२७॥ भद्रंऽभद्रं
नः आ भर इषं ऊर्जं शतक्रतो इति शतऽक्रतो यत् इंद्र मृळयासि नः ॥२८॥ सः
नः विश्वानि आ भर सुवितानि शतक्रतो इति शतऽक्रतो यत् इंद्र मृळयासि
नः ॥२९॥ त्वां इत् वृत्रहन्ऽतम सुतऽवंतः हवामहे यत् इंद्र मृळ-
यासि नः ॥३०॥२६॥ उप नः हरिऽभिः सुतं याहि मदानां पते उप
नः हरिऽभिः सुतं ॥३१॥ द्विता यः वृत्रहन्ऽतमः विदे इंद्रः शत-
क्रतुः उप नः हरिऽभिः सुतं ॥३२॥ त्वं हि वृत्रऽहन् एषां पाता
सोमानां असि उप नः हरिऽभिः सुतं ॥३३॥ इंद्रः इषे ददातु नः
ऋभुक्षणं ऋभुं रयिं वाजी ददातु वाजिनं ॥३४॥२७॥९॥

॥९४॥ गौः धयति मरुतां श्रवस्युः माता मघोनां युक्ता वह्निः
रथानां ॥१॥ यस्याः देवाः उपऽस्थे व्रता विश्वे धारयंते सूर्यामासा
दृशे कं ॥२॥ तत् सु नः विश्वे अर्यः आ सदा गृणंति कारवः मरुतः
सोमऽपीतये ॥३॥ अस्ति सोमः अयं सुतः पिबंति अस्य मरुतः
उत स्वऽराजः अश्विना ॥४॥ पिबंति मित्रः अर्यमा तना पूतस्य
वरुणः त्रिऽसधस्थस्य जाऽवतः ॥५॥ उतो इति नु अस्य जोषं आ इंद्रः
सुतस्य गोऽमतः प्रातः होताऽइव मत्सति ॥६॥२८॥ कत् अत्विषंत
सूरयः तिरः आपःऽइव स्रिधः अर्षंति पूतऽदक्षसः ॥७॥ कत् वः
अद्य महानां देवानां अवः वृणे त्मना च दस्मऽवर्चसां ॥८॥ आ
ये विश्वा पार्थिवानि पप्रथन् रोचना दिवः मरुतः सोमऽपीतये
॥९॥ त्यान् नु पूतऽदक्षसः दिवः वः मरुतः हुवे अस्य सोमस्य पी-

तये ॥१०॥ त्यान् नु ये वि रोदसी तस्तभुः मरुतः हुवे अस्य सो-
मस्य पीतये ॥११॥ त्यं नु मारुतं गणं गिरिऽस्थां वृषणं हुवे अस्य
सोमस्य पीतये ॥१२॥२९॥

॥९५॥ आ त्वा गिरः रथीःऽइव अस्थुः सुतेषु गिर्वणः अभि
त्वा सं अनूषत इंद्र वत्सं न मातरः ॥१॥ आ त्वा शुक्राः अचुच्यवुः
सुतासः इंद्र गिर्वणः पिब तु अस्य अंधसः इंद्र विश्वासु ते हितं ॥२॥
पिब सोमं मदाय कं इंद्र श्येनऽआभृतं सुतं त्वं हि शश्वतीनां पतिः
राजा विशां असि ॥३॥ श्रुधि हवं तिरश्च्याः इंद्र यः त्वा सपर्यति
सुऽवीर्यस्य गोऽमतः रायः पूर्धि महान् असि ॥४॥ इंद्र यः ते न-
वीयसीं गिरं मंद्रां अजीजनत् चिकित्वित्ऽमनसं धियं प्रत्नां
ऋतस्य पिप्युषीं ॥५॥३०॥ तं ऊं स्तवाम यं गिरः इंद्रं उक्थानि
वावृधुः पुरूणि अस्य पौंस्या सिसासंतः वनामहे ॥६॥ एतो
नु इंद्रं स्तवाम शुद्धं शुद्धेन साम्ना शुद्धैः उक्थैः ववृध्वांसं शुद्धः
आशीःऽवान् ममत्तु ॥७॥ इंद्र शुद्धः नः आ गहि शुद्धः शुद्धाभिः
ऊतिऽभिः शुद्धः रयिं नि धारय शुद्धः ममद्धि सोम्यः ॥८॥ इंद्र शु-
द्धः हि नः रयिं शुद्धः रत्नानि दाशुषे शुद्धः वृत्राणि जिघ्नसे शुद्धः
वाजं सिसाससि ॥९॥३१॥

॥९६॥ अस्मै उषसः आ अतिरंत यामं इंद्राय नक्तं ऊर्म्याः सु-
ऽवाचः अस्मै आपः मातरः सप्त तस्थुः नृऽभ्यः तराय सिंधवः सु-
ऽपाराः ॥१॥ अतिऽविद्धा विथुरेण चित् अस्त्रा त्रिः सप्त सानु
संऽहिता गिरीणां न तत् देवः न मर्त्यः तुतुर्यात् यानि प्रऽवृद्धः
वृषभः चकार ॥२॥ इंद्रस्य वज्रः आयसः निऽमिश्लः इंद्रस्य बाह्वोः

भूयिष्ठं ओजः शीर्षन् इंद्रस्य क्रतवः निरेके आसन् आ ईषंत श्रुत्यै
उपाके॥३॥ मन्ये त्वा यज्ञियं यज्ञियानां मन्ये त्वा च्यवनं अच्युता-
नां मन्ये त्वा सत्वनां इंद्र केतुं मन्ये त्वा वृषभं चर्षणीनां॥४॥ आ यत्
वज्रं बाह्वोः इंद्र धत्से मदऽच्युतं अहये हंतवै ऊं इति प्र पर्वताः अन-
वंत प्र गावः प्र ब्रह्माणः अभिऽनक्षंतः इंद्रं॥५॥३२॥ तं ऊं इति स्तवाम
यः इमा जजान विश्वा जातानि अवराणि अस्मात् इंद्रेण मित्रं
दिधिषेम गीःऽभिः उपो इति नमःऽभिः वृषभं विशेम॥६॥ वृत्रस्य
त्वा श्वसथात् ईषमाणाः विश्वे देवाः अजहुः ये सखायः मरुत्-
ऽभिः इंद्र सख्यं ते अस्तु अथ इमाः विश्वाः पृतनाः जयासि॥७॥
त्रिः षष्टिः त्वा मरुतः ववृधानाः उस्राःऽइव राशयः यज्ञियासः
उप त्वा आ इमः कृधि नः भागऽधेयं शुष्मं ते एना हविषा विधेम
॥८॥ तिग्मं आयुधं मरुतां अनीकं कः ते इंद्र प्रति वज्रं दधर्ष अ-
नायुधासः असुराः अदेवाः चक्रेण तान् अप वप ऋजीषिन्
॥९॥ महे उग्राय तवसे सुऽवृक्तिं प्र ईरय शिवऽतमाय पश्वः गि-
र्वाहसे गिरः इंद्राय पूर्वीः धेहि तन्वे कुवित् अंग वेदत्॥१०॥३३॥
उक्थऽवाहसे विऽभ्वे मनीषां द्रुणा न पारं ईरय नदीनां नि स्पृश
धिया तन्वि श्रुतस्य जुष्टऽतरस्य कुवित् अंग वेदत्॥११॥ तत् वि-
विड्ढि यत् ते इंद्रः जुजोषत् स्तुहि सुऽस्तुतिं नमसा आ विवास उप
भूष जरितः मा रुवण्यः श्रावय वाचं कुवित् अंग वेदत्॥१२॥ अव
द्रप्सः अंशुऽमतीं अतिष्ठत् इयानः कृष्णः दशऽभिः सहस्रैः आ-
वत् तं इंद्रः शच्या धमंतं अप स्नेहितीः नृऽमनाः अधत्त॥१३॥ द्र-
प्सं अपश्यं विषुणे चरंतं उपऽह्वरे नद्यः अंशुऽमत्याः नभः न कृ-
ष्णं अवतस्थिऽवांसं इष्यामि वः वृषणः युध्यत आजौ॥१४॥ अध
द्रप्सः अंशुऽमत्याः उपऽस्थे अधारयत् तन्वं तित्विषाणः विशः

अदेवीः अभि आऽचरंतीः बृहस्पतिना युजा इंद्रः ससहे ॥१५॥३४॥
त्वं ह त्यत् सप्तऽभ्यः जायमानः अशत्रुऽभ्यः अभवः शत्रुः इंद्र गूळ्हे
द्यावापृथिवी अनु अविंदः विभुमत्ऽभ्यः भुवनेभ्यः रणं धाः
॥१६॥ त्वं ह त्यत् अप्रतिऽमानं ओजः वज्रेण वज्रिन् धृषितः ज-
घंथ त्वं शुष्णस्य अव अतिरः वधत्रैः त्वं गाः इंद्र शच्या इत् अविंदः
॥१७॥ त्वं ह त्यत् वृषभ चर्षणीनां घनः वृत्राणां तविषः बभूथ त्वं
सिंधून् असृजः तस्तभानान् त्वं अपः अजयः दासऽपत्नीः ॥१८॥
सः सुऽक्रतुः रणिता यः सुतेषु अनुत्तऽमन्युः यः अहाऽइव रेवान्
यः एकः इत् नरि अपांसि कर्ता सः वृत्रऽहा प्रति इत् अन्यं आहुः
॥१९॥ सः वृत्रऽहा इंद्रः चर्षणिऽधृत् तं सुऽस्तुत्या हव्यं हुवेम सः
प्रऽअविता मघऽवा नः अधिऽवक्ता सः वाजस्य श्रवस्यस्य दा-
ता ॥२०॥ सः वृत्रऽहा इंद्रः ऋभुक्षाः सद्यः जज्ञानः हव्यः बभूव
कृण्वन् अपांसि नर्या पुरूणि सोमः न पीतः हव्यः सखिऽभ्यः
॥२१॥३५॥

॥९७॥ याः इंद्र भुजः आ अभरः स्वःऽवान् असुरेभ्यः स्तोतारं
इत् मघऽवन् अस्य वर्धय ये च त्वे वृक्तऽबर्हिषः ॥१॥ यं इंद्र दधिषे
त्वं अश्वं गां भागं अव्ययं यजमाने सुन्वति दक्षिणाऽवति तस्मिन्
तं धेहि मा पणौ ॥२॥ यः इंद्र सस्ति अव्रतः अनुऽस्वापं अदेवऽयुः
स्वैः सः एवैः मुमुरत् पोष्यं रयिं सनुतः धेहि तं ततः ॥३॥ यत् शक्र
असि पराऽवति यत् अर्वाऽवति वृत्रऽहन् अतः त्वा गीःऽभिः
द्युऽगत् इंद्र केशिऽभिः सुतऽवान् आ विवासति ॥४॥ यत् वा अ-
सि रोचने दिवः समुद्रस्य अधि विष्टपि यत् पार्थिवे सदने वृत्र-
हन्ऽतम यत् अंतरिक्षे आ गहि ॥५॥३६॥ सः नः सोमेषु सोम-

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

ऽपाः सुतेषु शवसः पते मादयस्व राधसा सूनृताऽवता इंद्र राया
परीणसा ॥६॥ मा नः इंद्र परा वृणक् भव नः सधऽमाद्यः त्वं नः
ऊती त्वं इत् नः आप्यं मा नः इंद्र परा वृणक् ॥७॥ अस्मे इंद्र सचा
सुते नि सद पीतये मधु कृधि जरित्रे मघऽवन् अवः महत् अस्मे
इंद्र सचा सुते ॥८॥ न त्वा देवासः आशत न मर्त्यासः अद्रिऽवः वि-
श्वा जातानि शवसा अभिऽभूः असि न त्वा देवासः आशत ॥९॥
विश्वाः पृतनाः अभिऽभूतरं नरं सऽजूः ततक्षुः इंद्रं जजनुः च रा-
जसे क्रत्वा वरिष्ठं वरे आऽमुरिं उत उग्रं ओजिष्ठं तवसं तरस्विनं
॥१०॥३७॥ सं ईं रेभासः अस्वरन् इंद्रं सोमस्य पीतये स्वःऽपतिं
यत् ईं वृधे धृतऽव्रतः हि ओजसा सं ऊतिऽभिः ॥११॥ नेमिं नमं-
ति चक्षसा मेषं विप्राः अभिऽस्वरा सुऽदीतयः वः अद्रुहः अपि
कर्णे तरस्विनः सं ऋक्वऽभिः ॥१२॥ तं इंद्रं जोहवीमि मघऽवानं
उग्रं सत्रा दधानं अप्रतिऽस्कुतं शवांसि मंहिष्ठः गीःऽभिः आ च
यज्ञियः ववर्तत् राये नः विश्वा सुऽपथा कृणोतु वज्री ॥१३॥ त्वं
पुरः इंद्र चिकित् एनाः वि ओजसा शविष्ठ शक्र नाशयध्यै त्वत्
विश्वानि भुवनानि वज्रिन् द्यावा रेजेते पृथिवी च भीषा ॥१४॥
तत् मा ऋतं इंद्र शूर चित्र पातु अपः न वज्रिन् दुःऽइता अति प-
र्षि भूरि कदा नः इंद्र रायः आ दशस्येः विश्वऽप्स्न्यस्य स्पृहयाय्यस्य
राजन् ॥१५॥३८॥६॥

॥९८॥ इंद्राय साम गायत विप्राय बृहते बृहत् धर्मऽकृते वि-
पःऽचिते पनस्यवे ॥१॥ त्वं इंद्र अभिऽभूः असि त्वं सूर्यं अरोचयः
विश्वऽकर्मा विश्वऽदेवः महान् असि ॥२॥ विऽभ्राजन् ज्योति-
षा स्वः अगच्छः रोचनं दिवः देवाः ते इंद्र सख्याय येमिरे ॥३॥

आ इंद्र नः गधि प्रियः सत्राऽजित् अगोह्यः गिरिः न विश्वतः पृथुः
पतिः दिवः ॥४॥ अभि हि सत्य सोमऽपाः उभे बभूथ रोदसी
इंद्र असि सुन्वतः वृधः पतिः दिवः ॥५॥ त्वं हि शश्वतीनां इंद्र दर्ता
पुरां असि हंता दस्योः मनोः वृधः पतिः दिवः ॥६॥१॥ अध हि
इंद्र गिर्वणः उप त्वा कामान् महः ससृज्महे उदाऽइव यंतः उद-
ऽभिः ॥७॥ वाः न त्वा यव्याभिः वर्धंति शूर ब्रह्माणि ववृध्वांसं
चित् अद्रिऽवः दिवेऽदिवे ॥८॥ युंजंति हरी इषिरस्य गाथया उ-
रौ रथे उरुऽयुगे इंद्रऽवाहा वचःऽयुजा ॥९॥ त्वं नः इंद्र आ भर
ओजः नृम्णं शतऽक्रतो॰ विऽचर्षणे आ वीरं पृतनाऽसहं ॥१०॥
त्वं हि नः पिता वसो त्वं माता शतऽक्रतो॰ बभूविथ अध ते सुम्नं
ईमहे ॥११॥ त्वां शुष्मिन् पुरुऽहूत वाजऽयंतं उप ब्रुवे शतऽक्र-
तो॰ सः नः रास्व सुऽवीर्यं ॥१२॥२॥

॥९९॥ त्वां इदा ह्यः नरः अपीप्यन् वज्रिन् भूर्णयः सः इंद्र स्तो-
मऽवाहसां इह श्रुधि उप स्वसरं आ गहि ॥१॥ मत्स्व सुऽशिप्र
हरिऽवः तत् ईमहे त्वे आ भूषंति वेधसः तव श्रवांसि उपऽमानि
उक्थ्या सुतेषु इंद्र गिर्वणः ॥२॥ श्रायंतःऽइव सूर्यं विश्वा इत् इंद्र-
स्य भक्षत वसूनि जाते जनमाने ओजसा प्रति भागं न दीधिम
॥३॥ अनर्शऽरातिं वसुऽदां उप स्तुहि भद्राः इंद्रस्य रातयः सः अ-
स्य कामं विधतः न रोषति मनः दानाय चोदयन् ॥४॥ त्वं इंद्र प्र-
ऽतूर्तिषु अभि विश्वाः असि स्पृधः अशस्तिऽहा जनिता विश्वऽतूः
असि त्वं तूर्य तरुष्यतः ॥५॥ अनु ते शुष्मं तुरयंतं ईयतुः क्षोणी
शिशुं न मातरा विश्वाः ते स्पृधः श्नथयंत मन्यवे वृत्रं यत् इंद्र तूर्व-
सि ॥६॥ इनः ऊती वः अजरं प्रऽहेतारं अप्रऽहितं आशुं जेतारं

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

हेतारं रथिऽतमं अतूर्तं तुग्र्यऽवृधं ॥७॥ इष्कर्तारं अनिःऽकृतं
सहःऽकृतं शतंऽऊतिं शतऽक्रतुं समानं इंद्रं अवसे हवामहे व-
संवानं वसुऽजुवं ॥८॥३॥

॥१००॥ अयं ते एमि तन्वा पुरस्तात् विश्वे देवाः अभि मा यंति
पश्चात् यदा मह्यं दीधरः भागं इंद्र आत् इत् मया कृणवः वीर्याणि
॥१॥ दधामि ते मधुनः भक्षं अग्रे हितः ते भागः सुतः अस्तु सोमः
असः च त्वं दक्षिणतः सखा मे अध वृत्राणि जंघनाव भूरि ॥२॥
प्र सु स्तोमं भरत वाजऽयंतः इंद्राय सत्यं यदि सत्यं अस्ति न इंद्रः
अस्ति इति नेमः ऊं त्वः आह कः ईं ददर्श कं अभि स्तवाम ॥३॥
अयं अस्मि जरितः पश्य मा इह विश्वा जातानि अभि अस्मि
मह्ना ऋतस्य मा प्रऽदिशः वर्धयंति आऽदर्दिरः भुवना दर्दरीमि
॥४॥ आ यत् मा वेनाः अरुहन् ऋतस्य एकं आसीनं हर्यतस्य
पृष्ठे मनः चित् मे हृदे आ प्रति अवोचत् अचिक्रदन् शिशुऽमंतः
सखायः ॥५॥ विश्वा इत् ता ते सवनेषु प्रऽवाच्या या चकर्थ मघ-
ऽवन् इंद्र सुन्वते पारावतं यत् पुरुऽसंभृतं वसु अपऽअवृणोः श-
रभाय ऋषिऽबंधवे ॥६॥४॥ प्र नूनं धावत पृथक् न इह यः वः
अवावरीत् नि सीं वृत्रस्य मर्मणि वज्रं इंद्रः अपीपतत् ॥७॥ म-
नःऽजवाः अयमानः आयसीं अतरत् पुरं दिवं सुऽपर्णः गत्वाय
सोमं वज्रिणे आ अभरत् ॥८॥ समुद्रे अंतः शयते उद्ना वज्रः अ-
भिऽवृतः भरंति अस्मै संऽयतः पुरःऽप्रस्रवणाः बलिं ॥९॥ यत्
वाक् वदंती अविऽचेतनानि राष्ट्री देवानां निऽससाद मंद्रा च-
तस्रः ऊर्जं दुदुहे पयांसि क्व स्वित् अस्याः परमं जगाम ॥१०॥ दे-
वीं वाचं अजनयंत देवाः तां विश्वऽरूपाः पशवः वदंति सा नः

मंद्रा इषं ऊर्जं दुहाना धेनुः वाक् अस्मान् उप सुऽस्तुता आ एतु
॥११॥ सखे विष्णो वि॒ऽतरं वि क्रमस्व द्यौः देहि लोकं वज्राय
विऽस्कभे हनाव वृत्रं रिणचाव सिंधून् इंद्रस्य यंतु प्रऽसवे वि-
ऽसृष्टाः ॥१२॥५॥

॥१०१॥ ऋधक् इत्था सः मर्त्यः शशमे देवऽतातये यः नूनं
मित्रावरुणौ अभिष्टये आऽचक्रे हव्यऽदातये ॥१॥ वर्षिष्ठऽक्षत्रौ
उरुऽचक्षसा नरा राजाना दीर्घश्रुत्ऽतमा ता बाहुता न दंसना
रथयतः साकं सूर्यस्य रश्मिऽभिः ॥२॥ प्र यः वां मित्रावरुणा
अजिरः दूतः अद्रवत् अयःऽशीर्षा मदेऽरघुः ॥३॥ न यः संऽपृच्छे
न पुनः हवीतवे न संऽवादाय रमते तस्मात् नः अद्य संऽऋतेः
उरुष्यतं बाहुऽभ्यां नः उरुष्यतं ॥४॥ प्र मित्राय प्र अर्यम्णे सचथ्यं
ऋतऽवसो० वरूथ्यं वरुणे छंद्यं वचः स्तोत्रं राजऽसु गायत ॥५॥
॥६॥ ते हिन्विरे अरुणं जेन्यं वसु एकं पुत्रं तिसृणां ते धामानि अ-
मृताः मर्त्यानां अदब्धाः अभि चक्षते ॥६॥ आ मे वचांसि उत्-
ऽयता द्युमत्ऽतमानि कर्त्वा उभा यातं नासत्या सऽजोषसा प्रति
हव्यानि वीतये ॥७॥ रातिं यत् वां अरक्षसं हवामहे युवाभ्यां वा-
जिनीऽवसू० प्राचीं होत्रां प्रऽतिरंतौ इतं नरा गृणाना जमत्-
ऽअग्निना ॥८॥ आ नः यज्ञं दिविऽस्पृशं वायो याहि सुमन्मऽभिः
अंतः पवित्रे उपरि श्रीणानः अयं शुक्रः अयामि ते ॥९॥ वेति
अध्वर्युः पथिऽभिः रजिष्ठैः प्रति हव्यानि वीतये अध नियुत्वः उ-
भयस्य नः पिब शुचिं सोमं गोऽआशिरं ॥१०॥७॥ बट् महान्
असि सूर्य बट् आदित्य महान् असि महः ते सतः महिमा पन-
स्यते अद्धा देव महान् असि ॥११॥ बट् सूर्य श्रवसा महान् असि

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF

GSL

सत्रा देव महान् असि मह्ना देवानां असुर्यः पुरःऽहितः विऽभु
ज्योतिः अदाभ्यं ॥ १२ ॥ इयं या नीची अर्किणी रूपा रोहिण्या
कृता चित्राऽइव प्रति अदर्शि आऽयती अंतः दशऽसु बाहुषु
॥ १३ ॥ प्रऽजाः ह तिस्रः अतिऽआयं ईयुः नि अन्याः अर्कं अभितः
विविश्रे बृहत् ह तस्थौ भुवनेषु अंतः पवमानः हरितः आ वि-
वेश ॥ १४ ॥ माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्वसा आदित्यानां अ-
मृतस्य नाभिः प्र नु वोचं चिकितुषे जनाय मा गां अनागां अ-
दितिं वधिष्ट ॥ १५ ॥ वचःऽविदं वाचं उत्ऽईरयंतीं विश्वाभिः धी-
भिः उपऽतिष्ठमानां देवीं देवेभ्यः परि आऽईयुषीं गां आ मा
अवृक्त मर्त्यः दभ्रऽचेताः ॥ १६ ॥ ८ ॥

॥ १०२ ॥ त्वं अग्ने बृहत् वयः दधासि देव दाशुषे कविः गृह-
ऽपतिः युवा ॥ १ ॥ सः नः ईळानया सह देवान् अग्ने दुवस्युवा चि-
कित् विऽभानो॰ आ वह ॥ २ ॥ त्वया ह स्वित् युजा वयं चोदिष्ठेन
यविष्ठ्य अभि स्मः वाजऽसातये ॥ ३ ॥ और्वभृगुऽवत् शुचिं अप्न-
वानऽवत् आ हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ४ ॥ हुवे वातऽस्वनं कविं
पर्जन्यऽक्रंद्यं सहः अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ५ ॥ ९ ॥ आ सवं सवितुः य-
था भगस्यऽइव भुजिं हुवे अग्निं समुद्रऽवाससं ॥ ६ ॥ अग्निं वः वृ-
धंतं अध्वराणां पुरुऽतमं अच्छ नप्त्रे सहस्वते ॥ ७ ॥ अयं यथा नः
आऽभुवत् त्वष्टा रूपाऽइव तक्ष्या अस्य क्रत्वा यशस्वतः ॥ ८ ॥ अयं
विश्वाः अभि श्रियः अग्निः देवेषु पत्यते आ वाजैः उप नः गमत्
॥ ९ ॥ विश्वेषां इह स्तुहि होतॄणां यशःऽतमं अग्निं यज्ञेषु पूर्व्यं ॥ १० ॥
॥ १० ॥ शीरं पावकऽशोचिषं ज्येष्ठः यः दमेषु आ दीदाय दीर्घ-
श्रुत्ऽतमः ॥ ११ ॥ तं अर्वंतं न सानसिं गृणीहि विप्र शुष्मिणं

CSL

मित्रं न यातयत्ऽजनं ॥१२॥ उप त्वा जामयः गिरः देदिशतीः
हविःऽकृतः वायोः अनीके अस्थिरन् ॥१३॥ यस्य त्रिऽधातु अ-
वृतं बर्हिः तस्थौ असंऽदिनं आपः चित् नि दध पदं ॥१४॥ पदं
देवस्य मीळ्हुषः अनाधृष्टाभिः ऊतिऽभिः भद्रा सूर्यःऽइव उप-
ऽदृक् ॥१५॥११॥ अग्ने घृतस्य धीतिऽभिः तेपानः देव शोचिषा
आ देवान् वक्षि यक्षि च ॥१६॥ तं त्वा अजनंत मातरः कविं दे-
वासः अंगिरः हव्यऽवाहं अमर्त्यं ॥१७॥ प्रऽचेतसं त्वा कवे अग्ने
दूतं वरेण्यं हव्यऽवाहं नि सेदिरे ॥१८॥ नहि मे अस्ति अघ्न्या न
स्वऽधितिः वननऽवति अथ एतादृक् भरामि ते ॥१९॥ यत् अग्ने
कानि कानि चित् आ ते दारूणि दध्मसि ता जुषस्व यविष्ठ्य
॥२०॥ यत् अत्ति उपऽजिह्विका यत् वम्रः अतिऽसर्पति सर्वं तत्
अस्तु ते घृतं ॥२१॥ अग्निं इंधानः मनसा धियं सचेत मर्त्यः अग्निं
ईधे विवस्वऽभिः ॥२२॥१२॥

॥१०३॥ अदर्शि गातुवित्ऽतमः यस्मिन् व्रतानि आऽदधुः
उपो इति सुऽजातं आर्यस्य वर्धनं अग्निं नक्षंत नः गिरः ॥१॥ प्र दैवः-
ऽदासः अग्निः देवान् अच्छ न मज्मना अनु मातरं पृथिवीं वि
ववृते तस्थौ नाकस्य सानवि ॥२॥ यस्मात् रेजंत कृष्टयः चर्कृत्या-
नि कृण्वतः सहस्रऽसां मेधसातौऽइव त्मना अग्निं धीभिः सपर्यत
॥३॥ प्र यं राये निनीषसि मर्तः यः ते वसो इति दाशत् सः वीरं धत्ते
अग्ने उक्थऽशंसिनं त्मना सहस्रऽपोषिणं ॥४॥ सः दृळ्हे चित्
अभि तृणत्ति वाजं अर्वता सः धत्ते अक्षिति श्रवः त्वे इति देवऽत्रा
सदा पुरुऽवसो इति विश्वा वामानि धीमहि ॥५॥१३॥ यः विश्वा द-
यते वसु होता मंद्रः जनानां मधोः न पात्रा प्रथमानि अस्मै प्र

स्तोमाः यंति अग्नये ॥६॥ अश्वं न गीःऽभिः रथ्यं सुऽदानवः म-
र्मृज्यंते देवऽयवः उभे तोके तनये दस्म विश्पते पर्षि राधः म-
घोनां ॥७॥ प्र मंहिष्ठाय गायत ऋतऽव्ने बृहते शुक्रऽशोचिषे
उपऽस्तुतासः अग्नये ॥८॥ आ वंसते मघऽवा वीरऽवत् यशः सं-
ऽइद्धः द्युम्नी आऽहुतः कुवित् नः अस्य सुऽमतिः नवीयसी अच्छ
वाजेभिः आऽगमत् ॥९॥ प्रेष्ठं ऊं प्रियाणां स्तुहि आऽसाव अ-
तिथिं अग्निं रथानां यमं ॥१०॥१४॥ उतऽइता यः निऽदिता वे-
दिता वसु आ यज्ञियः ववर्तति दुस्तराः यस्य प्रवणे न ऊर्मयः
धिया वाजं सिसासतः ॥११॥ मा नः हृणीतां अतिथिः वसुः अ-
ग्निः पुरुऽप्रशस्तः एषः यः सुऽहोता सुऽअध्वरः ॥१२॥ मो ते रि-
षन् ये अच्छोक्तिऽभिः वसो अग्ने केभिः चित् एवैः कीरिः चित्
हि त्वां ईट्टे दूत्याय रातऽहव्यः सुऽअध्वरः ॥१३॥ आ अग्ने याहि
मरुत्ऽसखा रुद्रेभिः सोमऽपीतये सोभर्याः उप सुऽस्तुतिं माद-
यस्व स्वःऽनरे ॥१४॥१५॥१०॥८॥

॥ इत्यष्टमं मंडलं समाप्तं ॥

॥१॥ स्वादिष्ठया मदिष्ठया पवस्व सोम धारया इंद्राय पा-
तवे सुतः ॥१॥ रक्षःऽहा विश्वऽचर्षणिः अभि योनिं अयःऽहतं
द्रुणा सधऽस्थं आ असदत् ॥२॥ वरिवःऽधातमः भव मंहिष्ठः वृ-
त्रहन्ऽतमः पर्षि राधः मघोनां ॥३॥ अभि अर्ष महानां देवानां
वीतिं अंधसा अभि वाजं उत श्रवः ॥४॥ त्वां अच्छ चरामसि तत्
इत् अर्थं दिवेऽदिवे इंदो त्वे नः आऽशसः ॥५॥१६॥ पुनाति ते
परिऽस्रुतं सोमं सूर्यस्य दुहिता वारेण शश्वता तना ॥६॥ तं ईं अ-

रथीः सऽमर्ये आ गृभ्णन्ति योषणः दश स्वसारः पार्ये दिवि ॥७॥
तं ईं हिन्वन्ति अग्रुवः धमन्ति बाकुरं दृतिं त्रिऽधातु वारणं मधु
॥८॥ अभि इमं अघ्न्याः उत श्रीणन्ति धेनवः शिशुं सोमं इंद्राय
पातवे ॥९॥ अस्य इत् इंद्रः मदेषु आ विश्वा वृत्राणि जिघ्नते शूरः
मघा च मंहते ॥१०॥१७॥

॥२॥ पवस्व देवऽवीः अति पवित्रं सोम रंह्या इंद्रं इंदो इति वृषा
आ विश ॥१॥ आ वच्यस्व महि प्सरः वृषा इंदो इति द्युम्नवत्ऽतमः
आ योनिं धर्णसिः सदः ॥२॥ अधुक्षत प्रियं मधु धारा सुतस्य वे-
धसः अपः वसिष्ट सुऽक्रतुः ॥३॥ महांतं त्वा महीः अनु आपः अ-
र्षन्ति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥४॥ समुद्रः अप्ऽसु ममृजे
विष्टंभः धरुणः दिवः सोमः पवित्रे अस्मऽयुः ॥५॥१८॥ अचि-
क्रदत् वृषा हरिः महान् मित्रः न दर्शतः सं सूर्येण रोचते ॥६॥
गिरः ते इंदो इति ओजसा मर्मृज्यंते अपस्युवः याभिः मदाय शुंभसे
॥७॥ तं त्वा मदाय घृष्वये ऊं इति लोकऽकृत्नुं ईमहे तव प्रऽशस्तयः
महीः ॥८॥ अस्मभ्यं इंदो इति इंद्रऽयुः मध्वः पवस्व धारया पर्जन्यः
वृष्टिमान्ऽइव ॥९॥ गोऽसाः इंदो इति नृऽसाः असि अश्वऽसाः वा-
जऽसाः उत आत्मा यज्ञस्य पूर्व्यः ॥१०॥१९॥

॥३॥ एषः देवः अमर्त्यः पर्णवीःऽइव दीयति अभि द्रोणानि
आऽसदं ॥१॥ एषः देवः विपा कृतः अति ह्वरांसि धावति पव-
मानः अदाभ्यः ॥२॥ एषः देवः विपन्युऽभिः पवमानः ऋतयु-
ऽभिः हरिः वाजाय मृज्यते ॥३॥ एषः विश्वानि वार्या शूरः यन्-
ऽइव सत्वऽभिः पवमानः सिसासति ॥४॥ एषः देवः रथर्यति प-

वमानः दशस्यति आविः कृणोति वग्वनुं॥५॥२०॥ एषः विप्रैः अभिऽस्तुतः अपः देवः वि गाहते दधत् रत्नानि दाशुषे॥६॥ एषः दिवं वि धावति तिरः रजांसि धारया पवमानः कनिक्रदत्॥७॥ एषः दिवं वि आ असरत् तिरः रजांसि अस्पृतः पवमानः सुऽअध्वरः॥८॥ एषः प्रत्नेन जन्मना देवः देवेभ्यः सुतः हरिः पवित्रे अर्षति॥९॥ एषः ऊं स्यः पुरुऽव्रतः जज्ञानः जनयन् इषः धारया पवते सुतः॥१०॥२१॥

॥४॥ सनं च सोम जेषि च पवमान महि श्रवः अथ नः वस्यसः कृधि॥१॥ सनं ज्योतिः सनं स्वः विश्वा च सोम सौभगा अथ नः वस्यसः कृधि॥२॥ सनं दक्षं उत क्रतुं अप सोम मृधः जहि अथ नः वस्यसः कृधि॥३॥ पवितारः पुनीतन सोमं इंद्राय पातवे अथ नः वस्यसः कृधि॥४॥ त्वं सूर्ये नः आ भज तव क्रत्वा तव ऊतिऽभिः अथ नः वस्यसः कृधि॥५॥२२॥ तव क्रत्वा तव ऊतिऽभिः ज्योक् पश्येम सूर्यं अथ नः वस्यसः कृधि॥६॥ अभि अर्ष सुऽआयुध सोम द्विऽबर्हसं रयिं अथ नः वस्यसः कृधि॥७॥ अभि अर्ष अनपऽच्युतः रयिं समत्ऽसु ससहिः अथ नः वस्यसः कृधि॥८॥ त्वां यज्ञैः अवीवृधन् पवमान विऽधर्मणि अथ नः वस्यसः कृधि॥९॥ रयिं नः चित्रं अश्विनं इंदो विश्वऽआयुं आ भर अथ नः वस्यसः कृधि॥१०॥२३॥

॥५॥ संऽइद्धः विश्वतः पतिः पवमानः वि राजति प्रीणन् वृषा कनिक्रदत्॥१॥ तनूऽनपात् पवमानः शृंगे शिशानः अर्ष-

ति अंतरिक्षेण रारजत् ॥२॥ ईळेन्यः पवमानः रयिः वि राज-
ति द्युऽमान् मधोः धाराभिः ओजसा ॥३॥ बर्हिः प्राचीनं ओ-
जसा पवमानः स्तृणन् हरिः देवेषु देवः ईयते ॥४॥ उत् आतैः
जिहते बृहत् द्वारः देवीः हिरण्ययीः पवमानेन सुऽस्तुताः ॥५॥
॥२४॥ सुऽशिल्पे॰ बृहती॰ मही॰ पवमानः वृषण्यति नक्तोषसा
न दर्शते॰ ॥६॥ उभा देवा नृऽचक्षसा होतारा दैव्या हुवे पवमानः
इंद्रः वृषा ॥७॥ भारती पवमानस्य सरस्वती इळा मही इमं नः
यज्ञं आ गमन् तिस्रः देवीः सुऽपेशसः ॥८॥ त्वष्टारं अग्रऽजां गो-
पां पुरःऽयावानं आ हुवे इंदुः इंद्रः वृषा हरिः पवमानः प्रजाऽप-
तिः ॥९॥ वनस्पतिं पवमान मध्वा सं अंग्धि धारया सहस्रऽव-
ल्शं हरितं भ्राजमानं हिरण्ययं ॥१०॥ विश्वे देवाः स्वाहाऽकृतिं
पवमानस्य आ गत वायुः बृहस्पतिः सूर्यः अग्निः इंद्रः सऽजो-
षसः ॥११॥२५॥

॥६॥ मंद्रया सोम धारया वृषा पवस्व देवऽयुः अव्यः वारेषु
अस्मऽयुः ॥१॥ अभि त्यं मद्यं मदं इंदो॰ इंद्रः इति क्षर अभि वाजि-
नः अर्वतः ॥२॥ अभि त्यं पूर्व्यं मदं सुवानः अर्ष पवित्रे आ अभि
वाजं उत श्रवः ॥३॥ अनु द्रप्सासः इंदवः आपः न प्रऽवता असरन्
पुनानाः इंद्रं आशत ॥४॥ यं अत्यंऽइव वाजिनं मृजंति योषणः
दश वने क्रीळंतं अतिऽअविं ॥५॥२६॥ तं गोभिः वृषणं रसं म-
दाय देवऽवीतये सुतं भराय सं सृज ॥६॥ देवः देवाय धारया इंद्राय
पवते सुतः पयः यत् अस्य पीपयत् ॥७॥ आत्मा यज्ञस्य रंह्या सु-
स्वानः पवते सुतः प्रत्नं नि पाति काव्यं ॥८॥ एव पुनानः इंद्रऽयुः
मदं मदिष्ठ वीतये गुहा चित् दधिषे गिरः ॥९॥२७॥

॥७॥ असृग्रं इंदवः पथा धर्मन् ऋतस्य सुऽश्रियः विदानाः अ-
स्य योजनं ॥१॥ प्र धाराः मध्वः अग्रियः महीः अपः वि गाहते हविः
हविष्षु वंद्यः ॥२॥ प्र युजः वाचः अग्रियः वृषा अव चक्रदत् वने
सद्म अभि सत्यः अध्वरः ॥३॥ परि यत् काव्या कविः नृम्णा वसा-
नः अर्षति स्वः वाजी सिसासति ॥४॥ पवमानः अभि स्पृधः
विशः राजाऽइव सीदति यत् ईं ऋण्वंति वेधसः ॥५॥२८॥ अव्यः
वारे परि प्रियः हरिः वनेषु सीदति रेभः वनुष्यते मती ॥६॥ सः
वायुं इंद्रं अश्विना साकं मदेन गच्छति रणा यः अस्य धर्मऽभिः
॥७॥ आ मित्रावरुणा भगं मध्वः पवंते ऊर्मयः विदानाः अस्य
शक्मऽभिः ॥८॥ अस्मभ्यं रोदसी' रयिं मध्वः वाजस्य सातये श्रवः
वसूनि सं जितं ॥९॥२९॥

॥८॥ एते सोमाः अभि प्रियं इंद्रस्य कामं अक्षरन् वर्धंतः अ-
स्य वीर्यं ॥१॥ पुनानासः चमूऽसदः गच्छंतः वायुं अश्विना ते नः
धांतु सुऽवीर्यं ॥२॥ इंद्रस्य सोम राधसे पुनानः हार्दि चोदय ऋ-
तस्य योनिं आऽसदं ॥३॥ मृजंति त्वा दश क्षिपः हिन्वंति सप्त धी-
तयः अनु विप्राः अमादिषुः ॥४॥ देवेभ्यः त्वा मदाय कं सृजानं
अति मेष्यः सं गोभिः वासयामसि ॥५॥३०॥ पुनानः कलशेषु आ
वस्त्राणि अरुषः हरिः परि गव्यानि अव्यत ॥६॥ मघोनः आ प-
वस्व नः जहि विश्वाः अप द्विषः इंदो' सखायं आ विश ॥७॥ वृष्टिं
दिवः परि स्रव द्युम्नं पृथिव्याः अधि सहः नः सोम पृत्ऽसु धाः
॥८॥ नृऽचक्षसं त्वा वयं इंद्रऽपीतं स्वःऽविदं भक्षीमहि प्रऽजां
इषं ॥९॥३१॥

॥९॥ परि प्रिया दिवः कविः वयांसि नप्त्योः हितः सुवानः
याति कविऽक्रतुः ॥१॥ प्रऽप्र क्षयाय पन्यसे जनाय जुष्टः अद्रुहे
वीती अर्ष चनिष्ठया ॥२॥ सः सूनुः मातरा शुचिः जातः जाते
अरोचयत् महान् मही ऋतऽवृधा ॥३॥ सः सप्त धीतिऽभिः हितः
नद्यः अजिन्वत् अद्रुहः याः एकं अक्षि ववृधुः ॥४॥ ताः अभि संतं
अस्तृतं महे युवानं आ दधुः इंदुं इंद्र तव व्रते ॥५॥३२॥ अभि वह्निः
अमर्त्यः सप्त पश्यति वावहिः क्रिविः देवीः अतर्पयत् ॥६॥ अव
कल्पेषु नः पुमः तमांसि सोम योध्या तानि पुनान जंघनः ॥७॥
नु नव्यसे नवीयसे सुऽउक्ताय साधय पथः प्रत्नऽवत् रोचय रुचः
॥८॥ पवमान महि श्रवः गां अश्वं रासि वीरऽवत् सनं मेधां सनं
स्वः० ॥९॥३३॥

॥१०॥ प्र स्वानासः रथाःऽइव अर्वंतः न श्रवस्यवः सोमासः
राये अक्रमुः ॥१॥ हिन्वानासः रथाःऽइव दधन्विरे गभस्त्योः भ-
रासः कारिणांऽइव ॥२॥ राजानः न प्रशस्तिऽभिः सोमासः गो-
भिः अंजते यज्ञः न सप्त धातृऽभिः ॥३॥ परि सुवानासः इंदवः म-
दाय बर्हणा गिरा सुताः अर्षंति धारया ॥४॥ आपानासः विव-
स्वंतः जनंतः उषसः भगं सूराः अण्वं वि तन्वते ॥५॥३४॥ अप
द्वारा मतीनां प्रत्नाः ऋण्वंति कारवः वृष्णः हरसे आयवः ॥६॥
संऽईचीनासः आसते होतारः सप्तऽजामयः पदं एकस्य पिप्रतः
॥७॥ नाभा नाभिं नः आ ददे चक्षुः चित् सूर्ये सचा कवेः अपत्यं
आ दुहे ॥८॥ अभि प्रिया दिवः पदं अध्वर्युऽभिः गुहा हितं सूरः
पश्यति चक्षसा ॥९॥३५॥

॥११॥ उप॑ अ॒स्मै॒ गा॒य॒त॒ न॒रः॒ पव॑मानाय इंद॑वे अ॒भि दे॒वान्
इय॑क्षते ॥१॥ अ॒भि ते॒ मधु॑ना पयः॑ अथ॑र्वाणः अ॒शि॒श्र॒युः॒ दे॒वं दे॒-
वाय॑ दे॒व॒ऽयु॥२॥ सः नः॒ प॒व॒स्व॒ शं गवे॑ शं जना॑य शं अर्व॑ते शं रा॒-
जन् ओष॑धीभ्यः ॥३॥ ब॒भ्रवे॑ नु स्वऽत॑वसे अ॒रु॒णाय॑ दि॒वि॒ऽस्पृशे॑
सोमा॑य गा॒थं अ॒र्च॒त॒ ॥४॥ हस्त॑ऽच्युतेभिः अद्रि॑ऽभिः सु॒तं सोमं॑
पु॒नी॒त॒न॒ मधौ॑ आ धा॒व॒त॒ मधु॑ ॥५॥३८॥ नम॑सा इत् उप॑ सी॒द॒त॒
द॒ध्ना इ॒त् अ॒भि श्री॒णी॒त॒न॒ इंदुं॑ इंद्रे॑ द॒धा॒त॒न॒ ॥६॥ अ॒मि॒त्र॒ऽहा वि॒-
ऽच॑र्षणिः पव॑स्व सो॒म॒ शं गवे॑ दे॒वेभ्यः॑ अ॒नु॒का॒म॒ऽकृत् ॥७॥ इंद्रा॑य
सो॒म॒ पात॑वे मदा॑य परि॑ सि॒च्य॒से॒ म॒नः॒ऽचित् मन॑सः पतिः॑ ॥८॥
पव॑मान सु॒ऽवीर्यं॑ र॒यिं सो॒म॒ रि॒री॒हि॒ नः॒ इंदो॑ इंद्रे॑ण नः॒ यु॒जा
॥९॥३७॥

॥१२॥ सोमाः॑ अ॒सृ॒ग्रं॒ इंद॑वः सु॒ताः ऋ॒तस्य॑ सद॑ने इंद्रा॑य मधु॑-
मत्ऽतमाः ॥१॥ अ॒भि विप्राः॑ अ॒नू॒ष॒त॒ गावः॑ व॒त्सं न मा॒तरः॑ इंद्रं॑
सोम॑स्य पी॒तये॑ ॥२॥ म॒द॒ऽच्युत् क्षे॒ति॒ सद॑ने सिंधोः॑ ऊ॒र्मा वि॒पः॒-
ऽचित् सोमः॑ गौ॒री॑ अधि॑ श्रि॒तः ॥३॥ दि॒वः नाभा॑ वि॒ऽच॒क्ष॒णः
अव्यः॑ वारे॑ म॒ही॒य॒ते॒ सोमः॑ यः सु॒ऽक्रतुः॑ क॒विः ॥४॥ यः सोमः॑ क॒-
लशे॑षु आ अं॒तः॑ प॒वित्रे॑ आऽहि॑तः तं इंदुः॑ परि॑ स॒स्व॒जे॒ ॥५॥३८॥
प्र वाचं॑ इंदुः॑ इ॒ष्य॒ति॒ स॒मु॒द्रस्य॑ अधि॑ वि॒ष्टपि॑ जिन्व॑न् कोशं॑ म॒धु॒-
ऽश्चुतं॑ ॥६॥ नित्य॑ऽस्तोत्रः वन॒स्पतिः॑ धी॒नां अं॒तः॑ स॒ब॒ः॒ऽदुघः॑
हि॒न्वा॒नः मानु॑षा यु॒गा ॥७॥ अ॒भि प्रि॒या दि॒वः प॒दा सोमः॑ हि॒-
न्वा॒नः अ॒र्ष॒ति॒ विप्र॑स्य धार॑या क॒विः ॥८॥ आ प॒व॒मा॒न॒ धा॒र॒य॒
र॒यिं स॒हस्र॑ऽवर्चसं अ॒स्मे॑ इं॒दो॒ सु॒ऽआ॒भुवं॑ ॥९॥३९॥७॥

॥१३॥ सोमः पुनानः अर्षति सहस्रऽधारः अतिऽअविः वा-
योः इंद्रस्य निःऽकृतं ॥१॥ पवमानं अवस्यवः विप्रं अभि प्र गा-
यत सुस्वानं देवऽवीतये ॥२॥ पवंते वाजऽसातये सोमाः सहस्र-
ऽपाजसः गृणानाः देवऽवीतये ॥३॥ उत नः वाजऽसातये पवस्व
बृहतीः इषः द्युऽमत् इंदो सुऽवीर्यं ॥४॥ ते नः सहस्रिणं रयिं प-
वंतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः ॥५॥१॥ अत्याः हिया-
नाः न हेतृऽभिः असृग्रं वाजऽसातये वि वारं अव्यं आशवः ॥६॥
वाश्राः अर्षंति इंदवः अभि वत्सं न धेनवः दधन्विरे गभस्त्योः
॥७॥ जुष्टः इंद्राय मत्सरः पवमान कनिक्रदत् विश्वाः अप द्विषः
जहि ॥८॥ अपऽघ्नंतः अराव्णः पवमानाः स्वःऽदृशः योनौ ऋ-
तस्य सीदत ॥९॥२॥

॥१४॥ परि प्र असिस्यदत् कविः सिंधोः ऊर्मौ अधि श्रितः
कारं बिभ्रत् पुरुऽस्पृहं ॥१॥ गिरा यदि सऽबंधवः पंच व्राताः
अपस्यवः परिऽकृण्वंति धर्णसिं ॥२॥ आत् अस्य शुष्मिणः रसे
विश्वे देवाः अमत्सत यदि गोभिः वसायते ॥३॥ निःऽरिणानः वि
धावति जहत् शर्याणि तान्वा अत्र सं जिघ्नते युजा ॥४॥ नप्तीभिः
यः विवस्वतः शुभ्रः न ममृजे युवा गाः कृण्वानः न निःऽनिजं
॥५॥३॥ अति श्रिती तिरश्चता गव्या जिगाति अण्व्या वग्नुं इयर्ति
यं विदे ॥६॥ अभि क्षिपः सं अग्मत मर्जयंतीः इषः पतिं पृष्ठा गृ-
भ्णत वाजिनः ॥७॥ परि दिव्यानि मर्मृशत् विश्वानि सोम पार्थि-
वा वसूनि याहि अस्मऽयुः ॥८॥४॥

॥१५॥ एषः धिया याति अण्व्या शूरः रथेभिः आशुऽभिः

गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥१॥ एषः पुरु धिया ऽयते बृहते देवऽता-
तये यत्र अमृतासः आसते ॥२॥ एषः हितः वि नीयते अंतः शु-
भ्रऽवता पथा यदि तुंजंति भूर्णयः ॥३॥ एषः शृंगाणि दोधुवत्
शिशीते यूथ्यः वृषा नृम्णा दधानः ओजसा ॥४॥ एषः रुक्मिऽभिः
ईयते वाजी शुभ्रेभिः अंशुऽभिः पतिः सिंधूनां भवन् ॥५॥ एषः
वसूनि पिब्दना परुषा ययिऽवान् अति अव शादेषु गच्छति
॥६॥ एतं मृजंति मर्ज्यं उप द्रोणेषु आयवः प्रऽचक्राणं महीः इषः
॥७॥ एतं ऊं त्यं दश क्षिपः मृजंति सप्त धीतयः सुऽआयुधं मदिन्-
ऽतमं ॥८॥५॥

॥१६॥ प्र ते सोतारः ओण्योः रसं मदाय घृष्वये सर्गः न तक्ति
एतशः ॥१॥ क्रत्वा दक्षस्य रथ्यं अपः वसानं अंधसा गोऽसां अ-
ण्वेषु सश्चिम ॥२॥ अनप्तं अप्ऽसु दुस्तरं सोमं पवित्रे आ सृज पु-
नीहि इंद्राय पातवे ॥३॥ प्र पुनानस्य चेतसा सोमः पवित्रे अर्ष-
ति क्रत्वा सधऽस्थं आ असदत् ॥४॥ प्र त्वा नमःऽभिः इंदवः इंद्र
सोमाः असृक्षत महे भराय कारिणः ॥५॥ पुनानः रूपे अव्यये
विश्वाः अर्षन् अभि श्रियः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥६॥ दिवः न
सानु पिप्युषी धारा सुतस्य वेधसः वृथा पवित्रे अर्षति ॥७॥ त्वं
सोम विपःऽचितं तना पुनानः आयुषु अव्यः वारं वि धावसि
॥८॥६॥

॥१७॥ प्र निम्नेनऽइव सिंधवः घ्नंतः वृत्राणि भूर्णयः सोमाः
असृग्रं आशवः ॥१॥ अभि सुवानासः इंदवः वृष्टयः पृथिवींऽइव
इंद्रं सोमासः अक्षरन् ॥२॥ अति ऊर्मिः मत्सरः मदः सोमः प-

वित्रे अर्षति विऽघ्नन् रक्षांसि देवऽयुः ॥३॥ आ कलशेषु धावति
पवित्रे परि सिच्यते उक्थैः यज्ञेषु वर्धते ॥४॥ अति त्री सोम रो-
चना रोहन् न भ्राजसे दिवं इष्णन् सूर्यं न चोदयः ॥५॥ अभि वि-
प्राः अनूषत मूर्धन् यज्ञस्य कारवः दधानाः चक्षसि प्रियं ॥६॥ तं
ऊं त्वा वाजिनं नरः धीभिः विप्राः अवस्यवः मृजंति देवऽतातये
॥७॥ मधोः धारां अनु क्षर तीव्रः सधऽस्थं आ असदः चारुः ऋ-
ताय पीतये ॥८॥७॥

॥१८॥ परि सुवानः गिरिऽस्थाः पवित्रे सोमः अक्षाः मदेषु
सर्वऽधाः असि ॥१॥ त्वं विप्रः त्वं कविः मधु प्र जातं अंधसः मदेषु
सर्वऽधाः असि ॥२॥ तव विश्वे सऽजोषसः देवासः पीतिं आशत
मदेषु सर्वऽधाः असि ॥३॥ आ यः विश्वानि वार्या वसूनि हस्तयोः
दधे मदेषु सर्वऽधाः असि ॥४॥ यः इमे रोदसी मही सं मातरा-
ऽइव दोहते मदेषु सर्वऽधाः असि ॥५॥ परि यः रोदसी उभे सद्यः
वाजेभिः अर्षति मदेषु सर्वऽधाः असि ॥६॥ सः शुष्मी कलशेषु
आ पुनानः अचिक्रदत् मदेषु सर्वऽधाः असि ॥७॥८॥

॥१९॥ यत् सोम चित्रं उक्थ्यं दिव्यं पार्थिवं वसु तत् नः पुना-
नः आ भर ॥१॥ युवं हि स्थः स्वःऽपती॰ इंद्रः च सोम गोऽपती॰
ईशाना पिप्यतं धियः ॥२॥ वृषा पुनानः आयुषु स्तनयन् अधि
बर्हिषि हरिः सन् योनिं आ असदत् ॥३॥ अवावशंत धीतयः वृ-
षभस्य अधि रेतसि सूनोः वत्सस्य मातरः ॥४॥ कुवित् वृषण्यं-
तीभ्यः पुनानः गर्भं आऽदधत् याः शुक्रं दुहते पयः ॥५॥ उप शिक्ष
अपऽतस्थुषः भियसं आ धेहि शत्रुषु पवमान विदाः रयिं ॥६॥

नि शत्रोः सोम वृष्ण्यं नि शुष्मं नि वयः तिर दूरे वा सतः अंति
वा ॥ ७ ॥ ९ ॥

॥२०॥ प्र कविः देवऽवीतये अव्यः वारेभिः अर्षति सह्वान्
विश्वाः अभि स्पृधः ॥१॥ सः हि स्म जरितृऽभ्यः आ वाजं गोऽमंतं
इन्वति पवमानः सहस्रिणं ॥२॥ परि विश्वानि चेतसा मृशसे प-
वसे मती सः नः सोम श्रवः विदः ॥३॥ अभि अर्ष बृहत् यशः म-
घवत्ऽभ्यः ध्रुवं रयिं इषं स्तोतृऽभ्यः आ भर ॥४॥ त्वं राजाऽइव
सुऽव्रतः गिरः सोम आ विवेशिथ पुनानः वह्ने अद्भुत ॥५॥ सः
वह्निः अप्ऽसु दुस्तरः मृज्यमानः गभस्त्योः सोमः चमूषु सीदति
॥६॥ क्रीळुः मखः न मंहयुः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे
सुऽवीर्यं ॥७॥१०॥

॥२१॥ एते धावंति इंदवः सोमाः इंद्राय घृष्वयः मत्सरासः स्वः-
ऽविदः ॥१॥ प्रऽवृण्वंतः अभिऽयुजः सुष्वये वरिवःऽविदः स्वयं
स्तोत्रे वयःऽकृतः ॥२॥ वृथा क्रीळंतः इंदवः सधऽस्थं अभि एकं
इत् सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरन् ॥३॥ एते विश्वानि वार्या पवमा-
नासः आशत हिताः न सप्तयः रथे ॥४॥ आ अस्मिन् पिशंगं इं-
दवः दधात वेनं आऽदिशे यः अस्मभ्यं अरावा ॥५॥ ऋभुः न र-
थ्यं नवं दधात केतं आऽदिशे शुक्राः पवध्वं अर्णसा ॥६॥ एते
ऊं त्ये अवीवशन् काष्ठां वाजिनः अक्रत सतः प्र असाविषुः म-
तिं ॥७॥११॥

॥२२॥ एते सोमासः आशवः रथाःऽइव प्र वाजिनः सर्गाः

सृष्टाः अहेषत ॥१॥ एते वाताःऽइव उरवः पर्जन्यस्यऽइव वृष्टयः अग्नेःऽइव भ्रमाः वृथा ॥२॥ एते पूताः विपःऽचितः सोमासः दधिऽआशिरः विपा वि आनशुः धियः ॥३॥ एते मृष्टाः अमर्त्याः ससृऽवांसः न शश्रमुः इयक्षंतः पथः रजः ॥४॥ एते पृष्ठानि रोदसोः विऽप्रयंतः वि आनशुः उत इदं उत्ऽतमं रजः ॥५॥ तंतुं तन्वानं उत्ऽतमं अनु प्रऽवतः आशत उत इदं उत्ऽतमाय्यं ॥६॥ त्वं सोम पणिऽभ्यः आ वसु गव्यानि धारयः ततं तंतुं अचिक्रदः ॥७॥१२॥

॥२३॥ सोमाः असृग्रं आशवः मधोः मदस्य धारया अभि विश्वानि काव्या ॥१॥ अनु प्रत्नासः आयवः पदं नवीयः अक्रमुः रुचे जनंत सूर्यं ॥२॥ आ पवमान नः भर अर्यः अदाशुषः गयं कृधि प्रजाऽवतीः इषः ॥३॥ अभि सोमासः आयवः पवंते मद्यं मदं अभि कोशं मधुऽश्चुतं ॥४॥ सोमः अर्षति धर्णसिः दधानः इंद्रियं रसं सुऽवीरः अभिशस्तिऽपाः ॥५॥ इंद्राय सोम पवसे देवेभ्यः सधऽमाद्यः इंदो इति वाजं सिसाससि ॥६॥ अस्य पीत्वा मदानां इंद्रः वृत्राणि अप्रति जघान जघनत् च नु ॥७॥१३॥

॥२४॥ प्र सोमासः अधन्विषुः पवमानासः इंदवः श्रीणानाः अप्ऽसु मृंजत ॥१॥ अभि गावः अधन्विषुः आपः न प्रऽवता यतीः पुनानाः इंद्रं आशत ॥२॥ प्र पवमान धन्वसि सोम इंद्राय पातवे नृऽभिः यतः वि नीयसे ॥३॥ त्वं सोम नृऽमादनः पवस्व चर्षणिऽसहे सस्निः यः अनुऽमाद्यः ॥४॥ इंदो इति यत् अद्रिऽभिः सुतः पवित्रं परिऽधावसि अरं इंद्रस्य धाम्ने ॥५॥ पवस्व वृत्रहन्-

ऽतम उक्थेभिः अनुऽमाद्यः शुचिः पावकः अद्भुतः ॥६॥ शुचिः पावकः उच्यते सोमः सुतस्य मध्वः देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥७॥१४॥१॥

॥२५॥ पवस्व दक्षऽसाधनः देवेभ्यः पीतये हरे मरुत्ऽभ्यः वायवे मदः ॥१॥ पवमान धिया हितः अभि योनिं कनिक्रदत् धर्मणा वायुं आ विश ॥२॥ सं देवैः शोभते वृषा कविः योनौ अधि प्रियः वृत्रऽहा देवऽवीतमः ॥३॥ विश्वा रूपाणि आऽविशन् पुनानः याति हर्यतः यत्र अमृतासः आसते ॥४॥ अरुषः जनयन् गिरः सोमः पवते आयुषक् इंद्रं गच्छन् कविऽक्रतुः ॥५॥ आ पवस्व मदिन्ऽतम पवित्रं धारया कवे अर्कस्य योनिं आऽसदं ॥६॥१५॥

॥२६॥ तं अमृक्षंत वाजिनं उपऽस्थे अदितेः अधि विप्रासः अण्व्या धिया ॥१॥ तं गावः अभि अनूषत सहस्रऽधारं अक्षितं इंदुं धर्तारं आ दिवः ॥२॥ तं वेधां मेधया अह्यन् पवमानं अधि द्यवि धर्णसिं भूरिऽधायसं ॥३॥ तं अह्यन् भुरिजोः धिया संऽवसानं विवस्वतः पतिं वाचः अदाभ्यं ॥४॥ तं सानौ अधि जामयः हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः हर्यतं भूरिऽचक्षसं ॥५॥ तं त्वा हिन्वंति वेधसः पवमान गिराऽवृधं इंदो इंद्राय मत्सरं ॥६॥१६॥

॥२७॥ एषः कविः अभिऽस्तुतः पवित्रे अधि तोशते पुनानः घ्नन् अप स्रिधः ॥१॥ एषः इंद्राय वायवे स्वःऽजित् परि सिच्यते पवित्रे दक्षऽसाधनः ॥२॥ एषः नृऽभिः वि नीयते दिवः मूर्धा

वृषा सुतः सोमः वनेषु विश्वऽवित् ॥३॥ एषः गव्युः अचिक्रदत्
पवमानः हिरण्यऽयुः इंदुः सत्राऽजित् अस्तृतः ॥४॥ एषः सू-
र्येण हासते पवमानः अधि द्यवि पवित्रे मत्सरः मदः ॥५॥ एषः
शुष्मी असिस्यदत् अंतरिक्षे वृषा हरिः पुनानः इंदुः इंद्रं आ
॥६॥१७॥

॥२८॥ एषः वाजी हितः नृऽभिः विश्वऽवित् मनसः पतिः
अव्यः वारं वि धावति ॥१॥ एषः पवित्रे अक्षरत् सोमः देवेभ्यः
सुतः विश्वा धामानि आऽविशन् ॥२॥ एषः देवः शुभायते अधि
योनौ अमर्त्यः वृत्रऽहा देवऽवीतमः ॥३॥ एषः वृषा कनिक्रदत्
दशऽभिः जामिऽभिः यतः अभि द्रोणानि धावति ॥४॥ एषः
सूर्यं अरोचयत् पवमानः विऽचर्षणिः विश्वा धामानि विश्व-
ऽवित् ॥५॥ एषः शुष्मी अदाभ्यः सोमः पुनानः अर्षति देव-
ऽअवीः अघशंसऽहा ॥६॥१८॥

॥२९॥ प्र अस्य धाराः अक्षरन् वृष्णः सुतस्य ओजसा देवान्
अनु प्रऽभूषतः ॥१॥ सप्तिं मृजंति वेधसः गृणंतः कारवः गिरा
ज्योतिः जज्ञानं उक्थ्यं ॥२॥ सुऽसहा सोम तानि ते पुनानाय प्र-
भुऽवसो॰ वर्ध समुद्रं उक्थ्यं ॥३॥ विश्वा वसूनि संऽजयन् पवस्व
सोम धारया इनु द्वेषांसि सध्र्यक् ॥४॥ रक्ष सु नः अररुषः स्वनात्
समस्य कस्य चित् निदः यत्र मुमुच्महे ॥५॥ आ इंदो पार्थिवं रयिं
दिव्यं पवस्व धारया द्युऽमंतं शुष्मं आ भर ॥६॥१९॥

॥३०॥ प्र धाराः अस्य शुष्मिणः वृथा पवित्रे अक्षरन् पुनानः

वाचं इषन्ति ॥१॥ इंदुः हियानः सोतृऽभिः मृज्यमानः कनिक्रदत्
इयर्ति वग्नुं इंद्रियं ॥२॥ आ नः शुष्मं नृऽसह्यं वीरऽवंतं पुरुऽस्पृहं
पवस्व सोम धारया ॥३॥ प्र सोमः अति धारया पवमानः अ-
सिस्यदत् अभि द्रोणानि आऽसदं ॥४॥ अप्ऽसु त्वा मधुमत्ऽतमं
हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः इंदो इंद्राय पीतये ॥५॥ सुनोत मधुमत्-
ऽतमं सोमं इंद्राय वज्रिणे चारुं शर्धाय मत्सरं ॥६॥२०॥

॥३१॥ प्र सोमासः सुऽआध्यः पवमानासः अक्रमुः रयिं कृ-
ण्वंति चेतनं ॥१॥ दिवः पृथिव्याः अधि भव इंदो द्युम्नऽवर्धनः
भव वाजानां पतिः ॥२॥ तुभ्यं वाताः अभिऽप्रियः तुभ्यं अर्षंति
सिंधवः सोम वर्धंति ते महः ॥३॥ आ प्यायस्व सं एतु ते विश्वतः
सोम वृष्ण्यं भव वाजस्य संऽगथे ॥४॥ तुभ्यं गावः घृतं पयः ब-
भ्रो दुदुह्रे अक्षितं वर्षिष्ठे अधि सानवि ॥५॥ सुऽआयुधस्य ते सतः
भुवनस्य पते वयं इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥६॥२१॥

॥३२॥ प्र सोमासः मदऽच्युतः श्रवसे नः मघोनः सुताः वि-
दथे अक्रमुः ॥१॥ आत् ईं त्रितस्य योषणः हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः
इंदुं इंद्राय पीतये ॥२॥ आत् ईं हंसः यथा गणं विश्वस्य अवीवशत्
मतिं अत्यः न गोभिः अज्यते ॥३॥ उभे सोम अवऽचाकशत् मृगः
न तक्तः अर्षसि सीदन् ऋतस्य योनिं आ ॥४॥ अभि गावः अ-
नूषत योषा जारंऽइव प्रियं अगन् आजिं यथा हितं ॥५॥ अस्मे
धेहि द्युऽमत् यशः मघवत्ऽभ्यः च मह्यं च सनिं मेधां उत श्रवः
॥६॥२२॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

GSL

॥३३॥ प्र सोमासः विपःऽचितः अपां न यंति ऊर्मयः वना-
नि महिषाःऽइव ॥१॥ अभि द्रोणानि बभ्रवः शुक्राः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमंतं अक्षरन् ॥२॥ सुताः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुत्ऽभ्यः सोमाः अर्षंति विष्णवे ॥३॥ तिस्रः वाचः उत् ईरते
गावः मिमंति धेनवः हरिः एति कनिक्रदत् ॥४॥ अभि ब्रह्मीः
अनूषत यह्वीः ऋतस्य मातरः मर्मृज्यंते दिवः शिशुं ॥५॥ रायः
समुद्रान् चतुरः अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणः ॥६॥
॥२३॥

॥३४॥ प्र सुवानः धारया तना इंदुः हिन्वानः अर्षति रुजत्
हळ्हा वि ओजसा ॥१॥ सुतः इंद्राय वायवे वरुणाय मरुत्ऽभ्यः
सोमः अर्षति विष्णवे ॥२॥ वृषाणं वृषऽभिः यतं सुन्वंति सोमं
अद्रिऽभिः दुहंति शक्मना पयः ॥३॥ भुवत् त्रितस्य मर्ज्यः भुवत्
इंद्राय मत्सरः सं रूपैः अज्यते हरिः ॥४॥ अभि ईं ऋतस्य विष्टपं
दुहते पृश्निऽमातरः चारु प्रियऽतमं हविः ॥५॥ सं एनं अहुताः
इमाः गिरः अर्षंति सऽस्रुतः धेनूः वाश्रः अवीवशत् ॥६॥२४॥

॥३५॥ आ नः पवस्व धारया पवमान रयिं पृथुं यया ज्योतिः
विदासि नः ॥१॥ इंदो समुद्रंऽईंखय पवस्व विश्वंऽएजय रायः
धर्ता नः ओजसा ॥२॥ त्वया वीरेण वीरऽवः अभि स्याम पृतन्यतः
क्षर नः अभि वार्यं ॥३॥ प्र वाजं इंदुः इष्यति सिसासन् वाजऽसाः
ऋषिः व्रता विदानः आयुधा ॥४॥ तं गीःऽभिः वाचंऽईंखयं पु-
नानं वासयामसि सोमं जनस्य गोऽपतिं ॥५॥ विश्वः यस्य व्रते
जनः दाधार धर्मणः पतेः पुनानस्य प्रभुऽवसोः ॥६॥२५॥

॥३६॥ असर्जि रथ्यः यथा पवित्रे चम्वोः सुतः कार्ष्मन् वा-
जी नि अक्रमीत् ॥१॥ सः वह्निः सोम जागृविः पवस्व देवऽवीः
अति अभि कोशं मधुऽश्चुतं ॥२॥ सः नः ज्योतींषि पूर्व्य पवमान
वि रोचय क्रत्वे दक्षाय नः हिनु ॥३॥ शुंभमानः ऋतयुऽभिः मृ-
ज्यमानः गभस्त्योः पवते वारे अव्यये ॥४॥ सः विश्वा दाशुषे वसु
सोमः दिव्यानि पार्थिवा पवतां आ अंतरिक्ष्या ॥५॥ आ दिवः पृष्ठं
अश्वऽयुः गव्यऽयुः सोम रोहसि वीरऽयुः शवसः पते ॥६॥२६॥

॥३७॥ सः सुतः पीतये वृषा सोमः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ सः पवित्रे विऽचक्षणः हरिः अर्षति धर्ण-
सिः अभि योनिं कनिक्रदत् ॥२॥ सः वाजी रोचना दिवः पव-
मानः वि धावति रक्षःऽहा वारं अव्ययं ॥३॥ सः त्रितस्य अधि
सानवि पवमानः अरोचयत् जामिऽभिः सूर्यं सह ॥४॥ सः वृत्र-
ऽहा वृषा सुतः वरिवःऽवित् अदाभ्यः सोमः वाजंऽइव असरत्
॥५॥ सः देवः कविना इषितः अभि द्रोणानि धावति इंदुः इंद्राय
मंहना ॥६॥२७॥

॥३८॥ एषः ऊं स्यः वृषा रथः अव्यः वारेभिः अर्षति गच्छन्
वाजं सहस्रिणं ॥१॥ एतं त्रितस्य योषणः हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः
इंदुं इंद्राय पीतये ॥२॥ एतं त्यं हरितः दश मर्मृज्यंते अपस्युवः या-
भिः मदाय शुंभते ॥३॥ एषः स्यः मानुषीषु आ श्येनः न विक्षु
सीदति गच्छन् जारः न योषितं ॥४॥ एषः स्यः मद्यः रसः अव
चष्टे दिवः शिशुः यः इंदुः वारं आ अविशत् ॥५॥ एषः स्यः पीतये
सुतः हरिः अर्षति धर्णसिः क्रंदन् योनिं अभि प्रियं ॥६॥२८॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
GL

॥३९॥ आशुः अर्ष बृहत्ऽमते परि प्रियेण धाम्ना यत्र देवाः
इति ब्रवन् ॥१॥ परिऽकृण्वन् अनिःऽकृतं जनाय यातयन् इषः
वृष्टिं दिवः परि स्रव ॥२॥ सुतः एति पवित्रे आ त्विषिं दधानः
ओजसा विऽचक्षाणः विऽरोचयन् ॥३॥ अयं सः यः दिवः परि
रघुऽयामा पवित्रे आ सिंधोः ऊर्मा वि अक्षरत् ॥४॥ आऽवि-
वासन् पराऽवतः अथो अर्वाऽवतः सुतः इंद्राय सिच्यते मधु
॥५॥ संऽईचीनाः अनूषत हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः योनौ ऋ-
तस्य सीदत ॥६॥२९॥

॥४०॥ पुनानः अक्रमीत् अभि विश्वाः मृधः विऽचर्षणिः शुं-
भंति विप्रं धीतिऽभिः ॥१॥ आ योनिं अरुणः रुहत् गमत् इंद्रं वृषा
सुतः ध्रुवे सदसि सीदति ॥२॥ नु नः रयिं महां इंदो अस्मभ्यं सोम
विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥३॥ विश्वा सोम पवमान द्युम्नानि
इंदो आ भर विदाः सहस्रिणीः इषः ॥४॥ सः नः पुनानः आ भर
रयिं स्तोत्रे सुऽवीर्यं जरितुः वर्धय गिरः ॥५॥ पुनानः इंदो आ
भर सोम द्विऽबर्हसं रयिं वृषन् इंदो नः उक्थ्यं ॥६॥३०॥

॥४१॥ प्र ये गावः न भूर्णयः त्वेषाः अयासः अक्रमुः घ्नंतः कृ-
ष्णां अप त्वचं ॥१॥ सुवितस्य मनामहे अति सेतुं दुःऽआव्यं स-
ह्वांसः दस्युं अव्रतं ॥२॥ शृण्वे वृष्टेःऽइव स्वनः पवमानस्य शु-
ष्मिणः चरंति विऽद्युतः दिवि ॥३॥ आ पवस्व महीं इषं गोऽमत्
इंदो हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः ॥४॥ सः पवस्व
विऽचर्षणे आ मही रोदसी पृण उषाः सूर्यः न रश्मिऽभिः ॥५॥

परि नः शर्मऽयन्त्या धारया सोम विश्वतः सर रसाऽइव विष्टपं
॥ ६ ॥ ३१ ॥

॥ ४२ ॥ जनयन् रोचना दिवः जनयन् अप्ऽसु सूर्यं वसानः
गाः अपः हरिः ॥ १ ॥ एषः प्रत्नेन मन्मना देवः देवेभ्यः परि धा-
रया पवते सुतः ॥ २ ॥ ववृधानाय तूर्वये पवंते वाजऽसातये सो-
माः सहस्रऽपाजसः ॥ ३ ॥ दुहानः प्रत्नं इत् पयः पवित्रे परि सि-
च्यते क्रंदन् देवान् अजीजनत् ॥ ४ ॥ अभि विश्वानि वार्या अभि
देवान् ऋतऽवृधः सोमः पुनानः अर्षति ॥ ५ ॥ गोऽमत् नः सोम
वीरऽवत् अश्वऽवत् वाजऽवत् सुतः पवस्व बृहतीः इषः ॥ ६ ॥ ३२ ॥

॥ ४३ ॥ यः अत्यःऽइव मृज्यते गोभिः मदाय हर्यतः तं गीःऽभिः
वासयामसि ॥ १ ॥ तं नः विश्वाः अवस्युवः गिरः शुंभंति पूर्वऽथा
इंदुं इंद्राय पीतये ॥ २ ॥ पुनानः याति हर्यतः सोमः गीःऽभिः परि-
ऽकृतः विप्रस्य मेध्यऽअतिथेः ॥ ३ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं
सोम सुऽश्रियं इंदो' सहस्रऽवर्चसं ॥ ४ ॥ इंदुः अत्यः न वाजऽसृत्
कनिक्रंति पवित्रे आ यत् अक्षाः अति देवऽयुः ॥ ५ ॥ पवस्व वा-
जऽसातये विप्रस्य गृणतः वृधे सोम रास्व सुऽवीर्यं ॥ ६ ॥ ३३ ॥ ८ ॥ ६ ॥

॥ ४४ ॥ प्र नः इंदो' महे तने ऊर्मिं न बिभ्रत् अर्षसि अभि दे-
वान् अयास्यः ॥ १ ॥ मती जुष्टः धिया हितः सोमः हिन्वे परा-
ऽवति विप्रस्य धारया कविः ॥ २ ॥ अयं देवेषु जागृविः सुतः एति
पवित्रे आ सोमः याति विऽचर्षणिः ॥ ३ ॥ सः नः पवस्व वा-

GSL

जऽयुः चक्राणः चारुं अध्वरं बर्हिष्मान् आ विवासति ॥४॥ सः
नः भगाय वायवे विप्रऽवीरः सदाऽवृधः सोमः देवेषु आ यमत्
॥५॥ सः नः अद्य वसुत्तये क्रतुऽवित् गातुवित्ऽतमः वाजं जेषि
श्रवः बृहत् ॥६॥१॥

॥४५॥ सः पवस्व मदाय कं नृऽचक्षाः देवऽवीतये इंदो इंद्राय
पीतये ॥१॥ सः नः अर्ष अभि दूत्यं त्वं इंद्राय तोशसे देवान् सखि-
ऽभ्यः आ वरं ॥२॥ उत त्वां अरुणं वयं गोभिः अंज्मः मदाय कं
वि नः राये दुरः वृधि ॥३॥ अति ऊं इति पवित्रं अक्रमीत् वाजी धुरं
न यामनि इंदुः देवेषु पत्यते ॥४॥ सं ईं इति सखायः अस्वरन् वने
क्रीळंतं अतिऽअविं इंदुं नावाः अनूषत ॥५॥ तया पवस्व धारया
यया पीतः विऽचक्षसे इंदो इति स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥६॥२॥

॥४६॥ असृग्रन् देवऽवीतये अत्यासः कृत्व्याःऽइव क्षरंतः
पर्वतऽवृधः ॥१॥ परिऽकृतासः इंदवः योषाऽइव पित्र्यऽवती
वायुं सोमाः असृक्षत ॥२॥ एते सोमासः इंदवः प्रयस्वंतः चमू इति
सुताः इंद्रं वर्धंति कर्मऽभिः ॥३॥ आ धावत सुऽहस्त्यः शुक्रा गृ-
भ्णीत मंथिना गोभिः श्रीणीत मत्सरं ॥४॥ सः पवस्व धनंऽजय
प्रऽयंता राधसः महः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥५॥ एतं मृजं-
ति मर्ज्यं पवमानं दश क्षिपः इंद्राय मत्सरं मदं ॥६॥३॥

॥४७॥ अया सोमः सुऽकृत्यया महः चित् अभि अवर्धत मं-
दानः उत् वृषऽयते ॥१॥ कृतानि इत् अस्य कर्त्वा चेतंते दस्युऽतर्हा-

णा ऋणा च धृष्णुः चयते ॥२॥ आत् सोमः इंद्रियः रसः वज्रः स-
हस्रऽसाः भुवत् उक्थं यत् अस्य जायते ॥३॥ स्वयं कविः वि-
ऽधर्तरि विप्राय रत्नं इच्छति यदि मर्मृज्यते धियः ॥४॥ सिसासतुः
रयीणां वाजेषु अर्वतांऽइव भरेषु जिग्युषां असि ॥५॥४॥

॥४८॥ तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं सधऽस्थेषु महः दिवः चारुं
सुऽकृत्यया ईमहे ॥१॥ संवृक्तऽधृष्णुं उक्थ्यं महाऽमहिव्रतं मदं
शतं पुरः रुरुक्षणिं ॥२॥ अतः त्वा रयिं अभि राजानं सुऽक्रतो॰
दिवः सुऽपर्णः अव्यथिः भरत् ॥३॥ विश्वस्मै इत् स्वः दृशे सा-
धारणं रजःऽतुरं गोपां ऋतस्य विः भरत् ॥४॥ अध हिन्वा-
नः इंद्रियं ज्यायः महिऽत्वं आनशे अभिष्टिऽकृत् विऽचर्षणिः
॥५॥५॥

॥४९॥ पवस्व वृष्टिं आ सु नः अपां ऊर्मिं दिवः परि अयक्ष्माः
बृहतीः इषः ॥१॥ तया पवस्व धारया यया गावः इह आऽगमन्
जन्यासः उप नः गृहं ॥२॥ घृतं पवस्व धारया यज्ञेषु देवऽवीतमः
अस्मभ्यं वृष्टिं आ पव ॥३॥ सः नः ऊर्जे वि अव्ययं पवित्रं धाव
धारया देवासः शृणवन् हि कं ॥४॥ पवमानः असिस्यदत् रक्षां-
सि अपऽजंघनत् प्रत्नऽवत् रोचयन् रुचः ॥५॥६॥

॥५०॥ उत् ते शुष्मासः ईरते सिंधोः ऊर्मेःऽइव स्वनः वा-
णस्य चोदय पविं ॥१॥ प्रऽसवे ते उत् ईरते तिस्रः वाचः मख-
स्युवः यत् अव्ये एषि सानवि ॥२॥ अव्यः वारैः परि प्रियं हरिं
हिन्वंति अद्रिऽभिः पवमानं मधुऽश्चुतं ॥३॥ आ पवस्व मदिन्-

ऽतम् प॒वित्रं॑ धार॑या क॒वे अ॒र्कस्य॒ योनि॑ आ॒ऽसद॑ं ॥४॥ सः प॒व॒-स्व॒ म॒दि॒न्ऽत॒म॒ गोभिः॑ अ॒ञ्जा॒नः अ॒क्तुऽभिः॑ इंदो॒ इंद्रा॑य पी॒तये॑ ॥५॥७॥

॥५१॥ अध्व॑र्यो॒ अद्रि॑ऽभिः सु॒तं सोम॑ं प॒वित्रे॑ आ सृ॒ज पु॒नी॒हि इंद्रा॑य पात॑वे ॥१॥ दि॒वः पी॒यूष॑ं उ॒त्ऽत॒मं सोम॑ं इंद्रा॑य व॒ज्रिणे॑ सु॒नोत॑ मधु॑मत्ऽतमं ॥२॥ तव॑ त्ये इं॑दो॒ अंध॑सः दे॒वाः मधोः॑ वि अ॒श्न॒ते॒ पव॑मानस्य म॒रुतः॑ ॥३॥ त्वं हि सो॒म॒ व॒र्धय॑न् सु॒तः मदा॑य भूर्ण॑ये वृष॑न् स्तो॒तार॑ं ऊ॒तये॑ ॥४॥ अ॒भि अ॒र्ष॒ वि॒ऽच॒क्ष॒ण॒ प॒वित्रे॑ धार॑या सु॒तः अ॒भि वाज॑ं उ॒त श्रवः॑ ॥५॥८॥

॥५२॥ परि॑ द्यु॒क्षः स॒नत्ऽर॑यिः भर॑त् वाज॑ं नः॒ अंध॑सा सु॒वा॒नः अ॒र्ष॒ प॒वित्रे॑ आ ॥१॥ तव॑ प्र॒त्नेभिः॑ अध्व॑ऽभिः अव्यः॑ वारे॑ परि॑ प्रि॒यः स॒हस्र॑ऽधारः या॒त् तना॑ ॥२॥ च॒रुः न यः तं ई॒ख॒य॒ इंदो॒ न दान॑ं ई॒ख॒य॒ व॒धैः व॒ध॒ऽस्नो॒ इ॒ति ई॒ख॒य॒ ॥३॥ नि शुष्म॑ं इं॒दो॒ ए॒षां पुरु॑-ऽहूत जना॑नां यः अ॒स्मान् आ॒ऽदि॒दे॑शति ॥४॥ श॒तं नः॒ इं॒दो॒ ऊ॒ति॑ऽभिः स॒हस्र॑ं वा॒ शुची॑नां पव॑स्व मंह॒यत्ऽर॑यिः ॥५॥९॥

॥५३॥ उत् ते॒ शुष्मा॑सः अ॒स्थुः रक्षः॑ भि॒न्दंतः॑ अ॒द्रि॒ऽव॒ः नु॒दस्व॑ याः परि॒ऽस्पृधः॑ ॥१॥ अ॒या नि॒ऽज॒घ्निः ओज॑सा र॒थ॒ऽसं॒गे धने॑ हि॒ते स्तवै॑ अबि॑भ्युषा हृ॒दा ॥२॥ अस्य॑ व्र॒तानि॑ न आ॒ऽधृषे॑ पव॑-मानस्य दुः॒ऽध्या॒ रु॒ज यः त्वा॒ पृ॒त॒न्यति॑ ॥३॥ तं हि॒न्वंति॒ म॒द॒ऽच्युत॑ं हरि॑ं न॒दीषु॑ वा॒जिन॑ं इंदु॑ं इंद्रा॑य मत्स॒रं ॥४॥१०॥

CSL

॥५४॥ अस्य प्रत्नां अनु द्युतं शुक्रं दुदुह्रे अह्रयः पयः सहस्र-
ऽसां ऋषिं ॥१॥ अयं सूर्यःऽइव उपऽदृक् अयं सरांसि धावति
सप्त प्रऽवतः आ दिवं ॥२॥ अयं विश्वानि तिष्ठति पुनानः भुव-
ना उपरि सोमः देवः न सूर्यः ॥३॥ परि नः देवऽवीतये वाजान्
अर्षसि गोऽमतः पुनानः इंदो इंद्रऽयुः ॥४॥११॥

॥५५॥ यवंऽयवं नः अंधसा पुष्टंऽपुष्टं परि स्रव सोम विश्वा
च सौभगा ॥१॥ इंदो यथा तव स्तवः यथा ते जातं अंधसः नि
बर्हिषि प्रिये सदः ॥२॥ उत नः गोऽवित् अश्वऽवित् पवस्व सोम
अंधसा मक्षुऽतमेभिः अहऽभिः ॥३॥ यः जिनाति न जीयते
हंति शत्रुं अभिऽइत्य सः पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥१२॥

॥५६॥ परि सोमः ऋतं बृहत् आशुः पवित्रे अर्षति विऽघ्नन्
रक्षांसि देवऽयुः ॥१॥ यत् सोमः वाजं अर्षति शतं धाराः अप-
स्युवः इंद्रस्य सख्यं आऽविशन् ॥२॥ अभि त्वा योषणः दश जारं
न कन्या अनूषत मृज्यसे सोम सातये ॥३॥ त्वं इंद्राय विष्णवे स्वा-
दुः इंदो परि स्रव नॄन् स्तोतॄन् पाहि अंहसः ॥४॥१३॥

॥५७॥ प्र ते धाराः असश्चतः दिवः न यंति वृष्टयः अच्छ वाजं
सहस्रिणं ॥१॥ अभि प्रियाणि काव्या विश्वा चक्षाणः अर्षति हरिः
तुंजानः आयुधा ॥२॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः इभः राजाऽइव
सुऽव्रतः श्येनः न वंसु सीदति ॥३॥ सः नः विश्वा दिवः वसु उतो
पृथिव्याः अधि पुनानः इंदो आ भर ॥४॥१४॥

॥५८॥ तरत् सः मंदी धावति धारा सुतस्य अंधसः तरत् सः
मंदी धावति ॥१॥ उस्रा वेद वसूनां मर्तस्य देवी अवसः तरत् सः
मंदी धावति ॥२॥ ध्वस्रयोः पुरुऽसंत्योः आ सहस्राणि दद्महे तरत्
सः मंदी धावति ॥३॥ आ ययोः त्रिंशतं तना सहस्राणि च दद्महे
तरत् सः मंदी धावति ॥४॥१५॥

॥५९॥ पवस्व गोऽजित् अश्वऽजित् विश्वऽजित् सोम रण्य-
ऽजित् प्रजाऽवत् रत्नं आ भर ॥१॥ पवस्व अत्ऽभ्यः अदाभ्यः
पवस्व ओषधीभ्यः पवस्व धिषणाभ्यः ॥२॥ त्वं सोम पवमानः
विश्वानि दुःऽइता तर कविः सीद नि बर्हिषि ॥३॥ पवमान स्वः
विदः जायमानः अभवः महान् इंदो इति विश्वान् अभि इत् असि
॥४॥१६॥

॥६०॥ प्र गायत्रेण गायत पवमानं विऽचर्षणिं इंदुं सहस्र-
ऽचक्षसं ॥१॥ तं त्वा सहस्रऽचक्षसं अथो इति सहस्रऽभर्णसं अति
वारं अपाविषुः ॥२॥ अति वारान् पवमानः असिस्यदत् कल-
शान् अभि धावति इंद्रस्य हार्दि आऽविशन् ॥३॥ इंद्रस्य सोम
राधसे शं पवस्व विऽचर्षणे प्रजाऽवत् रेतः आ भर ॥४॥१७॥२॥

॥६१॥ अया वीती परि स्रव यः ते इंदो इति मदेषु आ अवऽअहन्
नवतीः नव ॥१॥ पुरः सद्यः इत्थाऽधिये दिवःऽदासाय शंबरं
अध त्यं तुर्वशं यदुं ॥२॥ परि नः अश्वं अश्वऽवित् गोऽमत् इंदो इति
हिरण्यऽवत् क्षर सहस्रिणीः इषः ॥३॥ पवमानस्य ते वयं पवित्रं

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

अभिऽउंदतः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥४॥ ये ते पवित्रं ऊर्मयः अ-
भिऽक्षरंति धारया तेभिः नः सोम मृळय ॥५॥१८॥ सः नः पुनानः
आ भर रयिं वीरऽवतीं इषं ईशानः सोम विश्वतः ॥ ६॥ एतं ऊं
त्यं दश क्षिपः मृजंति सिंधुऽमातरं सं आदित्येभिः अख्यत ॥७॥
सं इंद्रेण उत वायुना सुतः एति पवित्रे आ सं सूर्यस्य रश्मिऽभिः
॥८॥ सः नः भगाय वायवे पूष्णे पवस्व मधुऽमान् चारुः मित्रे
वरुणे च ॥९॥ उच्चा ते जातं अंधसः दिवि सत् भूमिः आ ददे उग्रं
शर्म महि श्रवः ॥१०॥१९॥ एना विश्वानि अर्यः आ द्युम्नानि
मानुषाणां सिसासंतः वनामहे ॥११॥ सः नः इंद्राय यज्यवे व-
रुणाय मरुत्ऽभ्यः वरिवःऽवित् परि स्रव ॥१२॥ उपो सु जातं
अप्ऽतुरं गोभिः भंगं परिऽकृतं इंदुं देवाः अयासिषुः ॥१३॥ तं
इत् वर्धंतु नः गिरः वत्सं संशिश्वरीःऽइव यः इंद्रस्य हृदंऽसनिः
॥१४॥ अर्ष नः सोम शं गवे धुक्षस्व पिप्युषीं इषं वर्ध समुद्रं उक्थ्यं
॥१५॥२०॥ पवमानः अजीजनत् दिवः चित्रं न तन्यतुं ज्योतिः
वैश्वानरं बृहत् ॥१६॥ पवमानस्य ते रसः मदः राजन् अदुच्छुनः
वि वारं अव्यं अर्षति ॥१७॥ पवमान रसः तव दक्षः वि राजति
द्युऽमान् ज्योतिः विश्वं स्वः दृशे ॥१८॥ यः ते मदः वरेण्यः तेन प-
वस्व अंधसा देवऽअवीः अघशंसऽहा ॥१९॥ जघ्निः वृत्रं अमि-
त्रियं सस्निः वाजं दिवेऽदिवे गोऽसाः ऊं अश्वऽसाः असि ॥२०॥
॥२१॥ संऽमिश्लः अरुषः भव सुऽउपस्थाभिः न धेनुऽभिः सीदन्
श्येनः न योनिं आ ॥२१॥ सः पवस्व यः आविथ इंद्रं वृत्राय हंतवे
वव्रिऽवांसं महीः अपः ॥२२॥ सुऽवीरासः वयं धना जयेम सोम
मीढ्वः पुनानः वर्ध नः गिरः ॥२३॥ त्वाऽऊतासः तव अवसा
स्याम वन्वंतः आऽमुरः सोम व्रतेषु जागृहि ॥२४॥ अपऽघ्नन् प-

वते मृधः अप सोमः अराव्णः गच्छन् इंद्रस्य निःऽकृतं ॥ २५॥
॥ २२॥ महः नः रायः आ भर पवमान जहि मृधः रास्व इंदो वी-
रऽवत् यशः ॥ २६॥ न त्वा शतं चन ह्रुतः राधः दित्संतं आ मिनन्
यत् पुनानः मखस्यसे ॥ २७॥ पवस्व इंदो वृषा सुतः कृधि नः
यशसः जने विश्वाः अप द्विषः जहि ॥ २८॥ अस्य ते सख्ये वयं तव
इंदो द्युम्ने उत्ऽतमे ससह्याम पृतन्यतः ॥ २९॥ या ते भीमानि आ-
युधा तिग्मानि संति धूर्वणे रक्ष समस्य नः निदः ॥ ३०॥ २३॥

॥ ६२॥ एते असृग्रं इंदवः तिरः पवित्रं आशवः विश्वानि अ-
भि सौभगा ॥ १॥ विऽघ्नंतः दुःऽइता पुरु सुऽगा तोकाय वाजिनः
तना कृण्वंतः अर्वते ॥ २॥ कृण्वंतः वरिवः गवे अभि अर्षंति सु-
ऽस्तुतिं इळां अस्मभ्यं संऽयतं ॥ ३॥ असावि अंशुः मदाय अप्-
ऽसु दक्षः गिरिऽस्थाः श्येनः न योनिं आ असदत् ॥ ४॥ शुभ्रं अंधः
देवऽवातं अप्ऽसु धूतः नृऽभिः सुतः स्वदंति गावः पयःऽभिः
॥ ५॥ २४॥ आत् ईं अश्वं न हेतारः अशूशुभन् अमृताय मध्वः रसं
सधऽमादे ॥ ६॥ याः ते धाराः मधुऽश्चुतः असृग्रं इंदो ऊतये ता-
भिः पवित्रं आ असदः ॥ ७॥ सः अर्ष इंद्राय पीतये तिरः रोमाणि
अव्यया सीदन् योना वनेषु आ ॥ ८॥ त्वं इंदो परि स्रव स्वादिष्ठः
अंगिरःऽभ्यः वरिवःऽवित् घृतं पयः ॥ ९॥ अयं विऽचर्षणिः
हितः पवमानः सः चेतति हिन्वानः आप्यं बृहत् ॥ १०॥ २५॥ एषः
वृषा वृषऽव्रतः पवमानः अशस्तिऽहा करत् वसूनि दाशुषे ॥ ११॥
आ पवस्व सहस्रिणं रयिं गोऽमंतं अश्विनं पुरुऽचंद्रं पुरुऽस्पृहं
॥ १२॥ एषः स्यः परि सिच्यते मर्मृज्यमानः आयुऽभिः उरुऽगायः
कविऽक्रतुः ॥ १३॥ सहस्रऽऊतिः शतऽमघः विऽमानः रजसः

कविः इंद्राय पवते मदः ॥१४॥ गिरा जातः इह स्तुतः इंदुः इंद्राय
धीयते विः योना वसतौऽइव ॥१५॥२६॥ पवमानः सुतः नृऽभिः
सोमः वाजंऽइव असरत् चमूषु शक्मना आऽसदं ॥१६॥ तं त्रि-
ऽपृष्ठे त्रिऽवंधुरे रथे युंजंति यातवे ऋषीणां सप्त धीतिऽभिः
॥१७॥ तं सोतारः धनऽस्पृतं आशुं वाजाय यातवे हरिं हिनोत
वाजिनं ॥१८॥ आऽविशन् कलशं सुतः विश्वाः अर्षन् अभि श्रि-
यः शूरः न गोषु तिष्ठति ॥१९॥ आ ते इंदो मदाय कं पयः दुहंति
आयवः देवाः देवेभ्यः मधु ॥२०॥२७॥ आ नः सोमं पवित्रे आ
सृजत मधुमत्ऽतमं देवेभ्यः देवश्रुत्ऽतमं ॥२१॥ एते सोमाः अ-
सृक्षत गृणानाः श्रवसे महे मदिन्ऽतमस्य धारया ॥२२॥ अभि
गव्यानि वीतये नृम्णा पुनानः अर्षसि सनत्ऽवाजः परि स्रव
॥२३॥ उत नः गोऽमंतीः इषः विश्वाः अर्ष परिऽस्तुभः गृणानः
जमत्ऽअग्निना ॥२४॥ पवस्व वाचः अग्रियः सोम चित्राभिः
ऊतिऽभिः अभि विश्वानि काव्या ॥२५॥२८॥ त्वं समुद्रियाः अपः
अग्रियः वाचः ईरयन् पवस्व विश्वंऽएजय ॥२६॥ तुभ्य इमा भुव-
ना कवे महिम्ने सोम तस्थिरे तुभ्यं अर्षंति सिंधवः ॥२७॥ प्र ते दि-
वः न वृष्टयः धाराः यंति असश्चतः अभि शुक्रां उपऽस्तिरं ॥२८॥
इंद्राय इंदुं पुनीतन उग्रं दक्षाय साधनं ईशानं वीतिऽराधसं ॥२९॥
पवमानः ऋतः कविः सोमः पवित्रं आ असदत् दधत् स्तोत्रे सु-
ऽवीर्यं ॥३०॥२९॥

॥६३॥ आ पवस्व सहस्रिणं रयिं सोम सुऽवीर्यं अस्मे श्रवां-
सि धारय ॥१॥ इषं ऊर्जं च पिन्वसे इंद्राय मत्सरिन्ऽतमः चमूषु
आ नि सीदसि ॥२॥ सुतः इंद्राय विष्णवे सोमः कलशे अक्षरत्

मधुऽमान् अस्तु वायवे ॥ ३ ॥ एते असृग्रं आशवः अति ह्वरांसि
बभ्रवः सोमाः ऋतस्य धारया ॥ ४ ॥ इंद्रं वर्धंतः अप्ऽतुरः कृण्वंतः
विश्वं आर्यं अपऽघ्नंतः अराव्णः ॥ ५ ॥ ३० ॥ सुताः अनु स्वं आ रजः
अभि अर्षंति बभ्रवः इंद्रं गच्छंतः इंदवः ॥ ६ ॥ अया पवस्व धार-
या यया सूर्यं अरोचयः हिन्वानः मानुषीः अपः ॥ ७ ॥ अयुक्त सूरः
एतशं पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ ८ ॥ उत त्याः
हरितः दश सूरः अयुक्त यातवे इंदुः इंद्रः इति ब्रुवन् ॥ ९ ॥ परि
इतः वायवे सुतं गिरः इंद्राय मत्सरं अव्यः वारेषु सिंचत ॥ १० ॥
॥ ३१ ॥ पवमान विदाः रयिं अस्मभ्यं सोम दुस्तरं यः दुःऽनशः
वनुष्यता ॥ ११ ॥ अभि अर्ष सहस्रिणं रयिं गोऽमंतं अश्विनं अभि
वाजं उत श्रवः ॥ १२ ॥ सोमः देवः न सूर्यः अद्रिऽभिः पवते सुतः
दधानः कलशे रसं ॥ १३ ॥ एते धामानि आर्या शुक्राः ऋतस्य
धारया वाजं गोऽमंतं अक्षरन् ॥ १४ ॥ सुताः इंद्राय वज्रिणे सो-
मासः दधिऽआशिरः पवित्रं अति अक्षरन् ॥ १५ ॥ ३२ ॥ प्र सोम
मधुमत्ऽतमः राये अर्ष पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः ॥ १६ ॥
तं ईं मृजंति आयवः हरिं नदीषु वाजिनं इंदुं इंद्राय मत्सरं ॥ १७ ॥
आ पवस्व हिरण्यऽवत् अश्वऽवत् सोम वीरऽवत् वाजं गोऽमंतं
आ भर ॥ १८ ॥ परि वाजे न वाजऽयुं अव्यः वारेषु सिंचत इंद्राय
मधुमत्ऽतमं ॥ १९ ॥ कविं मृजंति मर्ज्यं धीभिः विप्राः अवस्यवः
वृषा कनिक्रत् अर्षति ॥ २० ॥ ३३ ॥ वृषणं धीभिः अप्ऽतुरं सोमं
ऋतस्य धारया मती विप्राः सं अस्वरन् ॥ २१ ॥ पवस्व देव आ-
युषक् इंद्रं गच्छतु ते मदः वायुं आ रोह धर्मणा ॥ २२ ॥ पवमान नि
तोशसे रयिं सोम श्रवाय्यं प्रियः समुद्रं आ विश ॥ २३ ॥ अपऽघ्नन्
पवसे मृधः क्रतुऽवित् सोम मत्सरः नुदस्व अदेवऽयुं जनं ॥ २४ ॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA

CSL

पवमानाः असृक्षत सोमाः शुक्रासः इंदवः अभि विश्वानि का-
व्या ॥२५॥३४॥ पवमानासः आशवः शुभ्राः असृग्रं इंदवः घ्नंतः
विश्वाः अप द्विषः ॥२६॥ पवमानाः दिवः परि अंतरिक्षात् अ-
सृक्षत पृथिव्याः अधि सानवि ॥२७॥ पुनानः सोम धारया इंदो'
विश्वाः अप स्रिधः जहि रक्षांसि सुऽक्रतो° ॥२८॥ अपऽघ्नन् सोम
रक्षसः अभि अर्ष कनिक्रदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्ऽतमं ॥२९॥ अ-
स्मे वसूनि धारय सोम दिव्यानि पार्थिवा इंदो' विश्वानि वार्या
॥३०॥३५॥

॥६४॥ वृषा सोम द्युऽमान् असि वृषा देव वृषऽव्रतः वृषा
धर्माणि दधिषे ॥१॥ वृष्णः ते वृष्ण्यं शवः वृषा वनं वृषा मदः
सत्यं वृषन् वृषा इत् असि ॥२॥ अश्वः न चक्रदः वृषा सं गाः इंदो'
सं अर्वतः वि नः राये दुरः वृधि ॥३॥ असृक्षत प्र वाजिनः गव्या
सोमासः अश्वऽया शुक्रासः वीरऽया आशवः ॥४॥ शुंभमानाः
ऋतयुऽभिः मृज्यमानाः गभस्त्योः पवंते वारे अव्यये ॥५॥३६॥
ते विश्वा दाशुषे वसु सोमाः दिव्यानि पार्थिवा पवंतां आ अंत-
रिक्ष्या ॥६॥ पवमानस्य विश्वऽवित् प्र ते सर्गाः असृक्षत सूर्य-
स्यऽइव न रश्मयः ॥७॥ केतुं कृण्वन् दिवः परि विश्वा रूपा अभि
अर्षसि समुद्रः सोम पिन्वसे ॥८॥ हिन्वानः वाचं इष्यसि पवमान
विऽधर्मणि अक्रान् देवः न सूर्यः ॥९॥ इंदुः पविष्ट चेतनः प्रियः
कवीनां मती सृजत् अश्वं रथीःऽइव ॥१०॥३७॥ ऊर्मिः यः ते प-
वित्रे आ देवऽअवीः परिऽअक्षरत् सीदन् ऋतस्य योनिं आ
॥११॥ सः नः अर्ष पवित्रे आ मदः यः देवऽवीतमः इंदो' इंद्राय
पीतये ॥१२॥ इषे पवस्व धारया मृज्यमानः मनीषिऽभिः इंदो'

रुचा अभि गाः इहि ॥१३॥ पुनानः वरिवः कृधि ऊर्जं जनाय
गिर्वणः हरे सृजानः आऽशिरं ॥१४॥ पुनानः देवऽवीतये इंद्रस्य
याहि निःऽकृतं द्युतानः वाजिऽभिः यतः ॥१५॥३८॥ प्र हिन्वा-
नासः इंदवः अच्छ समुद्रं आशवः धिया जूताः असृक्षत ॥१६॥
मर्मृजानासः आयवः वृथा समुद्रं इंदवः अग्मन् ऋतस्य योनिं
आ ॥१७॥ परि नः याहि अस्मऽयुः विश्वा वसूनि ओजसा पाहि
नः शर्म वीरऽवत् ॥१८॥ मिमाति वह्निः एतशः पदं युजानः
ऋक्वऽभिः प्र यत् समुद्रे आऽहितः ॥१९॥ आ यत् योनिं हिरण्ययं
आशुः ऋतस्य सीदति जहाति अप्रऽचेतसः ॥२०॥३९॥ अभि
वेनाः अनूषत इयक्षंति प्रऽचेतसः मज्जंति अविऽचेतसः ॥२१॥
इंद्राय इंदो॰ मरुत्वते पवस्व मधुमत्ऽतमः ऋतस्य योनिं आ-
ऽसदं ॥२२॥ तं त्वा विप्राः वचःऽविदः परि कृण्वंति वेधसः सं त्वा
मृजंति आयवः ॥२३॥ रसं ते मित्रः अर्यमा पिबंति वरुणः कवे
पवमानस्य मरुतः ॥२४॥ त्वं सोम विपःऽचितं पुनानः वाचं इ-
ष्यसि इंदो॰ सहस्रऽभर्णसं ॥२५॥४०॥ उतो॰ सहस्रऽभर्णसं वाचं
सोम मखस्युवं पुनानः इंदो॰ आ भर ॥२६॥ पुनानः इंदो॰ एषां
पुरुऽहूत जनानां प्रियः समुद्रं आ विश ॥२७॥ दविद्युतत्या रुचा
परिऽस्तोभंत्या कृपा सोमाः शुक्राः गोऽआशिरः ॥२८॥ हिन्वा-
नः हेतृऽभिः यतः आ वाजं वाजी अक्रमीत् सीदंतः वनुषः यथा
॥२९॥ ऋधक् सोम स्वस्तये संऽजग्मानः दिवः कविः पवस्व
सूर्यः दृशे ॥३०॥४१॥१॥

॥६५॥ हिन्वंति सूरं उस्रयः स्वसारः जामयः पतिं महां इंदुं
महीयुवः ॥१॥ पवमान रुचाऽरुचा देवः देवेभ्यः परि विश्वा

GL

वसूनि आ विश ॥ २॥ आ पवमान सुऽस्तुतिं वृष्टिं देवेभ्यः दुवः
इषे पवस्व सम्ऽयतं ॥ ३॥ वृषा हि असि भानुना द्युऽमंतं त्वा हवा-
महे पवमान सुऽआध्यः ॥ ४॥ आ पवस्व सुऽवीर्यं मंदमानः सु-
ऽआयुध इहो इति सु इंदो इति आ गहि ॥ ५॥ १॥ यत् अत्ऽभिः परिऽसि-
च्यसे मृज्यमानः गभस्त्योः द्रुणा सधऽस्थं अश्नुषे ॥ ६॥ प्र सोमाय
व्यश्वऽवत् पवमानाय गायत महे सहस्रऽचक्षसे ॥ ७॥ यस्य वर्णं
मधुऽश्चुतं हरिं हिन्वंति अद्रिऽभिः इंदुं इंद्राय पीतये ॥ ८॥ तस्य ते
वाजिनः वयं विश्वा धनानि जिग्युषः सखिऽत्वं आ वृणीमहे ॥ ९॥
वृषा पवस्व धारया मरुत्वते च मत्सरः विश्वा दधानः ओजसा
॥ १०॥ २॥ तं त्वा धर्तारं ओण्योः पवमान स्वःऽदृशं हिन्वे वाजेषु
वाजिनं ॥ ११॥ अया चित्तः विपा अनया हरिः पवस्व धारया
युजं वाजेषु चोदय ॥ १२॥ आ नः इंदो इति महीं इषं पवस्व विश्वऽदर्श-
तः अस्मभ्यं सोम गातुऽवित् ॥ १३॥ आ कलशाः अनूषत इंदो इति
धाराभिः ओजसा आ इंद्रस्य पीतये विश ॥ १४॥ यस्य ते मद्यं रसं
तीव्रं दुहंति अद्रिऽभिः सः पवस्व अभिमातिऽहा ॥ १५॥ ३॥ राजा
मेधाभिः ईयते पवमानः मनौ अधि अंतरिक्षेण यातवे ॥ १६॥
आ नः इंदो इति शतऽग्विनं गवां पोषं सुऽअश्व्यं वह भगत्तिं ऊतये
॥ १७॥ आ नः सोम सहः जुवः रूपं न वर्चसे भर सुस्वानः देव-
ऽवीतये ॥ १८॥ अर्ष सोम द्युमत्ऽतमः अभि द्रोणानि रोरुवत्
सीदन् श्येनः न योनिं आ ॥ १९॥ अप्साः इंद्राय वायवे वरुणाय
मरुत्ऽभ्यः सोमः अर्षति विष्णवे ॥ २०॥ ४॥ इषं तोकाय नः दधत्
अस्मभ्यं सोम विश्वतः आ पवस्व सहस्रिणं ॥ २१॥ ये सोमासः प-
राऽवति ये अर्वाऽवति सुन्विरे ये वा अदः शर्यणाऽवति ॥ २२॥ ये
आर्जीकेषु कृत्वऽसु ये मध्ये पस्त्यानां ये वा जनेषु पंचऽसु ॥ २३॥

ते नः वृष्टिं दिवः परि पवंतां आ सुऽवीर्यं सुवानाः देवासः इंदवः
॥२४॥ पवते हर्यतः हरिः गृणानः जमत्ऽअग्निना हिन्वानः गोः
अधि त्वचि ॥२५॥५॥ प्र शुक्रासः वयःऽजुवः हिन्वानासः न सप्तयः
श्रीणानाः अप्ऽसु मृंजत ॥२६॥ तं त्वा सुतेषु आऽभुवः हिन्विरे
देवऽतातये सः पवस्व अनया रुचा ॥२७॥ आ ते दक्षं मयःऽभुवं
वह्निं अद्य वृणीमहे पांतं आ पुरुऽस्पृहं ॥२८॥ आ मंद्रं आ वरेण्यं
आ विप्रं आ मनीषिणं पांतं आ पुरुऽस्पृहं ॥२९॥ आ रयिं आ
सुऽचेतुनं आ सुक्रतो॰ तनूषु आ पांतं आ पुरुऽस्पृहं ॥३०॥६॥

॥६६॥ पवस्व विश्वऽचर्षणे अभि विश्वानि काव्या सखा स-
खिऽभ्यः ईड्यः ॥१॥ ताभ्यां विश्वस्य राजसि ये॰ पवमान धामनी॰
प्रतीची॰ सोम तस्थतुः ॥२॥ परि धामानि यानि ते त्वं सोम असि
विश्वतः पवमान ऋतुऽभिः कवे ॥३॥ पवस्व जनयन् इषः अभि
विश्वानि वार्या सखा सखिऽभ्यः ऊतये ॥४॥ तव शुक्रासः अर्चयः
दिवः पृष्ठे वि तन्वते पवित्रं सोम धामऽभिः ॥५॥७॥ तव इमे सप्त
सिंधवः प्रऽशिषं सोम सिस्रते तुभ्यं धावंति धेनवः ॥६॥ प्र सोम
याहि धारया सुतः इंद्राय मत्सरः दधानः अक्षिति श्रवः ॥७॥ सं
ऊं॰ त्वा धीभिः अस्वरन् हिन्वतीः सप्त जामयः विप्रं आजा वि-
वस्वतः ॥८॥ मृजंति त्वा सं अग्रुवः अव्ये जीरौ अधि स्वनि रेभः
यत् अज्यसे वने ॥९॥ पवमानस्य ते कवे वाजिन् सर्गाः असृक्षत
अर्वंतः न श्रवस्यवः ॥१०॥८॥ अच्छ कोशं मधुऽश्चुतं असृग्रं वारे
अव्यये अवावशंत धीतयः ॥११॥ अच्छ समुद्रं इंदवः अस्तं गावः
न धेनवः अग्मन् ऋतस्य योनिं आ ॥१२॥ प्र नः इंदो॰ महे रणे

आपः अर्षन्ति सिंधवः यत् गोभिः वासयिष्यसे ॥१३॥ अस्य ते
सख्ये वयं इयक्षंतः त्वाऽऊतयः इंदो सखिऽत्वं उश्मसि ॥१४॥
आ पवस्व गोऽइष्टये महे सोम नृऽचक्षसे आ इंद्रस्य जठरे विश
॥१५॥९॥ महान् असि सोम ज्येष्ठः उग्राणां इंदो ओजिष्ठः युध्वा
सन् शश्वत् जिगेथ ॥१६॥ यः उग्रेभ्यः चित् ओजीयान् शूरेभ्यः
चित् शूरऽतरः भूरिऽदाभ्यः चित् मंहीयान् ॥१७॥ त्वं सोम सूरः
आ इषः तोकस्य साता तनूनां वृणीमहे सख्याय वृणीमहे यु-
ज्याय ॥१८॥ अग्ने आयूंषि पवसे आ सुव ऊर्जं इषं च नः आरे
बाधस्व दुच्छुनां ॥१९॥ अग्निः ऋषिः पवमानः पांचऽजन्यः
पुरःऽहितः तं ईमहे महाऽगयं ॥२०॥१०॥ अग्ने पवस्व सु-
ऽअपाः अस्मे वर्चः सुऽवीर्यं दधत् रयिं मयि पोषं ॥२१॥
पवमानः अति स्रिधः अभि अर्षति सुऽस्तुतिं सूरः न विश्व-
ऽदर्शतः ॥२२॥ सः मर्मृजानः आयुऽभिः प्रयस्वान् प्रयसे हि-
तः इंदुः अत्यः विऽचक्षणः ॥२३॥ पवमानः ऋतं बृहत् शुक्रं
ज्योतिः अजीजनत् कृष्णा तमांसि जंघनत् ॥२४॥ पवमानस्य
जंघ्नतः हरेः चंद्राः असृक्षत जीराः अजिरऽशोचिषः ॥२५॥११॥
पवमानः रथिऽतमः शुभ्रेभिः शुभ्रशःऽतमः हरिऽचंद्रः म-
रुत्ऽगणः ॥२६॥ पवमानः वि अश्नवत् रश्मिऽभिः वाज-
ऽसातमः दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥२७॥ प्र सुवानः इंदुः अक्षाः
पवित्रं अति अव्ययं पुनानः इंदुः इंद्रं आ ॥२८॥ एषः सोमः अधि
त्वचि गवां क्रीळति अद्रिऽभिः इंद्रं मदाय जोहुवत् ॥२९॥ यस्य
ते द्युम्नऽवत् पयः पवमान आऽभृतं दिवः तेन नः मृळ जीवसे
॥३०॥१२॥

॥६७॥ त्वं सोम असि धारयुः मंद्रः ओजिष्ठः अध्वरे पवस्व
मंहयत्ऽरयिः ॥१॥ त्वं सुतः नृऽमादनः दधन्वान् मत्सरिन्ऽ-
तमः इंद्राय सूरिः अंधसा ॥२॥ त्वं सुस्वानः अद्रिऽभिः अभि
अर्ष कनिक्रदत् द्युऽमंतं शुष्मं उत्ऽतमं ॥३॥ इंदुः हिन्वानः
अर्षति तिरः वाराणि अव्यया हरिः वाजं अचिक्रदत् ॥४॥
इंदो इति वि अव्यं अर्षसि वि श्रवांसि वि सौभगा वि वाजान् सोम
गोऽमतः ॥५॥१३॥ आ नः इंदो इति शतऽग्विनं रयिं गोऽमंतं
अश्विनं भर सोम सहस्रिणं ॥६॥ पवमानासः इंदवः तिरः
पवित्रं आशवः इंद्रं यामेभिः आशत ॥७॥ ककुहः सोम्यः रसः
इंदुः इंद्राय पूर्व्यः आयुः पवते आयवे ॥८॥ हिन्वंति सूरं उ-
स्रयः पवमानं मधुऽश्चुतं अभि गिरा सं अस्वरन् ॥९॥ अवि-
ता नः अजऽअश्वः पूषा यामनिऽयामनि आ भक्षत् कन्यासु
नः ॥१०॥१४॥ अयं सोमः कपर्दिने घृतं न पवते मधु आ भ-
क्षत् कन्यासु नः ॥११॥ अयं ते आघृणे सुतः घृतं न पवते शुचि
आ भक्षत् कन्यासु नः ॥१२॥ वाचः जंतुः कवीनां पवस्व सोम
धारया देवेषु रत्नऽधाः असि ॥१३॥ आ कलशेषु धावति श्ये-
नः वर्म वि गाहते अभि द्रोणा कनिक्रदत् ॥१४॥ परि प्र सोम
ते रसः असर्जि कलशे सुतः श्येनः न तक्तः अर्षति ॥१५॥
॥१५॥ पवस्व सोम मंदयन् इंद्राय मधुमत्ऽतमः ॥१६॥ अ-
सृग्रन् देवऽवीतये वाजऽयंतः रथाःऽइव ॥१७॥ ते सुतासः
मदिन्ऽतमाः शुक्राः वायुं असृक्षत ॥१८॥ ग्राव्णा तुन्नः
अभिऽस्तुतः पवित्रं सोम गच्छसि दधत् स्तोत्रे सुऽवीर्यं ॥१९॥

MINISTRY OF CULTURE · GOVERNMENT OF INDIA
CSL

एषः तुन्नः अभिऽस्तुतः पवित्रं अति गाहते रक्षःऽहा वारं अ-
व्ययं ॥ २० ॥ १६ ॥ यत् अंति यत् च दूरके भयं विंदति मां इह पव-
मान वि तत् जहि ॥ २१ ॥ पवमानः सः अद्य नः पवित्रेण वि-
चर्षणिः यः पोता सः पुनातु नः ॥ २२ ॥ यत् ते पवित्रं अर्चिषि
अग्ने विऽततं अंतः आ ब्रह्म तेन पुनीहि नः ॥ २३ ॥ यत् ते पवित्रं
अर्चिऽवत् अग्ने तेन पुनीहि नः ब्रह्मऽसवैः पुनीहि नः ॥ २४ ॥ उ-
भाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सवेन च मां पुनीहि विश्वतः ॥ २५ ॥
॥ १७ ॥ त्रिऽभिः त्वं देव सवितः वर्षिष्ठैः सोम धामऽभिः अग्ने दक्षैः
पुनीहि नः ॥ २६ ॥ पुनंतु मां देवऽजनाः पुनंतु वसवः धिया विश्वे
देवाः पुनीत मा जातऽवेदः पुनीहि मा ॥ २७ ॥ प्र प्यायस्व प्र स्यं-
दस्व सोम विश्वेभिः अंशुऽभिः देवेभ्यः उत्ऽतमं हविः ॥ २८ ॥ उप
प्रियं पनिप्नतं युवानं आहुतिऽवृधं अगन्म बिभ्रतः नमः ॥ २९ ॥
अलाय्यस्य परशुः ननाश तं आ पवस्व देव सोम आखुं चित्
एव देव सोम ॥ ३० ॥ यः पावमानीः अधिऽएति ऋषिऽभिः सं-
ऽभृतं रसं सर्वं सः पूतं अश्नाति स्वदितं मातरिश्वना ॥ ३१ ॥ पा-
वमानीः यः अधिऽएति ऋषिऽभिः संऽभृतं रसं तस्मै सरस्वती
दुहे क्षीरं सर्पिः मधु उदकं ॥ ३२ ॥ १८ ॥ ३ ॥

॥ ६८ ॥ प्र देवं अच्छ मधुऽमंतः इंदवः असिस्यदंत गावः आ
न धेनवः बर्हिऽसदः वचनाऽवंतः ऊधऽभिः परिऽस्रुतं उस्रियाः
निःऽनिजं धिरे ॥ १ ॥ सः रोरुवत् अभि पूर्वाः अचिक्रदत् उप-
ऽआरुहः श्रथयन् स्वादते हरिः तिरः पवित्रं परिऽयन् उरु ज्रयः
नि शर्याणि दधते देवः आ वरं ॥ २ ॥ वि यः ममे यम्या संऽयती०
मदः साकंऽवृधा पयसा पिन्वत् अक्षिता मही अपारे रजसी

विऽवेविदत् अभिऽव्रजन् अक्षितं पाजः आ ददे ॥३॥ सः मातरा
विऽचरन् वाजयन् अपः प्र मेधिरः स्वधया पिन्वते पदं अंशुः
यवेन पिपिशे यतः नृऽभिः सं जामिऽभिः नसते रक्षते शिरः
॥४॥ सं दक्षेण मनसा जायते कविः ऋतस्य गर्भः निऽहितः यमा
परः यूना ह संता प्रथमं वि जज्ञतुः गुहा हितं जनिम नेमं उत्-
ऽयतं ॥५॥१९॥ मंद्रस्य रूपं विविदुः मनीषिणः श्येनः यत् अंधः
अभरत् पराऽवतः तं मर्जयंत सुऽवृधं नदीषु आ उशंतं अंशुं परि-
ऽयंतं ऋग्मियं ॥६॥ त्वां मृजंति दश योषणः सुतं सोम ऋषिऽभिः
मतिऽभिः धीतिऽभिः हितं अव्यः वारेभिः उत देवहूतिऽभिः नृ-
ऽभिः यतः वाजं आ दर्षि सातये ॥७॥ परिऽप्रयंतं वय्यं सुऽसंसदं
सोमं मनीषाः अभि अनूषत स्तुभः यः धारया मधुऽमान् ऊर्मि-
णा दिवः इयर्ति वाचं रयिषाट् अमर्त्यः ॥८॥ अयं दिवः इयर्ति
विश्वं आ रजः सोमः पुनानः कलशेषु सीदति अत्ऽभिः गोभिः
मृज्यते अद्रिऽभिः सुतः पुनानः इंदुः वरिवः विदत् प्रियं ॥९॥ एव
नः सोम परिऽसिच्यमानः वयः दधत् चित्रऽतमं पवस्व अद्वेषे
द्यावापृथिवी हुवेम देवाः धत्त रयिं अस्मे सुऽवीरं ॥१०॥२०॥

॥६९॥ इषुः न धन्वन् प्रति धीयते मतिः वत्सः न मातुः उप
सर्जि ऊधनि उरुधाराऽइव दुहे अग्रे आऽयती अस्य व्रतेषु अपि
सोमः इष्यते ॥१॥ उपो मतिः पृच्यते सिच्यते मधु मंद्रऽअजनी
चोदते अंतः आसनि पवमानः संऽतनिः प्रघ्नतांऽइव मधुऽमान्
द्रप्सः परि वारं अर्षति ॥२॥ अव्ये वधूऽयुः पवते परि त्वचि श्रथ्नीते
नप्तीः अदितेः ऋतं यते हरिः अक्रान् यजतः संऽयतः मदः नृम्णा
शिशानः महिषः न शोभते ॥३॥ उक्षा मिमाति प्रति यंति धेनवः

देवस्यं देवीः उपं यंति निःऽकृतं अतिं अक्रमीत् अर्जुनं वारं अ-
व्ययं अत्कं न निक्तं परिं सोमंः अव्यत ॥४॥ अमृक्तेन रुशंता वा-
संसा हरिंः अमंर्त्यः निःऽनिजानः परिं व्यत दिवः पृष्ठं बर्हणा
निःऽनिजें कृत उपऽस्तरंणं चम्वोः नभस्मयं ॥५॥२१॥ सूर्यस्य-
ऽइव रश्मयंः द्रवयित्नवंः मत्सरासंः प्रऽसुपंः साकं ईरते तंतुं ततं
परिं सर्गासः आशवंः न इंद्रात् ऋते पवते धामं किं चन ॥६॥
सिंधोःऽइव प्रवणे निम्ने आशवंः वृषंऽच्युताः मदांसः गातुं आ-
शत शं नः निऽवेशे द्विऽपदें चतुंःऽपदे अस्मे वाजाः सोम तिष्ठंतु
कृष्टयंः ॥७॥ आ नः पवस्व वसुंऽमत् हिरंण्यऽवत् अश्वंऽवत् गो-
ऽमंत् यवंऽमत् सुऽवीर्यं यूयं हि सोम पितरंः मम स्थनं दिवः
मूर्धानंः प्रऽस्थिताः वयःऽकृतंः ॥८॥ एते सोमाः पवंमानासः
इंद्रं रथाःऽइव प्र ययुः सातिं अच्छं सुताः पवित्रं अतिं यंति अव्यं
हित्वी वव्रिं हरितंः वृष्टिं अच्छं ॥९॥ इंदो इंद्राय बृहते पवस्व सु-
ऽमृळीकः अनवद्यः रिशादाः भरं चंद्राणिं गृणते वसूंनि देवैः
द्यावापृथिवी प्र अवतं नः ॥१०॥२२॥

॥७०॥ त्रिः अस्मै सप्त धेनवंः दुदुह्रे सत्यां आऽशिरं पूर्व्ये वि-
ऽओमनि चत्वारिं अन्या भुवंनानि निःऽनिजें चारूंणि चक्रे यत्
ऋतैः अवंर्धत ॥१॥ सः भिक्षंमाणः अमृतंस्य चारुंणः उभे द्यावा
काव्येन वि शश्रथे तेजिंष्ठाः अपः मंहना परिं व्यत यदिं देवस्य
श्रवंसा सदंः विदुः ॥२॥ ते अस्य संतु केतवंः अमृंत्यवः अदाभ्यासः
जनुषीं उभे अनुं येभिंः नृम्णा च देव्या च पुनते आत् इत् रा-
जानं मननाः अगृभ्णत ॥३॥ सः मृज्यमानः दशऽभिंः सुकर्म-
ऽभिः प्र मध्यमासुं मातृषुं प्रऽमे सचां व्रतानिं पानः अमृतस्य

चारुणः उभे नृऽचक्षाः अनु पश्यते विशौ ॥ ४ ॥ सः मर्मृजानः
इंद्रियाय धायसे आ उभे अंतः रोदसी हर्षते हितः वृषा शुष्मेण
बाधते वि दुःऽमतीः आऽदेदिशानः शर्यहाऽइव शुरुधः ॥ ५ ॥
॥ २३ ॥ सः मातरा न ददृशानः उस्रियः नानदत् एति मरुतांऽइव
स्वनः जानन् ऋतं प्रथमं यत् स्वःऽनरं प्रऽशस्तये कं अवृणीत
सुऽक्रतुः ॥ ६ ॥ रुवति भीमः वृषभः तविष्यया शृंगे शिशानः
हरिणी विऽचक्षणः आ योनिं सोमः सुऽकृतं नि सीदति ग-
व्ययी त्वक् भवति निःऽनिक् अव्ययी ॥ ७ ॥ शुचिः पुनानः तन्वं
अरेपसं अव्ये हरिः नि अधाविष्ट सानवि जुष्टः मित्राय वरुणाय
वायवे त्रिऽधातु मधु क्रियते सुकर्मऽभिः ॥ ८ ॥ पवस्व सोम देव-
ऽवीतये वृषा इंद्रस्य हार्दि सोमऽधानं आ विश पुरा नः बाधात्
दुःऽइता अति पारय क्षेत्रऽवित् हि दिशः आह विऽपृच्छते ॥ ९ ॥
हितः न सप्तिः अभि वाजं अर्ष इंद्रस्य इंदो जठरं आ पवस्व ना-
वा न सिंधुं अति पर्षि विद्वान् शूरः न युध्यन् अव नः निदः
स्पः० ॥ १० ॥ २४ ॥

॥ ७१ ॥ आ दक्षिणा सृज्यते शुष्मी आऽसदं वेति द्रुहः रक्षसः
पाति जागृविः हरिः ओपशं कृणुते नभः पयः उपऽस्तिरे चम्वोः
ब्रह्म निःऽनिजे ॥ १ ॥ प्र कृष्टिहाऽइव शूषः एति रोरुवत् असुर्यं
वर्णं नि रिणीते अस्य तं जहाति वव्रिं पितुः एति निःऽकृतं उप-
ऽप्रुतं कृणुते निःऽनिजं तना ॥ २ ॥ अद्रिऽभिः सुतः पवते गभ-
स्त्योः वृषऽयते नभसा वेपते मती सः मोदते नसते साधते गिरा
नेनिक्ते अप्ऽसु यजते परीमणि ॥ ३ ॥ परि द्युक्षं सहसः पर्वतऽवृधं
मध्वः सिंचंति हर्म्यस्य सक्षणिं आ यस्मिन् गावः सुहुतऽअदः

ऊर्धनि मूर्धन् श्रीणंति अग्रियं वरीमऽभिः ॥४॥ सं ईं रथं न भुरिजोः अहेषत दश स्वसारः अदितेः उपऽस्थे आ जिगात् उप जयति गोः अपीच्यं पदं यत् अस्य मतुथाः अजीजनन् ॥५॥२५॥ श्येनः न योनिं सदनं धिया कृतं हिरण्ययं आऽसदं देवः आ ईषति आ ईं रिणंति बर्हिषि प्रियं गिरा अश्वः न देवान् अपि एति यज्ञियः ॥६॥ परा विऽअक्तः अरुषः दिवः कविः वृषा त्रिऽपृष्ठः अनविष्ट गाः अभि सहस्रऽनीतिः यतिः पराऽयतिः रेभः न पूर्वीः उषसः वि राजति ॥७॥ त्वेषं रूपं कृणुते वर्णः अस्य सः यत्र अशयत् संऽऋता सेधति स्रिधः अप्साः याति स्वधया दैव्यं जनं सं सुऽस्तुती नसते सं गोऽअग्रया ॥८॥ उक्षाऽइव यूथा परिऽयन् अरावीत् अधि त्विषीः अधित सूर्यस्य दिव्यः सुऽपर्णः अव चक्षत क्षां सोमः परि क्रतुना पश्यते जाः ॥९॥२६॥

॥७२॥ हरिं मृजंति अरुषः न युज्यते सं धेनुऽभिः कलशे सोमः अज्यते उत् वाचं ईरयति हिन्वते मती पुरुऽस्तुतस्य कति चित् परिऽप्रियः ॥१॥ साकं वदंति बहवः मनीषिणः इंद्रस्य सोमं जठरे यत् आऽदुहुः यदि मृजंति सुऽगभस्तयः नरः सऽनीळाभिः दशऽभिः काम्यं मधु ॥२॥ अरममाणः अति एति गाः अभि सूर्यस्य प्रियं दुहितुः तिरः रवं अनु अस्मै जोषं अभरत् विनंऽगृसः सं द्वयीभिः स्वसृऽभिः क्षेति जामिऽभिः ॥३॥ नृऽधूतः अद्रिऽसुतः बर्हिषि प्रियः पतिः गवां प्रऽदिवः इंदुः ऋत्वियः पुरंधिऽवान् मनुषः यज्ञऽसाधनः शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥४॥ नृबाहुऽभ्यां चोदितः धारया सुतः अनुऽस्वधं पवते सोमः इंद्र ते आ अप्राः क्रतून् सं अजैः अध्वरे मतीः वेः न द्रुऽसत् चम्वोः आ अ-

CSL

सदत् हरिः ॥५॥२७॥ अंशुं दुहंति स्तनयंतं अक्षितं कविं कवयः
अपसः मनीषिणः सं ईं गावः मतयः यंति संऽयतः ऋतस्य यो-
ना सदने पुनःऽभुवः ॥६॥ नाभा पृथिव्याः धरुणः महः दिवः
अपां ऊर्मौ सिंधुषु अंतः उक्षितः इंद्रस्य वज्रः वृषभः विभुऽवसुः
सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥७॥ सः तु पवस्व परि पार्थिवं रजः
स्तोत्रे शिक्षन् आऽधून्वते च सुऽक्रतो॰ मा नः निः भाक् वसुनः
सदनऽस्पृशः रयिं पिशंगं बहुलं वसीमहि ॥८॥ आ तु नः इंदो
शतऽदातु अश्व्यं सहस्रऽदातु पशुऽमत् हिरण्यऽवत् उप मास्व
बृहतीः रेवतीः इषः अधि स्तोत्रस्य पवमान नः गहि ॥९॥२८॥

॥७३॥ स्रक्के द्रप्सस्य धमतः सं अस्वरन् ऋतस्य योना सं अ-
रंत नाभयः त्रीन् सः मूर्ध्नः असुरः चक्रे आऽरभे सत्यस्य नावः
सुऽकृतं अपीपरन् ॥१॥ सम्यक् सम्यंचः महिषाः अहेषत सिंधोः
ऊर्मौ अधि वेनाः अवीविपन् मधोः धाराभिः जनयंतः अर्कं इत्
प्रियां इंद्रस्य तन्वं अवीवृधन् ॥२॥ पवित्रऽवंतः परि वाचं आ-
सते पिता एषां प्रत्नः अभि रक्षति व्रतं महः समुद्रं वरुणः तिरः
दधे धीराः इत् शेकुः धरुणेषु आऽरभं ॥३॥ सहस्रऽधारे अव ते सं
अस्वरन् दिवः नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः अस्य स्पशः न नि
मिषंति भूर्णयः पदेऽपदे पाशिनः संति सेतवः ॥४॥ पितुः मातुः
अधि आ ये संऽअस्वरन् ऋचा शोचंतः संऽदहंतः अव्रतान् इंद्र-
ऽद्विष्टां अप धमंति मायया त्वचं असिक्नीं भूमनः दिवः परि ॥५॥
॥२९॥ प्रत्नात् मानात् अधि आ ये संऽअस्वरन् श्लोकऽयंत्रासः
रभसस्य मंतवः अप अनक्षासः बधिराः अहासत ऋतस्य पंथां
न तरंति दुःऽकृतः ॥६॥ सहस्रऽधारे विऽतते पवित्रे आ वाचं पु-

नंति कवयः मनीषिणः रुद्रासः एषां इषिरासः अद्रुहः स्पशः सु-
ऽअंचः सुऽदृशः नृऽचक्षसः ॥७॥ ऋतस्य गोपाः न दभाय सु-
ऽक्रतुः त्री सः पवित्रा हृदि अंतः आ दधे विद्वान् सः विश्वा भुव-
ना अभि पश्यति अव अजुष्टान् विध्यति कर्ते अव्रतान् ॥८॥
ऋतस्य तंतुः विऽततः पवित्रे आ जिह्वायाः अग्रे वरुणस्य मा-
यया धीराः चित् तत् संऽइनक्षंतः आशत अत्र कर्तं अव पदाति
अप्रऽभुः ॥९॥३०॥

॥७४॥ शिशुः न जातः अव चक्रदत् वने स्वः यत् वाजी अरुषः
सिषासति दिवः रेतसा सचते पयःऽवृधा तं ईमहे सुऽमती शर्म स-
ऽप्रथः ॥१॥ दिवः यः स्कंभः धरुणः सुऽआततः आऽपूर्णः अंशुः
परिऽएति विश्वतः सः इमे मही रोदसी यक्षत् आऽवृता सं-
ऽईचीने॰ दाधार सं इषः कविः ॥२॥ महि प्सरः सुऽकृतं सोम्यं मधु
उर्वी गव्यूतिः अदितेः ऋतं यते ईशे यः वृष्टेः इतः उस्रियः वृषा
अपां नेता यः इतःऽऊतिः ऋग्मियः ॥३॥ आत्मन्ऽवत् नभः
दुह्यते घृतं पयः ऋतस्य नाभिः अमृतं वि जायते संऽईचीनाः सु-
ऽदानवः प्रीणंति तं नरः हितं अव मेहंति पेरवः ॥४॥ अरावीत्
अंशुः सचमानः ऊर्मिणा देवऽअव्यं मनुषे पिन्वति त्वचं दधाति
गर्भं अदितेः उपऽस्थे आ येन तोकं च तनयं च धामहे ॥५॥३१॥ स-
हस्रऽधारे अव ताः असश्चतः तृतीये संतु रजसि प्रजाऽवतीः च-
तस्रः नाभः निऽहिताः अवः दिवः हविः भरंति अमृतं घृतऽश्चुतः
॥६॥ श्वेतं रूपं कृणुते यत् सिषासति सोमः मीढ्वान् असुरः वेद भू-
मनः धिया शमी सचते सः ईं अभि प्रऽवत् दिवः कवंधं अव दर्षत्
उद्रिणं ॥७॥ अध श्वेतं कलशं गोभिः अक्तं कार्ष्मन् आ वाजी अक्र-

भीत ससऽवान आ हिन्विरे मनसा देवऽयंतः कक्षीवते शतऽहि-
माय गोनां ॥८॥ अतऽभिः सोम पपृचानस्य ते रसः अव्यः वारं
वि पवमान धावति सः मृज्यमानः कविऽभिः मदिन्ऽतम
स्वदस्व इंद्राय पवमान पीतये ॥९॥३२॥

॥७५॥ अभि प्रियाणि पवते चनःऽहितः नामानि यह्वः अधि
येषु वर्धते आ सूर्यस्य बृहतः बृहन् अधि रथं विष्वंचं अरुहत
विऽचक्षणः ॥१॥ ऋतस्य जिह्वा पवते मधु प्रियं वक्ता पतिः
धियः अस्याः अदाभ्यः दधाति पुत्रः पित्रोः अपीच्यं नाम तृतीयं
अधि रोचने दिवः ॥२॥ अव द्युतानः कलशान् अचिक्रदत
नृऽभिः येमानः कोशे आ हिरण्यये अभि ईं ऋतस्य दोहनाः अनू-
षत अधि त्रिऽपृष्ठः उषसः वि राजति ॥३॥ अद्रिऽभिः सुतः मति-
ऽभिः चनःऽहितः प्रऽरोचयन् रोदसी इति मातरा शुचिः रोमाणि
अव्या समया वि धावति मधोः धारा पिन्वमाना दिवेऽदिवे ॥४॥
परि सोम प्र धन्व स्वस्तये नृऽभिः पुनानः अभि वासय आऽशिरं
ये ते मदाः आऽहनसः विऽहायसः तेभिः इंद्रं चोदय दातवे मघं
॥५॥३३॥२॥

॥७६॥ धर्ता दिवः पवते कृत्व्यः रसः दक्षः देवानां अनुऽमाद्यः
नृऽभिः हरिः सृजानः अत्यः न सत्वऽभिः वृथा पाजांसि कृणुते
नदीषु आ ॥१॥ शूरः न धत्ते आयुधा गभस्त्योः स्वः॰ सिसासन्
रथिरः गोऽइष्टिषु इंद्रस्य शुष्मं ईरयन् अपस्युऽभिः इंदुः हिन्वानः
अज्यते मनीषिऽभिः ॥२॥ इंद्रस्य सोम पवमानः ऊर्मिणा तवि-
ष्यमाणः जठरेषु आ विश प्र नः पिन्व विऽद्युत अभ्राऽइव रोदसी इति

धिया न वाजान् उप मासि शश्वतः ॥ ३ ॥ विश्वस्य राजा पवते
स्वःऽदृशः ऋतस्य धीतिं ऋषिषाट् अवीवशत् यः सूर्यस्य असि-
रेण मृज्यते पिता मतीनां असमष्टऽकाव्यः ॥ ४ ॥ वृषाऽइव यूथा
परि कोशं अर्षसि अपां उपऽस्थे वृषभः कनिक्रदत् सः इंद्राय
पवसे मत्सरिन्ऽतमः यथा जेषाम संऽइथे त्वाऽऊतयः ॥ ५ ॥ १ ॥

॥ ७७ ॥ एषः प्र कोशे मधुऽमान् अचिक्रदत् इंद्रस्य वज्रः वपुषः
वपुःऽतरः अभि ईं ऋतस्य सुऽदुघाः घृतऽश्चुतः वाश्राः अर्षंति
पयसाऽइव धेनवः ॥ १ ॥ सः पूर्व्यः पवते यं दिवः परि श्येनः मथा-
यत् इषितः तिरः रजः सः मध्वः आ युवते वेविजानः इत् कृशानोः
अस्तुः मनसा अह बिभ्युषा ॥ २ ॥ ते नः पूर्वासः उपरासः इंदवः
महे वाजाय धन्वंतु गोऽमंते ईक्षेण्यासः अह्यः न चारवः ब्रह्म-
ऽब्रह्म ये जुजुषुः हविःऽहविः ॥ ३ ॥ अयं नः विद्वान् वनवत् वनु-
ष्यतः इंदुः सत्राचा मनसा पुरुऽस्तुतः इनस्य यः सदने गर्भं आऽदधे
गवां उरुब्जं अभि अर्षति व्रजं ॥ ४ ॥ चक्रिः दिवः पवते कृत्व्यः रसः
महान् अदब्धः वरुणः हुरुक् यते असावि मित्रः वृजनेषु यज्ञियः
अत्यः न यूथे वृषऽयुः कनिक्रदत् ॥ ५ ॥ २ ॥

॥ ७८ ॥ प्र राजा वाचं जनयन् असिस्यदत् अपः वसानः अभि
गाः इयक्षति गृभ्णाति रिप्रं अविः अस्य तान्वा शुद्धः देवानां
उप याति निःऽकृतं ॥ १ ॥ इंद्राय सोम परि सिच्यसे नृऽभिः नृ-
ऽचक्षाः ऊर्मिः कविः अज्यसे वने पूर्वीः हि ते स्रुतयः संति यातवे
सहस्रं अश्वाः हरयः चमूऽसदः ॥ २ ॥ समुद्रियाः अप्सरसः मनीषिणं
आसीनाः अंतः अभि सोमं अक्षरन् ताः ईं हिन्वंति हर्म्यस्य सक्ष-

MINISTRY OF CULTURE GOVERNMENT OF INDIA
CSL

र्मिं याचंते सुम्नं पवमानं अक्षितं ॥ ३ ॥ गोऽजित् नः सोमः रथ-
ऽजित् हिरण्यऽजित् स्वःऽजित् अप्ऽजित् पवते सहस्रऽजित् यं
देवासः चक्रिरे पीतये मदं स्वादिष्ठं द्रप्सं अरुणं मयःऽभुवं ॥ ४ ॥
एतानि सोम पवमानः असऽयुः सत्यानि कृण्वन् द्रविणानि
अर्षसि जहि शत्रुं अंतिके दूरके च यः उर्वीं गव्यूतिं अभयं च
नः कृधि ॥ ५ ॥ ३ ॥

॥ ७९ ॥ अचोदसः नः धन्वंतु इंदवः प्र सुवानासः बृहत्ऽदिवेषु
हरयः वि च नशन् नः इषः अरातयः अर्यः नशंत सनिषंत नः धियः
॥ १ ॥ प्र नः धन्वंतु इंदवः मदऽच्युतः धना वा येभिः अर्वतः जुनी-
मसि तिरः मर्तस्य कस्य चित् परिऽह्वृतिं वयं धनानि विश्वधा
भरेमहि ॥ २ ॥ उत स्वस्याः अरात्याः अरिः हि सः उत अन्यस्याः अ-
रात्याः वृकः हि सः धन्वन् न तृष्णा सं अरीत तान् अभि सोम जहि
पवमान दुःऽआध्यः ॥ ३ ॥ दिवि ते नाभा परमः यः आऽददे पृथि-
व्याः ते रुरुहुः सानवि क्षिपः अद्रयः त्वा बप्सति गोः अधि त्वचि
अप्ऽसु त्वा हस्तैः दुदुहुः मनीषिणः ॥ ४ ॥ एव ते इंदो सुऽभ्वं सुऽपे-
शसं रसं तुंजंति प्रथमाः अभिऽश्रियः निदंऽनिदं पवमान नि
तारिषः आविः ते शुष्मः भवतु प्रियः मदः ॥ ५ ॥ ४ ॥

॥ ८० ॥ सोमस्य धारा पवते नृऽचक्षसः ऋतेन देवान् हवते
दिवः परि बृहस्पतेः रवथेन वि दिद्युते समुद्रासः न सवनानि वि-
व्यचुः ॥ १ ॥ यं त्वा वाजिन् अघ्न्याः अभि अनूषत अयःऽहतं योनिं
आ रोहसि द्युऽमान् मघोनां आयुः प्रऽतिरन् महि श्रवः इंद्राय
सोम पवसे वृषा मदः ॥ २ ॥ आ इंद्रस्य कुक्षा पवते मदिन्ऽतमः

ऊर्जं वसानः श्रवसे सुऽमंगलः प्रत्यङ् सः विश्वा भुवना अभि
पप्रथे क्रीळन् हरिः अत्यः स्यंदते वृषा ॥३॥ तं त्वा देवेभ्यः मधुमत्ऽ
ऽतमं नरः सहस्रऽधारं दुहते दश क्षिपः नृऽभिः सोम प्रऽच्युतः
ग्रावऽभिः सुतः विश्वान् देवान् आ पवस्व सहस्रऽजित् ॥४॥ तं
त्वा हस्तिनः मधुऽमंतं अद्रिऽभिः दुहंति अप्ऽसु वृषभं दश क्षिपः
इंद्रं सोम मादयन् दैव्यं जनं सिंधोःऽइव ऊर्मिः पवमानः अर्षसि
॥५॥५॥

॥८१॥ प्र सोमस्य पवमानस्य ऊर्मयः इंद्रस्य यंति जठरं सुऽपे-
शसः दध्ना यत् ईं उत्ऽनीताः यशसा गवां दानाय शूरं उत्ऽअम-
दिषुः सुताः ॥१॥ अच्छ हि सोमः कलशान् असिस्यदत् अत्यः न
वोळ्हा रघुऽवर्तनिः वृषा अथ देवानां उभयस्य जन्मनः विद्वान्
अश्नोति अमुतः इतः च यत् ॥२॥ आ नः सोम पवमानः किर वसु
इंदो इति भव मघऽवा राधसः महः शिक्ष वयःऽधः वसवे सु चेतुना
मा नः गयं आरे अस्मत् परा सिचः ॥३॥ आ नः पूषा पवमानः सु-
ऽरातयः मित्रः गच्छंतु वरुणः सऽजोषसः बृहस्पतिः मरुतः वायुः
अश्विना त्वष्टा सविता सुऽयमा सरस्वती ॥४॥ उभे इति द्यावापृथि-
वी इति विश्वंऽइन्वे इति॰ अर्यमा देवः अदितिः विऽधाता भगः नृऽशंसः
उरु अंतरिक्षं विश्वे देवाः पवमानं जुषंत ॥५॥६॥

॥८२॥ असावि सोमः अरुषः वृषा हरिः राजाऽइव दस्मः अभि
गाः अचिक्रदत् पुनानः वारं परि एति अव्ययं श्येनः न योनिं घृ-
तऽवंतं आऽसदं ॥१॥ कविः वेधस्या परि एषि माहिनं अत्यः न
मृष्टः अभि वाजं अर्षसि अपऽसेधन् दुःऽइता सोम मृळय घृतं

वसानः परि यासि निःऽनिजं ॥२॥ पर्जन्यः पिता महिषस्य पर्णिनः
नाभा पृथिव्याः गिरिषु क्षयं दधे स्वसारः आपः अभि गाः उत अ-
सरन् सं ग्रावऽभिः नसते वीते अध्वरे ॥३॥ जायाऽइव पत्यौ अधि
शेवं मंहसे पज्रायाः गर्भ शृणुहि ब्रवीमि ते अंतः वाणीषु प्र चर
सु जीवसे अनिंद्यः वृजने सोम जागृहि ॥४॥ यथा पूर्वेभ्यः शतऽसाः
अमृध्रः सहस्रऽसाः परिऽअयाः वाजं इंदो॰ एव पवस्व सुविताय
नव्यसे तव व्रतं अनु आपः सचंते ॥५॥७॥

॥८३॥ पवित्रं ते विऽततं ब्रह्मणः पते प्रऽभुः गात्राणि परि एषि
विश्वतः अतप्तऽतनूः न तत् आमः अश्नुते शृतासः इत् वहंतः तत्
सं आशत ॥१॥ तपोः पवित्रं विऽततं दिवः पदे शोचंतः अस्य तंत-
वः वि अस्थिरन् अवंति अस्य पवितारं आशवः दिवः पृष्ठं अधि
तिष्ठंति चेतसा ॥२॥ अरूरुचत् उषसः पृश्निः अग्रियः उक्षा बि-
भर्ति भुवनानि वाजऽयुः मायाऽविनः ममिरे अस्य मायया नृ-
ऽचक्षसः पितरः गर्भं आ दधुः ॥३॥ गंधर्वः इत्था पदं अस्य रक्षति
पाति देवानां जनिमानि अद्भुतः गृभ्णाति रिपुं निऽधया निधा-
ऽपतिः सुकृत्ऽतमाः मधुनः भक्षं आशत ॥४॥ हविः हविष्मः महि
सद्म दैव्यं नभः वसानः परि यासि अध्वरं राजा पवित्रऽरथः वाजं
आ अरुहः सहस्रऽभृष्टिः जयसि श्रवः बृहत् ॥५॥८॥

॥८४॥ पवस्व देवऽमादनः विऽचर्षणिः अप्साः इंद्राय वरु-
णाय वायवे कृधि नः अद्य वरिवः स्वस्तिऽमत् उरुऽक्षितौ गृ-
णीहि दैव्यं जनं ॥१॥ आ यः तस्थौ भुवनानि अमर्त्यः विश्वानि
सोमः परि तानि अर्षति कृण्वन् संऽचृतं विऽचृतं अभिष्टये इंदुः

सिसक्ति उषसं न सूर्यः ॥२॥ आ यः गोभिः सृज्यते ओषधीषु आ
देवानां सुम्ने इषयन् उपऽवसुः आ विऽद्युता पवते धारया सुतः
इंद्रं सोमः मादयन् दैव्यं जनं ॥३॥ एषः स्यः सोमः पवते सहस्र-
ऽजित् हिन्वानः वाचं इषिरां उषःऽबुधं इंदुः समुद्रं उत् इयर्ति
वायुऽभिः आ इंद्रस्य हार्दि कलशेषु सीदति ॥४॥ अभि त्यं गावः
पयसा पयःऽवृधं सोमं श्रीणंति मतिऽभिः स्वःऽविदं धनंऽजयः
पवते कृत्व्यः रसः विप्रः कविः काव्येन स्वःऽचनाः ॥५॥९॥

॥८५॥ इंद्राय सोम सुऽसुतः परि स्रव अप अमीवा भवतु रक्ष-
सा सह मा ते रसस्य मत्सत द्वयाविनः द्रविणस्वंतः इह संतु इंदवः
॥१॥ अस्मान् सऽमर्ये पवमान चोदय दक्षः देवानां असि हि प्रियः
मदः जहि शत्रून् अभि आ भंदनाऽयतः पिब इंद्र सोमं अव नः
मृधः जहि ॥२॥ अदब्धः इंदो पवसे मदिन्ऽतमः आत्मा इंद्रस्य
भवसि धासिः उत्ऽतमः अभि स्वरंति बहवः मनीषिणः राजानं
अस्य भुवनस्य निंसते ॥३॥ सहस्रऽनीथः शतऽधारः अद्भुतः इंद्राय
इंदुः पवते काम्यं मधु जयन् क्षेत्रं अभि अर्ष जयन् अपः उरुं नः
गातुं कृणु सोम मीढ्वः ॥४॥ कनिक्रदत् कलशे गोभिः अज्यसे वि
अव्ययं समया वारं अर्षसि मर्मृज्यमानः अत्यः न सानसिः इंद्रस्य
सोम जठरे सं अक्षरः ॥५॥ स्वादुः पवस्व दिव्याय जन्मने स्वादुः
इंद्राय सुहवीतुऽनाम्ने स्वादुः मित्राय वरुणाय वायवे बृहस्पतये
मधुऽमान् अदाभ्यः ॥६॥१०॥ अत्यं मृजंति कलशे दश क्षिपः प्र
विप्राणां मतयः वाचः ईरते पवमानाः अभि अर्षंति सुऽस्तुतिं
आ इंद्रं विशंति मदिरासः इंदवः ॥७॥ पवमानः अभि अर्ष
सुऽवीर्यं उर्वीं गव्यूतिं महि शर्म सऽप्रथः माकिः नः अस्य परि-

ऽसूतिः ईशत इंदो इति जयेम त्वया धनंऽधनं ॥ ८ ॥ अधि द्यां अस्थात्
वृषभः विऽचक्षणः अरूरुचत् वि दिवः रोचना कविः राजा प-
वित्रं अति एति रोरुवत् दिवः पीयूषं दुहते नृऽचक्षसः ॥ ९ ॥ दिवः
नाके मधुऽजिह्वाः असश्चतः वेनाः दुहंति उक्षणं गिरिऽस्थां अ-
प्ऽसु द्रप्सं ववृधानं समुद्रे आ सिंधोः ऊर्मा मधुऽमंतं पवित्रे
आ ॥ १० ॥ नाके सुऽपर्णं उपपप्तिऽवांसं गिरः वेनानां अकृपंत
पूर्वीः शिशुं रिहंति मतयः पनिप्नतं हिरण्ययं शकुनं क्षामणि स्थां
॥ ११ ॥ ऊर्ध्वः गंधर्वः अधि नाके अस्थात् विश्वा रूपा प्रतिऽचक्षा-
णः अस्य भानुः शुक्रेण शोचिषा वि अद्यौत् प्र अरूरुचत् रोदसी इति
मातरा शुचिः ॥ १२ ॥ ११ ॥ ४ ॥

॥ ८६ ॥ प्र ते आशवः पवमान धीऽजवः मदाः अर्षंति रघुजाः-
ऽइव त्मना दिव्याः सुऽपर्णाः मधुऽमंतः इंदवः मदिन्ऽतमासः
परि कोशं आसते ॥ १ ॥ प्र ते मदासः मदिरासः आशवः असृक्षत
रथ्यासः यथा पृथक् धेनुः न वत्सं पयसा अभि वज्रिणं इंद्रं इंदवः
मधुऽमंतः ऊर्मयः ॥ २ ॥ अत्यः न हियानः अभि वाजं अर्ष स्वःऽवित्
कोशं दिवः अद्रिऽमातरं वृषा पवित्रे अधि सानौ अव्यये सोमः
पुनानः इंद्रियाय धायसे ॥ ३ ॥ प्र ते आश्विनीः पवमान धीऽजुवः
दिव्याः असृग्रन् पयसा धरीमणि प्र अंतः ऋषयः स्थाविरीः असृ-
क्षत ये त्वा मृजंति ऋषिऽसान वेधसः ॥ ४ ॥ विश्वा धामानि विश्व-
ऽचक्षः ऋभ्वसः प्रऽभोः ते सतः परि यंति केतवः विऽआनशिः
पवसे सोम धर्मऽभिः पतिः विश्वस्य भुवनस्य राजसि ॥ ५ ॥ १२ ॥
उभयतः पवमानस्य रश्मयः ध्रुवस्य सतः परि यंति केतवः यदि
पवित्रे अधि मृज्यते हरिः सत्ता नि योना कलशेषु सीदति ॥ ६ ॥

CSL

यज्ञस्य केतुः पवते सुऽअध्वरः सोमः देवानां उप याति निःऽकृतं
सहस्रऽधारः परि कोशं अर्षति वृषा पवित्रं अति एति रोरुवत्
॥७॥ राजा समुद्रं नद्यः वि गाहते अपां ऊर्मिं सचते सिंधुषु श्रितः
अधि अस्थात् सानु पवमानः अव्ययं नाभा पृथिव्याः धरुणः
महः दिवः ॥८॥ दिवः न सानु स्तनयन् अचिक्रदत् द्यौः च यस्य
पृथिवी च धर्मऽभिः इंद्रस्य सख्यं पवते विऽवेविदत् सोमः पुना-
नः कलशेषु सीदति ॥९॥ ज्योतिः यज्ञस्य पवते मधु प्रियं पिता दे-
वानां जनिता विभुऽवसुः दधाति रत्नं स्वधयोः अपीच्यं मदिन्-
ऽतमः मत्सरः इंद्रियः रसः ॥१०॥१३॥ अभिऽक्रंदन् कलशं वाजी
अर्षति पतिः दिवः शतऽधारः विऽचक्षणः हरिः मित्रस्य सदनेषु
सीदति मर्मृजानः अविऽभिः सिंधुऽभिः वृषा ॥११॥ अग्रे सिंधूनां
पवमानः अर्षति अग्रे वाचः अग्रियः गोषु गच्छति अग्रे वाजस्य
भजते महाऽधनं सुऽआयुधः सोतृऽभिः पूयते वृषा ॥१२॥ अयं
मतऽवान् शकुनः यथा हितः अव्ये ससार पवमानः ऊर्मिणा तव
क्रत्वा रोदसी इति अंतरा कवे शुचिः धिया पवते सोमः इंद्र ते ॥१३॥
द्रापिं वसानः यजतः दिविऽस्पृशं अंतरिक्षऽप्राः भुवनेषु अर्पितः
स्वः जज्ञानः नभसा अभि अक्रमीत् प्रत्नं अस्य पितरं आ विवा-
सति ॥१४॥ सः अस्य विशे महि शर्म यच्छति यः अस्य धाम प्रथमं
विऽआनशे पदं यत् अस्य परमे विऽओमनि अतः विश्वाः अभि
सं याति संऽयतः ॥१५॥१४॥ प्रो इति अयासीत् इंदुः इंद्रस्य निःऽकृतं
सखा सख्युः न प्र मिनाति संऽगिरं मर्यःऽइव युवतिऽभिः सं अर्ष-
ति सोमः कलशे शतऽयाम्ना पथा ॥१६॥ प्र वः धियः मंद्रऽयुवः
विपन्युवः पनस्युवः संऽवसनेषु अक्रमुः सोमं मनीषाः अभि अ-
नूषत स्तुभः अभि धेनवः पयसा ईं अशिश्रयुः ॥१७॥ आ नः सोम

संऽयतं पिप्युषीं इषं इंदो' पवस्व पवमानः अस्रिधं या नः दोहते
त्रिः अहन् असंश्चुषी सुऽमत् वाजऽवत् मधुऽमत् सुऽवीर्यं ॥१८॥
वृषा मतीनां पवते विऽचक्षणः सोमः अह्नः प्रऽतरीता उषसः
दिवः प्राणा सिंधूनां कलशान् अवीवशत् इंद्रस्य हार्दि आऽवि-
शन् मनीषिऽभिः ॥१९॥ मनीषिऽभिः पवते पूर्व्यः कविः नृऽभिः
यतः परि कोशान् अचिक्रदत् त्रितस्य नाम जनयन् मधु क्षरत्
इंद्रस्य वायोः सख्याय कर्तवे ॥२०॥१५॥ अयं पुनानः उषसः वि
रोचयत् अयं सिंधुऽभ्यः अभवत् ऊं' लोकऽकृत् अयं त्रिः सप्त दु-
दुहानः आऽशिरं सोमः हृदे पवते चारु मत्सरः ॥२१॥ पवस्व सोम
दिव्येषु धामऽसु सृजानः इंदो' कलशे पवित्रे आ सीदन् इंद्रस्य
जठरे कनिक्रदत् नृऽभिः यतः सूर्यं आ अरोहयः दिवि ॥२२॥ अद्रि-
ऽभिः सुतः पवसे पवित्रे आ इंदो' इंद्रस्य जठरेषु आऽविशन् त्वं
नृऽचक्षाः अभवः विऽचक्षण सोम गोत्रं अंगिरःऽभ्यः अवृणोः
अप ॥२३॥ त्वां सोम पवमानं सुऽआध्यः अनु विप्रासः अमदन्
अवस्यवः त्वां सुऽपर्णः आ अभरत् दिवः परि इंदो' विश्वाभिः
मतिऽभिः परिऽकृतं ॥२४॥ अव्ये पुनानं परि वारे ऊर्मिणा हरिं
नवंते अभि सप्त धेनवः अपां उपऽस्थे अधि आयवः कविं ऋतस्य
योना महिषाः अहेषत ॥२५॥१६॥ इंदुः पुनानः अति गाहते मृधः
विश्वानि कृण्वन् सुऽपथानि यज्यवे गाः कृण्वानः निःऽनिजं
हर्यतः कविः अत्यः न क्रीळन् परि वारं अर्षति ॥२६॥ असश्चतः
शतऽधाराः अभिऽश्रियः हरिं नवंते अव ताः उदन्युवः क्षिपः मृ-
जंति परि गोभिः आऽवृतं तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः ॥२७॥
तव इमाः प्रऽजाः दिव्यस्य रेतसः त्वं विश्वस्य भुवनस्य राजसि अथ
इदं विश्वं पवमान ते वशे त्वं इंदो' प्रथमः धामऽधाः असि ॥२८॥

त्वं समुद्रः असि विश्वऽवित् कवे तव इमाः पंच प्रऽदिशः विऽध-
र्मणि त्वं द्यां च पृथिवीं च अति जभ्रिषे तव ज्योतींषि पवमान
सूर्यः ॥२९॥ त्वं पवित्रे रजसः विऽधर्मणि देवेभ्यः सोम पवमान
पूयसे त्वां उशिजः प्रथमाः अगृभ्णत तुभ्य इमा विश्वा भुवनानि
येमिरे ॥३०॥१७॥ प्र रेभः एति अति वारं अव्ययं वृषा वनेषु अव
चक्रदत् हरिः सं धीतयः वावशानाः अनूषत शिशुं रिहंति मतयः
पनिप्नतं ॥३१॥ सः सूर्यस्य रश्मिऽभिः परि व्यत तंतुं तन्वानः त्रि-
ऽवृतं यथा विदे नयन् ऋतस्य प्रऽशिषः नवीयसीः पतिः जनीनां
उप याति निःऽकृतं ॥३२॥ राजा सिंधूनां पवते पतिः दिवः ऋतस्य
याति पथिऽभिः कनिक्रदत् सहस्रऽधारः परि सिच्यते हरिः पुना-
नः वाचं जनयन् उपऽवसुः ॥३३॥ पवमान महि अर्णः वि धावसि
सूरः न चित्रः अव्ययानि पव्यया गभस्तिऽपूतः नृऽभिः अद्रि-
ऽभिः सुतः महे वाजाय धन्याय धन्वसि ॥३४॥ इषं ऊर्जं पवमान
अभि अर्षसि श्येनः न वंसु कलशेषु सीदसि इंद्राय मद्वा मद्यः मदः
सुतः दिवः विष्टंभः उपऽमः विऽचक्षणः ॥३५॥१८॥ सप्त स्वसारः
अभि मातरः शिशुं नवं जज्ञानं जेन्यं विपःऽचितं अपां गंधर्वं
दिव्यं नृऽचक्षसं सोमं विश्वस्य भुवनस्य राजसे ॥३६॥ ईशानः इमा
भुवनानि वि ईयसे युजानः इंदो हरितः सुऽपर्ण्यः ताः ते क्षरंतु
मधुऽमत् घृतं पयः तव व्रते सोम तिष्ठंतु कृष्टयः ॥३७॥ त्वं नृऽचक्षाः
असि सोम विश्वतः पवमान वृषभ ता वि धावसि सः नः पवस्व
वसुऽमत् हिरण्यऽवत् वयं स्याम भुवनेषु जीवसे ॥३८॥ गोऽवित्
पवस्व वसुऽवित् हिरण्यऽवित् रेतःऽधाः इंदो भुवनेषु अर्पितः
त्वं सुऽवीरः असि सोम विश्वऽवित् तं त्वा विप्राः उप गिरा इमे
आसते ॥३९॥ उत् मध्वः ऊर्मिः वननाः अतिस्थिपत् अपः वसा-

GSL

नः महिषः वि गाहते राजा पवित्रऽरथः वाजं आ अरुहत् सह-
स्रऽभृष्टिः जयति श्रवः बृहत् ॥४०॥ १९॥ सः भंदनाः उत् इयर्ति
प्रजाऽवतीः विश्वऽआयुः विश्वाः सुऽभराः अहःऽदिवि ब्रह्म प्र-
जाऽवत् रयिं अश्वऽपस्त्यं पीतः इंदो इंद्रं अस्मभ्यं याचतात् ॥४१॥
सः अग्रे अह्नां हरिः हर्यतः मदः प्र चेतसा चेतयते अनु द्युऽभिः द्वा
जना यातयन् अंतः ईयते नराशंसं च दैव्यं च धर्तरि ॥४२॥ अंजते
वि अंजते सं अंजते क्रतुं रिहंति मधुना अभि अंजते सिंधोः उत्-
ऽश्वासे पतयंतं उक्षणं हिरण्यऽपावाः पशुं आसु गृभ्णते ॥४३॥
विपःऽचिते पवमानाय गायत मही न धारा अति अंधः अर्षति
अहिः न जूर्णां अति सर्पति त्वचं अत्यः न क्रीळन् असरत् वृषा
हरिः ॥४४॥ अग्रेऽगः राजा अप्यः तविष्यते विऽमानः अह्नां भुव-
नेषु अर्पितः हरिः घृतऽस्नुः सुऽदृशीकः अर्णवः ज्योतिःऽरथः पवते
राये ओक्यः ॥४५॥ २०॥ असर्जि स्कंभः दिवः उत्ऽयतः मदः परि
त्रिऽधातुः भुवनानि अर्षति अंशुं रिहंति मतयः पनिप्नतं गिरा
यदि निःऽनिजं ऋग्मिणः ययुः ॥४६॥ प्र ते धाराः अति अण्वानि
मेष्यः पुनानस्य संऽयतः यंति रंहयः यत् गोभिः इंदो चम्वोः सं-
ऽअज्यसे आ सुवानः सोम कलशेषु सीदसि ॥४७॥ पवस्व सोम
क्रतुऽवित् नः उक्थ्यः अव्यः वारे परि धाव मधु प्रियं जहि विश्वान्
रक्षसः इंदो अत्रिणः बृहत् वदेम विदथे सुऽवीराः ॥४८॥ २१॥

॥८७॥ प्र तु द्रव परि कोशं नि सीद नृऽभिः पुनानः अभि वाजं
अर्ष अश्वं न त्वा वाजिनं मर्जयंतः अच्छ बर्हिः रशनाभिः नयंति
॥१॥ सुऽआयुधः पवते देवः इंदुः अशस्तिऽहा वृजनं रक्षमाणः पि-
ता देवानां जनिता सुऽदक्षः विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः ॥२॥

ऋषिः विप्रः पुरःऽएता जनानां ऋभुः धीरः उशना काव्येन सः
चित् विवेद निऽहितं यत् आसां अपीच्यं गुह्यं नाम गोनां ॥३॥
एषः स्यः ते मधुऽमान् इंद्र सोमः वृषा वृष्णे परि पवित्रे अक्षाः
सहस्रऽसाः शतऽसाः भूरिऽदावा शश्वत्ऽतमं बर्हिः आ वाजी
अस्थात् ॥४॥ एते सोमाः अभि गव्या सहस्रा महे वाजाय अमृ-
ताय श्रवांसि पवित्रेभिः पवमानाः असृग्रन् श्रवस्यवः न पृत-
नाजः अत्याः ॥५॥२२॥ परि हि स्म पुरुऽहूतः जनानां विश्वा असरत्
भोजना पूयमानः अथ आ भर श्येनऽभृत प्रयांसि रयिं तुंजानः
अभि वाजं अर्ष ॥६॥ एषः सुवानः परि सोमः पवित्रे सर्गः न सृष्टः
अदधावत् अर्वा तिग्मे शिशानः महिषः न शृंगे गाः गव्यन्
अभि शूरः न सत्वा ॥७॥ एषा आ ययौ परमात् अंतः अद्रेः कूऽचित्
सतीः ऊर्वे गाः विवेद दिवः न विऽद्युत् स्तनयंती अभ्रैः सोमस्य ते
पवते इंद्र धारा ॥८॥ उत स्म राशिं परि यासि गोनां इंद्रेण सोम
सऽरथं पुनानः पूर्वीः इषः बृहतीः जीरऽदानो इति शिक्ष शचीऽवः
तव ताः उपऽस्तुत ॥ ९ ॥ २३ ॥

॥८९॥ अयं सोमः इंद्र तुभ्यं सुन्वे तुभ्यं पवते त्वं अस्य पाहि त्वं ह
यं चकृषे त्वं ववृषे इंदुं मदाय युज्याय सोमं ॥१॥ सः ईं रथः न भुरिषाट्
अयोजि महः पुरूणि सातये वसूनि आत् ईं विश्वा नहुष्याणि
जाता स्वःऽसाता वने ऊर्ध्वा नवंत ॥२॥ वायुः न यः नियुत्वान्
इष्टऽयामा नासत्याऽइव हवे आ शंऽभविष्ठः विश्वऽवारः द्रवि-
णोदाःऽइव त्मन् पूषाऽइव धीऽजवनः असि सोम ॥३॥ इंद्रः न यः
महा कर्माणि चक्रिः हंता वृत्राणां असि सोम पूःऽभित् पैद्वः न
हि त्वं अहिऽनाम्नां हंता विश्वस्य असि सोम दस्योः ॥४॥ अग्निः न

यः वने आ मृज्यमानः वृथा पाजांसि कृणुते नदीषु जनः न युध्वा
महतः उपब्दिः इयर्ति सोमः पवमानः ऊर्मिं ॥ ५ ॥ एते सोमाः
अति वाराणि अव्या दिव्याः न कोशासः अभ्रऽवर्षाः वृथा समुद्रं
सिंधवः न नीचीः सुतासः अभि कलशान् असृग्रन् ॥ ६ ॥ शुष्मी
शर्धः न मारुतं पवस्व अनभिऽशस्ता दिव्या यथा विट् आपः न
मक्षु सुऽमतिः भव नः सहस्रऽअप्साः पृतनाषाट् न यज्ञः ॥ ७ ॥ राज्ञः
नु ते वरुणस्य व्रतानि बृहत् गभीरं तव सोम धाम शुचिः त्वं असि
प्रियः न मित्रः दक्षाय्यः अर्यमाऽइव असि सोम ॥ ८ ॥ २४ ॥

॥ ८९ ॥ प्रो॰ स्यः वह्निः पथ्याभिः अस्यान् दिवः न वृष्टिः पवमा-
नः अक्षाः सहस्रऽधारः असदत् नि अस्मे मातुः उपऽस्थे वने आ
च सोमः ॥ १ ॥ राजा सिंधूनां अवसिष्ट वासः ऋतस्य नावं आ अ-
रुहत् रजिष्ठां अप्ऽसु द्रप्सः ववृधे श्येनऽजूतः दुहे ईं पिता दुहे
ईं पितुः जां ॥ २ ॥ सिंहं नसंत मध्वः अयासं हरिं अरुषं दिवः अस्य
पतिं शूरः युत्ऽसु प्रथमः पृच्छते गाः अस्य चक्षसा परि पाति
उक्षा ॥ ३ ॥ मधुऽपृष्ठं घोरं अयासं अश्वं रथे युंजंति उरुऽचक्रे
ऋष्वं स्वसारः ईं जामयः मर्जयंति सऽनाभयः वाजिनं ऊर्जयंति
॥ ४ ॥ चतस्रः ईं घृतऽदुहः सचंते समाने अंतः धरुणे निऽसत्ताः
ताः ईं अर्षंति नमसा पुनानाः ताः ईं विश्वतः परि संति पूर्वीः
॥ ५ ॥ विष्टंभः दिवः धरुणः पृथिव्याः विश्वाः उत क्षितयः हस्ते
अस्य असंत् ते उत्सः गृणते नियुत्वान् मध्वः अंशुः पवते इंद्रि-
याय ॥ ६ ॥ वन्वन् अवातः अभि देवऽवीतिं इंद्राय सोम वृ-
त्रऽहा पवस्व शग्धि महः पुरुऽचंद्रस्य रायः सुऽवीर्यस्य पतयः
स्याम ॥ ७ ॥ २५ ॥

॥ ९० ॥ प्र हिन्वानः जनिता रोदस्योः रथः न वाजं सनि-
ष्यन् अयासीत् इंद्रं गच्छन् आयुधा संऽशिशानः विश्वा वसु हस्त-
योः आऽदधानः ॥ १ ॥ अभि त्रिऽपृष्ठं वृषणं वयःऽधां आंगूषाणां
अवावशंत वाणीः वना वसानः वरुणः न सिंधून् वि रत्नऽधाः
दयते वार्याणि ॥ २ ॥ शूरऽग्रामः सर्वऽवीरः सहावान् जेता पवस्व
सनिता धनानि तिग्मऽआयुधः क्षिप्रऽधन्वा समत्ऽसु अषाह्ळः
सह्वान् पृतनासु शत्रून् ॥ ३ ॥ उरुऽगव्यूतिः अभयानि कृण्वन् सं-
ऽईचीने॰ आ पवस्व पुरंधी॰ अपः सिसासन् उषसः स्वः गाः सं
चिक्रदः महः अस्मभ्यं वाजान् ॥ ४ ॥ मत्सि सोम वरुणं मत्सि मित्रं
मत्सि इंद्रं इंदो इति पवमान विष्णुं मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान्
मत्सि महां इंद्रं इंदो इति मदाय ॥ ५ ॥ एव राजाऽइव क्रतुऽमान् अमेन
विश्वा घनिघ्नत् दुःऽइता पवस्व इंदो इति सुऽउक्ताय वचसे वयः धाः
यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥ ६ ॥ २६ ॥ ३ ॥

॥ ९१ ॥ असर्जि वक्वा रथ्ये यथा आजौ धिया मनोता प्रथमः
मनीषी दश स्वसारः अधि सानौ अव्ये अजंति वह्निं सदनानि
अच्छ ॥ १ ॥ वीती जनस्य दिव्यस्य कव्यैः अधि सुवानः नहुष्येभिः
इंदुः प्र यः नृऽभिः अमृतः मर्त्येभिः मर्मृजानः अविऽभिः गोऽभिः
अत्ऽभिः ॥ २ ॥ वृषा वृष्णे रोरुवत् अंशुः अस्मै पवमानः रुशत् ईर्ते
पयः गोः सहस्रं ऋक्वा पथिऽभिः वचःऽवित् अध्वस्मऽभिः सूरः
अण्वं वि याति ॥ ३ ॥ रुज दृह्ळा चित् रक्षसः सदांसि पुनानः इंदो इति
ऊर्णुहि वि वाजान् वृश्च उपरिष्टात् तुजता वधेन ये अंति दूरात्
उपऽनायं एषां ॥ ४ ॥ सः प्रत्नऽवत् नव्यसे विश्वऽवार सुऽउक्ताय
पथः कृणुहि प्राचः ये दुःऽसहासः वनुषा बृहंतः तान् ते अश्याम

पुरुऽकृत् पुरुऽक्षो॑ ॥५॥ एव पुनानः अपः स्वः गाः अस्मभ्यं तोका
तनयानि भूरि शं नः क्षेत्रं उरु ज्योतींषि सोम ज्योक् नः सूर्यं दृशये
रिरीहि ॥ ६ ॥ १ ॥

॥९२॥ परि सुवानः हरिः अंशुः पवित्रे रथः न सर्जि सनये हियानः आपत् श्लोकं इंद्रियं पूयमानः प्रति देवान् अजुषत प्रयःऽभिः
॥१॥ अच्छ नृऽचक्षाः असरत् पवित्रे नाम दधानः कविः अस्य
योनौ सीदन् होताऽइव सदने चमूषु उप ईं अग्मन् ऋषयः सप्त
विप्राः ॥२॥ प्र सुऽमेधाः गातुऽवित् विश्वऽदेवः सोमः पुनानः
सदः एति नित्यं भुवत् विश्वेषु काव्येषु रंता अनु जनान् यतते पंच
धीरः ॥३॥ तव त्ये सोम पवमान निण्ये विश्वे देवाः त्रयः एकादशासः दश स्वधाभिः अधि सानौ अव्ये मृजंति त्वा नद्यः सप्त यह्वीः
॥४॥ तत् नु सत्यं पवमानस्य अस्तु यत्र विश्वे कारवः संऽनसंत
ज्योतिः यत् अह्ने अकृणोत् ऊं॑ लोकं प्र आवत् मनुं दस्यवे कः
अभीकं ॥५॥ परि सद्मऽइव पशुऽमंति होता राजा न सत्यः संऽइतीः इयानः सोमः पुनानः कलशान् अयासीत् सीदन् मृगः न
महिषः वनेषु ॥ ६ ॥ २ ॥

॥९३॥ साकंऽउक्षः मर्जयंत स्वसारः दश धीरस्य धीतयः धनुत्रीः
हरिः परि अद्रवत् जाः सूर्यस्य द्रोणं ननक्षे अत्यः न वाजी ॥१॥ सं
मातृऽभिः न शिशुः वावशानः वृषा दधन्वे पुरुऽवारः अत्ऽभिः
मर्यः न योषां अभि निःऽकृतं यन् सं गच्छते कलशे उस्रियाभिः
॥२॥ उत प्र पिप्ये ऊधः अघ्न्यायाः इंदुः धाराभिः सचते सुऽमेधाः
मूर्धानं गावः पयसा चमूषु अभि श्रीणंति वसुऽभिः न निक्तैः

॥३॥ सः नः देवेभिः पवमान रद इंदो रयिं अश्विनं वावशानः रथि-
रायतां उशती पुरंऽधिः अस्मद्र्यक् आ दावने वसूनां ॥४॥ नु नः
रयिं उप मास्व नृऽवंतं पुनानः वाताप्यं विश्वऽचंद्रं प्र वंदितुः
इंदो तारि आयुः प्रातः मक्षु धियाऽवसुः जगम्यात् ॥५॥३॥

॥९४॥ अधि यत् अस्मिन् वाजिनिऽइव शुभः स्पर्धंते धियः सूर्ये
न विशः अपः वृणानः पवते कविऽयन् व्रजं न पशुऽवर्धनाय
मन्म ॥१॥ द्विता विऽऊर्ण्वन् अमृतस्य धाम स्वःऽविदे भुवनानि
प्रथंत धियः पिन्वानाः स्वसरे न गावः ऋतऽयंतीः अभि वावश्रे
इंदुं ॥२॥ परि यत् कविः काव्या भरते शूरः न रथः भुवनानि विश्वा
देवेषु यशः मर्ताय भूषन् दक्षाय रायः पुरुऽभूषु नव्यः ॥३॥ श्रिये
जातः श्रिये आ निः इयाय श्रियं वयः जरितृऽभ्यः दधाति श्रियं
वसानाः अमृतऽत्वं आयन् भवंति सत्या संऽइथा मितऽद्रौ ॥४॥
इषं ऊर्जं अभि अर्ष अश्वं गां उरु ज्योतिः कृणुहि मत्सि देवान्
विश्वानि हि सुऽसहा तानि तुभ्यं पवमान बाधसे सोम शत्रून्
॥५॥४॥

॥९५॥ कनिक्रंति हरिः आ सृज्यमानः सीदन् वनस्य जठरे पु-
नानः नृऽभिः यतः कृणुते निःऽनिजं गाः अतः मतीः जनयत
स्वधाभिः ॥१॥ हरिः सृजानः पथ्यां ऋतस्य इयर्ति वाचं अरिता-
ऽइव नावं देवः देवानां गुह्यानि नाम आविः कृणोति बर्हिषि
प्रऽवाचे ॥२॥ अपांऽइव इत् ऊर्मयः तर्तुराणाः प्र मनीषाः ईरते
सोमं अच्छ नमस्यंतीः उप च यंति सं च आ च विशंति उशतीः
उशंतं ॥३॥ तं मर्मृजानं महिषं न सानौ अंशुं दुहंति उक्षणं गि-

रिऽस्थां तं वावशानं मतयः सचंते त्रितः बिभर्ति वरुणं समुद्रे
॥४॥ इष्यन् वाचं उपवक्ताऽइव होतुः पुनानः इंदो वि स्य मनीषां
इंद्रः च यत् क्षयथः सौभगाय सुऽवीर्यस्य पतयः स्याम ॥५॥५॥

॥९६॥ प्र सेनाऽनीः शूरः अग्रे रथानां गव्यन् एति हर्षते अस्य
सेना भद्रान् कृण्वन् इंद्रऽहवान् सखिऽभ्यः आ सोमः वस्त्रा रभ-
सानि दत्ते ॥१॥ सं अस्य हरिं हरयः मृजंति अश्वऽहयैः अनिऽशितं
नमःऽभिः आ तिष्ठति रथं इंद्रस्य सखा विद्वान् एन सुऽमतिं या-
ति अच्छ ॥२॥ सः नः देव देवऽताते पवस्व महे सोम प्सरसे इंद्र-
ऽपानः कृण्वन् अपः वर्षयन् द्यां उत इमां उरोः आ नः वरिवस्य
पुनानः ॥३॥ अजीतये अहतये पवस्व स्वस्तये सर्वऽतातये बृहते
तत् उशंति विश्वे इमे सखायः तत् अहं वश्मि पवमान सोम ॥४॥
सोमः पवते जनिता मतीनां जनिता दिवः जनिता पृथिव्याः
जनिता अग्नेः जनिता सूर्यस्य जनिता इंद्रस्य जनिता उत विष्णोः
॥५॥६॥ ब्रह्मा देवानां पदऽवीः कवीनां ऋषिः विप्राणां महिषः
मृगाणां श्येनः गृध्राणां स्वऽधितिः वनानां सोमः पवित्रं अति
एति रेभन् ॥६॥ प्र अवीविपत् वाचः ऊर्मिं न सिंधुः गिरः सोमः
पवमानः मनीषाः अंतः पश्यन् वृजना इमा अवराणि आ तिष्ठ-
ति वृषभः गोषु जानन् ॥७॥ सः मत्सरः पृत्ऽसु वन्वन् अवातः सह-
स्रऽरेताः अभि वाजं अर्ष इंद्राय इंदो पवमानः मनीषी अंशोः
ऊर्मिं ईरय गाः इषण्यन् ॥८॥ परि प्रियः कलशे देवऽवातः इंद्राय
सोमः रण्यः मदाय सहस्रऽधारः शतऽवाजः इंदुः वाजी न सप्तिः
समना जिगाति ॥९॥ सः पूर्व्यः वसुऽवित् जायमानः मृजानः अप्-
ऽसु दुदुहानः अद्रौ अभिशस्तिऽपाः भुवनस्य राजा विदत् गातुं

ब्रह्मणे पूयमानः ॥१०॥७॥ त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि
चक्रुः पवमान धीराः वन्वन् अवातः परिऽधीन् अप ऊर्णु वीरे-
भिः अश्वैः मघऽवा भव नः ॥११॥ यथा अपवथाः मनवे वयःऽधाः
अमित्रऽहा वरिवःऽवित् हविष्मान् एव पवस्व द्रविणं दधानः
इंद्रे सं तिष्ठ जनय आयुधानि ॥१२॥ पवस्व सोम मधुऽमान् ऋत-
ऽवा अपः वसानः अधि सानौ अव्ये अव द्रोणानि घृतऽवंति
सीद मदिन्ऽतमः मत्सरः इंद्रऽपानः ॥१३॥ वृष्टिं दिवः शतऽधारः
पवस्व सहस्रऽसाः वाजऽयुः देवऽवीतौ सं सिंधुऽभिः कलशे वा-
वशानः सं उस्रियाभिः प्रऽतिरन् नः आयुः ॥१४॥ एषः स्यः सोमः
मतिऽभिः पुनानः अत्यः न वाजी तरति इत् अरातीः पयः न दुग्धं
अदितेः इषिरं उरुऽइव गातुः सुऽयमः न वोह्ला ॥१५॥८॥ सुऽआ-
युधः सोतृऽभिः पूयमानः अभि अर्ष गुह्यं चारु नाम अभि वाजं
सप्तिःऽइव श्रवस्या अभि वायुं अभि गाः देव सोम ॥१६॥ शिशुं
जज्ञानं हर्यतं मृजंति शुंभंति वह्निं मरुतः गणेन कविः गीःऽभिः
काव्येन कविः सन् सोमः पवित्रं अति एति रेभन् ॥१७॥ ऋषि-
ऽमनाः यः ऋषिऽकृत् स्वःऽसाः सहस्रऽनीथः पदऽवीः कवीनां
तृतीयं धाम महिषः सिसासन् सोमः विऽराजं अनु राजति स्तुप्
॥१८॥ चमूऽसत् श्येनः शकुनः विऽभृत्वा गोऽविंदुः द्रप्सः आयु-
धानि बिभ्रत् अपां ऊर्मिं सचमानः समुद्रं तुरीयं धाम महिषः
विवक्ति ॥१९॥ मर्यः न शुभ्रः तन्वं मृजानः अत्यः न सृत्वा सनये
धनानां वृषाऽइव यूथा परि कोशं अर्षन् कनिक्रदत् चम्वोः आ
विवेश ॥२०॥९॥ पवस्व इंदो पवमानः महःऽभिः कनिक्रदत् परि
वाराणि अर्ष क्रीळन् चम्वोः आ विश पूयमानः इंद्रं ते रसः म-
दिरः ममत्तु ॥२१॥ प्र अस्य धाराः बृहतीः असृग्रन् अक्तः गोभिः

कलशान् आ विवेश साम कृण्वन् सामन्यः विपःऽचित् क्रं-
दन् एति अभि सख्युः न जामिं ॥२२॥ अपऽघ्नन् एषि पवमान
शत्रून् प्रियां न जारः अभिऽगीतः इंदुः सीदन् वनेषु शकुनः
न पत्वा सोमः पुनानः कलशेषु सत्ता ॥२३॥ आ ते रुचः प-
वमानस्य सोम योषाःऽइव यंति सुऽदुघाः सुऽधाराः हरिः
आऽनीतः पुरुऽवारः अप्ऽसु अचिक्रदत् कलशे देवऽयूनां
॥२४॥१०॥५॥

॥९७॥ अस्य प्रेषा हेमना पूयमानः देवः देवेभिः सं अपृक्त
रसं सुतः पवित्रं परि एति रेभन् मिताऽइव सद्म पशुऽमंति
होता ॥१॥ भद्रा वस्त्रा समन्या वसानः महान् कविः निऽव-
चनानि शंसन् आ वच्यस्व चम्वोः पूयमानः विऽचक्षणः
जागृविः देवऽवीतौ ॥२॥ सं ऊं इति प्रियः मृज्यते सानौ अव्ये य-
शःऽतरः यशसां क्षैतः अस्मे इति अभि स्वर धन्व पूयमानः यूयं
पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥३॥ प्र गायत अभि अर्चाम देवान्
सोमं हिनोत महते धनाय स्वादुः पवाते अति वारं अव्यं आ
सीदाति कलशं देवऽयुः नः ॥४॥ इंदुः देवानां उप सख्यं आ-
ऽयन् सहस्रंऽधारः पवते मदाय नृऽभिः स्तवानः अनु धाम
पूर्वं अगन् इंद्रं महते सौभगाय ॥५॥११॥ स्तोत्रे राये हरिः अर्ष
पुनानः इंद्रं मदः गच्छतु ते भराय देवैः याहि सऽरथं राधः
अच्छ यूयं पात स्वस्तिऽभिः सदा नः ॥६॥ प्र काव्यं उशनाऽइव
ब्रुवाणः देवः देवानां जनिम विवक्ति महिऽव्रतः शुचिऽबंधुः
पावकः पदा वराहः अभि एति रेभन् ॥७॥ प्र हंसासः तृपलं-
मन्युं अच्छ अमात् अस्तं वृषऽगणाः अयासुः आंगूष्यं पव-

मानं सखायः दुःऽमर्षं साकं प्र वदंति वाणं ॥८॥ सः रंहते उरु-
ऽगायस्य जूतिं वृथा क्रीळंतं मिमते न गावः परीणसं कृणुते
तिग्मऽशृंगः दिवा हरिः ददृशे नक्तं ऋज्रः ॥९॥ इंदुः वाजी पवते
गोऽन्योघाः इंद्रे सोमः सहः इन्वन् मदाय हंति रक्षः बाधते परि
अरातीः वरिवः कृण्वन् वृजनस्य राजा ॥१०॥१२॥ अध धारया
मध्वा पृचानः तिरः रोम पवते अद्रिऽदुग्धः इंदुः इंद्रस्य सख्यं जु-
षाणः देवः देवस्य मत्सरः मदाय ॥११॥ अभि प्रियाणि पवते
पुनानः देवः देवान् स्वेन रसेन पृंचन् इंदुः धर्माणि ऋतुऽथा
वसानः दश क्षिपः अव्यत सानौ अव्ये ॥१२॥ वृषा शोणः अभिऽक-
निक्रदत् गाः नदयन् एति पृथिवीं उत द्यां इंद्रस्यऽइव वग्नुः आ
शृण्वे आजौ प्रऽचेतयन् अर्षति वाचं आ इमां ॥१३॥ रसाय्यः पय-
सा पिन्वमानः ईरयन् एषि मधुऽमंतं अंशुं पवमानः संऽतनिं
एषि कृण्वन् इंद्राय सोम परिऽसिच्यमानः ॥१४॥ एव पवस्व
मदिरः मदाय उदऽग्राभस्य नमयन् वधऽस्नैः परि वर्णं भरमाणः
रुशंतं गव्युः नः अर्ष परि सोम सिक्तः ॥१५॥१३॥ जुष्टी नः इंदो
सुऽपथा सुऽगानि उरौ पवस्व वरिवांसि कृण्वन् घनाऽइव वि-
ष्वक् दुःऽइतानि विऽघ्नन् अधि स्नुना धन्व सानौ अव्ये ॥१६॥
वृष्टिं नः अर्ष दिव्यां जिगत्नुं इळाऽवतीं शंऽगयीं जीरऽदानुं
स्तुकाऽइव वीता धन्व विऽचिन्वन् बंधून् इमान् अवरान् इंदो
वायून् ॥१७॥ ग्रंथिं न वि स्य ग्रथितं पुनानः ऋजुं च गातुं वृजिनं
च सोम अत्यः न क्रदः हरिः आ सृजानः मर्यः देव धन्व पस्त्यऽवान्
॥१८॥ जुष्टः मदाय देवऽतातये इंदो परि स्नुना धन्व सानौ अव्ये स-
हस्रऽधारः सुरभिः अदब्धः परि स्रव वाजऽसातौ नृऽसह्ये ॥१९॥
अरश्मानः ये अरथाः अयुक्ताः अत्यासः न ससृजानासः आजौ

एते शुक्रासः धन्वंति सोमाः देवासः तान् उप यात पिबध्यै
॥२०॥१४॥ एव नः इंदोʼ अभि देवऽवीतिं परि स्रव नभः अर्णः च-
मूषु सोमः अस्मभ्यं काम्यं बृहंतं रयिं ददातु वीरऽवंतं उग्रं ॥२१॥
तक्षत् यदि मनसः वेनतः वाक् ज्येष्ठस्य वा धर्मणि क्षोः अनीके
आत् ईं आयन् वरं आ वावशानाः जुष्टं पतिं कलशे गावः इंदुं
॥२२॥ प्र दानुऽदः दिव्यः दानुऽपिन्वः ऋतं ऋताय पवते सुऽमेधाः
धर्मा भुवत् वृजन्यस्य राजा प्र रश्मिऽभिः दशऽभिः भारि भूम
॥२३॥ पवित्रेभिः पवमानः नृऽचक्षाः राजा देवानां उत मर्त्यानां
द्विता भुवत् रयिऽपतिः रयीणां ऋतं भरत् सुऽभृतं चारु इंदुः
॥२४॥ अर्वान्ऽइव श्रवसे सातिं अच्छ इंद्रस्य वायोः अभि वीतिं
अर्ष सः नः सहस्रा बृहतीः इषः दाः भव सोम द्रविणःऽवित् पु-
नानः ॥२५॥१५॥ देवऽअव्यः नः परिऽसिच्यमानाः क्षयं सुऽवीरं
धन्वंतु सोमाः आऽयज्यवः सुऽमतिं विश्वऽवाराः होतारः न दि-
विऽयजः मंद्रऽतमाः ॥२६॥ एव देव देवऽताते पवस्व महे सोम
प्सरसे देवऽपानः महः चित् हि स्मसि हिताः सऽमर्ये कृधि सु-
ऽस्थाने॰ रोदसीʼ पुनानः ॥२७॥ अश्वः न क्रदः वृषऽभिः युजानः
सिंहः न भीमः मनसः जवीयान् अर्वाचीनैः पथिऽभिः ये रजिष्ठाः
आ पवस्व सौमनसं नः इंदोʼ ॥२८॥ शतं धाराः देवऽजाताः असृ-
ग्रन् सहस्रं एनाः कवयः मृजंति इंदोʼ सनित्रं दिवः आ पवस्व पुरः-
ऽएता असि महतः धनस्य ॥२९॥ दिवः न सर्गाः अससृग्रं अह्नां रा-
जा न मित्रं प्र मिनाति धीरः पितुः न पुत्रः क्रतुऽभिः यतानः आ
पवस्व विशे अस्यै अजीतिं ॥३०॥१६॥ प्र ते धाराः मधुऽमतीः अ-
सृग्रन् वारान् यत् पूतः अतिऽएषि अव्यान् पवमान पवसे धाम
गोनां जज्ञानः सूर्यं अपिन्वः अर्कैः ॥३१॥ कनिक्रदत् अनु पंथां

ऋतस्य शुक्रः वि भासि अमृतस्य धाम सः इंद्राय पवसे मत्सर-
ऽवान् हिन्वानः वाचं मतिऽभिः कवीनां ॥३२॥ दिव्यः सुऽपर्णः
अव चक्षि सोम पिन्वन् धाराः कर्मणा देवऽवीतौ आ इंदो॰ विश
कलशं सोमऽधानं क्रंदन् इहि सूर्यस्य उप रश्मिं ॥३३॥ तिस्रः वा-
चः ईरयति प्र वह्निः ऋतस्य धीतिं ब्रह्मणः मनीषां गावः यंति
गोऽपतिं पृच्छमानाः सोमं यंति मतयः वावशानाः ॥३४॥ सोमं
गावः धेनवः वावशानाः सोमं विप्राः मतिऽभिः पृच्छमानाः
सोमः सुतः पूयते अज्यमानः सोमे अर्काः त्रिऽस्तुभः सं नवंते
॥३५॥१७॥ एव नः सोम परिऽसिच्यमानः आ पवस्व पूयमानः
स्वस्ति इंद्रं आ विश बृहता रवेण वर्धय वाचं जनय पुरंऽधिं ॥३६॥
आ जागृविः विप्रः ऋता मतीनां सोमः पुनानः असदत् चमूषु
सपंति यं मिथुनासः निऽकामाः अध्वर्यवः रथिरासः सुऽहस्ताः
॥३७॥ सः पुनानः उप सूरे न धाता आ उभे॰ अप्राः रोदसी॰ वि सः
आवः॰ प्रिया चित् यस्य प्रियसासः ऊती सः तु धनं कारिणे न प्र
यंसत् ॥३८॥ सः वर्धिता वर्धनः पूयमानः सोमः मीढ्वान् अभि नः
ज्योतिषा आवीत् येन नः पूर्वे पितरः पदऽज्ञाः स्वःऽविदः अभि
गाः अद्रिं उष्णन् ॥३९॥ अक्रान् समुद्रः प्रथमे विऽधर्मन् जनयन्
प्रऽजाः भुवनस्य राजा वृषा पवित्रे अधि सानौ अव्ये बृहत् सोमः
ववृधे सुवानः इंदुः ॥४०॥१८॥ महत् तत् सोमः महिषः चकार अपां
यत् गर्भः अवृणीत देवान् अदधात् इंद्रे पवमानः ओजः अज-
नयत् सूर्ये ज्योतिः इंदुः ॥४१॥ मत्सि वायुं इष्टये राधसे च मत्सि
मित्रावरुणा पूयमानः मत्सि शर्धः मारुतं मत्सि देवान् मत्सि
द्यावापृथिवी॰ देव सोम ॥४२॥ ऋजुः पवस्व वृजिनस्य हंता अप
अमीवां बाधमानः मृधः च अभिऽश्रीणन् पयः पयसा अभि

गोनां इंद्रस्य त्वं तव वयं सखायः ॥४३॥ मध्वः सूद पवस्व वस्वः
उत्सं वीरं च नः आ पवस्व भगं च स्वदस्व इंद्राय पवमानः इंदो'
रयिं च नः आ पवस्व समुद्रात् ॥४४॥ सोमः सुतः धारया अत्यः न
हित्वा सिंधुः न निम्नं अभि वाजी अक्षाः' आ योनिं वन्यं असदत्
पुनानः सं इंदुः गोभिः असरत् सं अत्ऽभिः ॥४५॥१९॥ एषः स्यः ते
पवते इंद्र सोमः चमूषु धीरः उशते तवस्वान् स्वःऽचक्षाः रथिरः
सत्यऽशुष्मः कामः न यः देवऽयतां असर्जि ॥४६॥ एषः प्रत्नेन व-
यसा पुनानः तिरः वर्पांसि दुहितुः दधानः वसानः शर्म त्रिऽवरूथं
अप्ऽसु होताऽइव याति समनेषु रेभन् ॥४७॥ नु नः त्वं रथिरः देव
सोम परि स्रव चम्वोः पूयमानः अप्ऽसु स्वादिष्ठः मधुऽमान्
ऋतऽवा देवः न यः सविता सत्यऽमन्मा ॥४८॥ अभि वायुं वीती
अर्ष गृणानः अभि मित्रावरुणा पूयमानः अभि नरं धीऽजवनं
रथेऽस्थां अभि इंद्रं वृषणं वज्रऽबाहुं ॥४९॥ अभि वस्त्रा सुऽवस-
नानि अर्ष अभि धेनूः सुऽदुघाः पूयमानः अभि चंद्रा भर्तवे नः
हिरण्या अभि अश्वान् रथिनः देव सोम ॥५०॥२०॥ अभि नः अर्ष
दिव्या वसूनि अभि विश्वा पार्थिवा पूयमानः अभि येन द्रविणं
अश्नवाम अभि आर्षेयं जमदग्निऽवत् नः ॥५१॥ अया पवा पवस्व
एना वसूनि मांश्चत्वे इंदो' सरसि प्र धन्व ब्रध्नः चित् अत्र वातः न
जूतः पुरुऽमेधः चित् तकवे नरं दात् ॥५२॥ उत नः एना पवया प-
वस्व अधि श्रुते श्रवाय्यस्य तीर्थे षष्टिं सहस्रा नैगुतः वसूनि वृक्षं
न पक्वं धूनवत् रणाय ॥५३॥ महि इमे' अस्य वृषनाम शूषे' मांश्चत्वे
वा पृशने वा वधत्रे' अस्वापयत् निऽगुतः स्नेहयत् च अप अमि-
त्रान् अप अचितः अत्र इतः ॥५४॥ सं त्री पवित्रा विऽततानि
एषि अनु एकं धावसि पूयमानः असि भगः असि दात्रस्य दा-